

Svenska Folkdanser
och
Gällskapsdanser

Utgivna av

Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur

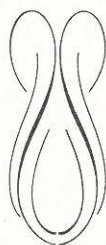
Svenska Folkdanser och Gällskapsdanser

utgivna av

Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur

Redigerade av

Gustaf Karlson

Stockholm 1944
Herman Anderson & Son Tryckeri

FÖRORD

Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur utgav år 1923 första upplagan av samlingen »Svenska folkdanser», i vilka såväl text som musik och beskrivning till danserna sammanförts till ett helt. Denna samling avsåg att vara en vägledning eller, som i företalet angavs, »en ny lärobok» till den ungdoms tjänst, som alltmer intresserade sig för våra gamla, svenska folkdanser.

Då denna lärobok rönt så stor uppmuntran och förståelse, att den utgått ur bokmarknaden, har styrelsen för ovan nämnda ungdomssammanslutning ansett det som sin plikt att snarast möjligt utgiva en ny dylik med beaktande av alla de erfarenheter och rön, som redan den första givit anledning till. Styrelsen uppdrog åt undertecknad att utföra redigering och bearbetning.

De källskrifter, som voro tillgängliga vid den första upplagans tryckning, nämligen »Svenska lektugan», utgiven år 1897, samt studentföreningen Philochoros musikhäften, ha även nu anlitats, men därjämte ha en rad nya uppteckningar kommit till användning. Flera danser, vars ursprung spårats till teaterscenen och andra tillfällighetsdanser, ha medtagits, enär denna bok icke är avsedd att vetenskapligt avhandla folkdansen. Från föreningar, lärare och enskilda har önskan uttalats att få med beskrivning på skördedans, menuett, gammalpolka, herrskapsvals m. fl., vilket villfares dem och finnes under rubrik Sällskapsdanser.

Boken, i den form den även denna gång utgives — med dansbeskrivningar, text och musik, samlade på ett ställe —, är i första hand avsedd att underlätta dansledarnas arbete men även att tjäna »menige man». Mycken möda och även stora kostnader komma säkerligen att besparas alla intresserade läsare genom att danserna nu kunna till ett rimligt pris erhållas i föreliggande sammanställning och bearbetning.

Ett stort forskningsarbete pågår dock alltjämt genom och inom Svenska Ungdomsringen och kommer resultatet av detta att fortfarande som hittills avspeglas i denna Ungdomsringens lärobok samt, och framför allt, i vår tidskrift »Hembygden».

Undertecknad vet mer än väl, att även den nu utgivna nya upplagan icke är fullkomlig och att den kan komma att möta kritik, men otvivelaktigt torde dock vara, att genom densamma större möjligheter finnas för ett enhetligt framförande av våra gamla, vackra folkdanser. Lättnader torde också även i den nya upplagan hava ernåtts i fråga om takten i musiken samt enhetligt förspel. Dessutom återfinnes vid sidan av musiknoterna förkortad beskrivning över turer och musik.

Det vore en glädje, om detta mitt arbete kunde bidra till att fördjupa ungdomens känsla för det fäderneärvda och sprida förståelse för våra enkla, sunda, gamla nöjesformer. Visserligen har vår tid icke varit främmande för röster, som velat i flera av våra gamla mest ursprungliga folkdanser se någonting endast i vår jord omplanterat eller något från de övre skikten i folket härstammande, av allmogen sedermera mer eller mindre kritiklöst anammat. Jag lämnar denna uppfattning åt sitt värde. — Jag tror i likhet med en för Svenska Ungdomsringen icke obekant auktoritet på folkdansens område, den även i vårt land kände och uppskattade österrikaren d:r Richard Wolfram, att »om också icke allting, som vi finna hos allmogen, verkligen kan räknas som dess skapelse, så finna vi dock hos bonden en organiskt framvuxen kultur, som i längden endast bibehållit det för honom naturliga och passande. Det är också därför, som vi i en hel del folkdanser känna, att det är något av vårt eget, en för oss naturlig uttrycksform».

Må jag till sist få framföra den varma önskan, att inövandets och utförandets av våra gamla, svenska folkdanser, i traditionsburna dräkter, ej blott för ungdomen må bliva ett mer eller mindre tillfälligt nöje för stunden utan ett verkligt och levande uttryck för varm och sann hembygdskänsla.

Gustaf Karlson

Ledare för folkdanssektionen inom

Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur

Förord till tredje upplagan

Det växande intresset för våra folkdanser har medfört en stegrad efterfrågan på denna instruktionsbok. Andra upplagan har sedan lång tid varit slutsåld. Vid utgivandet av en tredje upplaga har stor omsorg nedlagts på beskrivningarnas anpassning till ett ändamålsenligt och tilltalande utförande, samtidigt som största möjliga följdriktighet till dansrörelserna och melodiens innebörd genomförts.

Erfarenheter och rön som under årens lopp insamlats bl. a. vid Svenska Ungdomsringens kurser landet runt ha tillgodogjorts.

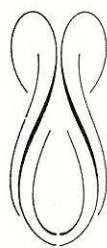
Bland nyupptecknade danser må särskilt nämnas en förnämlig kadrilj från Ekeby socken, Skåne, upptecknad av Karl Paulsson, Hälsingborg, och nya smådanser, som upptecknats av Kurt Bengtsson, Högnäs. Thoralf Borglin, Malmö, har medverkat med beskrivningarna till dessa danser. En danslek från Uppland, »Ränningen», upptecknad av spelmanen Karl Gustavsson, är en variant till »Väva Vadmal».

Till alla dem som i en eller annan form bidragit till denna instruktionsboks tillkomst fram bäres ett varmt tack. Även ber jag få tacka alla dem som deltaga i arbetet med att sprida våra vackra svenska folkdanser.

Jag vill ännu en gång understryka att denna instruktionsbok främst avser att vara till tjänst vid inövandet av folkdanser i skolor och ungdomsföreningar. Den vill vara ett arbetsmaterial och som sådant ett synnerligen välbehövligt tillskott vid gestaltandet av ungdomens nöjesliv, samtidigt som den vill sammanföra ungdomen med ett rikt och omistligt avsnitt av vårt kulturarv. Det vetenskapligt systematiska utforskandet av våra gamla svenska folkdanser framstår ännu blott som ett brännande önskemål.

Stockholm i september 1944.

Gustaf Karlson.

NÅGRA FOLKDANSENS PIONJÄRER I VÅRT LAND

Bland de många personligheter, som på ett eller annat sätt främjat danskonstens, respektive danskulturens utveckling i vårt land, intager, enligt undertecknads mening, tvenne medicine studerande, som på sin tid utbildade sig till läkare i Uppsala, den främsta platsen. Den ene av dessa var medlemmen av Norrlands nation, *Gustaf Sundström*, även kallad »Dans-Luther», detta för sina reformatoriska åsikter på dansens område; den andre var medlemmen av Östgöta nation, *Frans Petter Lindblom*, allmänt känd under namnet »Frans-Petter». På gemensamt initiativ av dessa bildades nämligen i september år 1880 studentföreningen Philochoros. Enligt anteckningar i »Philochoros album», utgivet 1892 och redigerat av Frithiof Holmgren, voro såväl »Dans-Luther» som »Frans-Petter» ytterst viljestarka personligheter, men som mången gång sågo sin förenings uppgifter från vitt skilda synpunkter. »Det var hårt mot hårt som stål mot flinta», står det på ett ställe i albumet.

Den förre ville att reformationsarbetet skulle gå i universellt-estetisk riktning, under det att »Frans-Petter» lade huvudvikten på det gymnastiskt-fosterländska elementet i dansen. — Detta ger i viss mån förklaringen till den förändring vissa danser kommo att genomgå, såsom Gotlandskadrilj m. fl. När situationen efter heta debatter till sist blev olidlig, kom lösningen på ett sätt så betecknande, att det här måste anföras.

»Dansföreningen», som Philochoros de första åren av sin tillvaro benämndes, hade kallat en del av stadens personligheter till hedersledamöter, däribland några universitetslärare. En vacker dag överraskades en av dessa, en professor, därav, att en deputation av studenter anmälde sig på hans mottagningstimme. Deputationen visade sig vara »dansföreningens» styrelse och ledande män med de båda kämparne »Dans-Luther» och »Frans-Petter» i teten.

Dessa redogjorde nu för det läge i vilket deras stridiga åsikter bragt föreningen och förklarade, att

den trassliga härvan icke kunde redas ut med mindre än att de fingo över sig en person, vilken de båda respekterade och frivilligt kunde underordna sig samt anhöllo om, att professorn ville åtaga sig uppdraget att vara föreningens ordförande. Professorn var i början icke hågad, men bevekt av de båda »partichefernas» vackra handlingssätt att för det gemensamma intresset, föreningens väl, offra sina personliga mellanhavanden, lovade han till sist att gå med på deras önskan.

Det skulle kunna anföras mycket från denna märkliga förenings första år, men av utrymmesskäl måste därmed anstå. Dock må här framhållas, att Philochoros sommaren 1883 företog den första s. k. folk-livsexpeditionen i vårt land. Truppen var sex män stark och besökte under Sundströms ledning 35 städer eller orter och gav 57 föreställningar, bestående av föredrag över danser, visor och berättelser på landsmål, folkmelodier för fiol och piano, polskor m. m. för enbart fiol samt ett urval av svenska folkdanser.

Namnet Philochoros antogs först i februari 1884 för studentföreningen. Det är ett grekiskt ord, som betyder »dansälskande».

De skatter av danser, låtar m. m., som Philochoros genom sina föregångsmän bevarat åt eftervärlden, kan icke tillfyllest av oss, sena tiders utövare av folk-dansen, uppskattas.

*

En person, som höjde folkdansen upp på ett högre plan, gjorde den till konst på sin tid, var balettmästaren vid Kungl. Teatern *Anders Selinder*, vilken föddes den 4 november 1806 i Stockholm, en son till hovjuvelerare A. Selinder och dennes maka, Helena Susanne, född af Modée.

En elev av Selinder, fru Lotten Åström, har berättat, att Selinder var en stor konstnär och framstående forskare på dansens område. Flera av våra mera kända folkdanser ha sålunda av Selinder mästerligt

Anders Selinder

utformats till konstart utan att förlora det väsentliga: folksjärens skiftningar i glädje och sorg.

En direkt skapelse, som mer än väl visar Selinders intima kontakt med svenska allmogens lek och dans, är »Vingåkersdansen». Enligt fru Åström är motivet till dansen hämtat från en av J. W. Wallanders tavlor. »Jössehäradspolskan» (i den utformning den förr brukade framföras på Skansen) och »Daldansen» äro polskedanser, där den »Norska springar» har inspirerat men där ändock svenskens kynne för takt, turer och kraftmoment i dansen fått vara avgörande.

Nämna vi till slut »Skrälåten», en svit av danser liknande »Huppleken» från Floda i Dalarna, som kräver mer än någon annan dans av såväl ledare som utövare, må denna lilla enkla historik vara given över en man, till vilken vi alla stå i stor tacksamhetsskuld.

*

Fru Lotten Åström, född i Stockholm den 15 oktober 1855, kom vid sex års ålder till Anders Selinders balett vid Ladugårdslandsteatern (nuvarande Folkteatern vid Östermalmstorg). Första offentliga uppträdandet för lilla Lotten var vid åtta års ålder i baletten »Pappa Genes hemkomst». Dansen grep därmed ett så hårt grepp om den unga elevens själ, att den blev en livsuppgift. År 1885 anställdes fru Åström som danslärarinna vid Stora Teatern i Göteborg, och så sent som 1921 företog hon utländska resor för att studera danskonsten.

Lotten Åströms roll i svenska folkdansens historia är av allra största intresse genom alla de värdefulla

upplysningar hon givit. Dessutom har hon skänkt svensk ungdom en omtyckt »folkdans» (se Västgötapolska). Hon har vidare meddelat, att vid den Selinderska baletten övades regelbundet svenska folkdanser, såsom Vingåkersdansen, Daldans, Skrälåten, Fryksdalspolska, Skånsk träskodans, m. fl. Dessa danser hade Selinder även lärt Operabaletten, vilken han övade i och för uppförandet av »Värmlänningarne» år 1846, den 27 mars. Fru Åströms egen uppfattning är, att på den tiden var det en lätt sak att göra en svensk folkdans efter gamla beskrivningar av folket ute i bygderna endast genom att omarbета och anpassa dessa för scenen.

Lotten Åström

* * *

Slutligen skola här nedan några med vårt forskningsarbete väl förtrogna tacksamt omnämnas:

Fru Gerda Runnquist-Jakobson, fru Malin Holmström-Ingers, konstsmiden Lars Holmström, riksspelmannen Olof Tillman, kantor A. Fredin, Thoralf Borglin, Ture Wallin, Astrid Bengtzén, kamrer Knut Lindblom.

Allra sist förtjänar här framhållas, att den musikaliska delen i boken har med stor omsorg och på ett synnerligen berömvärdt sätt redigerats av Bernhard Jansson, spelman på Skansen.

För arbetets typografiska utstyrsel, ett varmt erkännande till boktryckare Herman Andersson.

Stockholm i mars 1933.

Gustaf Karlson.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

FATTNINGAR

Ledig hand i sidan = höfter fäst.

Öppna fattningar.

N:r 1. Damen lägger sin vänstra hand i kavaljerens högra, armarna krökta, händerna i axelhöjd, ledig hand i sidan.

N:r 2. Kavaljeren håller sin högra arm om damens midja, damen sin vänstra hand på kavaljerens högra axel, ledig hand i sidan.

Korsfattning framför.

Kavaljeren sträcker sin högra arm under damens vänstra och framför henne samt fattar hennes högra hand. Damen fattar med sin vänstra hand kavaljerens vänstra.

Korsfattning bakom.

Kavaljeren sträcker höger arm under damens vänstra arm och bakom hennes rygg samt fattar hennes högra hand. Damen fattar med vänster hand kavaljerens vänstra hand, bakom kavaljerens rygg.

Slutna fattningar.

N:r 1. Kavaljeren lägger höger arm om damens liv och fattar med vänster hand damens högra hands fingrar samt sträcker vänster arm utåt, obetydligt böjd, handen i axelhöjd. Damen lägger sin vänstra hand på kavaljerens högra överarm.

N:r 2. Lika med n:r 1, men med den skillnaden, att kavaljeren håller sin vänstra arm starkt krökt, handen uppåtriktad och öppen. Damen lägger sin högra armbåge i kavaljerens vänstra hand och sin vänstra hand på kavaljerens överarm vid armbågsvecket.

N:r 3. Kavaljeren fattar med båda händernas inner-sidor om damens midja, damen lägger sina båda händer nedåtvända på kavaljerens axlar, armarna något krökta.

N:r 4. Damen lägger sina händer i kavaljerens händer, armarna något krökta.

N:r 5. Kavaljeren lägger höger arm om damens liv och fattar med vänster hand damens högra hands fingrar samt sätter handen med denna fattning i sin sida.

N:r 6. Både kavaljer och dam fatta med höger hand i varandras midja och lägga vänster hand på kavaljerens resp. damens högra överarm.

Kedja bildas, när kavaljerer och damer i motsatta riktningar gå förbi varandra, så att kavaljererna gå ömsevis utanför och innanför mötande dam samt damerna ömsevis innanför och utanför mötande kavaljer.

Vid de tillfällen då de dansande i kedja fatta varandras vänstra resp. högra hand kallas denna fattning *kedjefattning*.

Slinger = kedja utan handfattning.

Sladd bildas, då flera par genom att fatta varandras händer, bilda en sammanhängande rad, vilken icke är sammanknuten till ring och där alla äro vända åt samma håll.

Kedjesladd bildas då flera personer genom att fatta varandras händer bilda en sammanhängande rad, så att varannan person är vänd åt ena och varannan person åt andra hållet. Höger hand fattar alltså höger, och vänster hand fattar vänster.

Port bildas av ett par, då kavaljer och dam höja de händer, varmed de hålla varandra, så att armarna bilda en båge.

Om kavaljer håller sin dam med endast en hand, kallas porten enkel. Om kavaljer håller sin dam med båda händerna, kallas porten dubbel.

Valvbåge är en sammanhängande rad av portar. Om valvbågen består av enkla portar *efter varandra*, kallas den *enkel valvbåge*, om den består av dubbla portar *sida om sida med varandra*, kallas den dubbel.

Tumgrepp. De dansande fatta varandras hand med krökta armar, armbågarna nedåtböjda och tummarna riktade uppåt mot varandra samt med de övriga fingrarna omslutande varandras händer.

Om fattningen sker med höger hand: *höger tumgrepp*, om den sker med vänster hand, *vänster tumgrepp*.

De dansande böra noga iakttaga, att deras axlar bilda en rät linje.

Kors bildas på sådant sätt, att fyra personer med sträckta armar och i räta vinklar fatta bakomvarandes handled. Då fattningen sker med höger hand: *högerkors*; med vänster hand: *vänsterkors*.

Korsfattning med tumgrepp utföres av tvenne par, varvid kavaljererna fatta tumgrepp och damerna bakomvarande kavaljers handled.

STEG

Polkasteg (alltid högt på tå), dansas i 4/4 takt sålunda:

På första taktdelen isättes vänster fot samtidigt som höger fot upplyftes; på andra taktdelen isättes höger fot samtidigt som vänster upplyftes; på tredje taktdelen isättes ånyo vänster fot samtidigt som höger upplyftes och på fjärde taktdelen göres ett litet hopp på vänster fot medan den högra fortfarande hålles upplyft (vänster polkasteg). Samma rörelse med början på höger fot (höger polkasteg).

Druffsteg (långa sammanbundna polkasteg), dansas i 4/4 takt sålunda:

På första taktdelen isättes vänster fot ungefär ett par fotlängder ifrån den högra i riktning med- eller motsols, beroende på parets vridningsriktning. På andra taktdelens andra åttondedel flyttas den högra foten ett hastigt och kort steg efter den vänstra; på tredje taktdelen tages ännu ett ganska långt steg med vänster fot och på fjärde taktdelen göres en liten fjädrande nigning på vänster ben (vänster druffsteg). Samma rörelser med början på höger fot (höger druffsteg).

Gammalvals-steg dansas i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen isättes, under en ganska markerad nigning, vänstra tåspetsen i golvet, medan den högra foten lyftes; på andra taktdelen tages ett litet stödstege på högra tåspetsen, också under nigning, ehuru något mindre markerad, medan den vänstra

foten lyftes, och på tredje taktdelen tages ett nytt litet steg på vänstra tåspetsen medan högra foten lyftes (vänster gammalvalssteg). På följande takts första taktdel isättes så under en ganska markerad nigning högra tåspetsen i golvet, medan den vänstra foten lyftes; på andra taktdelen tages, under en svagare nigning, ett litet stödstege på vänstra tåspetsen, medan den högra foten lyftes, och på tredje taktdelen tages ett nytt litet steg på högra tåspetsen, medan vänstra foten lyftes (höger gammalvalssteg). Dam och kavaljer dansa gammalvals med alldeles samma steg, ehuru med motsatt fot. Bemärk, att den väsentliga nigningen kommer på *första* taktdelen i varje takt.

Hambosteg dansas i 3/4-takt sålunda:

För kavaljeren. På första taktdelen isättes, efter ett kort steg, med kraft och svag böjning av benet, den högra foten; på andra taktdelen sättes den vänstra foten till hälften på tvären, något mer än en fotlängd framför den högra och på sådant sätt, att den vänstra fotens tåspets nästan befinner sig i förlängningen av högra foten, och omedelbart påbörjas på vänster fot-sula en vridning av kroppen medsols; på tredje taktdelen fortsätter vridningen i det närmaste ett varv runt, medan den högra foten, beskrivande en liten båge bakåt, sättes med tåspetsen obetydligt stödjande i golvet intill den vänstra fotens klack.

För damen. På första taktdelen isättes under nigning den vänstra foten ett mycket kort steg framåt och omedelbart påbörjas, medan den högra foten lyftes

och föres i en liten båge bakåt, en vridning av kroppen medsols; på andra taktdelen fortsättes vridningen av kroppen och den högra foten tager ett lätt stödstege i golvet; på tredje taktdelen tages ett något stadigare steg på högra fotsulan under det att den vänstra foten lyftes för att isättas framåt på första taktdelen i kommande takt.

Som lämpligt försteg till hambo förordas för kavaller: vänster dalsteg, höger dalsteg och ett vänster tresteg. För damen: höger dalsteg, vänster dalsteg och ett höger tresteg.

Schottischsteg dansas i 4/4 takt. På första taktdelen isättes vänster fot ett kort steg framåt, på andra taktdelen isättes höger fot intill den vänstra, på tredje taktdelen tages ytterligare ett steg framåt med vänster fot och på fjärde taktdelen göres ett hopp på vänstra foten. På följande takt isättes höger fot, vänster intill, höger fot fram och ett hopp på höger fot o. s. v. Då vänster fot isättes först, benämnes detta vänster schottischsteg och då höger fot isättes först, höger schottischsteg.

Obs! Vid schottischsteg under öppen fattning iakttages, att den framflyttade fotens tåspets är riktad framåt i rörelseriktningen.

Tresteg dansas i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen isättes vänster fot ett steg framåt, på andra taktdelen isättes den högra foten i jämnhöjd med vänstra fotens häl och på tredje taktdelen isättes den vänstra foten ytterligare ett kort steg framåt (vänster tresteg). Den högra foten flyttas så förbi och framför den vänstra, vänster fot flyttas i jämnhöjd med den högra fotens häl och den högra foten flyttas ytterligare ett steg framåt (höger tresteg).

Mazurkasteg (Hambo-polkett) dansas i 3/4 takt med kortare steg och hastigare tempo än trestegen.

Tvästegsvalssteg dansas i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen isättes vänster fot i golvet och höger fot lyftes något; på andra taktdelen göres en svag knäböjning med vänster ben med åtföljande tåhävning och på tredje taktdelen göres ett litet hopp på vänster fot (vänster tvåstegsvalssteg). Samma rörelser med isättande av höger fot (höger tvåstegsvalssteg).

Fryksdalssteg dansas i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen isättes vänster fot, på andra taktdelen isättes höger samtidigt som vänster lyftes och gör en rörelse framåt, på tredje taktdelen göres ännu ett hopp på höger fot, samtidigt som vänster fot föres bakåt, dock ej längre än att den kommer i jämnhöjd med högra benets vad (vänster fryksdalssteg).

Om samma rörelse utföres med början på höger fot och samtidigt svängen med benet utföres med höger fot, benämnes detta höger fryksdalssteg.

Omdansningssteg dansas i 4/4-takt sålunda:

På första taktdelen isättes med ett hopp båda fötterna på en gång, vänster fot något framför den högra; på andra taktdelen vilar den dansande i denna ställning; på tredje taktdelen isättes med ett litet hopp höger fot, medan vänstra foten upplyftes bakåt; på fjärde taktdelen förblir den dansande i denna ställning; på tredje taktdelen isättes med ett litet hopp höger fot, medan vänstra foten upplyftes bakåt; på fjärde taktdelen förblir den dansande i denna ställning. Med ett nytt hopp isättas båda fötterna o. s. v.

Östgöta-steg dansas i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen flyttas vänstra foten ett steg åt sidan, på andra taktdelen flyttas först högra foten nära intill den vänstra, varefter den vänstra foten omedelbart framflyttas ett kort steg. På tredje taktdelen flyttas den högra foten förbi den vänstra.

Skrälåtssteg: Med höger fot tages på första taktdelen ett ytterst kort steg framåt med samtidig nigning; på andra taktdelen tages ett längre steg framåt med vänster fot; på tredje taktdelen tages ett kort steg med höger fot i jämnhöjd med vänster. (höger skrälåtssteg). Vänster skrälåtssteg utföres på liknande sätt med den skillnaden att nigningen här sker på vänster fot.

Blekingsteg. Med ett hopp isättas båda fötterna på en gång med hela fotsulan i golvet och tåspetsarna rakt framåtriktade, vänster fot framför den högra. Med ett nytt hopp byta fötterna plats o. s. v. Det framflyttade benets knä sträckt och kroppstyngden huvudsakligen vilande på det bakre något böjda benet.

När vänstra foten är framflyttad, benämnes steget vänster blekingsteg; när högra foten är framflyttad, höger blekingsteg.

Vingåkers-steg dansas i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen göres en djup knäböjning; på andra taktdelen göres en hastig uppåtsträckning, varvid fötterna föras något isär, klackarna isätts och tårna lyftas från golvet, i vilken ställning den dansande förbliver under tredje taktdelen. På följande takts första taktdel svänger den dansande på högra foten ett varv motsols; hoppar på andra taktdelen ett litet hopp på höger fot och isätter vänstra foten en fotlängd ifrån den högra samt på tredje taktdelen klackarna tillsammans.

Dal-steg dansas i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen isättes höger fot på stället, på andra taktdelen göres en svag knäböjning på höger knä och på tredje taktdelen göres en tåhävning eller ett lätt hopp på höger fot. Under tiden svänges den vänstra foten med tåspetsen nedåtriktad något i kors över högra benet framåt-uppåt åt höger, dock högst en fotlängd från golvet, och återföres därpå mot sin plats (höger dalsteg). På första taktdelen av följande takt isättes så vänster fot, varefter göres en svag knäböjning, tåhävning eller ett lätt hopp, under det att högra foten med tåspetsen nedåtriktad föres något i kors över det vänstra benet och framåt-uppåt åt vänster samt återföres mot sin plats (vänster dalsteg) o. s. v.

Utslags-steg dansas i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen isättes med ett hopp båda fötterna på en gång med böjda knän, fötterna utflyttade en fotlängd från varandra och med tåspetsarna riktade utåt; armarna slås samtidigt i båge utåt, halvt krökta och med händerna knutna i axelhöjd. På andra taktdelen förblir den dansande i denna ställning och på tredje taktdelen intages utgångsställning.

Dansas flera utslagssteg i följd (svikthopp), flyttar den dansande på tredje taktdelen med ett hopp båda fötterna intill varandra och för samtidigt händerna knutna framför sig in emot bröstet med överarmarna i axelhöjd.

Sidsteg dansas vanligen i 3/4-takt sålunda:

På första taktdelen föres den vänstra foten ungefär en fotlängd åt sidan, varefter den högra flyttas intill den vänstra; upprepas på andra och tredje taktdelen (vänster sidsteg). Samma rörelser åt höger (höger sidsteg).

Hopp-steg dansas i 4/4-takt sålunda:

På första taktdelen isättes ena foten, på andra taktdelen göres ett litet hopp på samma fot, på tredje taktdelen isättes andra foten och på fjärde taktdelen göres ett litet hopp på denna fot o. s. v.

Jigg-steg dansas i 4/4-takt och likna hoppstegen med den skillnad, att kroppen något vaggas över åt den isatta fotens håll. Böjningen sker i veka livet.

Klacksteg med tittut dansas i 3/4-takt och utföres alltid parvis, varvid den ena står bakom den andra, hållande den framförstående i midjan med båda händerna. Den framförstående håller händerna i sidorna, där ej annorlunda angives. Under vridning åt höger och kroppen något lutad bakåt åt vänster, isätter den framförstående på första taktdelen höger fot ungefär en fotlängd framåt-utåt i fotens längdriktning, samtidigt som en svag knäböjning göres på vänster ben; på andra taktdelen bibehålles denna ställning och på tredje taktdelen intages utgångsställning. Den bakomstående lutar på första taktdelen kroppen åt höger och flyttar vänstra foten en fotlängd framåt-utåt åt vänster samt gör en svag knäböjning på höger ben; på andra taktdelen bibehålles denna ställning och på tredje taktdelen återtages utgångsställning (höger tittut). Samma rörelser men åt motsatt håll (vänster tittut).

Obs! Under första och andra taktdelen i varje takt ser paret emot varandra.

Spark-steg dansas på stället, så att fötterna växelvis sparkas framåt-uppåt ungefär en fotlängd med raka ben och tåspetsarna nedåtriktade.

Spring-steg äro sådana steg, som förekomma vid vanlig språngmarsch och torde sålunda ej behöva särskilt beskrivas.

Gång-steg äro sådana steg, som förekomma vid vanlig gång och torde sålunda ej behöva särskilt beskrivas.

Skörde-steg: 3/4-takt. Deltagarna, stående parvis vända mot varandra, gå med början på yttre foten tre korta steg framåt, under det tredje steget vända de sig

från varandra och föra den inre foten efter marken, sedan börja de med inre foten, vända sig under det tredje steget mot varandra och föra den yttre foten efter marken o. s. v.

Kadriljomdansnings-steg (»hurrar»):

Stegen dansas alltid runt på stället. Kavaljeren fattar med sluten fattning n:r 1 sin dam, båda stå något till vänster om varandra. (Kroppstyngden över-

föres på högra foten under det små sviktrörelser utföres samtidigt som den vänstra foten giver fart, så att paret svänger runt som en snurra). Stegen förekomma både i 2/4-takt och 3/4-takt.

Knäfall:

Vänster fot isättes ett kort steg framåt, den dansande går så ner på höger knä utan att flytta foten. Kroppen bibehålles rak, ledig hand i sidan.

Fingerpolkett. (Obs. fattningen!)

PARDANSER

SLÄNGPOLSKA

Beskrivning av *Gerda Runnquist-Jakobson*.

Enligt flera samstämmiga uppgifter från flera landskap, var slängpolskan allmän och återfinnes i Fyramannadansen, med den skillnad, att det är fyra i stället för två dansande. Stegen synes vara östgötasteg, som dansats både med och motsols.

Aldre personer i Östergötland, Västergötland och Värmland ha bestyrkt detta.

Slängpolskan är en ytterst intressant dans, som jag gjort mig rätt så stor möda att få grepp på. Troligen har jag dock endast fått ett svagt genljud av denna en gång så omtyckta dans. Före runddansernas tid var det huvudsakligen denna dans som användes av allmogen i Skåne.

Enligt Nicolovius dansade bönderna vid 1800-talets början nästan uteslutande polska. Vid jultiden varierade den med sånglekar, men vid sånglekens slut upplöstes alltid den stora ringen i en slängpolska. Hur omtyckt den varit, kan man förstå därav, att en otalig mängd melodier till densamma finnas upptecknade. Hade det varit lika enkelt att få själva dansen bevarad, så hade det inte varit någon nöd. Men redan för trettio år sedan sade Nils Andersson, att det var hart när omöjligt att beskriva huru en äkta gammal polska dansades. »Man är numera ej i tillfälle att se den dansas, då ju med all sannolikhet ingen av nu levande generation riktigt kan dansa polska.» Redan på 1820—1830-talen började allmogen i Skåne lägga bort slängpolskan. På hoverigodsen, där de gamla traditionerna längst bibehölls, levde den ännu kvar en tid, men valsen hade dock även där intagit rangplatsen. Endast som en kuriositet visades den, när de gamla någon gång skulle upp och dansa. Ännu i dag leva dock många, som själva varit med och dansat den eller som sett de gamla dansa den. Att dessa dock ej kunnat vara så värst »gamla», måste man ju tänka sig, då dansen beskrives såsom »frisk, livlig och kraftig». »I själva utförandet», säger Nils Andersson, »fanns snart ej mycket kvar av den skicklighet och variation i danssätt, som förr utmärkt polskan», samt att »de invecklade stegen, som till och med kunde markera sextondelarna, de hastiga rörelserna, allt krävde övning, uthållighet och kraft».

Över själva dansen lämnar han följande beskrivning:

»Då reprisen spelades första gången, svängde de dansande, hållande varandra i händerna, åt vänster. Under sista takten i reprisen släppte de varandras händer och gjorde var för sig en svängning runt, med klappningar och stampningar markerande taktens båda sista fjärdedelar. Det var under denna sväng som drängarna, sedan de fått händerna fria, understundom passade på att lyfta litet i sina »vrielsvbjorsor», vilka gärna ville glida ned i följd av den

häftiga rörelsen. Andra gången reprisen spelades, svängde man åt höger, och andra reprisen dansades på samma sätt, blott att de dansande nu höllo varandra om livet.» Han säger även: »Ehuru de dansande svängde om på ett och samma ställe, behövdes så stort utrymme, att i allmänhet endast ett par kunde dansa åt gången.»

Denna beskrivning förefaller ju tydlig nog. Men vid inövandet skall man märka, att »den skicklighet och variation i danssättet, som förr utmärkt polskan», måste varit det väsentliga och givit den charme. Att stegen varit »invecklade» kan jag icke förstå. Av alla muntliga beskrivningar jag fått, vill det synas, som om i vissa trakter använts s. k. »östgötasteg», i vissa trakter åter mera ursprungliga gångsteg, så att vid svängning medsols högra (alltså inre) foten isättes först och vilar de två första taktdelarna, varefter vänstra foten flyttas något efter under den tredje takt delen. Vid svängning motsols isättes i stället vänster fot först. Överallt tycks det ha varit brukligt, att de dansande från början hållit varandra i händerna. På vissa håll stodo de vid dansens början mitt emot varandra (som när man »maler senap — eller salt»), på andra åter något vid sidan om varandra. »Sedan hände det» — enligt en sagesman i sydvästra Skåne — »att de togo varann om livet». Detta var troligen brukligt överallt, förmodligen beroende därpå, att dansen då blev mindre ansträngande. I sydöstra Skåne »hände det» — enligt en annan sagesman — »att de kysstes som avslutning på dansen». Om detta verkligen stod i något samband med dansen, vågar jag icke yttra mig om. Såsom »variation i danssättet» har jag hört om talas, att somliga markerade avslutningen av en repris med jämfotahopp, att andra stundom under dansens gång slängde det ena benet bakåt, uppåt. Mjuk i knäna måste en skicklig dansör vara. Ett knäfall då och då, som på intet sätt fick avbryta dansen, en handflata i golvet eller ett grepp om damens fotled kunde göra, att man för hela livet blev berömd som en duktig slängpolskedansare.

Enligt Nicolovius var det brukligt på den tiden, när polskan stod som högst i gunst, att vid gillena envar utvalde åt sig en »maka» för hela aftonen. Att oupphörligt byta maka ansågs ej anständigt. Detta förhållande bidrog säkerligen till skickligheten vid utförandet.

TOSINGADANSEN

Upptecknad av *Gerda Runnquist-Jakobson*.

Utgångsställning: Parvis i ring, alla hålla varandra i händerna.

Tur 1.

Ringdans i rätt livligt tempo, motsols och medsols (1—8, 1—8).

Tur 2.

I något långsammare tempo figurera var och en på stället först för sin egen dam eller kavaljer (9—16) och sedan för sin högra grannes dam (9—16).

Tur 3.

Kavaljer och dam som senast figurerat mot varandra dansa vals (17—24, 17—24).

Dansen fortgår på samma sätt under ständigt ombyte, tills de dansande kommit i den ursprungliga ställningen.

»FAN-I-BANKO»

Upptecknad av *Gerda Runnquist-Jakobson*.

Dansas av obegränsat antal par med uppbidning såsom i de flesta pardanser. Slutet fattning n:r 1.

Tur 1.

Mazurka medsols (1—8), därefter mazurka motsols (1—8).

Tur 2.

Polka medsols (9—16), därefter polka motsols (9—16).

Dansen tages om och fortsättes så länge man har lust.

Den gamle, skicklige spelmannen P. J. Berndtsson, Skärälid, som lärt mig denna dans, framhöll, att många dansörer ofta läto narra sig vid ombytet från mazurka till polka och tvärt om.

LACHATS

Upptecknad av *Gerda Runnquist-Jakobson*.

I nedan beskrivna form har dansen troligen förekommit i Färs härad. Den har starkt tycke av »Kiviks marknad». En i viss mån liknande dans har på sina håll kallats Lachats (eller Lachäs) men på andra platser åter (t. ex. i Bara härad) haft namnet Tosingadansen.

Utgångsställning: Parvis efter varandra i ring. Arm i arm, kavaljeren till vänster.

Tur 1.

Marsch parvis motsols (1—8, 1—8).

Tur 2 A.

Alla klappa i händerna. Därefter figurerar var och en på stället för sin egen dam eller kavaljer (9—16).

B. Damombyte, som tillgår så, att varje kavaljer nu i stället figurerar mot den dam, som under tur 1 i marschen gick bakom hans egen dam (9—16).

C. Svängom parvis med »den nya» (17—24, 17—24).

Dansen fortgår, tills var och en fått igen »sin».

»BERLINSKAN»

Upptecknad av *Gerda Runnquist-Jakobson*.

Denna dans har förekommit på flera håll i Skåne, men utfördes något olika. Även musiken har varit något varierande. Takterna 1—8 i Berlinskan överensstämma nästan alldeles med andra repriserna i Var-

soviennie, och takterna 9—16 påminna mycket om första repriserna i Varsoviennie. Men i den sistnämnda dansen finnes dessutom en tredje repris, där paret dansar vals. Vilken av dessa båda danser som är den

ursprungligaste är inte så gott att säga. I Tornå härad har Berlinskan dansats redan på 1860-talet och kanske förr.

Dansas av obegränsat antal par. Alla paren börja ej samtidigt, utan undan för undan, såsom i de flesta pardanser. Sluten fattning n:r 1.

Under det att paret svänger runt i små cirklar utföras *mazurkasteg* sålunda: kavaljeren isätter vänster och damen höger fot såsom första steg vid svängning medsols. Därefter göres fotombyte på varje fjärdedel i takten. Under pauserna i musiken hållas stegen inne

och paret står stilla, när musiken fortsätter, börjas alltid med samma fot, med vilken föregående steg tagits. Cirklarna komma därvid att gå den ena gången medsols (»framlänges»), den andra gången motsols (»baklänges»). Vid svängning motsols börjar kavaljeren med höger fot, damen med vänster fot. Sålunda: Medsols (1—4), motsols (5—8), medsols (1—4), motsols (5—8), medsols (9—10), motsols (11—12), medsols (13—14), motsols (15—16) o. s. v.

Dansen fortsättes, så länge man önskar, oberoende av övriga par.

LEKSANDSLÅTEN

Upptecknad av Carl Gudmundsson.

Först spelas »krusut» (krusigt) d. v. s. ett slags förspel till dansen, t. ex. en vanlig låt i 3/4-takt, varunder flickorna bjuda upp pojkarna till dansen, en låtdans. Denna dansas på så sätt, att paren hålla sig tätt slutna till varandra och svänga runt ungefär som när en kvarnsten svänger. Kavaljeren håller högra foten, när det dansas åt höger, med tyngdpunkten vilande på klacken, så gott som på samma ställe hela tiden. Med en stampning med vänstra foten, som markerar vändning, vänder paret om och dansar åt vänster, varvid vänstra foten bibehåller samma läge som förut den högra, då det dansades åt höger. Med den andra foten, som är i ytterlinjen, markeras takten, fast i synkopertakt. Damen svänger runt kavaljeren, i ytterlinjen, men med bibehållande av minsta möjliga omkrets. Man brukade även dansa tre i taget, och merendels då två damer och en kavaljer.

När nu den första omgången eller förlåten är slut, blir det en livlig tävlan bland pojkarna att få köpa låten av spelmannen. I Leksandslåten få nämligen flickorna (även gifta kvinnor) bjuda upp till dans hela tiden. Men genom att köpa låten, vilket var förbehållet männen, får den som först lyckas göra detta tillfälle att bjuda upp sin dam, samtidigt som han (den köpande) då intager ledareplatsen.

Då en av pojkarna (eller de gifta karlarna) fått köplåten och spelmannen stoppat slanten i livstycksfickan, spelar spelmannen upp en låt, och den som nu köpt låten stiger fram på golvet och stampar. Var han rik och storkaxig, så var stampningen därefter. Han kunde ibland hoppa upp jämfota och stampa till

med båda fötterna samtidigt, så att det dånade i dansstugan. När pojken stampat, kom den flicka fram, som han vid förlåten blivit uppbjuden av och dansat med, och de dansade. De andra flickorna fingo bjuda upp som vanligt. Under tiden passade än den ene, än den andre av pojkarna på att stjäla den flicka som låtköparen dansade med och dansade med henne. Dock fick ingen stjäla mer än en gång, och ingen flicka fick bjuda upp den som köpt låten, utan han fick under tiden stå som åskådare. Men innan spelmannen spelat ut låten, måste pojken som köpt den, hava tillbaka den flicka han stampat för. Då hände det ibland, merendels på skämt, att spelmannen i förtid avslutade låten med dessa takter:

och sjöng samtidigt spydigt till: »Säg, vill du gift' dej, Karin» (eller vad låtköparens flicka hette).

När nu låten avslutats på sådant sätt, måste »kjolsäcken» fram, d. v. s. en ny låt måste beställas, och pojken fick stampa för sin flicka igen. Det dansades lika som vid första låten, men nu var pojken mera påpasslig att i tid få igen sin flicka. »Kjolsäcken» eller »kjolsäckslåten» var en benämning för den låt som blev på köpet, och merendels fick den, som från början köpt låten, en låt till, så att betalningen egentligen gällde för två danser. Priset på låten var efter råd och lägenhet, men merendels 3 skilling.

SCHOTTISCH

Schottisch är en synnerligen populär dans, som med växlande turer och olika variationer dansats överallt i bygderna. Oftast dansades allenast den andra av nedan beskrivna turer (jämför beskrivningen av Rillen) men även tredje, fjärde och åttonde turerna äro allmänt förekommande. De övriga mindre kända turerna meddelades Philochoros från Värmland i slutet av 1880-talet.

Man har även dansat 1:sta turen med 8 gångsteg (med markering) och därefter 8 hoppsteg. Det kallades att »Stampa» upp en schottisch.

Utgångsställning: Parvis efter varandra i ring, vända motsols.

Steg: Schottischsteg och hoppsteg, kavaljeren börjar med vänster och damen med höger fot, där ej annorlunda beskrives.

Tur 1.

Med öppen fattning n:r 2 dansar paret 16 hoppsteg (1—8).

Tur 2.

Sluten fattning n:r 1. Kavaljeren, förande damen, som dansar schottischsteg, framför sig, tager ett schottischsteg ett fjärdedels varv åt vänster och därefter ett schottischsteg ett fjärdedels varv åt höger, varefter paret med hoppsteg omdansar två varv medsols (9—12). Upprepas (13—16).

Tur 3.

Kavaljeren fattar med höger hand damens högra hand, ledig hand i sidan, dansar framåt med schottischsteg, först åt vänster (1) och därefter åt höger (2) och för samtidigt damen framför sig först åt vänster och sedan åt höger, allt under det damen samtidigt figurerar baklänges framför kavaljeren, i det hon först med ett schottischsteg åt höger vänder sig något motsols (1) och därefter med ett steg åt vänster vänder sig något medsols (2). Därefter dansar kavaljeren framåt med hoppsteg, under det damen, också med hoppsteg, framför kavaljeren och under hans högra arm dansar runt två varv medsols (3—4). Upprepas (5—8).

Vid de tillfällen, då damen under dansen är vänd mot kavaljeren, nedföras händerna i brösthöjd.

Tur 4.

Paret dansar såsom i tredje turen, men med den skillnaden, att under hela turen kavaljeren håller armarna korslagda över bröstet och damen händerna i sidorna (1—8).

Tur 5.

Kavaljeren för över damen mot sin vänstra sida och tager två schottischsteg på stället. Under tiden dansar damen med två schottischsteg motsols runt kavaljeren, samtidigt som hon själv dansar runt ett varv motsols, vändningen sker huvudsakligen på första schottischstegets fjärde takt-del. Då damen befinner sig på kavaljerens vänstra sida, kan kavaljeren underlätta damens rörelser genom att med sin vänstra hand hastigt fatta om undersidan av hennes högra överarm, och liksom skjuta på i damens rörelseriktning. Då damen efter de båda schottischstegen kommit upp till kavaljerens högra sida, tager paret öppen fattning n:r 2 och dansar fyra hoppsteg framåt (9—12). Upprepas (13—16).

Tur 6.

Paret tager korsfattning bakom och dansar, under vändning åt vänster på första steget, tre hoppsteg in mot ringens mitt och stannar på fjärde steget med inre foten framflyttad och klacken i marken (1—4). Med början på *inre foten* och en hastig vändning åt höger på första steget, dansar paret tre hoppsteg utåt och stannar på fjärde steget med *yttre* foten framflyttad och klacken i marken (5—8). Upprepas (1—8).

Tur 7.

Med öppen fattning n:r 1 och markering på vänster fot faller kavaljeren på höger knä i ringens rörelseriktning (se bilden) med högra handen upplyft över huvudet och vänster hand i sidan. Samtidigt dansar damen med två schottischsteg ett varv motsols runt kavaljeren (9—10). Denne reser sig härefter hastigt upp och paret dansar framåt med fyra hoppsteg, öppen fattning n:r 2 (11—12). Upprepas (13—16).

Tur 8.

Kavaljeren lägger höger hand om damens liv, ledig hand i sidan, och för, med ett schottischsteg åt vänster, damen över till sin vänstra sida, varvid damen

kommer att under schottischsteget vända sig ett halvt varv motsols. Kavaljeren släpper därpå sitt tag med höger arm och för med vänster arm på liknande sätt damen tillbaka till sin högra sida. Paret tager slutet fattning n:r 3, och omdansar två varv med fyra hoppsteg medsols (1–4). Upprepas (5–8). Då damen befinner sig på kavaljerens högra sida, lägger hon sin vänstra hand på hans högra axel och då hon befinner sig på hans vänstra sida, lägger hon sin högra hand på kavaljerens vänstra axel.

Schottisch, tur 7.

RILLEN

(SCHOTTISCHVARIANT)

Rillen är uppenbarligen en variant av den tyska »Rheinländer».

I svenska landsmålsföreningens tidskrift för år 1895, häftet 55, meddelar framlidne häradshövdingen Nils Andersson i Lund, att dansen på skilda orter i Skåne förekommer under namn av »renländaren», »reländaren», »raibläggaren» (repläggaren) och »ringläggaren», samt beskriver den i huvudsaklig överensstämmelse med andra turen i schottisch, dock med tillägg att »på sista fjärdedelsnoten i fjärde och åttonde takterna brukar var karl lyfta sin flicka högt från golvet».

I Toarps-trakten, i Västergötland, förekom samma schottischtur under benämningen »rellen», dansad av skolbarn såsom sångdans till följande ord:

Ett, två, tre, fyra och fem, nu ska vi dan-sa rel-len igen, å den ska' vi ta', för den går så bra, å den ska' vi dan-sa till lju-san da'!

»Rillen», i den form, den här beskrives, är hämtad från Delsbo-trakten. Såväl beskrivning som musik har meddelats av föreningen »Allmogedansens Vänner» i Gävle.

Framlidne nyckelharpspelmannen Jonas Skoglund på Skansen erinrade sig jämväl dansen i denna form

från den tid (1870-talet) då järnvägsbygget pågick mellan Gävle och Uppsala. Musiken var då något annorlunda och sjöngs till orden:

»Rallebuse upp och rallebuse ner,
Och aldrig skall jag säga rallebuse mer».

Dansen, som äger endast en tur, beskrives till sin första hälft överensstämmande med andra turen i schottisch, det vill säga kavaljeren — med höger arm om damens liv och hållande hennes högra hand i egen vänster — vrider sig, förande damen framför sig, först med ett schottischsteg ett fjärdedels varv åt vänster (1) och därefter med ytterligare ett schottischsteg ett halvt varv åt höger (2). I senare hälften av turen framträder däremot olikheten, i det att kavaljeren här släpper sin dams högra hand och därpå — under det han med två fasta, jämna gångsteg vrider sig själv runt ett varv medsols — med den högra armen, som fortfarande hålles om damens liv, lyfter henne ett helt varv omkring sig tillbaka till hennes plats (3), varefter båda med ledig hand i sidan röra sig framåt med två gångsteg (4) för att därpå omtaga turen på nytt (5–8).

TANTOLI

Dansen en variant till Schottisch. En del av här upptagna turer har dansats under namn av Finsk Tantoli. Dansen har dock spårats med ett flertal varierande turer i mellersta Sverige. Ofta förekom sång till dansen, och som exempel kan anföras följande strof från Västmanland:

Jag åh min flicka vi skulle dansa polka.
När vi kom opp så var de Tantoli.
Min flicka kunde dansa, men jag kunde inte.
Å därför så va de ju bäst låta bli.
Tra — la — — — under omdansningen.

Utgångsställning: Parvis efter varandra i ring motsols. Börja på yttre foten, där ej annorlunda angives.

Steg: Hoppsteg, sidosteg och ett slags schottischsteg, som särskilt beskrives.

Schottischsteg i Tantoli: Steget är ett schottischsteg framåt och bakåt med den skillnaden att på sista 1/4-delen i första takten utföres en bensvängning framåt-bakåt med inre foten, så att schottischsteget bakåt kan börja på andra taktens första 1/4-del.

Tur 1 A.

Öppen fattning n:r 2, 2 hoppsteg framåt, 2 hoppsteg ett varv medsols på stället (1—2). Samma steg upprepas 3 gånger (3—8).

B. 1 schottischsteg framåt med yttre foten, ett schottischsteg bakåt med inre foten (9—10). Omdansning 2 varv medsols på stället med 4 hoppsteg (11—12). Upprepas en gång (13—16).

Märk! Samma fattning under hela turen.

Tur 2 A.

Öppen fattning n:r 2. Båda framsätta yttre foten med klacken i golvet (benet sträckt), föra därpå sam-

ma fot bakåt och sätta i tån (benet sträckt) samt taga — fortfarande med början på yttre foten — ett tre-steg framåt (1—2). Samma steg utföres med inre foten (3—4). Upprepas med såväl yttre som inre foten (5—8).

Märk! När klacken och tån sätts i golvet, böjes det andra benets knä.

B. Slutten fattning n:r 1. Paren omdansa med hoppsteg. Kavaljer börjar med vänster och dam med höger fot. På första steget föras armarna nedåt, på nästa steg föras de uppåt. Under omdansningen föras armarna växelvis nedåt och uppåt.

Tur 3 A.

Kavaljererna placera sig i ring innanför damerna och med ansiktena vända emot dem. Kavaljererna ha armarna i kors över bröstet, damerna ledig hand i sidan. Båda taga 4 sidosteg motsols i ringen, det sista med appell samt en bensvängning (kavaljerens högra och damens vänstra) framför det andra benet (1—2). Samma steg medsols i ringen (3—4). Detsamma motsols och medsols (5—8).

Märk! Ringarna följas åt. Riktningen bestämmes av den yttre ringen.

B. Omdansning som i tur 2 B.

Tur 4 A.

Öppen fattning n:r 2. 1 schottischsteg framåt med yttre foten och 1 schottischsteg bakåt med inre foten (1—2). Yttre benet med böjt knä lyftes, så att foten blir fri. Därefter en rörelse med underbenet framifrån och bakåt 2 gånger; samma fot föres bakåt, och tån stötes 3 gånger i golvet (3—4). Detsamma upprepas (5—8).

B. Omdansning som i tur 2 B.

»LILLA LOTTEN»

Upptecknad av Nils Th. Svensson, Kullagillet.

Uppställning: Parvis i ring.

Steg: Gammalvalssteg och gångsteg.

Fattningar: Slutten fattning n:r 1 och öppen fattning n:r 1.

Paren dansa gammalvals medsols i ringens rörelseriktning, som är motsols (8 takter). Med öppen fatt-

ning n:r 1 gå paren framåt med början på yttre foten 3 gångsteg med halt på det fjärde och göra helt om. Kavaljeren fattar med vänster hand damens högra hand och går paret med början på yttre foten 3 gångsteg tillbaka med halt på det fjärde steget.

Dansen upprepas efter behag.

»SME-GRÄBBAN»

Upptecknad av *Thoralf Borglin*, Malmö.

Denna dans är en variant av Klappdansen och dansades förr allmänt i trakten kring Genarp i södra Skåne. Uppgifterna äro meddelade av spelmannen Olof Alqvist. Trots sin höga ålder kom han ihåg och berättade noga om alla detaljer i dansen, vilken han i sin ungdom ofta spelade på logdanserna.

»Sme-Gräbban» är en enkel pardans i 2 turer som skall dansas i rask takt, särskilt polketten.

Uppställning: Parvis i ring.

Fattning: Sluten fattning n:o 5.

Steg: Polkasteg.

Tur 1.

Paren dansa efter varandra polkett medsols 16 takter. Ringens rörelseriktning är motsols. Paren stanna

så att kavaljer och dam äro vända mot varandra, damerna vända mot ringens mitt (1—8, 1—8).

Tur 2.

Dam och kavaljer utföra samma rörelser.

1. Klappar på knäna med båda händerna.

2. Slår ihop händerna.

3. Slår båda händernas innersidor samtidigt mot framförståendes händer.

Upprepas en gång i sin helhet och ännu en gång då klappningen på knäna uteslutes och 2 och 3 utföras 3 gånger i följd (9—16, 9—16).

Dansen tages om efter behag.

BLEKING

(SCHOTTISCHVARIANT)

Utgångsställning: Parvis vända mot varandra, kavaljererna innanför. Sluten fattning n:r 4.

Steg: Blekingsteg och jiggsteg.

Tur 1.

Blekingsteg hela turen. Vänster och höger (1), vänster, höger, vänster (2), höger, vänster (3), höger, vänster, höger (4); upprepas (5—8).

Tur 2.

Paren omdansa med jiggsteg, sluten fattning n:r 1 (9—16).

LADITÅ (LOTT' IST TOD)

(SCHOTTISCHVARIANT)

Utgångsställning: Kavaljeren med höger arm om damens liv håller med vänster hand hennes högra hand rakt utåt. Damen lägger sin vänstra hand på kavaljerens högra axel.

Tur 1.

Paret tager, kavaljer börjande med vänster och dam med höger fot, fyra stora, långsamma steg mot ringens mitt och för armarna nedåt-uppåt (1—2) och återvända därpå baklänges med åtta hastiga sidsteg till utgångsplatsen (3—4). Återupprepas (5—8).

Tur 2.

Paret omdansar med hoppsteg, kavaljer börjande på vänster och dam på höger fot (9—16).

Då flera par deltaga, pläga de bilda ring, som under dansen bibehålles och sidstegen framåt riktas i stället mot ringens mitt.

KLAPPDANS

I stora delar av vårt land känd som danslek med sång.

Utgångsställning: Parvis efter varandra i ring vända motsols. Öppen fattning n:r 1.

Hand, ledig i sidan.

Tur 1.

Paren dansa, med början på yttre foten, 8 polkasteg, under noga iakttagande av, att den framflyttade fotens tåspets är riktad rätt framåt i rörelseriktningen. Vid polkasteg på yttre foten, vända sig dam och kavaljer något mot varandra och föra händerna bakåt;

vid polkasteg på inre foten, vända de sig något ifrån varandra och föra händerna framåt (1—8). Paren dansa därpå vanlig polka under slutna fattning n:r 5, varvid kavaljeren på sista takten stannar inuti ringen, vänd utåt, och damen mitt emot och ett steg ifrån sin kavaljer utanför i ringen, vänd inåt. Båda sätta händerna i sidorna (1—8).

Tur 2.

Kavaljer bugar för sin dam, vilken samtidigt niger för sin kavaljer (9); båda klappa tre slag i egna händer (10). Detta upprepas (11—12). Kavaljer och dam slå högerhändernas innersidor mot varandra samt klappa ett slag i egna händer (13), slå så på liknande sätt vänsterhändernas innersidor mot varandra samt klappa ett slag i egna händer (14). Båda vända sig därefter ett varv motsols på stället, varvid de i förbi-

farten slå ihop högerhändernas innersidor (15) samt stampa tre små stampsteg på stället (16). Kavaljeren bugar på nytt för sin dam, vilken niger för kavaljeren (9), båda klappa tre slag i egna händer (10). Detta upprepas (11—12). Båda höta så med högra pek-fingret mot varandra (13), samt med vänstra (14), vrida sig därefter, som nyss, ett varv motsols på stället och slå i förbifarten de högra händernas innersidor mot varandra (15), samt stampa tre små stampsteg på stället (16). Dansen omtages från början, varvid kavaljeren släpper sin dam samt tager första och andra polkasteg på stället, sträckande sin högra arm bakåt och med höger hand fattar närmast bakomvarande dams vänstra hand.

Dansen plägar pågå så länge, tills kavaljererna i tur och ordning hunnit dansa med alla damerna men kan naturligtvis avbrytas när som helst.

FINGERPOLKETT

Upptecknad av *Lars Holmström*, Arvika.

Fingerpolkett.

Dansen är en variant till den över hela landet kända »klappdansen».

Polkett medsols (1—8), motsols (1—8). Damerna bilda en yttre inåtvänd ring, ledig hand i sidan. Kavaljererna bilda en inre ring vända mot damerna. Dam och kavaljer stampa 5 gånger i golvet i takt efter musiken med början på höger fot (9—10). Klappa i

händerna 5 gånger i takt med musiken (11—12), hytta med höger pekfinger mot varandra (13), detsamma med vänster (14), slår sina högra händer (»flata») mot varandra (15), och vända sig ett varv runt åt vänster med 3 små trampsteg (16), upprepas (9—16).

Polkett och figuré upprepas, dansen avslutas med polkett.

SKÅNINGEN ELLER »STOPPEN»

Gammal dans, som har sitt ursprung i skånebygden. En mycket omtyckt sällskapsdans vid kalaser och fester.

Utgångsställning: Parvis efter varandra i ring, vända motsols. Slutna fattning n:r 1, men med den skillnaden att under takterna 1—8, 13—16 kavaljeren håller sin egen vänstra och damens högra hand stödd mot sin vänstra höft.

Steg: Druffsteg.

Parerna omdansa medsols (1—7), varefter kavaljeren stannar med appell på höger fot (8). Ett druffsteg motsols med början på vänster fot (9), appell på höger fot (10), druffsteg medsols, med början på vänster (11), appell på höger fot (12). Druffsteg motsols (13—15), appell (16).

Ringens rörelseriktning blir under takterna 1—8 motsols, 9—10 medsols, 11—12 motsols och 13—16 medsols.

Under hela dansen dansa kavaljer och dam med motsatt fot.

MÖLLAREDANSEN

Uppställning: Parvis efter varandra i ring.

Fattning: Slutna fattning n:r 1.

Steg: Druffsteg och gångsteg.

Möllaredansen är en liten trevlig dans och har stor likhet med »Skåningen» eller »Stoppen».

Dansen är en pardans och till dansen hör en ramsa så lydande:

Kan Du dansa Möllaredansen, ett, två, tre?

Kan Du dansa Möllaredansen, ett, två, tre?

Möllaredansen, ett, två, tre

Möllaredansen, ett, två, tre, ett, två, tre.

Möllaredansen, ett, två, tre

Möllaredansen, ett, två, tre, ett, två, tre.

Obs! När paret svänger runt medsols börjar kavaljeren med vänster, damen höger druffsteg, och då är de dansandes rörelseriktning i ringen motsols. Då paret svänger runt motsols börjar kavaljeren med hö-

ger, damen med vänster druffsteg, och rörelseriktningen i ringen är medsols.

Avd. A. Parerna dansa runt medsols med två druffsteg (1—2), omedelbart därpå i sidled tre små gångsteg (3—4). Till gångstegen sjunges ett, två, tre. Kavaljeren börjar v. h. v., damen h. v. h. Ringens rörelseriktning är motsols.

Avd. B. Parerna dansa nu motsols två druffsteg (5—6) och omedelbart därpå i sidled tre gångsteg (7—8). Sjunges ett, två, tre. Kavaljeren h. v. h., damen v. h. v. I denna avd. är ringens rörelseriktning medsols. Parerna komma därmed tillbaka till utgångsplatsen.

Avd. C. = avd. A. med den skillnaden att parerna dansa fyra druffsteg (9—12) och därefter tre gångsteg i sidled (13—14).

Avd. D. = avd. B. och tillägget i avd. C. (9—12, 13—14).

Dansen kan efter behag upprepas från början.

SNURRBOCKEN

Snurrbocken eller »Snurrbottjen», såsom den benämnes på Tierpsmålet, återgives här sådan den av en medlem av föreningen »Allmogedansens Vänner» i Gävle, järnvägstjänstemannen J. B. Gussander, upptecknats efter en gammal nyckelharpspelman i Tierp, vid namn Ström. Även framlidne nyckelharpspelmannen på Skansen, Jonas Skoglund från Tolfta, bekräftade att dansen i hans ungdom varit mycket vanlig i

Tierp och kringliggande trakt. Skoglunds beskrivning av dansen överensstämmer med Ströms; likaså musiken, med undantag av sista takten.

Enligt riksspelman T. Härdelin i Delsbo lär dansen även förekommit rätt allmänt i Hälsingland.

Utgångsställning: Parvis efter varandra i ring, vända motsols. Slutna fattning n:r 3.

Paret dansar ett slags delsbopolska, som mycket liknar den vanliga hambopolskan, men skiljer sig därigenom att kavaljeren, utan föregående nigning på höger fot, för fram vänstra foten på första takt delen och därefter gör vändningen på vänstra fotens tå utan understöd av höger fot (1—8). Kavaljer och dam vända sig härefter båda framåt, taga öppen fattning n:r 2, och springa framåt med vanliga springsteg och

med början på yttre foten i takt med musiken (9—16). Kavaljer och dam vända sig nu långsamt mot varandra med händerna i sidorna och göra komplimang för varandra (17); vända sig därpå långsamt helt om motsols och upprepa komplimangen, vända från varandra (18), samt vända sig slutligen helt om mot varandra (19), varefter dansen börjar på nytt i den ursprungliga, livliga takten.

DANSA PÅ STRÅ

(Tävlingsdans från Jösse härad, Värmland.)

Åtta eller flera halmstrån utläggas på golvet, så att de bilda ett kors. Obegränsat antal deltagare. Till musik användes en livlig polka.

De dansande taga i ring och ställa sig mellan de utlagda halmstråna. Med ett hopp kastas det högra benet över det vänstra, vristen sträckt, så att benen komma i kors (1), med ett andra hopp kastas det

vänstra benet över det högra (2). Dessa steg upprepas under hela dansen, med varje steg skall ett halmstrå överhoppas på så sätt, att ett halmstrå skall befinna sig mellan de korslagda benen. Så fort någon av deltagarna trampat på ett halmstrå stannar dansen och den försumlige får gå ur, dansen fortsättes till endast en är kvar.

Dansa på strå.

VARSOVIENNE

En på sin tid vanlig och mycket omtyckt sällskapsdans som varit spridd runt om i bygderna. Flera varianter till dansen ha spårats inom skilda landskap.

Utgångsställning: Parvis efter varandra i ring vända motsols. Öppen fattning n:r 2.

Steg: I tur 1 springsteg, i tur 2 fryksdalssteg, i tur 3 gammalvalssteg.

Tur 1.

Båda börja med yttre foten. Kavaljeren svänger under tre små springsteg damen över till sin vänstra

sida (1), där han tager emot henne med sin vänstra arm, som han lägger om hennes midja, samtidigt som båda isätta den yttre foten något framflyttad med lyft tåspets (2). Kavaljeren svänger på samma sätt damen över till sin högra sida (3) och båda framsätta yttre foten med lyft tåspets (4). Upprepas (5–8).

Tur 2.

Paret dansar två fryksdalssteg på yttre foten (9–10), varefter kavaljeren på samma sätt som i tur 1

beskrives svänger damen över till sin vänstra sida (11) och båda isätta yttre foten med lyft tåspets (12). Efter ytterligare två fryksdalssteg på yttre foten (13–14) svänger kavaljeren damen över till sin högra sida (15) och båda isätta yttre foten med lyft tåspets (16).

Tur 3.

Paret dansar gammalvals (17–24).

SKOBODANSEN

Såväl beskrivningen som musiken till denna dans har meddelats och upptecknats av numera framlidne revisionssekreteraren Nils Andersson i Lund, som år 1885 sett dansen utföras av ett par bondgubbar på ett julgille i Hofterup, Harjagers härad i Skåne.

Vi få anse dansen vara skånsk till börd, efter Nils Anderssons beskrivning, och att den är en av våra rent äkta allmogedanser torde ej behöva betvivlas. Dansen kan göras mycket humoristisk, beroende på de dansandes förmåga att framställa god humor, men man bör akta sig för att göra sig till för mycket och på detta sätt förstöra dansen.

Roligast blir det om en stor och en liten karl dansa tillsammans.

Utgångsställning: Två karlar, A och B, slutet fattning n:r 4.

A med högra och B med vänstra sidan mot fronten. Observera upptakten i musiken vid dansens början.

Tur 1.

A och B fatta varandras händer och gå, börjande med vänster fot, medsols med tre sävliga gångsteg (1), varefter de vid andra taktens början stanna med en stampning med höger fot och kvarbliva i den ställning, de vid stampningen intagit, liksom de betänka sig en smula att fortsätta dansen (2). Detta upprepas ytterligare tre gånger (3–8), varefter båda på liknande sätt gå motsols, nu med början på höger fot och stampningarna på vänster fot (1–8). Hela första turen har en dröjande, tveksam, betänksam karaktär, i motsats till andra turen, där all förlägenhet sättes åsido och i stället det omedelbara, drastiska kommer fram.

Tur 2.

Karlarna släppa varandras händer och vända sig, börjande med vänster fot, med tre steg ett helt varv runt medsols (9), varefter B hastigt böjer sig ned under det A med isättande av höger fot, svänger vänstra benet från vänster till höger över B:s huvud (10). (Se bilden.) Efter en ny liknande helomvändning (11) sparkar B över A:s huvud (12). Så vända

Skobodansen.

sig båda på nytt ett helt varv runt medsols (13) och böja sig framåt emot varandra, så att pannorna vidröra varandra (14). Slutligen vända de sig, fortfarande med tre steg, ett halvt varv runt medsols, så att de med ryggarna vidröra varandra (15), varpå båda med en kraftig knyck av rygglutet stöta varandra ifrån sig (16). Upprepas (9–16).

SJUSPRING

Uppptecknad av Kurt Bengtsson, Kullagillet, Höganäs.

Uppställning: Jämna antal kavaljerer i stor ring, indelas i n:r 1 och 2.

Steg: Sidsteg, hoppsteg med benrörelser framåt-uppåt.

Tur 1 A.

Alla kavaljererna taga ringfattning och dansa sidsteg 8 takter medsols och 8 takter motsols (1—8, 1—8).

B. Kavaljer n:r 1 och 2 vända sig mot varandra och figurera med hoppsteg med början på vänster fot, ledig hand i sidan (9—12).

C. Alla vända sig mot ringens mitt, lyfta höger fot och sätta den sedan sakta ned (13—14).

A., B., C. upprepas 6 gånger, varje gång spelar musiken takterna 13—14 en gång mera, för varje gång tillkomma följande rörelser: Andra gången vänster fot. Tredje gången höger knäfall. Fjärde gången vänster knäfall (då står man på båda knäna). Femte gången höger armbåge stödd mot marken, samtidigt som höger hand placeras mot höger kind. Sjätte gången lika med femte men nu med vänster armbåge och hand. Sjunde gången låta kavaljererna sina händer falla med innersidorna till marken samtidigt med att de sänka huvudet och med pannan vidröra marken.

Musiken ökar hastigheten efterhand som rörelserna i C. tillkomma.

Förr i tiden, berättas det, att dansen upplöstes på så sätt att man tog bort en rörelse varje gång och började då med den sjunde, sedan den sjätte o. s. v. Alltså dansen försvann på samma sätt som den tillkom.

OXDANSEN

Ett allmännare namn på denna dans var »Frikassé», under vilken benämning den i början av 1800-talet dansades litet varstades i de västra och södra delarna av Sverige och enligt uppgift ännu i dag lär förekomma bland allmogen i Landskrona-trakten. Anledningen till namnet är utgivaren obekant. Möjligen är den att söka i de dansandes vana att variera dansen med nya turer, vilka tillverkades för tillfället i hart när obegränsat antal. Sålunda har den i Karlstad, enligt uppgift av en gammal Karlstadsbo, dansats i ända till 48 turer.

Benämningen »Oxdans» lär härstamma från Karlstads gamla gymnasium. Det rådde som bekant i de gamla gymnasierna en strängt upprätthållen rangskillnad mellan de olika klasserna, vilken gav sig uttryck i mångahanda former. En sådan var i Karlstad den plägseden att låta de lägre klasserna, de så kallade oxarne, till de högre klassernas förlustelse dansa »frikasseé», vilken då helt naturligt fick namnet »oxdans».

Turernas ordning kunde härvid betydligt växla allt efter andemeningen med dansen. Sålunda kunde

dansen antingen, såsom i beskrivningen här nedan, avse att återgiva, huru ett par personer från god sämja och artiga hövlighetsbetygelser så småningom övergingo till gräl och slutligen till fullt slagsmål. Eller också kunde turerna tagas i omvänd ordning och skulle då med sina många variationer giva en bild av huru de dumma och obildade »oxarne», naturligtvis genom de högre klassernas förädlade inflytande, fingo sina ursprungliga ohyfsade manér bortslipade och blevo väluppfostrade män.

Det är ifrån en gammal före detta elev vid Karlstads gymnasium, som Skansen genom artisten Gottfrid Kallstenius' förmedling hämtat oxdansens, sådan den här nedan beskrives; och det är av denna anledning den på Skansen utföres i gymnasiets gamla djeknedräkt, knäbyxor, läderbälte, djeknekappa och mjuk bredbrättig hatt.

Utgångsställning: De dansande, A och B, stå mitt framför varandra, omkring ett stegs mellanrum, båda händerna i sidorna, A står på damsida och B på herrsida. (Hoppa mot fronten.)

Tur 1.

a) Vid andra taktens början bugar sig A för B och B gör djup knäböjning. Vid fjärde taktens början bugar sig B och A gör knäböjning. Detta upprepas vid början av sjätte och åttonde takterna. Under takterna 9—16 fortsätts bugningarna och knäböjningarna i hastigare tempo, så att de dansande vardera buga och knäböja en gång på varje takt.

Kav. A.

Oxdansen.

Kav. B.

till sist en stampning med höger fot och vrider huvudet framåt och för händerna framför bröstet (20). Återupprepas (21—24), varefter händerna sätts i och för högra foten intill den vänstra (19) samt gör sidorna. B dansar under tiden på liknande sätt, men börjar med vänster fot när A börjar med höger och tvärtom, så att de dansande hela tiden komma att dansa mitt för varandra.

Kav. A.

Oxdansen.

Kav. B.

b) A slår ut armarna med en kraftig knyck och kastar huvudet skarpt åt höger. Samtidigt svänger han högra benet rakt utåt med en skarp knyck, så att han kommer att lyfta sig på vänstra tån, tager därpå med högra foten ett långt steg åt höger och för vänstra foten intill den högra (17). Härefter tager han ytterligare ett kort steg åt höger med höger fot och stampar därpå med vänster fot två gånger invid den högra, under det han samtidigt vrider huvudet framåt och åter för in händerna framför bröstet med armbågarna i jämnhöjd med axlarna och knutna händer (18). A slår nu på nytt ut armarna, vrider huvudet åt vänster och svänger vänstra benet utåt på nyss beskrivet sätt, tager därpå med vänstra foten ett långt steg åt vänster

Tur 2.

a) De dansande lägga höger hand på varandras huvuden med tag om hjässan. Vid andra taktens början böjer A ned B:s huvud. Vid fjärde taktens början reser B sitt huvud och böjer samtidigt ned A:s. Detta upprepas vid början av sjätte och åttonde takterna, samt fortsättes därefter i hastigare tempo i likhet med vad vid i avdelning a) i föregående tur beskrives.

b) Lika med avdelning b) i första turen.

Tur 3.

a) Vid andra taktens början låta båda vänstra foten glida ett steg framåt med fotsulan i golvet. Vid

fjärde taktens början föres vänstra foten tillbaka till sin plats och högra foten glider samtidigt framåt ett steg. Detta upprepas vid början av sjätte och åttonde takterna, varefter under takterna 9—16 förflyttningen fortsätter i hastigare tempo, så att två förflyttningar ske på varje takt.

b) Lika med avdelning b) i första turen.

Tur 4.

a) Vid andra taktens början göra båda med ett hopp vänster om så att högra armbågarna vidröra varandra. Vid fjärde taktens början göra båda med ett hopp helomvändning åt höger, så att vänstra armbågarna vidröra varandra. Detta upprepas i början av sjätte och åttonde takterna och fortsättes därpå i hastigare tempo såsom i föregående turer avdelning a) beskrivits.

b) Lika med b) i första turen.

Tur 5.

Vid andra taktens början räcker A med båda händerna lång näsa åt B, under det denne för upp båda händerna till öronen samt räcker ut tungan under en ful grimas åt A. Vid fjärde taktens början räcker B

lång näsa och A räcker ut tungan. Detta upprepas vid början av sjätte och åttonde takterna och fortsättes därpå i hastigare tempo.

b) Lika med b) i första turen.

Tur 6.

a) Vid andra taktens början föra båda hastigt högra armen med knuten hand och under den andres arm i jämnhöjd med armbågsvecket, liksom för att boxas, och vid fjärde taktens början göres samma rörelse med vänster arm. Detta upprepas vid sjätte och åttonde takterna och fortsättes därpå i hastigare tempo, dock utan ledig hand i sidan.

b) Lika med b) i första turen.

Tur 7.

a) Vid andra taktens början för A hastigt fram högra handen till B:s vänstra öra, såsom om han gav B en örfil, och B klappar samtidigt ett slag i händerna för att efterlikna smällen, varefter händerna åter hastigt sättes i sidorna. Vid fjärde taktens början giver B på liknande sätt A en örfil. Detta upprepas vid början av sjätte och åttonde takterna och fortsättes därpå i hastigare tempo.

b) Lika med b) i första turen.

»GUBBEN NOACK»

Uppgifterna om denna dans har lämnats till Thoralf Borglin, Malmö,
av Johannes Gudmundsson, Väsby socken, Höganäs.

När musik saknades sjöng man följande ramsa:

./. Se åter nalkas, åter nalkas,
julens fest igen ./.
Se vinterfåglar tusen
liksom julgransljusen
faller neder, faller neder
ifrån himmelen.

Utgångsställning: Två kavaljerer vända mot varandra på fyra stegs avstånd med resp. höger och vänster sida mot fronten, hållande vardera en käpp i högra handen.

Steg: Gångsteg, hoppsteg och engelska steg.

Tur 1.

Gångsteg mot varandra fyra takter, engelska steg baklänges tillbaka till plats, fyra takter i något hastigare tempo.

Tur 2.

Käppen föres nu med höger hand mellan och under vänster ben, sedan tages käppen med vänster hand, föres framom, mellan och under höger ben, där den åter tages med höger hand och föres framom, mellan och under vänster ben o. s. v. till reprisens slut (1—8). Rörelsen med käppen utföres under hoppsteg med början på höger fot.

Om så önskas kan dansen upprepas.

SKARVA

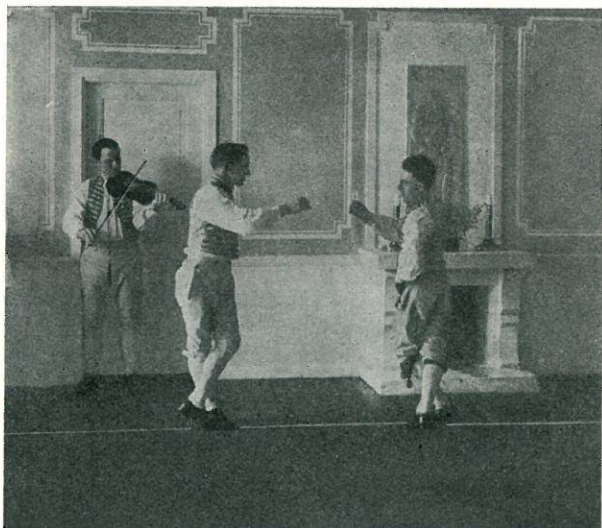
(Gillesdans från Jösse härad i Värmland). Upptecknad av *Lars Holmström*, Arvika

Namnet kan uttydas på två vis. Antingen av »Skarva», benämningen på springan emellan två golvbräder, eller också av att »skarva på» ett förut befintligt rus. Det första antagandet mera troligt därigenom, att dansen skall ske efter en *golvspringa*.

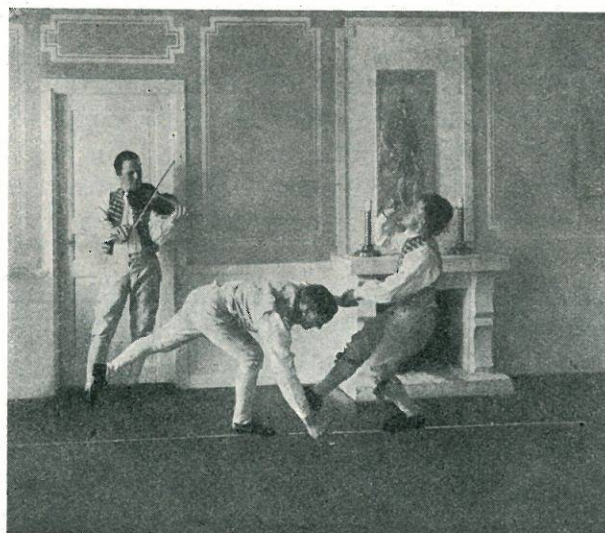
»Skarva» dansades för det mesta av två personer, manliga eller kvinnliga. Dansades den av endast en person, brukade det fyllda brännvinsglaset, som skall urdrickas av den dansande, ställas på ett bord. Nedanstående beskrivning är för två kavaljerer. När endast en dansade »Skarva» användes nedanstående sång, men till annan melodi än den här upptecknade.

»Så dansa vi på skarva, på skarva, på skarva.
Skarva är vår del
och supen är vårt fel,
så dansa vi på skarva.»

Givetvis kan ett glas med vatten utbyta brännvinsglaset och ändå sätta balanssinnet på prov.

Skarva, tur 1.

Skarva, tur 2.

Utgångsställning: De dansande ställa sig på omkring fyra stegs avstånd från varandra, över en *golvspringa*, med var sitt fyllt brännvinsglas i höger hand. Handen hålles i jämnhöjd med bröstet. Ej nödvändigt med ledig hand i sidan, men det ser bättre ut. Från fronten sett är kavaljer 1 på vänster sida, kavaljer 2 på höger sida. Denna tur skall dansas på och efter golvspringan, får ej stiga bredvid densamma.

sättes glaset på golvet. Kavaljer 2 går likadana steg samtidigt som kavaljer 1. Kavaljererna äro vid början av 2:dra turen mitt för och endast en liten bit från varandra och ha glaset mellan sig på golvet.

Tur 2.

Kavaljererna fatta varandra med vänster hand. N:r 1 för höger fot sakta framåt, rakt ben, tåspetsen nedåt, samtidigt som han kröker något på vänster knä,

»mjukt och lugnt» (takt 1). Höger fot föres sakta och mycket bakåt, så långt som möjligt, samtidigt krökes något litet till på vänster knä (takt 2). Upprepas två gånger (3—6), för varje gång höger ben föres framåt eller bakåt, skall vänster ben krökas sakta något ned, så att kavaljeren till slut närapå sitter på golvet. Får ej ske ryckvis utan lugnt och mjukt. Vid takt 6, när kavaljeren då har sitt högra ben bakåt, fattar han sitt glas med höger hand och för det till munnen, dricker ur glaset vid takt 7, då höger ben föres framåt. Vid takt 8 sättes glaset tillbaka på golvet och kavaljeren reser sig upp. Höger fot föres framåt vid takterna 1—3—5—7 och bakåt vid takterna 2—4—6. Vid takt 8 reser sig kavaljeren upp sedan glaset

blivit nedsatt på golvet. Kavaljer 2 gör likadana steg med den skillnaden, att han står på höger fot och gör de pendlande rörelserna med vänster fot samt att han på takt 1 för foten bakåt. När den ena kavaljeren för foten framåt, skall den andra kavaljeren föra foten bakåt. För kavaljer 2 fälles foten framåt på takterna 2—4—6 och bakåt vid takterna 1—3—5—7. Glaset fattas på takt 5 och urdrickes vid takt 6 samt nedsättes på takt 7. Kavaljeren reser sig upp på takt 8.

Tur 3.

Kavaljererna fatta varandra i händerna, »sluten fattning n:r 4» och omdansa medsols med mazurkasteg runt om glaset med hastig takt (9—16).

HALLINGEN

Hallingen, sådan den här nedan beskrives, är hämtad från Philochoros, där den utförts i denna form alltifrån föreningens begynnelse. Varifrån föreningen erhållit beskrivningen å dansen är obekant. En springdans med samma namn dansas ännu i dag i vissa trakter av Norge och uppgives härstamma från Hallingdalen, men är olik den här beskrivna och dansas av en person. Att dansen utföres i Dahlgrens folkskådespel »Värmlänningarne» tyder på värmländskt ursprung. A. E. Holmberg omnämner i sin »Bohusläns ristoria och beskrivning» Hallingen såsom en i äldre tider därstädes förekommande solodans utan att dock beskriva den.

Utgångsställning: Två karlar bredvid varandra, vända mot fronten, A i vänster hand hållande B:s högra hand, ledig hand i sidan.

Tur 1.

a) Båda taga, A med höger och B med vänster fot, ett steg framåt, därvid den framsatta fotens tåspets vrides något inåt och vända sig samtidigt emot varandra, med kroppen något böjd mot fronten, vilande på det framsatta benet, som hålles något krökt, och det andra benet, jämväl något krökt, riktat bakåt, icke vidrörande marken, med foten vinkelrät mot den framsatta foten (se bilden). Samtidigt föras de händer, med vilka de hålla i varandra, bakåt med nästan raka armar. De dansande komma genom steget att något avlägsna sig från varandra. Vid början av taktens andra hälft göra de dansande, under bibehållande av den intagna kroppsställningen, ett mjukt hopp på den framsatta foten (1), varefter de framföra den bakre

A. Hallingen, tur 1. B.

foten och med denna på liknande sätt taga ett nytt steg framåt, därvid emellertid de bakåtförda händerna föras framåt och de dansande närma sig varandra nästan vända rygg mot rygg samt göra under taktens senare hälft ett hopp på den främre foten (2). Paret fortsätter på detta sätt med ytterligare fem steg fram mot fronten (3—7), varefter båda, halvt vända mot varandra, isätta: A vänster och B höger fot, därpå

långsamt föra det andra benet utåt och armarna uppåt och släppa varandras händer samt, då den i musiken angivna kadens-noten anslås, stanna i denna ställning (*kadens-ställning*). Vid kadensens slut nedföres det upplyftade benet till det andra, kroppen vrides åter fram mot fronten, och tummarna sätts i armhålorna på västen (8).

b) A lyfter på en gång högra fotens klack och vänstra fotens tå och vrider båda fötterna ett fjärdedels varv åt höger, så att tåspetsarna komma intill varandra, samt höjer samtidigt armbågarna till jämnhöjd med axlarna. Här efter lyftes högra fotens tå och vänstra fotens klack, fötterna vridas på nytt ett fjärdedels varv åt höger, så att klackarna komma intill varandra, samtidigt sänkes armbågarna. A fortsätter på detta sätt att, alltjämt vänd mot fronten, med 2 fotvridningar för varje takt förflytta sig åt höger, varefter han vid reprisens slut stannar och vänder sig

A. Hallingen, tur 2. B.

mot B (9–16). Denne har under tiden på liknande sätt förflyttat sig åt vänster, varigenom båda sålunda kommit att på en linje avlägsna sig från varandra.

Tur 2.

a) De dansande låta långsamt högra foten glida ett stort steg framåt i riktning motsols (B måste alltså på första takt delen göra en vridning inåt) med sträckt

vänsterben och händerna stödda mot knäna, samt böja samtidigt kroppen under svängning från vänster till höger djupt fram över högra knäet (1). Därefter föres vänstra foten, också med en glidning, långsamt framåt ett steg framför den högra — händerna fortfarande stödda mot knäna — och kroppen, som under steget vridits något åt höger, vrides åter långsamt framåt och lutas ned över vänstra knäet under svängning från höger till vänster (2). Båda fortsätta på detta sätt med ytterligare fem »segsteg» i en vid både motsols »sega» över till varandras platser (3–7), varefter de vända sig mot varandra och med isättande, A av höger och B av vänster fot, intaga kadens-ställning på sätt denna i första turen beskrivits (8).

b) De dansande närma sig varandra med små hopp, vilka utföras, två för varje takt, med raka knän och fötterna parallella, tätt slutna intill varandra. Händerna som de första fyra takterna hållas nedåt lyftas här under halvt knutna framför bröstet, nästan i jämnhöjd med axlarna, med pekfingerarna riktade rakt framåt (se bilden); och de dansande markera för varje hopp takten genom att omväxlande föra än den ena, än den andra handen något framför den andra (9–16).

Tur 3.

a) De dansande fatta varandras händer och göra »harsteg», d. v. s. sätta sig hastigt ned på vänstra fotens häl och föra samtidigt det högra benet framför och slå klacken i marken, göra därpå, utan att resa sig upp, hastigt fotombyte (1) och fortsätta på detta sätt med två steg för varje takt, allt under det att de omdansa med varandra ett halvt varv medsols (2–7). Båda resa sig här efter upp och intaga kadens-ställning vända mot varandra (8).

b) De dansande draga sig så småningom baklänges tillbaka ifrån varandra, under det de starkt bakåtlutade, sparka framåt uppåt, först med högra, därpå med vänstra benet, två gånger för varje takt och för varje takt svänga runt två varv med armarna i riktningen framåt-uppåt-bakåt-nedåt (9–16).

Tur 4.

a) Båda sätta händerna i sidorna och taga med appell ett steg framåt med höger fot (1), varefter de med en hjulning byta plats (2) och därpå, vända mot varandra, kvarstannande på de nya platserna, göra fyra uppsparkningar och armsvängningar, liknande dem, som i tredje turen avdelning b) beskrivits (3–4). Så göra de ånyo appell med höger fot (5), hjula tillbaka till sin plats (6) och upprepa där uppsparkning-

arna och armsvängningarna (7—8). Vid hjulningarna sättes vänstra handen först i marken (vänsterhjulning) och hjulningarna göras alltid rygg om rygg.

b) Med lugna, betänksamma segsteg gå båda i en vid, spiralformig båge motsols, så att de, efter att kretsande omkring varandra hava rört sig ett halvt varv runt, komma att stanna framför och nära intill varandra i segställning, framåtlutade över vänstra benet, och bibehålla denna ställning. Vid musikens sista takt göres en kadens (9—16).

Tur 5.

a) De dansande göra ett högt luftsprång, fatta varandras händer och sjunka därpå ned på högra

fotens häl med det vänstra benet sträckt utåt, så att inre fotknölen och knäet vidröra marken; resa sig därefter upp med en kraftig rätning av högra benet, så att de komma att göra ett nytt luftsprång på stället (1); sjunka nu i sin ordning ned på vänstra hälen med högra benet utåtsträckt; byta därefter med ett luftsprång (2) ånyo om fot och fortsätta sålunda med ett hopp för varje takt, sammanlagt sju takter (3—8).

b) De dansande fatta varandras händer och om-dansa medsols med början på höger fot med steg, liknande springstegen, men så att icke den isatta foten slänges i en båge bakåt-utåt. För varje steg på höger fot göres appell (9—16).

JÖSSEHÄRADSPOLSKA

(Upptecknad i Jösse härad, Värmland, av *Lars Holmström*, Arvika.)

»Jössehärspolskan» är en mycket individuell dans, dess huvudmoment är polskan, vari inlägges olika kast och figuréer, allt efter håg och lägenhet. Figuréerna inläggas var som helst under dansen som vilningsmoment, och kasten som en avslutning på repriserna av musiken. Dansen är här uppsatt i turer för att lättare kunna inövas. Inom Jössehärslaget, som upptecknat denna dans, dansar varje par efter eget skön, den får då rätta utseendet av en pardans. Flera kast och figuréer än här uppsatta finnas. De bäst kända äro de här nedan upptecknade.

En polskspelare och polskedansare från Jösse härad.

Elis i Taserud.

ett halvt varv medsols (1), hoppar så ett kort steg och isätter vänster fot samtidigt han vrider sig ett halvt varv medsols och flyttar höger fot med pendlande rörelse något bakom den vänstra foten (2).

Damen samma steg, men börjar med höger fot 1/2 takt efter kavaljeren. När kavaljeren isätter höger fot

skall damen isätta vänster fot och när kavaljeren isätter vänster skall damen isätta höger fot.

Tur 1.

a) Kavaljeren fattar sin dam om midjan med höger arm och damen lägger sin vänstra hand på kavaljerens axel. Båda börja med yttre foten och springa sex små springsteg framåt (1—2), paret svänger runt med sex springsteg ett varv medsols på stället (3—4), sex små springsteg framåt (5—6), svänger ett varv runt motsols på stället med sex springsteg (7—8).

b) *Polska*: Slutet fattning n:r 3 (9—14).

c) Kavaljeren fattar med höger hand damens vänstra hand. Damens arm böjd med handen uppåt-vänd. Paret springer tre korta steg framåt (15). Kavaljeren slår en handvolt på vänster arm, damen håller kvar kavaljerens högra hand under tiden och stöder honom under volten (16).

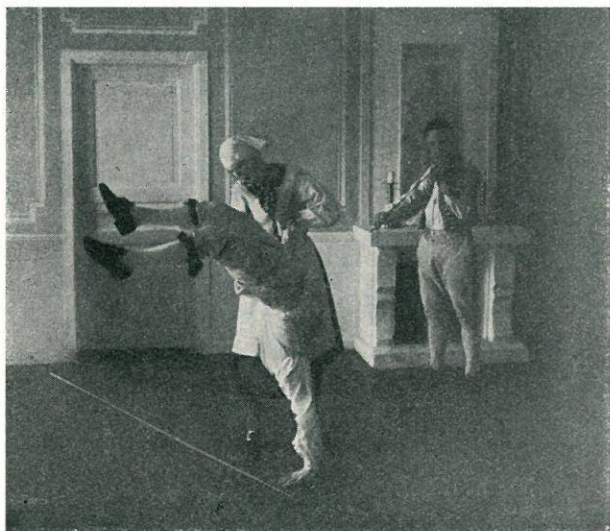
Tur 2.

a) Kavaljeren springer framför damen med ryggen vänd mot henne, räcker sin vänstra hand bakåt som damen fattar med egen vänster hand, springer så tre små springsteg framåt. Damen följer efter samtidigt. Kavaljeren vänder sig med två springsteg medsols mot damen, liksom ångrande sig, och fattar med höger hand damens högra, så att armarna härigenom komma att korsas. Kavaljeren släpper nu med vänster hand och med den högra ger han damen fart, så att hon

snurrar två varv runt motsols, varunder hon håller sig på kavaljerens högra sida. Kavaljeren hoppar — under livlig figuré i glädje över den fart han givit damen — upp och slår höger hand med en smäll i vänstra skosulan. Därefter slår han ihop händerna under krökt vänster knä (1—4).

b) Kavaljeren lägger sin högra hand i damens vänstra; båda kröka armarna och damen har sin hand och arm under kavaljerens och bildar på så sätt ett stadigt stöd för kavaljerens arm och hand. Båda springa framåt med små springsteg och taga fart för kastet. Kavaljeren gör ett högt språng, kastande upp bägge benen mot taket. Damen stöder med sin vänstra arm kavaljerens högra och med sin högra hand stöder hon honom i ryggen (5—8).

c) *Polska* (9—16).

Jössehäradspolska.

Tur 3.

a) Damen dansar gammal vals motsols, vridande sig medsols, medan kavaljeren gör vänster hjulning i yttre delen av ringen fyra gånger (1—8).

b) *Polska* (9—14).

c) *Lika med första turen c)* (15—16).

Tur 4.

a) Vilningstur. Sluten fattning n:r 1. Paret springer med mazurkasteg framåt i ringen.

b) *Polska* (9—14).

c) *Lika med första turen c)* (15—16).

Tur 5.

a) Kavaljeren fattar med egen höger sin dams högra hand, damen drager sig baklänges med gammalvalssteg motsols. Kavaljeren kastar höger ben över de sammanknutna händerna och släpper samtidigt med höger hand (1), fattar med egen vänster damens vänstra hand och kastar över det vänstra benet (2). Upprepas tre gånger (3—8). Dessa steg påminna om översparkningen i Vingåkersdansen.

b) *Polska* (9—14).

c) *Lika med första turen c)* (15—16).

Tur 6.

a) Kavaljeren och damen göra s. k. pannkaks-vändning, vilket tillgår så, att paret fattar varandra i händerna, kavaljeren vrider sig motsols och damen

Jössehäradspolska.

medsols så att de komma att stå med ryggarna mot varandra och armarna uppåtsträckta (1) och förbliva i denna ställning en takt (2). Damen böjer sig framåt, kavaljeren bakåt över damens rygg, under det de fortfarande hålla varandra i händerna, varefter kavaljeren med stöd av damens rygg gör en graciös kullerbytta baklänges över damen (3) samt nedkommer framför damen och vänd mot henne, hållande fortfarande hennes händer i sina (4), upprepas (5—8).

b) *Polska* (9—16). På sista takten lyfter kavaljeren damen högt upp, samtidigt som han vrider sig ett varv. Damen hjälper till, så att lyftningen kan ske på takten och mycket smidigt.

JÖSSEHÄRADSPOLSKA

Utarbetad för scenen av balettmästare Selinder vid Kungl. Operan till »Värmlänningarnas» premiär 1846.
Tredje reprisen i musiken förekommer ej i en vanlig Jössehäradspsolka.

Utgångsställning: En gosse och en flicka, flickan vid gossens högra sida och fattande med sin vänstra hand hans högra, ledig hand i sidan. Vid dansens början ställa de sig längst bort från fronten sett, gossen med sin vänstra sida åt fronten.

Steg: Jössehäradssteg, östgötasteg, springsteg, hoppsteg, hambosteg och särskilda steg som beskrivas i den tur de förekomma.

Jössehäradssteg utföras sålunda: Gossen, börjande med vänster fot, tager ett steg framåt samtidigt som kroppen lutar något framåt, högra benet lyftes och hålles utsträckt med sträckt vrist bakåt och nedåt i kroppens förlängning, kroppstyngden överföres på vänstra benet. Därefter framföres och isättes höger fot på samma sätt samtidigt som gossen vänder sig något från flickan. Flickan utför samma steg och rörelser, men med början på motsatt fot. Armarna, som under dessa steg hållas nästan raka, utföra en pendel-liknande svängningsrörelse växelvis bakåt och framåt.

Fattningar: Slutna fattning n:r 3 vid omdansning.

Tur 1.

Sex Jössehäradssteg framåt i en båge motsols mot fronten, börjande med appell (1—6). Gossen fattar med vänster hand flickans vänstra samt för högra armen i kors över den vänstra och hjular ett varv i rörelseriktningen (7—8). Upprepas (1—8). Paret skall nu ha kommit tillbaka till utgångsplatsen.

Tur 2.

Paret tager slutna fattning n:r 3, gossen med vänstra och flickan med högra sidan åt fronten. Båda stöta ifrån varandra och springa sex korta steg bakåt, med början på vänster fot (9—10), båda klappa tre slag i händerna (11), damen sätter händerna i sidorna och kavaljeren böjer sig hastigt ned och slår på andra taktdelen höger hand i golvet samt reser sig hastigt upp (12). Med östgötasteg mötes paret ånyo och omdansar (13—16). Upprepas (9—16).

Tur 3.

Lika med halva första turen (1—8). Paret dansar här i en mindre båge, så att det vid 8:de takten befinns sig mitt på banan och båda vända sig mot fronten.

Tur 4.

Gossen hoppar på tå, bakom flickan, med båda fötterna samtidigt i golvet, sex steg åt höger. Vid första, tredje och femte hoppet slås armarna utåt sidorna, något böjda och med knutna händer, tummarna riktade utåt i axelhöjd, samtidigt som fötterna bilda rät vinkel med klackarna ihop. Vid andra, fjärde och sjätte hoppet föras de knutna händerna mot varandra och tummarna inåtriktade framför och tätt intill bröstet, armarna i vågrät ställning, samtidigt som fötterna bilda rät vinkel med tårna ihop, (9—10). Samma steg och armrörelser tillbaka (11—12). Flickan utför samtidigt samma hopp åt vänster utan armrörelser (9—10). Samma steg tillbaka (11—12). Flickan vänder sig om och båda omdansar med östgötasteg (13—16). Upprepas (9—16).

Tur 5.

Lika med tur 3 (1—8), men turen avslutas med att gossen vänder sig mot flickan med sin vänstra sida mot fronten.

Tur 6.

Gossen fattar med höger hand flickans högra. Båda taga ett sidsteg åt fronten (17), därefter ett sidsteg från fronten (18). Flickan faller ned på höger knä och gossen svänger sina båda ben, från vänster till höger, över flickans huvud (19), varefter flickan reser sig upp och vrider sig ett varv medsols under högra armen (20), flickan faller ånyo på knä, gossen gör översparkning och flickan vrider sig under högra armen ett varv medsols (21—22); paret står stilla (23—24).

Upprepas (25—31). Handfattningen och ledig hand i sidan måste ovillkorligen bibehållas under hela turen.

Tur 7.

Gossen sjunker ned på höger häl med vänster ben framåtsträckt, reser sig hastigt upp på tå och sjunker ned på vänster häl med höger ben framåtsträckt.

Dessa steg utföras åtta gånger i följd. Flickan går bakåt i båge medsols med åtta tvåstegsvalssteg med början på höger, dragande gossen med sig (17–24). Gossen reser sig upp och sjunker med appell åter ned på höger häl och flickan springer med springsteg två varv medsols, vridande gossen med sig runt på stället (25–31). Flickan drager därefter upp gossen till sin vänstra sida.

Tur 8.

Paret vänder sig med högra sidan åt fronten och dansar i likhet med tur 1 tre steg motsols (1–3).

Gossen för över flickan åt vänster, hon springer till mitten av banan, vänder sig mot fronten och faller framstupa på höger knä, med båda händerna i banan. Gossen följer strax efter och slår en handvolt över flickan, händerna sätts i marken på andra sidan flickan (3–8). Upprepas (1–8).

Tur 9.

Omdansning med polskasteg (hambosteg) (1–8). Hastigheten i omdansningen ökas med varje takt till reprisens slut. På sista taktdelen lyfter gossen flickan, under det han själv vrider sig runt ett varv medsols.

TRÄSKODANS

Utgångsställning: Flickan och gossen bredvid varandra, flickan vid gossens högra sida, vända mot fronten, längst bort från fronten sett, flickan nyper nätt i kjolen och gossen har nedhängande armar.

Steg: Polkasteg, där ej annorlunda beskrives.

Tur 1.

Flickan börjar med höger och gossen med vänster fot, dansar med polkasteg mot fronten, gossen under dansen dragande sig åt vänster bort från flickan (1–8). Flickan ser därefter liksom sökande efter gossen åt höger (1), så åt vänster (2), blir då varse gossen, som vänder ryggen åt henne, höter under ett skälmskt leende med högra pekfingret åt honom (3–4), dansar så bort till gossen och fattar hans högra arm, hållande sin högra hand ungefär vid gossens handled och vänster hand uppåt hans armbåge (5–8).

Tur 2.

Med stark markering av takten drager flickan gossen med sig baklänges mot mitten, båda till utseendet stretande åt var sitt håll. Under denna del av turen döljer gossen skamset sitt ansikte med vänstra handen. Då båda hunnit mitten av banan, vänder flickan med en hastig knyck gossen, så att båda vända ansiktena mot varandra och med sidorna, flickan högra och gossen vänstra, mot fronten (9–16). Flickan niger en djup flicknigning och gossen vänder sig förargad helt om åt vänster (9), varefter flickan med polkasteg följer honom i en båge åt höger, så att hon åter kommer att vända sitt ansikte mot honom (10–12). Flickans nigning o. s. v. upprepas fullständigt (13–16).

Tur 3.

Flickan för med en smäktande uppsyn båda sina händer till hjärtat (1), gör så en betydelsefull gest med högra handen som om hon ville bjuda gossen sitt hjärta (2), och för högra handen tillbaka till hjärtat och vrider sig sakta till vänster och höger (3), samt

gör en inbjudande gest med båda händerna (4). Gossen, som under tiden stått och åsett flickans rörelser, svarar nu på ungefär samma sätt, men slår i stället för den inbjudande gesten ifrån sig med båda hän-

derna och dansar med polkasteg bort till den plats han intog i slutet av tur 1 (5—8). Flickan dansar efter gossen (1—8) och drager honom i jackskörten baklänges tillbaka till mitten av banan, där hon knuffar till honom, så att han faller på knä (9—16).

Tur 4.

Flickan dansar med vänstra handen i sidan och med gäckande uppsyn hötande med högra handens pekfinger åt gossen, flera varv runt honom motsols, under det att gossen med dum uppsyn och med händerna upplyftade (flatsidorna mot varandra) i jämnhöjd med hakan, på knäna vrider sig omkring och med ögonen följer flickan (se bilden) (9—16). Vid slutet av reprisens, andra gången den spelas, skuffar så flickan till gossen, så att han trillar omkull. Flickan dansar med polkasteg och ställer sig på den plats, som gossen intog i slutet av tur 1 (1—4).

Gossen reser sig ganska makligt och borstar sig på knäna, höter därefter med hämndgirig min med högra knytnäven åt flickan (3—4), dansar fram till flickan och låtsas trampa till henne kraftigt med sin högra fot på hennes vänstra (5—8), så att hon gråtande och hållande förklädet med båda händerna för ögonen, samt haltande (Obs.! på rätt fot) går mot andra sidan, där hon ställer sig, fortfarande med förklädet för ögonen, till hälften vänd från gossen och till hälften mot fronten (1—8). Medan flickan gråtande haltar över banan, klappar sig gossen självbelåtet och skadeglatt ett par gånger på knäna, men ångrar sin elakhet (1—2) och dansar med ångerfull uppsyn med högra pekfingeret på läpparna fram till flickan (3—6), faller där på knä och drager henne försiktigt i kjolen för att fästa hennes uppmärksamhet på sig. (7—8).

Tur 5.

Gossen gör nu samma gester som i första avdelningen av tur 3 beskrivits (9—12), varefter flickan, som under tiden låtit sina händer, först den högra och sedan den vänstra, långsamt glida ned från ansiktet, upprepar ungefär samma gester och slående ifrån sig med båda händerna (se tur 3), springer en liten sväng åt höger samtidigt med att gossen från sin knästående ställning med en hastig knyck kastar fram benen och sätter sig på golvet (13—16). Flickan, som nu åter vänder sig mot gossen, blir ivrig att hjälpa upp honom och klappar sig själv ett par gånger på knäna (9—10), fattar så med båda händerna gossens händer och försöker att draga honom upp, men släp-

per honom så att han med en duns återigen sätter sig på golvet. Detta upprepas ett par gånger, så att gossen först vid reprisens slut kommer på fötter (11—16).

Tur 6.

Paret dansar vanlig polka framlänges med slutentfattning n:r 3, paret stannar ganska nära fronten, gossen med vänstra, flickan med högra sidan mot fronten och gossen fattar flickans händer (1—8, 1—8).

Med appell vänder sig flickan helt om medsols och gossen motsols, så att båda vända ryggarna mot varandra och fatta åter varandras händer (9). Båda vända sig ånyo med appell helt om åt samma håll, så att de vända ansiktena mot varandra och fatta varandras händer (10), göra åter två liknande men hastigare vändningar (11) och därpå ännu en vändning (12); (de stå nu med ryggarna mot varandra) fortsätta sedan precis på samma sätt med två långsamma och två hastiga samt åter en långsam vändning under de följande fyra takterna, så att de på takt 16 åter stå med ansiktena mot varandra (13—16). Nu vända de om och gå med appell i motsatt riktning, flickan motsols och gossen medsols, men för övrigt alldeles lika tillbaka till turens utgångsställning vid fronten (9—16). Då flickan och gossen i denna tur fatta varandras händer, böra armarna höjas något litet och sedan hastigt sänkas igen.

Tur 7.

Polka lika med tur 6. Paret stannar mitt på banan med sidorna mot fronten som i tur 6, men något till vänster om varandra, gossen med nedhängande armar och flickan med båda händerna fattande i kjolen (1—8, 1—8).

Båda taga med höger fot ett steg framåt, hoppa sedan jämfota ett steg, taga ytterligare ett kort steg framåt och göra därpå en jämfota helomvändning åt höger med knäsvikt. Därefter ett svikthopp på vänster fot under det att högra benet föres rakt utåt, så ett svikthopp på höger fot medan vänstra benet föres utåt, och slutligen ett hopp på vänstra foten under det att högra benet föres utåt. Vid taktens slut sättes högra foten intill den vänstra (9—12). Upprepas (13—16, 9—16).

Tur 8

Polka lika med tur 6. Paret stannar mitt på banan på ungefär ett stegs avstånd från varandra, med ryggarna mot varandra, och med sidorna, flickan högra och gossen vänstra, mot fronten (1—8, 1—8).

Båda göra med armarna utsträckta åt sidorna en böjning något bakåt åt höger och låta blicken samtidigt liksom söka efter den andra (9), böja sig därefter på samma sätt något bakåt åt vänster (10), varefter gossen förblir i denna ställning, under det att flickan åter böjer sig åt höger, så att båda luta åt samma håll (11). Nu få de se varandra och vända sig förvånade och glada till hälften mot varandra, samt klappa ett slag i händerna (12). Knuffande varandra med armbågarna samt lyftande på fötterna högt bakåt vända sig båda, fortfarande med ryggarna mot varandra i takt, ett halvt varv medsols, så att de komma att stå på varandras platser (13—16). Upprepas (9—16).

Tur 9.

Polka lika med tur 6. Paret stannar på högra sidan från fronten sett och med vänstra sidan mot fronten. Öppen fattning n:r 1.

Med förtjusta blickar på varandra föra båda höger fot framåt något åt höger och isätta klacken, föra därefter samma fot bakåt och isätta tån bakom vänstra fotens klack (9) samt taga, med kroppen något framåtlutad, tre små steg framåt åt höger (10), göra sedan, efter en hastig frontförändring halvt åt vänster, liknande fotflyttningar, med början på vänster fot, samt taga med kroppen framåtlutande tre små steg framåt åt vänster (11—12). Upprepas (13—16), men så, att paret på 16:de takten tager en liten sväng, och kommer att vända sig med högern sidorna mot fronten (9—16).

Tur 10.

Polka lika med tur 6 (1—8, 1—8). Då reprisen spelas andra gången fattar flickan med sina händer i kjolen vid sidorna. De sista polkatakterna (7—8) dansas med jämfotahopp runt på stället.

VINGÅKERSDANS

Vingåkersdansen är en konstnärlig produkt av balettmästaren Anders Selinder, ledare för baletten vid Kongl. Operan och Ladugårdslandsteatern under 1800-talets mitt. Även musiken är, enligt uppgift, komponerad av Selinder. Erkännas måste, att såväl dans som musik återspeglar Södermanlands leende natur och folkkyrka. Ovanstående uppgifter äro lämnade utav en elev till Selinder, fru Lotten Åström, numera bosatt i Göteborg. Vingåkersdansen är älskad av alla, i snart 100 år har den dansats som svensk folkdans, påminnande om kär hembygd i Södermanland. Må så ske i fortsättningen!

Utgångsställning: En kavaljer och två damer, damerna på var sin sida om kavaljeren, hållande honom i hand, ledig hand i sidan. Vid dansens början ställa sig alla tre med vänster sida mot fronten och några steg från fronten.

Steg: Dalsteg med början på höger fot, tvåstegsvalssteg, gammalvalssteg och vingåkerssteg. Dessutom särskilda steg som i de olika turerna beskrivas.

Hand, ledig i sidan.

Tur 1.

Alla tre dansa fyra dalsteg framåt (1—4), varefter kavaljeren vrider sig ett fjärdedels varv åt vänster med fyra dalsteg på stället, medan damerna, hållande i kavaljerens pekfinger, under hans upplyfta armar vrida sig runt ett varv med tvåstegsvalssteg, högerdamen motsols och vänsterdamen medsols (5—8). Detta upprepas tre gånger, varvid iakttages, att kavaljeren sista gången svänger av åt vänster, så att alla tre, efter att under turen ha dansat utmed sidorna i en fyrkant, vid turens slut äro i fyrkantens mitt, vända mot fronten (9—16, 17—32).

Tur 2.

Kavaljeren, fortsättande med dalsteg på stället, fattar med vänster hand högerdamens vänstra hand och för henne framför sig mot vänsterdamen; damerna fattande varandra med höger hand och byta plats under dalsteg, varefter kavaljeren och vänsterdamen vända sig mot varandra (1—4) och omdansa ett varv på stället med tvåstegsvalssteg, samtidigt med att högerdamen, vänd mot fronten, dansar dalsteg på stället (5—8). Kavaljeren fattar under dalsteg på egen plats med vänster hand vänsterdamens vänstra hand och för henne mot högerdamen; damerna byta under fattning med höger hand ånyo plats med dalsteg (9—12); kavaljeren och högerdamen omdansa ett varv på stället med tvåstegsvalssteg, under det vänsterdamen, vänd mot fronten, dansar dalsteg på stället; varefter alla tre intaga den ställning de innehade vid turens början (13—16). Vid omdansningarna slutet fattning n:r 2.

Tur 3.

Vänsterdamen och kavaljeren dansa dalsteg på stället och bilda port, vilken högerdamen med dalsteg kryper igenom, följd av kavaljeren, varpå alla tre vända sig mot fronten (17—24). Högerdamen och kavaljeren bilda med dalsteg på stället port, vilken vänsterdamen med dalsteg kryper igenom, samtidigt som kavaljeren för högerdamen över till sin vänstra sida, så att damerna komma att byta plats, vända från fronten (25—28). Alla tre dansande dalsteg fram mot fronten, damerna baklänges (29—32). Kavaljeren dansar åtta dalsteg från fronten och drager damerna med sig, vilka, stödjande sidorna mot varandra, liksom spjärna mot (1—8), varpå alla tre dansa fram emot fronten (9—12), där kavaljeren med dalsteg på stället för damerna tillbaka till sina platser (13—16).

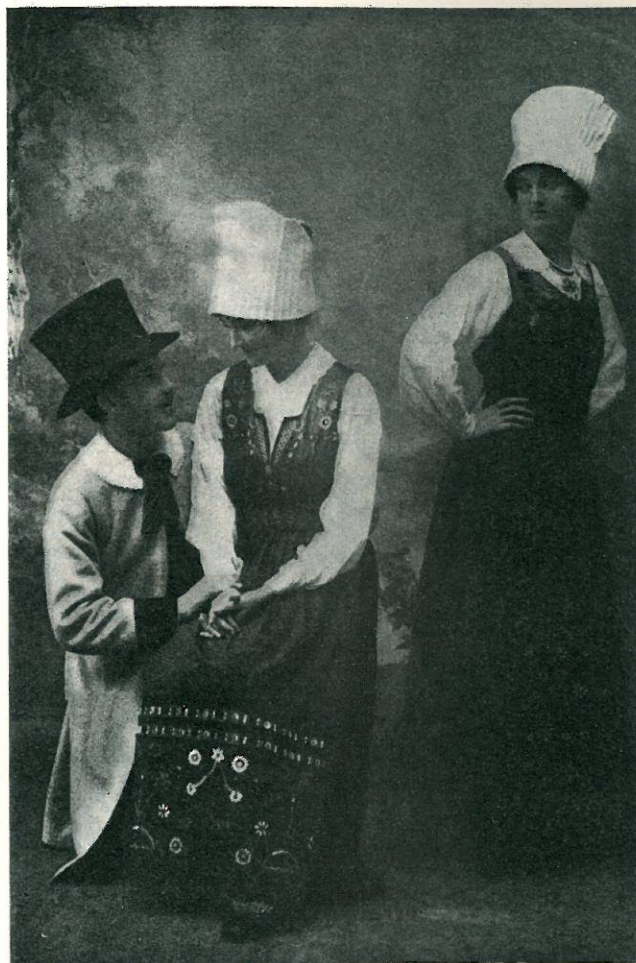
Tur 4.

Kavaljeren vrider sig på stället ett varv motsols med tvåstegsvalssteg, vänstra armen upplyft och höger hand i sidan, under det vänsterdamen, hållande i kavaljerens vänstra pekfinger och vridande sig medsols under hans arm, dansar tvåstegsvals ett varv motsols kring kavaljeren, och högerdamen, vridande sig runt medsols och hållande sig strax bakom kavaljeren, dansar gammalvals ett varv motsols omkring honom (17—24). Kavaljeren vänder sig därefter mot högerdamen och vrider sig på stället ett varv medsols med tvåstegsvalssteg, högra armen upplyft och vänster

hand i sidan, under det högerdamen, hållande i hans högra pekfinger och vridande sig runt motsols under hans arm, med tvåstegsvalssteg, dansar ett varv medsols kring honom, och vänsterdamen, vridande sig runt motsols och hållande sig bakom kavaljeren med gammalvalssteg dansar ett varv medsols omkring honom (25—32).

Tur 5.

Alla tre bilda ring, kavaljeren hållande de båda damerna om midjan och damerna hållande varandra och kavaljeren på axlarna och ringdansa sålunda med isättande av höger fot på första taktdelen gammalvalssteg tre varv medsols på stället (1—16).

Tur 6.

Kavaljeren faller på höger knä, vänsterdamen sätter sig på hans knä och tittar förtjust på honom, kavaljeren lägger sin vänstra hand om damens midja och fattar med höger hand om hennes högra handled och damen klappar i händerna ett slag för varje takt, under

det högerdamen, vridande sig runt medsols, dansar gammalvals ett halvt varv medsols kring kavaljeren (17—24). Högerdamen slänger undan vänsterdamen, intager hennes plats och klappar i händerna på samma sätt som nyss beskrivits för vänsterdamen, medan vänsterdamen, vridande sig runt motsols, med gammalvalssteg dansar ett halvt varv motsols bakom kavaljeren (25—30). Kavaljeren reser sig upp, vänd mot fronten, med korslagda armar; högerdamen ställer sig bakom honom med händerna på hans axlar, och vänsterdamen bakom högerdamen med händerna på dennas axlar, högerdamen med huvudet lutat åt höger, och vänsterdamen åt vänster, så att alla tre synas (31—32).

Tur 7.

Alla tre isätta höger fot och dansa ett tvåstegsvalssteg med höger fot samtidigt som de svänga vänstra foten framåt-uppåt (1); under ett nytt tvåstegsvalssteg på höger fot svänges vänstra foten bakåt med vristen sträckt och tån nedåtriktad (2). Samma steg men med början på vänster fot (3—4); upprepas (5—16). På dessa steg draga sig de dansande fram mot fronten, där kavaljeren vänder sig helt om mot högerdamen.

Tur 8.

Kavaljeren och högerdamen dansa gammalvals i båge bort från fronten, *tätt följda* av vänsterdamen, som även dansar gammalvals (vid musikreprise mitt på innersidan dansar förbi paret), med vänstra pek-fingret vid mun och *butter min* (17—24), varefter kavaljeren, slängande undan högerdamen, med vänsterdamen dansar gammalvals fram mot fronten, följd av högerdamen på nyss beskrivet sätt (25—32). Upprepas, varpå högerdamen ställer sig något till vänster bakom vänsterdamen, hållande henne om livet, båda

med vänster sida åt fronten, kavaljeren framför och vänd mot dem (1—16).

Tur 9.

Damerna dansa baklänges med gammalvalssteg, börjande på höger, medan kavaljeren först fattar vänsterdamens högra hand med egen höger och efter appell på vänster fot svänger fötterna, den högra under och den vänstra över damens hand från vänster till höger, samtidigt som han släpper hennes hand, samt tager tre små steg med början på vänster fot (17—18), fattar därpå damens vänstra hand med egen vänster och med ett nytt liknande steg med appell på höger svänger fötterna åt vänster och tager tre små steg med början på höger fot (19—20). Medan vänsterdamen drager sig till vänster om och bakom högerdamen samt fattar henne om livet, tager kavaljeren på nyss beskrivet sätt högerdamens högra hand och sparkar över den (21—22) samt hennes vänstra och sparkar över den (23—24). Högerdamen drager sig i sin tur till vänster om och bakom vänsterdamen, och fortsättes sålunda turen, till dess alla tre, efter att ha dansat i en ring motsols, åter kommit fram till fronten, där högerdamen med vänster arm fattar vänsterdamens högra arm, ledig hand i sidan, båda med vänster sida åt fronten och kavaljeren stående framför och vänd mot dem (25—32).

Tur 10.

Damerna dansa med gammalvalssteg, börjande på höger fot, baklänges, i båge först bort från och därpå fram mot fronten, följda av kavaljeren med vingåkerssteg. Vid turens slut stanna damerna vända från fronten och kavaljeren framför dem, vänd åt fronten (1—16).

Tur 11.

Kavaljeren dansar, svängande med rockskörten, åtta dalsteg baklänges, medan damerna med gammalvalssteg dansa bort från fronten, vridande sig, högerdamen medsols och vänsterdamen motsols, samt dansa bakom kavaljeren förbi varandra, vänterdamen närmast kavaljeren, och återtaga sina platser på var sin sida om kavaljeren (17—24), varefter alla med dalsteg dansa fram mot fronten (25—28), där kavaljeren med dalsteg på stället höjer armarna, och damerna, såsom i första turen, vrida sig runt ett varv under hans armar och stanna vända mot fronten (29—32). I hela dansen böra damerna med miner och åtbörder visa sig som tydliga rivaler om kavaljeren.

NIGDANSEN FRÅN GOTLAND

Upptecknad av *Aug. Fredin*.

Spelmannen börjar ensam, spelande första reprisen, springa på golvet. Vid andra reprisens början niger han mot en person, denne fattar tag i hans rockskört och springer efter honom i takt efter melodien. När andra reprisen börjar igen, stannar spelmannen och den efterföljande och niga mot varandra, varefter den efterföljande, som vi kunna kalla n:r 2, niger till en i laget; denne blir nu n:r 3 av de springande på golvet. Så fortsättes med att niga mot varandra, och för var gång, som nigningen försiggår, ökas antalet med en person, som tillkommer. När första reprisen spelas, springa alla. När nu »rumpan» blivit tillräckligt lång, eller ej flera vilja vara med i dansen, upphör man att hålla varandra i rockskörten eller i klänningen, men i stället skall man hålla varandra i händerna, utom

närmaste man efter spelmannen, som måste hålla i »spelmansrocken» med den ena handen och med den andra handen i 3:dje mans hand.

Och nu börjar spelmannen och alla efter honom, springande i takt efter musiken, »krypa under arm» under alla armar, som äro med i dansen, vilket skall ske i rätt ordning.

När allt detta är genomgånget, tar vanligen spelmannen med hela sin »rumpa» efter sig på en utflykt på gården, allt under fiolens oupphörliga gnidande på samma melodi. När sällskapet då slutligen kommer in, så skall spelmannen »rullas in», d. v. s. hela sällskapet nystas upp kring spelmannen, tills det hela slutligen har formen av en spiralfjäder, varefter spelmannen under hurrarop hivas i tak och leken slutar.

SLÄNGPOLSKA FRÅN GOTLAND

Upptecknad av *Aug. Fredin*.

Bland de många danser, som den gotländska befolkningen, både gammal och ung, med liv och lust övade, var *polskan* den mest omtyckta. Den var gotlänningarnas hedersdans vid bröllop och andra högtidliga tillfällen, den var deras huvuddans vid varjehanda andra glada samkväm, såsom vid »sletkalsgildar» (slätteröl); vid »ating», då man samlades för att hjälpa en släkting eller granne att täcka sitt ladugårdstak med den gotländska myragen; vid barndop, »bidningskalas» (bjudningskalas), lekstugor och andra tillfällen. Varhelst man dansade, var polskan oumbärlig. Under den tidrymd, polskan var så populär, gick nästan all folklig tondiktning ut på att skapa vackra polskemelodier. Vad de gamla bondspelmännen, ja stundom även mera musiklärda personer tänkte och kände, gav sig under nämnda tid uttryck i dels glättiga, dels vemodsfulla melodier, men nästan alltid i — polsketakt. De svårare mollpolskemelodierna begagnades visserligen även på sina håll att dansa efter, men då deras innehåll och skönhet förlorade på att föredragas i så rask takt och hurtigt tempo, som denna livliga dans kräver, spelades de på många ställen icke till dans, utan endast »för att höra på». Durpolskemelodierna däremot utfördes mest till dans och föredrogos med skarpt markerad takt och rytm.

Dansen polska utfördes olika på olika ställen och av olika åldrar, mest parvis, men rätt ofta av flera par tillsammans.

I den s. k. *enkla* polskan, som utfördes av ett par, höllo de dansande antingen varandra i händerna, stundom med utsträckta, stundom med böjda armar, eller ock höllo de med en hand vardera varandra om livet, och de andra händerna höllos tillsammans något upplyftade med böjda armar. Svängningen skedde på senare tid alltid åt höger (»dansä ret»). Men i äldre tider (i slutet av 1700-talet) svängdes vid reprisombyte även åt vänster (»dansä avutt»), under det man i båda fallen trippade på tårna eller fotens främre del (börjande med högra foten) i takt med polskemelodiernas åttondelar. Svängningen skedde runt om, oavbrutet på samma ställe, där man började dansen. Det dansande par, som icke kunde hålla sig på samma plats (mitt i stugan), där de begynte dansen, utan vacklade än hit, än dit, stundom upp till spegeln, stundom ned till dörren, blev av det övriga sällskapet alldeles utskrattat.

De äldre, makliga gubbarna, orkade stundom ej trippa¹ åttondelarna, utan markerade endast fjärde-

¹) »Trippa i åttondels takt», d. v. s. man vrider sig på högra och vänstra fotens främre delar ömsevis, i takt med polskans åttondelar.

delarna (»ga u dansä»); men det oaktat kunde de med detta danssätt »sno» i så stark fart, att även den mest danslystna flicka, som av dem fördes, kunde få trippa sig belåten. Vid lekstugor och mindre högtidliga tillfällen utbytte ofta gossarna (karlarna) under en och annan takt trippandet mot stampande (med hela fotsulan och klacken), ävenledes då markerande åttodelarna.

På en del ställen brukade även glada gossar, sedan de bjudit upp en flicka, fatta henne med högra armen om livet och endast med denna arm »hålla fast» henne, under det hans vänstra arm var fri och utstående. På detta sätt svängde de ganska vidlyftigt omkring under de två första takterna av reprisen, därvid endast markerande fjärdedelarna. Därefter fattade de även med de hittills fria händerna om varandras liv och snurrade raskt om, men »trippade» då alltid åttodelarna. Jag tror, att detta sätt att dansa icke får betraktas såsom något särskilt slag av polska. För min del anser jag detta fria svängande de två första takterna endast såsom en förberedelse eller inledning till den egentliga polskan, som gjorde det lättare att komma på takten (»kumm pa takti»), såsom de brukade säga.

Enligt gamla personers berättelser och förevisningar, däribland min farmor, som var född 1796 och dog vid 84 års ålder, skulle man för hundra år sedan och troligen ännu längre tillbaka i tiden, icke dansat polskan alldeles så, som jag här beskrivit, vilken beskrivning gäller för 1800-talet. Då markerades icke alla åttodelarna i takten, utan endast på första fjärdelen trippades åttodelar, den första åttodelen med högra, den andra med vänstra foten (så som förut beskrivits); andra fjärdelen markerades med högra foten, och under det tredje fjärdelen spelades i takten, hoppade man så att säga jämfota ett hopp med båda benen; samtidigt med detta hopp böjde man knäna mycket mera än i de två första fjärdedelarna av varje takt. Under hela tiden svängdes åt höger, så länge en repris speltes, men vid reprisombyte svängdes åt vänster med markering och åtbörder på samma sätt, som då man dansade till vänster. Jag vill söka åskådliggöra, vad jag här sagt om de gamles sätt att dansa polska, genom att anföra de två första takterna av följande gamla polska med ord:

$\frac{3}{4}$ »Spel-mannen spe-lar, | al-la ska dan-sa | o. s. v.»

h. v. h. v.h. h. v. h. v.h.

Flera par kunde också tillsammans utföra denna dans (»dubbel polska»). Sedan ett par uppjudit ett, två eller tre par till gemensam dans, bildade alla tillsammans en ring, som hölls ihop genom att man bjöd armarna åt de närmast stående, varefter t. ex. »gossarna» sammanflätade sina händer med de mitt emot stående »flickornas». Sedan alla nu förvissat sig om att de hade riktigt säkert tag, snurrade hela klungan om i rask fart på samma sätt, som beskrivet är om den enkla polskan.

I »disciplinerat» lag dansade aldrig mer än ett par i sänder, och alltid i bestämd tur och ordning. På senare tider urartade även denna sed, så att man kunde få se hela golvet fullt av dansande par, som samtidigt svängde dels parvis, dels i klungor (enkla och dubbla polskan), så långt utrymmet medgav. Under de gamla spelmännens dagar hände det aldrig. Man höll sträng och faderlig uppsikt över att allt måtte ordentligen tillgå.

Denna folkdans, så enkel och föga omväxlande, kunde dock, där den utfördes med behag, liv och lust, te sig ganska imponerande, i synnerhet vid ett ståtligare bondbröllop. Där börjades alltid dansen med minst tre, stundom fyra officiella skyldighetsdanser, vilka voro polskor. Den första var »skaffarepolskan», då skaffarefar och skaffaremor, skaffaredrängen och skaffarepigam måste dansa (eller ock lega för sig). Den andra hette »ungmansdrängspolskan», då dansade ungmansdrängarna och brudpigorna (marskalkarna och tärnorna). Den tredje hette »brudpolskan», då brudgummen och bruden, bruttebonden och bruttöverskan dansade med varandra. Den fjärde officiella polskan som å vissa orter spelades, hette »kunämädrus» polska. Då skulle »kunämädrus» (den närmaste och mest ansedda kvinnliga släktingen i huset) dansa med närmaste och mest ansedda manliga släktingen i brudehuset. Huru det tillgick vid dessa danser, skildras av C. J. Bergman i »Gotländska skildringar och minnen» å sid. 258—260 under rubriken »bondbröllop», i A. Th. Snöboms »Gotlands land och folk» å sid. 339, 340 samt utförligast hos N. Lithberg i Fataburen 1911, sid. 153 ff.

Om gotländska polskans ålder kan jag icke bestämt upplysa. Vid flera tillfällen alltifrån barnaår hörde jag av framstående personer, att den har dansats här på ön ungefär tvåhundra år. Min nyss omnämnda farmor omtalade flera gånger för mig, att hennes farmor hade sjungit polskor och dansat för henne. Dessa polskor hade hon åter i sin ordning lärt av sina för-

äldrar och så vidare. Men hur långt tillbaka i tiden de spelats och dansats här, kan jag ej bestämt säga. Visserligen påstod en gubbe i Hablingbo, att åtskilliga polskor, som han spelade, voro minst 250 år, men huruvida detta påstående äger grund, vill jag ej avgöra.

Angående polskans förekomst kan jag däremot bestämt säga, att den varit allmän överallt på ön, från Färö till Hoburgen, från Östergarn till Västergarn, många bevis finnas härpå. Ett säkert sådant är, att det finnes kända polskspelare och polskekompositörer från alla delar av Gotland.

KOPPARSLAGAREN

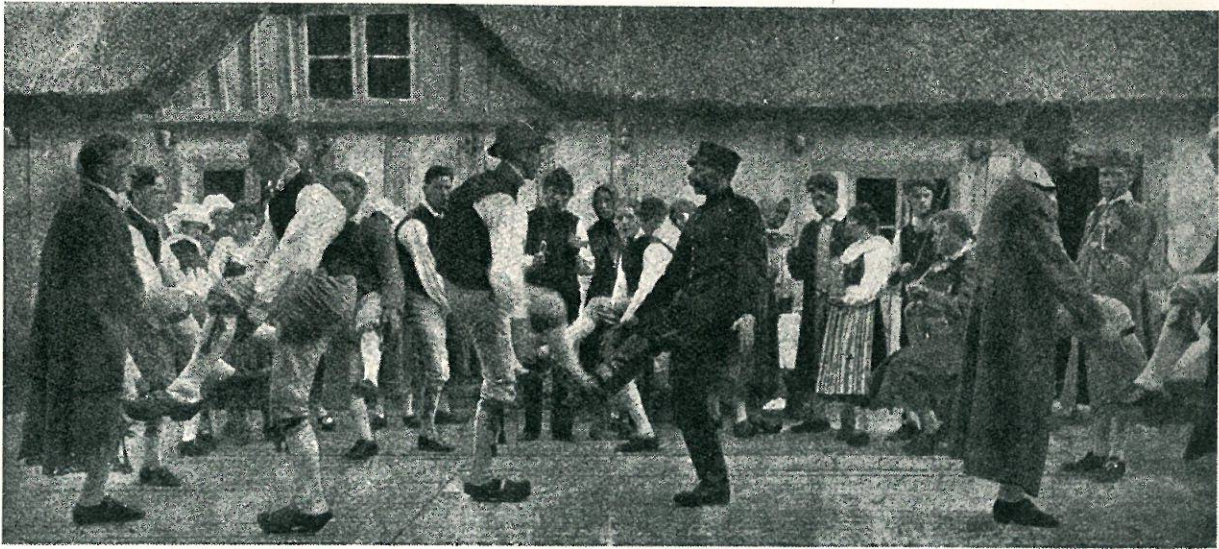
Upplysninger om dansen av *Vilh. Sjöqvist*, Malmö.

Dansen har gått i arv från äldre personer inom N. D. V. i Malmö, där den dansades allmänt omkring år 1900. Att lokalisera dansen till viss plats har icke lyckats. Enligt äldre personers uppgifter var det vanligt vid kalas och familjefester att »Pågarna» dansade Kopparslagaren som ett kraftprov. Dansen är genuin »skånsk», en motsvarighet till »Skobodansen». På 1890-talet kom en visa på samma melodi, men enligt de gamlas uppgifter är dansmelodien äldre.

stället. Under andra fjärdedelen är det B som dansar förbi A med ett druffsteg. A står då och trampar takten på stället. A och B växlar på så vis med stegen. Svängningen sker *medsols* med stark fart, i ring eller efter väggarna, runt *motsols*, till reprisens slut (1—16).

Tur 2.

A och B släpper varandra och klappar i händerna (ett slag på varje fjärdedel) samtidigt som de göra ett

Även i Roskilde, Danmark, förekommer dansen efter samma melodi och lika utförande. Kopparslagaren dansas endast av »Pågar», parvis hållande varandra i händerna. Stegen äro druffsteg och hoppsteg med berörrelse *framåt* uppåt, så högt det går, samtidigt som man klappar i händerna. Takten är $2/4$. »Pågarna» betecknas A och B.

Tur 1.

På första fjärdedelen av takten dansar A med ett druffsteg innanför, förbi B, som trampar takten på

hoppsteg på vänster fot och svänga det högra benet rakt framåt, högt uppåt, varefter de slå ihop händerna under benet. På första fjärdedelen i nästa takt slå de ånyo ihop händerna i brösthöjd och göra hoppsteg på höger fot med bensvängning på vänster fot, och på andra fjärdedelen klappas i händerna under benet. Växlar på så vis ben under det man klappar i händerna till reprisens slut. Handklappning och hoppsteg göras i en liten rund ring efter varandra *medsols* på stället (17—32).

Dansen upprepas från början så länge man orkar.

»TRETUR»

Upptecknad av *Nils Th. Svensson*, Esperöd, Ingelstad.

Uppgifterna om denna dans ha lämnats av fru Schönhult, Nyhamnsläge.

Uppställning: 1 kavaljer och 2 damer på linje vända mot fronten, kavaljeren i mitten. *Tur 2.*

Steg: Hoppsteg och sparksteg.

Tur 1.

Man fattar i ring och dansar med hoppsteg, 8 takter med- och 8 takter motsols tillbaka till plats, där damerna vända sig mot varandra.

Kavaljeren figurerar med sparksteg först mot högerdamen i 4 takter, omdansar sedan med hoppsteg 4 takter, slutet fattning n:r 3. Kavaljeren vänder sig sedan mot vänsterdamen och upprepar detsamma.

Dansen kan dansas med flera uppställningar.

Dansen upprepas från början.

GRUPPDANSER

HUPPLEKEN

Bröllopsdans från Floda socken i Dalarna.

Upptecknad av *Gustaf Karlson*.

»Huppletjen» (hopppek) är en mycket gammal dans och kanske Sveriges enda sockendans. Floda socken, som ligger efter Västra Dalälven, är en av Dalarnas vackraste socknar, och dess dräkter utmärka sig för den största färgprakt. På 1600-talet samlades gamla och unga till dansen på »Norsbron», en stor träbro, där landsvägen går över Flosjöns utlopp i Västra Dalälven. Till dansen kommo kullorna med stora blombuketter, som de prydde de »grämmaste» gosarna med, och det hände ofta, att några av dessa blevo översållade med blommor. Det dansades bara Hupplek, fördans och kringeldans. Sedermera byggdes »Norsbron» om ifrån träbro till stenbro, och »Norsbrodansen» var ett minne blott. Huppleken var nära att dela samma öde, men togs upp som bröllopsdans och dansades i många år såsom sådan. Det dansades i åtta, ja, fjorton dygn, bara hupplek, fördans och kringel, samt kroklek och polska, som då till-

kommit, och ibland gammal vals. Det var folkmusikens, byaspelmännens och fiolens glansdagar. Ifrån kyrkan kommo brudparen och bröllopgästerna med fiolspel i täten, och inne i bröllopsgården väntade välfägnaden, och här hade även spelmännen sin hedersplats. Efter måltiden bar det med gånglåt av till »Lekstugan». I flera timmar gick dansen med liv och lust. Så spelades en gånglåt igen, och alla följa efter för att intaga bröllopsmåltid, då sjunges det till brudpar och spelman. Gånglåtar, skänklåtar, polskor och kringeldansmelodier avlösa varandra. En ny tid kom då alla gamla seder skulle bort, och då kom farornas stund för folkmusiken. Spelmännen anlätades ej, och många av dem voro gamla och togo sina låtar med i graven. De unga lärde ej att spela fiol, och i synnerhet ej folkmusik. Hupplekens melodier räddades undan glömskan av riksspelmanen Olof Tillman, som även mindes dansen och har givit fullständig upplysning

»Huppleken» dansades i »Vita havet» å Kungl. slottet för H. M. Konungen och flera medlemmar av konungahuset år 1921.

om dansens gång. Därigenom har en lek = dans bevarats åt svensk ungdom av värdefullaste slag. Dansen är enkel och skall betraktas som flera danser, samlade till ett helt.

Uppställning: Parvis efter varandra i ring, motsols.

Fattning: Kavaljer fattar med egen vänster damens vänstra hand. Ledig hand i sidan.

Steg: Huppsteg (dansas endast av kavaljer): Med ett hopp framåt isätts båda fötterna, sedan isättes vänster fot, samtidigt som höger fot lyftes högt med krökt knä, nästa hopp isätts båda fötterna och därpå höger fot, medan vänster fot lyftes. Stegen äro alltså: isättande av båda, vänster, båda, höger o. s. v. (De dansande röra sig hela tiden i ring framåt.)

Gångsteg: Samtidigt som kavaljererna dansa huppsteg, gå damerna med gångsteg, mjukt, vackert, med början på vänster fot och glatt seende på kavaljeren.

Springsteg: Foten lyftes ej så högt som vanligt, utan föres efter golvet, så att ring- eller omdansningen bliver sirligt mjuk (som vals).

Omdansning: Medsols. Kavaljer fattar med egen höger hand damen vid midjan, vänster arm krökes framåt med upplyft armbåge och vänster hand om damens högra överarm. Damen vilar med höger hand på kavaljerens vänstra överarm, vänstra armbågen krökt och vilande på kavaljerens högra arm. Båda stå vända mot varandra, något åt sidan, så att högra axlarna äro mitt framför varandra. (Vid omdansning motsols är fattningen omvänd.)

Handslag: Under »huppen» håller paret i varandra med vänster hand, när gånglåten är slut lägger damen

höger hand öppen ovanpå deras händer, och kavaljeren slår med höger hand ett kraftigt slag på damens, så att det smäller. De släppa så med vänster hand och hålla i med höger, kavaljeren för damen framför sig över till sin högra sida (själv står han stilla).

Kringel. Fattning: Kavaljererna sträcka armarna utåt (händerna i lodrät ställning) och fatta om damernas överarm med hela handen. Damerna sträcka också ut armarna och lägga händerna på kavaljerernas överarmar. Ringen rör sig medsols med denna fattning. Då ringen skall röra sig motsols, göres s. k. *armslag*, vilket tillgår så: Alla stanna, och endast kavaljererna släppa taget med händerna och svänga armarna framåt, upp- och utåt, så att de kunna fatta damernas armar igen. Genom denna rörelse ha kavaljererna fått sina armar ovanpå, och damerna fatta om kavaljerernas armar. (Vid armslag och då ringen vänder göres markering.)

Som bröllopsdans skall ett »brudpar» utses. Lämpligen bör brudräkt användas, med tärnor och marskalkar i enhetliga dräkter. Brudparet skall, när skänklåten till brudparet sjunges, gå runt i ringen och bjuda på förfriskning.

»*Värdfolk*»: Ett gift par, som bjuder på förtäring under dansen, men särskilt när skänklåten till spelman sjunges.

Tur 1.

Stor ring, som med gångsteg (början på yttre foten) rör sig motsols. På sjunde takten göra kavaljererna huppsteg, damerna fortsätta med sina gångsteg och se förtjusta på kavaljererna, som göra allt högre hopp. Huppstegen fortsätta så länge spelman spelar gånglåt.

Musiken gör en kort paus, så att de dansande hinna göra *handslag*.

Kringel.

Brud med brudpigor.

Tur 2.

Omdansning. Brudparet börjar, och sedan omdansas *vertannat par i ringen* på plats, först *medsols* (1—8), klappar i händerna (9) och dansar *motsols* (9—16), med omvänd omdansfattning. De par i ringen, som stått stilla, omdansas nu på samma sätt. (*Medsols* 1—8, *motsols* 9—16.) Springsteg hela turen.

Tur 3.

När dansen framvisas som bröllopsdans, går brudparet fram till spelmannen och skänker honom en silverslant (gärna flera). Detta kallas »brudparets fördans». (Fördansen dansas alltid på stället framför spelmannen.) De övriga passa nu på att omdansas på sina platser i ringen, så att brudparet bliver för sig självt framför spelman. Efter brudparet kan den »grämaste» gossen med sin flicka gå fram till spelmannen och »skänka», så får han sin fördans. (Musik och fördans lika som i tur 2 beskrivits.)

Tur 4.

Kringel. Alla bilda ring med kringelfattning. Ringen rör sig *medsols* (1—16). På 17:de takten göres en markering och kavaljererna göra förut omtalade armslag, ringen rör sig nu *motsols* (9—24). Ringen skall glida runt, jämnt och med stark fart. Springsteg hela turen.

Tur 5.

Skänklåt till spelman. De dansande stå i ring, eller om det kan ordnas, sitta kring ett bord. Spelman spelar, och alla sjunga. Under sången skall värdfolket gå omkring och bjuda på traktering eller också samla in pengar till spelman i ett gammalt tennstop eller dylikt.

Sitta alla till bords, *reser sig brudparet, bruden* tager en »sellkosa» (dryckesskål av silver), *brud-*

gummen »kannglasen», gå runt och bjuda på förtäring. Spelman spelar, och alla sjunga skänklåt till brud och brudgum. Om så önskas, sjunges den flera gånger, tills alla fått förtäring. Spelman spelar nu en gånglåt, och dansen dansas från början sålunda: tur 1, tur 2, tur 3, tur 4.

Tur 6.

Kroklek = långdans (jämför sladden i tur 8, *Skrälåt*). Den kavaljer (»grämaste gossen»), som köpt sin fördans, drager sig vid omdansningen *motsols* ned i ringen. Alla fatta i sladd. Fördansarens *dam* leder sladden i vackra bågar och slutligen upp i stor ring.

Tur 7.

Dalpolka. Inga försteg, utan runt varv efter varv (kavaljeren fattar lika som vid omdansning). Om något par tröttnar, springer paret med tresteg öppen fattning n:r 1. Markering göres på första fjärdedels-takten.

Som dansen ovan beskrivits har den ej dansats från början. På »Norsbron» dansades det endast »huppsteg» och fördans för spelman, sedermera tillkom kringel, och genom bröllop skänklåt till brudpar och spelman. Senare tillkom även kroklek och polska.

För att icke något skulle bliva glömt har hela dansen nedskrivits, men utan bröllopsståt med brudpar, tärnor, bröllopsmåltid m. m. är det omöjligt att åskådliggöra dansens innebörd, varför det lämpligast kan dansas nedan angivna turer i en följd.

Vid uppvisning utan brudpar av Huppleken som folkdans är följande ordning lämplig, vilken även praktiseras av Floda Folkdansgille: tur 1, tur 2, tur 3:s sista del. Därpå tur 1 igen, tur 2, tur 3:s sista del, tur 4, tur 6 och tur 7.

»Huppen».

Vart annat par.

VÄVA VADMAL

Bland alla våra gamla folkdanser och lekar torde ingen vara mera känd och utbredd inom vårt land än »Väva Vadmal». Var denna dans ursprungligen uppkommit torde nog numera vara svårt att avgöra, men då den tillkommit för att symbolisera en urgammal svensk hemslöjd, vadmalsvävningen, har den så småningom kommit att bli en mycket omtyckt och av såväl gammal som ung med nöje omfattad lek, särskilt vid julgillena, inom så gott som alla Sveriges landskap. Folkdansarna ha naturligtvis tagit upp leken bland sina danser, och ha därvid ordnat de olika turer, som i skilda landsändar utförts på olika sätt och i olika inbördes ordning, så att dansen skulle få en bestämd karaktär, och de skilda turer flyta lätt ihop med varandra.

Konstnären Wallander (1821—1888) återgiver en bild av dansen i sin vackra tavla, »Väva vadmal, danslek i Delsbo», signerad 1875, varav synes, att dansen redan tidigare varit en av bygdeungdomen i Delsbo mycket omtyckt danslek. Om dansen uppstått i Delsbo är inte lätt att taga reda på nu, men den synes vara något tam för dellbornas friska och livliga lynne. Polskan, efter vilken den dansas, tyder icke på någon hälsingemelodi, snarare på melodi från Skåne eller Östergötland. Dansen beskrives även i Arvidssons »Svenska Fornsånger» i hans arbete, utgivet år 1842, del III sid. 196, där både text, melodi och beskrivning finnas.

Dansen kan utföras av huru många jämna antal par som helst, men de olika turer gå bäst ihop med musiken, om de utföras av åtta par, varför beskrivningen här nedan kommer att hänföra sig till nämnda antal

par. Vi vilja dock påpeka, att om dansen utföres av flera eller färre par, bör varje tur börja på ny repris i musiken.

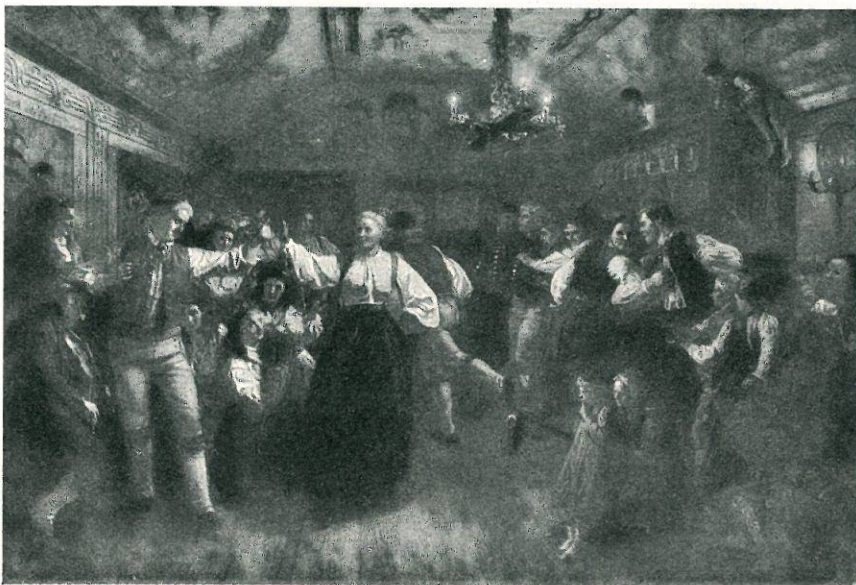
Utgångsställning: Kavaljerer och damer på var sin, mot fronten vinkelrät linje, vända mot varandra, ungefär fyra stegs avstånd mellan linjerna. Kavaljerlinjen till höger och damlinjen till vänster, från fronten sett. Parens ordningsföljd angives med bortersta paret som n:r 1, det närmast fronten stående paret som n:r 8. Paret n:r 1 är springpar.

Steg: Vanliga springsteg med början på vänster fot, där ej annorlunda föreskrives, samt östgötasteg.

Fattning: Ledig hand i sidan.

Tur 1.

Omedelbart efter anslaget fatta de dansande linjevis varandras händer och springa, med noga iakttagen rättning och med markering på första steget, tre små steg fram mot varandra (1) och göra halt med appell på höger fot (2), »slå tillsammans», varefter alla, med undantag av springparet, linjevis med tre små steg baklänges, utan markering och halt utan appell, återvända till sina platser (3—4). Medan linjerna springa bakåt, taga springparets kavaljer och dam öppen fattning n:r 1 och springa med sex steg mellan linjerna fram mot fronten (3—4), där de omedelbart vända, kavaljeren medsols och damen motsols, kavaljeren med sin vänstra hand fattande damens högra. I denna ställning stannar springparet på stället med ryggen mot fronten två takter, medan de båda linjerna såsom nyss beskrivits »slå tillsammans» (5—6). Då linjerna därefter, såsom nyss beskrivits, ånyo springa bakåt, dansar

Väva Vadmal, Delsbo socken, Hälsingland. J. W. Wallander.

springparet mellan linjerna med sex steg bort från fronten (7—8), och vänder, kavaljer motsols och dam medsols, samt fattar öppen fattning n:r 1, och förbliver paret sedan i denna ställning i två takter, medan linjerna ånyo slå tillsammans (9—10). Linjerna springa nu åter baklänges ifrån varandra och alla släppa varandras händer samt iakttaga rättning och sätta händerna i sidorna, medan springparet dansar sex korta springsteg mellan linjerna fram emot fronten (11—12). Komna ungefär halvvägs fatta så springparets kavaljer och dam höger armkrok och omdansa på stället

Tur 1.

Foto: G. Skoglund.

fyra takter (13—16), varvid tillses, att vid omdansningens slut kavaljer är vänd i riktning mot fronten och dam i riktning från fronten. Springparets kavaljer springer så, med appell på första steget, mot damen n:r 8, vilken, med samtidig appell, utsträcker mot honom sin vänstra arm, båda fatta vänster armkrok och omdansa ett varv på stället (1—2), varefter damen n:r 8 intager sin plats i linjen och kavaljeren springer mot mitten och möter samt omdansar med egen dam, men utan appell, i höger armkrok ett varv (3—4). Springparets dam har samtidigt på samma sätt, som nyss beskrivits för kavaljeren, omdansat i vänster armkrok med kavaljeren n:r 2 (1—2), vilken därefter intager sin plats i linjen, medan damen springer mot sin egen kavaljer mitt emellan linjerna och med honom omdansar i höger armkrok (3—4). På samma sätt fortsätter nu springparets kavaljer och dam att omdansa med linjernas damer och kavaljerer i vänster armkrok och med varandra i höger armkrok, tills samtliga i linjerna omdansat med springparet (5—16,

1—10), springparets kavaljer och dam omdansa därefter med varandra i höger armkrok till reprisens slut, varvid de draga sig bort från fronten och i riktning mot kavaljer n:r 2 (11—16). Springparet tager där portfattning och kavaljerlinjens samtliga kavaljerer sätta sig på första taktens första taktdel ned på hämlarna och klappa sedan med tolv slag i händerna, medan springparet, kavaljeren bakom och damen framför kavaljererna, springer fram mot fronten (1—4). På fjärde taktens sista taktdel, då porten skall hava hunnit passera kavaljererna, resa sig dessa på en gång och sätta händerna i sidorna, varefter alla damerna på femte taktens första taktdel sätta sig ned på hämlarna och därefter klappa tolv slag i händerna, medan springparet, fortfarande i portfattning och kavaljeren bakom samt damen framför damernas linje, springer bort från fronten (5—8). På åttonde taktens sista taktdel, då porten skall ha hunnit passera damerna, resa sig dessa på en gång och sätta händerna i sidorna, och springparet fortsätter nu, under vanlig öppen fattning n:r 1, fram mellan linjerna mot fronten, där kavaljeren släpper sin dams hand och kavaljer under vridning motsols och dam under vridning medsols, ställa sig bredvid respektive kavaljer n:r 8 och dam n:r 8, varefter samtliga linjevis fatta varandras händer (9—12). Linjerna springa nu som i turens början beskrivits tre små steg fram mot varandra och göra halt (13—14) samt stanna där reprisen ut, varvid udda kavaljerer fatta med vänster hand egen dams högra hand och vända sig från fronten, samt jämna kavaljerer fatta med höger egen dams vänstra hand och vända sig mot fronten, ledig hand i sidan (15—16).

Tur 2.

Alla udda paren bilda port och springa med markering på första steget och med början på yttre foten tre små steg bort ifrån fronten, samtidigt som alla jämna paren med markering på första steget och med början på yttre foten med tre små steg krypa igenom de av de udda paren bildade portarna fram emot fronten (1). De jämna paren bilda nu port och fortsätta med markering och tre små springsteg mot fronten, under det att de udda paren på samma sätt krypa igenom portarna från fronten (2). Så fortsätter nu turen med att paren ömsevis bilda port och ömsevis krypa igenom, varvid iakttages, att då ett par under dansen kommit framkrypande igenom porten närmast fronten, paret under en takts vila på stället vänder

helt om, kavaljeren med- och damen motsols, och byta hand, varefter paret på följande takt bildar port och springer bort från fronten. På samma sätt skall varje par, som under dansen bildar port längst bort från fronten, under en takts vila på stället vända helt om, kavaljeren motsols och damen medsols, och byta hand samt på följande takt krypa fram emot fronten under den port, som nästkommande par bildar o. s. v. Varje port och varje krypning skall alltså verkställas på en takt, och skola samtliga par, sedan de passerat och vänt vid de båda flyglarna, på 16 takter vara åter på sina platser (3—8, 9—16).

Tur 3.

Denna tur följer omedelbart och utan något som helst uppehåll på föregående tur. Så snart paren i tur 2 återkommit till sina platser, taga samtliga par slutet fattning n:r 4. Alla udda kavaljerer springa nu, dragande sina damer med sig och med markering på första steget, sex små steg, snett bakåt åt höger, något bort från fronten, samtidigt som de jämna kavaljererna, skjutande sina damer framför sig, springa sex små steg framåt åt vänster, något fram emot fronten (1—2). De udda kavaljererna springa därefter, skjutande sina damer framför sig, sex steg in i luckorna mellan de båda närmast kommande jämna paren, snett framåt åt höger, samtidigt som de jämna kavaljererna, dragande sina damer med sig, springa sex steg in i luckorna mellan de båda närmast kommande udda paren, snett bakåt åt vänster (3—4). Så fortsättes dansen, varvid kavaljererna ömsevis springa baklänges, dragande sina damer med sig, och ömsevis springa framlänges, skjutande sina damer framför sig (5—16, 1—16), på vilken tid alltså samtliga paren hunnit återkomma till sina platser. Härvid måste dock iakttagas, att då en kavaljer under baklänges-springningen åt vänster dragit sin dam med sig till platsen närmast fronten, detta par stannar över två takter, till höger om mittlinjen från fronten sett, varefter samma kavaljer på nästa takt skjuter sin dam framför sig in i närmaste lucka åt höger. På samma sätt skall en kavaljer, som under framlängesspringningen åt höger skjutit sin dam framför sig till platsen längst bort från fronten, med sin dam stanna över två takter, till vänster om mittlinjen från fronten sett, samt därefter på nästa takt draga sin dam med sig in i närmaste lucka åt vänster. Under de två första takterna röra sig sålunda samtliga åtta paren, fyra åt vardera hållet, under de därpå följande två takterna röra

sig också alla åtta paren, fyra åt vardera hållet. Under de därpå följande två takterna röra sig däremot endast sex par, tre åt vardera hållet, under det att de båda flygelparen stå stilla. Under de två följande takterna röra sig ånyo samtliga par, o. s. v. När de sex mellersta paren efter att ha passerat de båda flyglarna återkommit till sina platser, springa de över dessa ut i jämbredd med de båda stillastående flygelparen, varefter samtliga par intaga sina platser vid turens början (1—6, 1—12). Kavaljererna släppa nu med vänstra handen sin dams högra hand, och damerna sträcka sin lediga högra hand under fattningen med egen kavaljer och fatta med denna den närmast till vänster stående kavaljerens lediga vänstra hand. Damen n:r 2 sätter sin lediga högra hand i sidan, och kavaljeren n:r 1 sin lediga vänstra hand i sidan, och alla invänta så reprisens slut (13—16).

Tur 4.

Alla höja på första takt delen sina händer till en tunnelgång, vilken damen n:r 2 kryper igenom fram emot fronten, följd i sladdfattning av egen kavaljer, denne av damen n:r 3, o. s. v. När damen n:r 2 kommit igenom tunnelgången, viker hon av samt drager sladden motsols mot egen plats, dit hon återkommer på åttonde takten (1—8). På nionde taktens första takt del vänder sig andra paret först rygg mot rygg och därefter, fortfarande under sladdfattning och vridande sig, kavaljeren motsols och damen medsols, runt, så att de efter vridningen och på den plats de intogo vid turens början komma att vända sig mot varandra. Under vridningen föres damens vänstra och kavaljerens högra hand över huvudet och förbli sedan i den upplyftade ställningen (9—10). Damen n:r 3 kommer nu fram i den port, som bildats av paret n:r 2 och dröjer där, tills hennes kavaljer är omedelbart bakom hennes rygg, och båda vrida sig på första takt delen av takt 11 på samma sätt som för paret n:r 2 beskrivits, tills de komma att stå vända mot varandra och bredvid paret n:r 2, varvid naturligtvis damen under vridningen först måste föra sin högra och sedan sin vänstra hand över huvudet (11—12). Damen n:r 4 kommer så fram i tunnelmyrningen och inväntar där sin kavaljer, varefter paret n:r 4 intager sin plats bredvid paret n:r 3, på samma sätt som för paret n:r 3 beskrivits (13—14). Paren n:r 5, 6, 7, 8 och 1 göra därefter liknande vändningar och intaga sina platser vid turens början, varefter samtliga för ett

ögonblick sänka sina händer (15—16, 1—8). Turen upprepas (9—16, 1—8, 9—16).

Obs! Under vridningarna och händernas förändring över huvudena måste kavaljererna hålla sina damers händer mycket löst för att undvika risken att vrida händerna ur led.

Tur 5.

Damen n:r 2 drager, som i första delen av tur 4 beskrivits, sladden genom tunnelgången samt motsols mot egen plats, men fortsätter sedan att draga runt

nu sladden ut genom denna port och viker av medsols samt fortsätter i en stor båge, tills hela spiralen blivit uppvirad, då kavaljer n:r 1 fattar med sin lediga vänstra hand damens n:r 2 lediga högra hand och alla bilda stor ring, som rör sig medsols (9—16, 1—8).

Tur 6.

Samtliga kavaljerer fatta samt omdansa med egen dam i höger armkrok två varv medsols (9—12), kavaljererna släppa därefter sina damer samt fatta nästkommande dam i riktning motsols och omdansa med

Tur 1.

motsols mot fronten och åter mot egen plats o. s. v. När kavaljeren n:r 8 kommit ut ur tunnelgången, drager sig kavaljer n:r 1 med sin dam in mot mitten, men fortfarande med sin vänstra sida vänd mot fronten, och sladden lindar sig nu runt kavaljer n:r 1, varvid dock iakttages, att sladden ej får åtdragas hårt. Då damen n:r 2 på 24:de takten hunnit till fronten, stannar paret n:r 2 med ryggen mot fronten och bildar där port (1—8, 9—16, 1—8). Kavaljeren n:r 1 drager

henne två varv motsols i vänster armkrok (13—16), byta så ånyo dam och omdansa i höger armkrok o. s. v., tills kavaljererna omdansat med samtliga damer och återkommit till egen dam (1—8, 9—16, 1—8), då paret först dansa två varv höger armkrok och därefter med slutet fattning n:r 4 omdansa med östgötasteg (9—16). Kavaljerernas rörelseriktning i ringen mellan armkrokarna i denna tur är alltså motsols och damernas medsols.

GUSTAFS SKÅL

Dansen har utan tvivel sitt ursprung i de högre ståndsdanserna, och har hos allmogen varit omtyckt och vida utbredd, kanske mest som sånglek eller sångdans. Beskrivningen här nedan är sådan dansen utföres på Skansen. Uppgifter ha inkommit från flera platser, särskilt noggranna från Tvåakersbygden i Halland, där man för 50 år sedan allmänt dansade och sjöng:

»Gustafs skål, den bästa skål av alla skålar,
Gustafs skål den bästa skålen är.

Tra-lala — — —» o. s. v.

Varifrån avd. C. i dansen kommit är obekant.

Utgångsställning: Fyra par i fyrkant.

Steg: Gångsteg och omdansningssteg.

Fattning: Öppen fattning n:r 1. Ledig hand i sidan

A. Premiärens par gå fyra steg med början på ytterfoten mot varandra, buga sig (1—2) och återvända baklänges med fyra steg till sin plats (3—4). Sekonden dansar på liknande sätt (5—8). Det hela upprepas (1—8).

B. Sekondens par bilda port; premiärens kavaljerer gå mot den till vänster och deras damer mot den till höger om dem varande porten, kavaljererna fatta mötande dams vänstra hand med egen höger och gå med henne genom porten, båda vika därpå av åt var sitt håll mot egen plats (9—12), kavaljererna klappa ett slag i händerna och paren omdansa med omdansningssteg på egen plats med slutet fattning n:r 3 (13—16). Premiären bildar port och sekonden dansar på liknande sätt (9—16).

När damen kom igenom porten hände det ofta att en kavaljer som ej deltog i dansen passade på och tog damen och svängde runt med henne. Damens förre kavaljer blev då utan till nästa gång portar bildades, då han kunde taga igen sin dam eller en ny.

C. Med *korsfattning framför* vända sig paren motsols efter varandra och gå med början på yttre foten femton steg motsols, varefter de på 16:de steget göra helt om med bibehållen fattning (1—8) och gå, med början på yttre foten, sexton steg medsols tillbaka till sin plats (1—8), där de med slutet fattning n:r 3 omdansa med omdansningssteg (9—16, 9—16).

FYRAMANNADANS

Det kan utan överdrift sägas, att denna enkla, hurtiga och vackra dans är en av våra allra äldsta och mest utbredda danser och en direkt fortsättning på slängpolskan. Steg och fattningar påminna nämligen om slängpolskan, som dansades endast av ett par. En gammal jordbrukare i Kisatrakten berättade vid ett besök hos honom, »att man förr dansade parvis, men sedan Chaspolskan kom i svängen, var det fyra i dansen». Samma mans uppgifter om Chaspolskan visade sig vara vad vi kalla Fyramannadans med östgötasteg.

Till dansen har använts ett stort antal melodier, anpassade efter orsaken till sammankomsten, såsom brudpolska, färdpolska, gubb- och gummipolska, och det finnes ännu, enligt en berättelse från annat håll, gamlingar, som vid riktiga gillen och kalas kunna taga ihop till en »sjudundrande slängpolska» fyra och fyra. Stegen ha varierat något, beroende på om dansen gått medsols eller motsols. Det var endast de skickligaste

som dansade åt båda hållen. De steg som använts för medsols omdansning ha i alla kontrollerade fall varit östgötasteg.

Dansen kan utföras av huru många jämna antal par som helst. Indelning till 1-2, 1-2 o. s. v. göres linjevis, och alla 1:or dansa först, sedan alla 2:or.

Utgångsställning: Två parallella, mot fronten vinkelräta och mot varandra vända linjer, omkring fyra stegs avstånd mellan linjerna.

Fattning: Öppen fattning n:r 1.

Steg: Östgötasteg.

Tur 1.

Paren dansa fram mot varandra samt bilda ring, som hastigt rör sig medsols (1—8). Alla göra under ett östgötasteg och med handklappning en hastig vändning ett helt varv runt på stället motsols samt

bilda kors med höger hand och lägga den vänstra handen på den framförvarandes högra armbågsveck (1). Dansen fortsätter under denna fattning repressen ut (2—8).

Tur 2.

Alla göra under ett östgötasteg och med handklappning en hastig vändning ett helt varv motsols på stället

(9), kavaljererna taga, rörande sig medsols, slutna fattning nr 4 och damerna likaså över kavaljerernas händer, varefter damerna lyfta händerna över kavaljerernas huvuden och bakom deras ryggar, och kavaljererna omedelbart på liknande sätt föra sina händer bakom damernas ryggar (10—12), dansa med denna fattning (13—16, 9—16). Upprepas av 2:orna (1—8, 1—8, 9—16, 9—16).

DANSA FYRA även kallad »FYRAMANNADANS» och »FYRAMANNAPOLSKA»

Upptecknad av *Torsten Edlund*, Borås.

Dansen är upptecknad i Västergötland och har enligt de gamlas utsago dansats allmänt i socknarna Fristad, Gingri och Tärby. Beskrivningen är uppdelad i turer för att underlätta inövandet. De gamla visste givetvis icke om turer i dansen. Den skulle gå i en följd. I stället för omdansning som avslutning brukades även ringdans, lika med första turen, därför att dansen ofta dansades flera gånger i följd.

Hela dansen dansa fyra tillsammans, därav namnet.

Det berättades även att det hände ibland, att spelman saknades eller hade något fyr för sig, och då sjöng man en särskild visa att dansa efter.

Under det spelmanen spelar upp till dansen, ordnar man sig fyra, eller två par, vända emot varandra. Är det många som dansa på en gång, kan det vara lämpligt med linjer parvis, vända emot varandra. Numrera paren 1—2—3 o. s. v. i båda linjerna.

Då skola 1:orna bilda fyrkant med varandra och 2:orna för sig o. s. v.

Steg: Små springsteg på varje taktdel, då paret vänder markering på första taktdelen.

Tur 1.

Två par bilda ring och dansa 4 takter medsols (1—4), vänder helt om samtidigt man för armarna uppåt, utan att släppa händerna, och markerar första taktdelen. Ringen svänger därefter runt motsols (5—8).

Tur 2.

Alla fyra bilda kors med höger hand, lägger den vänstra handen på framförvarandes högra överarm och dansa medsols (9—12). Vända med markering, fatta

korsfattning med vänster hand och höger hand på framförvarandes vänstra överarm samt dansa motsols (13—16).

Tur 3.

Kavaljererna fatta varandras händer bakom damernas ryggar. Damerna göra detsamma bakom kavaljerernas ryggar och alla dansa först medsols (1—4), sedan efter vändning med markering motsols (5—8).

Tur 4.

Damerna taga stöd på kavaljerernas axlar och hoppa upp och sätta sig på kavaljerernas armar. Kavaljererna dansa med damerna sittande på armarna först medsols (9—12) och därefter motsols (13—16).

Tur 5.

Parvis höger armkrok (1—4), därefter vänster armkrok (5—8).

Tur 6.

Kavaljeren fattar med höger hand framförvarande dams högra handled samt lägger vänster hand på samma dams högra överarm. Damerna fatta på samma sätt, så att ett kors bildas. Korset svänger runt först medsols (9—12) (vändning med markering och bildar vänster kors), dansar sedan motsols (13—16).

Dansen avslutas med omdansning parvis hållande varandra i händerna eller också ring i likhet med första turen.

ÅSTORPA-STYCKET

Upptecknad av *Thoralf Borglin*.

Genom Kullagilletts välvilliga bistånd har dansen kunnat uppsåras och upplysningar lämnats av fru Ida Braun, Ornakärr, samt Johannes Gudmunsson, Väsby socken, Höganäs, vilka båda ha dansat den i sin ungdom. Ännu ett bevis för att denna dans har gamla anor är att noterna äro avskrivna år 1887 ur en notbok över gamla danser.

Uppställning: Två parallella mot fronten vinkelräta linjer vända mot varandra med en kavaljer och 2 damer i varje linje. Kavaljeren i mitten.

Steg: Gångsteg, hoppsteg, sparksteg, omdansningssteg men utan bensvängning bakåt.

Fattning: Slutten fattning n:r 6.

Tur 1.

Med gångsteg gå linjerna mot varandra, utför liten komplimang, därefter tillbaka till plats (1—8). Upprepas (1—8).

Tur 2.

Båda kavaljererna gå fram till motsatta linjens högerdamer (9—10), stanna framför dessa och utföra sparksteg (11—12), sedan omdansning med gångsteg (13—16). Detsamma upprepas med egna högerdamer (9—16).

Tur 1 upprepas (1—8, 1—8).

Tur 2 upprepas med den ändringen att nu utföres figuré och omdansning med motsatta linjens vänsterdamer och sedan omdansning med egna vänsterdamer.

Tur 3.

Båda kavaljererna omdansa nu med egna högerdamer (1—8), sedan med motsatta linjens vänsterdamer (1—8) och samma linjes högerdamer (9—16) och till sist egen vänsterdam (9—16). Obs. Här användes omdansningssteg.

Tur 4.

Samtliga par bilda stor ring och dansa med hoppsteg 8 takter medsols, sedan 8 takter motsols (17—24, 17—24).

RYSKA POLSKAN

Upptecknad av *Gerda Runnquist-Jakobson*.

Denna dans har enligt Nils Andersson förekommit rätt allmänt i Skåne. I södra delen av provinsen har jag emellertid icke lyckats få fatt på den men väl i nordvästra Skåne och södra Halland. I dessa trakter hade dansen en livlig och lustig karaktär. I dansen deltog nämligen ännu en person, som kallades »hållkarl» eller »löshäst». Under marschen deltog han ej i dansen utan fick driva omkring utanför. Men under figurén och svängomen skulle han utföra precis detsamma som kavajeren inuti fyrkanten. Om denne t. ex. figurerade för dam 2, så skulle »löshästen» figurera för dam 5 o. s. v. Denne senare hade det stundom rätt ansträngande, ty kavaljeren i fyrkantens mitt, som efter behag kunde dansa först med t. ex. 1 eller 6, 2 eller 5 o. s. v., sökte ständigt narra »löshästen». Han vände sig t. ex. mot 1 och låtsades vilja figurera för

henne, men svängde sig plötsligt om och figurerade i stället för 6. Nu fick »löshästen» brått att komma över på andra sidan till 1 och dansa med henne.

En egendomlighet med Ryska polskan är, att musiken trots polskenamnet hela dansen igenom går i två-fjärdedelstakt.

Under namn av »Treparspolska» dansades i Södertörn denna dans på 1860-talet till samma musik som Sextur n:r 1. Alltså även denna polska i två-fjärdedels takt. Däremot går ju »Trekarspolskan», som i mycket påminner om Ryska polskan, i tre-fjärdedels takt.

Utgångsställning: Tre kavaljerer och sex damer, fördelade på tre led, med en kavaljer och två damer i varje led, kavaljeren i mitten. Alla tre linjerna parallella och vända åt samma håll.

För att förtydliga beskrivningen av huru dansen utföres, lämnas här nedan en teckning av uppställningen, varvid bokstäverna beteckna kavaljererna och siffrorna damerna.

	Front	
1	A	2
3	B	4
5	C	6

Om denna dans utföres i sin helhet, är den mycket lång och kräver tålamod av åskådaren. Turerna äro icke mindre än tretton, och bjuda ej på så stor omväxling. Likväl är dansen intressant och kan göras trevlig, om de dansande inlägga gott lynne i den. Varje tur utom den trettonde indelas i tre avdelningar: marsch, figuré och svängom. Vad figurén beträffar, så lämnas här samma frihet som redan förut framhållits och som för övrigt gäller i alla skånska danser. Svängomen går medsols, och kavaljeren håller därunder vanligen händerna om damens midja och hon sina på kavaljerens axlar. Även härvidlag lämnas dock en viss frihet.

Steg: Hoppsteg eller gångsteg i omdansningarna.
Engelska steg kan användas i figuré.

Tur 1.

A. Marsch. Alla leden marschera framlänges (1—4) och sedan baklänges (5—8). Detta upprepas (1—8).

B. Figuré. Kavaljer B figurerar först för dam 1 (9—16), och sedan för dam 6 (9—16).

C. Svängom = omdansning. Kavaljer B vänder sig nu mot dam 2 och dansar om med henne (17—24), sneddar över till dam 5 och dansar om med henne (17—24).

Tur 2.

Marsch. Som i tur 1 (1—8, 1—8).

Figuré. Först B för 2 (9—16), sedan B för 5 (9—16).

Svängom. Först B med 1 (17—24), sedan B med 6 (17—24).

Tur 3.

Marsch. Som i tur 1 (1—8 två gånger).

Figuré. B för 3 och sedan B för 4 (9—16 två gånger).

Svängom. B med A och sedan B med C (17—24 två gånger).

Tur 4.

Marsch. Som i tur 1 (1—8 två gånger).

Figuré. B för A och sedan B för C (9—16 två gånger).

Svängom. B med 3 och sedan B med 4 (17—24 två gånger).

Tur 5—8.

Under marschen i början av femte turen byter ledet 1-A-2 plats med ledet 3-B-4, varefter turerna 1—4 upprepas, men nu med A som medelpunkt i dansen.

Tur 9—12.

Under marschen i början av nionde turen byter ledet 5-C-6 plats med ledet 1-A-2, varefter ånyo turerna 1—4 upprepas med C som huvudfigur.

Tur 13.

Poliskan avslutas med ringdans, varvid kavaljererna bilda en inre, och damerna en yttre ring, alla vända inåt. De båda ringarna röra sig i motsatt riktning, t. ex. damerna medsols och kavaljererna motsols.

SEXTUR

N:r 1.

Från Skåne.

Upptecknad av Gerda Runnquist-Jakobson.

Utgångsställning: Deltagarna, sex till antalet, äro uppställda på två mot varandra vända linjer, kavaljererna på den ena, damerna på den andra sidan, tre i varje led.

Tur 1.

A. Leden närma sig varandra med fyra steg (1—2), gå därefter baklänges lika många steg (3—4). Leden gå ånyo emot och nu förbi varandra (5—8). De ha

alltså bytt plats. Allt det föregående upprepas, så att efter åtta takter de dansande komma till sin utgångsställning (1—8).

B. Denna avdelning utföres nästan som avd. A. Men i stället för de fyra stegen göres figuré, kavaljererna vanligen med hoppsteg på stället, varvid benen omväxlande ständigt kastas korsvis bakom varandra (engelska steg), och när leden gå förbi varandra, tager (stundom) kavaljeren den mötande damen om livet

och svänger om med henne ett varv medsols (9—16, 9—16).

Tur 2.

A. Alldeles som under tur 1 A beskrivits (1—8), 1—8).

B. Varje led för sig bildar kedja (keding), dock (troligen) utan att fatta varandras händer (9—16, 9—16).

SEXTUR

Nr 2.

Från Södra Åby, Skåne.

Upptecknad av Gerda Runnquist-Jakobson.

En annan beskrivning av sexturen har jag fått i Södra Åby. Såsom musik användes antingen samma melodi som i sextur n:r 1, eller också »Ritsch, ratsch, filibombombom». Denna sextur har endast en tur, uppdelad i två avdelningar:

A. Alldeles som i tur 1 A, i här ovan beskrivna Sextur n:r 1 (1—8 två gånger).

B. Första paret går mellan leden och åtskiljes, sedan de passerat sista paret, varvid kavaljeren svänger av åt vänster bakom kavaljererna, och damen åt höger bakom damerna, och tillbaka till utgångsplatsen, varefter de fortsätta på nytt samma väg. Övriga par följa samma väg omedelbart efter varandra, till dess andra reprisen i musiken tagits två gånger (9—16 två gånger).

Dansen börjar på nytt och fortsättes efter behag. Ehuru den kallas sextur är det icke nödvändigt, att den utföres av endast sex personer.

DOCKEDANSEN

(Från Skåne.)

Upptecknad av Gerda Runnquist-Jakobson.

Musiken spelas i sakta valstakt, de dansande taga ett steg på varje fjärdedel i takten. Stegen bliva härigenom korta och trippande. Detta torde givit anledning till dansens namn.

Utgångsställning: Fyra par, uppställda i fyrkant med ett par på varje sida. Öppen fattning n:r 1.

Tur 1.

A. Ringdans medsols (1—6).

B. Paren på premiären närma sig varandra, byta plats och vända tillbaka igen (7—13).

Tur 2.

A. Ringdans medsols (1—6).

B. Sekonden dansar på samma sätt som premiären i tur 1, avd. B. (7—13).

FYRTUR

(Från Skåne.)

Upptecknad av Gerda Runnquist-Jakobson.

Utgångsställning: Två par, stående mitt emot varandra.

A. Alla fyra fatta varandras händer och bilda ring samt dansa med gångsteg medsols (1—8), därefter motsols (1—8).

B. De dansande släppa varandras händer och figurera nu, oberoende av egen dam eller kavaljer, emot

det motstående paret (dam emot kavaljer) under fritt valda och växlande steg, gester och miner (9—12, varefter de gå emot och förbi varandra, intagande varandras plats (13—16). Det föregående upprepas — kavaljeren nu till höger om sin dam — och alla återvända till sina platser (9—16).

DUBBEL FYRTUR eller FYRTUR MED KEDING

(Från Skåne.)

Upptecknad av Gerda Runnquist-Jakobson.

Utgångsställning: Två par, stående mitt emot varandra.

A. De fyra dansande fatta varandras händer och bilda ring samt dansa med gångsteg medsols (1–8) och därefter motsols (1–8).

B. De dansande släppa varandras händer och figurera, oberoende av egen dam eller kavaljer, emot

det motstående paret (dam emot kavaljer) i frihet såsom förut beskrivits (9–10), varefter de gå emot och förbi varandra, intagande varandras platser (11–12). Det föregående upprepas — kavaljeren nu till höger om sin dam — och alla återvända till sina platser (13–16).

C. De fyra dansande utföra kedja med handfattning, vänster hand (9–16).

FYRTUR

Upptecknad av Ture Wallin.

Här nedan beskrives fyrturen sådan den dansades 1870–1898 i Filborna, Hälsingborgs landsförsamling, Luggude härad, Skåne. Folkdansens Vänner i Hälsingborg har upptagit dansen på sitt program, sedan det genom efterforskning klarlagts, att densamma hör till folkdanserna. Upplysninger om dansen ha lämnats av lokförare Rönberg och hans hustru. I sin ungdoms dagar voro Rönbergs de givna ledarna för denna dans vid festliga tillfällen och minnas den mycket väl. Fru Rönberg är född i Filborna och kommer ihåg dansen från 1870, och på Rönbergs bröllop år 1882 i Filborna dansades bland andra danser även Fyrtur. Sista gången de med säkerhet kunde minnas att Fyrturen dansats var 1898. Även från andra håll ha ingått meddelanden om att Fyrturen förekommit. Fru Petronella Nilsson, bosatt i Hälsingborg, minnes dansen från omkring 1865, då den dansades vid festliga tillfällen i Barkåkra socken i närheten av Ängelholm. Sista turen i nedanstående beskrivning kunde fru Nilsson icke minnas, men där emot voro övriga turer enligt hennes minne lika med Fyrturen i Filborna. Fru Nilsson sade vidare, att musik ej alltid fanns att tillgå, »utan vi sjöngo en ramsa, men på samma tönsta» (melodi).

Steg: Gångsteg, sparksteg.

Tur 1.

Obegränsat jämnt antal par. Vid figuré håller damen i kjolen. Kavaljeren har löst hängande armar.

Stor ring hand i hand, gångsteg medsols (1–8, 1–8), motsols (9–16, 9–16).

Tur 2.

Små ringar med två par i varje, gångsteg medsols (1–8), motsols (1–8).

B. *Figuré:*

Alla släppa händerna och paren vända sig mot varandra. Paren indelas i 1 och 2, första paret kavaljer med ryggen mot ringens mitt, andra paret kavaljer med ansiktet mot ringens mitt. Varje par gör sparksteg mot varandra med början på vänster fot (9–12), alla klappa i händerna, taga slutet fattning n:r 4, om-dansa med gångsteg ett varv medsols (13–16). Kavaljererna göra vänster och damerna höger om. Figuré

och omdansning upprepas nu av kavaljer n:r 1 mot dam n:r 2 och kavaljer n:r 2 mot dam n:r 1. Omdansningen sker nu motsols (9—16).

Tur 3.

Kavaljererna fatta varandras högra händer, damerna likaså, men ovanpå kavaljerernas, de bilda kors, gångsteg medsols (1—8) vända medsols och gå motsols med vänster korsfattning (1—8). Figuré som tur 2 B (9—16, 9—16).

Tur 4.

Kavaljererna taga höger tumgrepp och lyfta händerna högt upp, damerna fatta med höger hand framförståendes högra handled, gångsteg medsols (1—8), motsols och med fattning med vänster hand (1—8). Figuré som tur 2 B (9—16, 9—16).

Tur 5.

Kavaljererna taga slutan fattning n:r 4. Damerna likaså, men under kavaljerernas händer, gångsteg medsols (1—8). Kavaljererna lyfta armarna över damernas huvuden och sänka dem bakom deras ryggar. Kavaljererna böja sig, damerna sätta sig på kavaljerernas armar och hålla armarna om ryggen på kavaljererna som nu bära damerna på sina armar. Ringen går i denna tur fortfarande medsols (1—8). Figuré som tur 2 B (9—16, 9—16).

Tur 6.

Lika med tur 1.

SKOKAR

Upptecknad av Kurt Bengtsson, Höganäs.

Uppställning: Fyra par i fyrkant.

Steg: Mjuka gångsteg, sparksteg och omdansningssteg. Obs! I omdansningsstegen skall vänstra foten föras efter golvet i stället för att lyftas.

Fattning: Slutna fattning n:r 6.

Slinger = Kedja utan handfattning.

Tur 1.

A. Stor ring, kavaljererna vända utåt, ringen rör sig åtta takter medsols (1—8), åtta takter motsols (1—8). Gångsteg. Vid ringfattning iakttagas att samtliga högra händer hållas i axelhöjd men vänstra händerna i vanlig höjd för ringfattning.

B. Figuré med sparksteg. Kavaljer först mot egen dam (9—16), sedan mot damen till vänster (9—16). Damen först mot egen kavaljer, sedan mot kavaljer till höger.

C. Slinger ett varv. Kavaljer och dam vända helt om åt höger och börja slinger till vänster förbi varandra, sedan till höger o. s. v. (17—24, 17—24). Utföres med små gångsteg. En obetydlig komplimang

utföres på första taktdelarna vid mötet med varandra i slingern.

D. Promenad. Då paren mötas andra gången efter slingern vända damerna. Kavaljererna bjuda damerna armen och promenera åtta takter motsols (25—32). Vända parvis helt om motsols och promenad åtta takter medsols till utgångsplatsen (25—32).

E. Omdansning, med egen dam (33—40, 33—40).

Tur 2.

»*Var me sin*». Avdelningarna B, C, D, E upprepas (9—40). Därefter slinger med figuré lika med tur 1 C men endast till egen dam (41—48). Figuré med sparksteg (49—52). Slinger och figuré upprepas så att paren komma till egen plats (41—52). Omdansning lika med tur 1 E (53—60, 53—60).

Tur 3.

»*Töserna i kared*». Damerna taga ett steg in mot ringens mitt och fatta höger tumgrepp, stå stilla med denna fattning medan kavaljererna bilda ring utanför och gå åtta takter medsols (61—68). Damerna gå

(under kavaljerernas upplyftade armar) utanför och bakom egna kavaljerer och fatta med egen höger hand om kavaljerens högra handled. Ringen fortsätter medsols (61—68), därefter promenad först medsols (69—76), sedan motsols (69—76).

Tur 4.

»Pågarna i kared». Lika med tur 3 men med kavaljererna inne, hand i hand med hängande armar. Da-

merna bilda ringen utanför (61—68). Då kavaljeren kommit utanför ringen och framför egen dam, fattar han med egen höger damens vänstra handled. Ringen fortsätter medsols (61—68).

Promenad lika med tur 3 (69—76, 69—76). Slinger lika med tur 1 C (77—84, 77—84). Omdansning lika med tur 1 E (85—92, 85—92). (Vid promenaden iakttages: Efter promenad motsols vända paren motsols. Efter promenad medsols vända paren medsols).

ÖSTGÖTAPOLSKAN

Under två olika namn synes dansen förekommit i Östergötland och Nerike. I det först nämnda landskapet är det »Östgötapolska» och i det senare »Bondkadrilj». Dessa högst värdefulla upplysningar har lämnats mig av grevinnan Louise Stenbock på Herrborum, som i en uppsats om dansen skriver följande:

»En gubbe ute i vår skärgård kunde tala om, att i hans ungdom brukade man dansa Östgötapolska i stugorna på Vikbolandet. Han kunde dock ej visa mig stegen. Men i min barndom, då man hade s. k. skördefester med dans vid herrgårdarna, såg jag äldre personer dansa fyramannapolska. Och i denna dans togo de samma steg som i Östgötapolskan. Den sistnämnda dansen lärde jag mig även som barn av min mor. Hon var *närkingska* och hade lärt den av personalen på den gård, där hon var född. Den kallades där »Bondkadriljen» och dansades efter melodin: »Kalle lilla, Kalle lilla, kom, kom, kom.»

Utgångsställning: Åtta par i fyrkant, två par å varje sida.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1, vid omdansning slutet fattning n:r 4, östgötasteg.

Steg: Östgötasteg, sidsteg, springsteg och tresteg. Hand ledig i sidan.

Tur 1.

Premiär.

A. Herrsidans kavaljerer ställa sig strax bakom sina damer med händerna på deras axlar, samtidigt som

damsidans damer ställa sig bakom sina kavaljerer med händerna på deras axlar; båda svänga med huvudet i takt efter musiken och titta fram omväxlande till vänster och höger över den framför ståendes axlar (6 »tittut») (1—2); *kavaljererna* klappa ett slag i händerna, därvid såväl de själva som motsidans damer skynda fram, med *östgötasteg* och *markering* på första steget, till vänster om den framför stående och fatta, då de mötas, varandras händer (3), omdansa ett och ett halvt varv (4—6), dansa tillbaka till sina respektive kavaljerer och damer, vilkas händer de fatta (7), samt omdansa med dem på plats ett varv (8—10) och intaga utgångsställning.

B. Damsidans kavaljerer och herrsidans damer dansa på samma sätt samt intaga utgångsställning (1—10).

Sekond.

Lika med premiären (11—20, 11—20). Östgötasteg i hela turen.

Tur 2.

Premiär.

A. Herrsidans kavaljerer och damsidans damer dansa med sex sidsteg åt vänster (1—2) och återvända med sex sidsteg till plats (3—4), *båda klappa* ett slag i händerna samt skynda med *östgötasteg* fram till vänster om egen dam respektive kavaljer och fatta, då de mötas, varandras händer (5), omdansa ett och ett halvt varv (6—8), dansa tillbaka till egna respek-

tive damer och kavaljerer, vilkas händer de fatta (9) samt omdansa med egen dam på plats ett halvt varv (10).

B. Damsidans kavaljerer och herrsidans damer dansa på samma sätt (1—10).

Sekond.

Lika med premiären (11—20, 11—20).

Tur 3.

Premiär.

A. Kavaljererna framflytta vänster fot ett steg med appell på första takt delen och falla samtidigt på höger knä med högra handen upplyft över huvudet, hållande sina damers vänstra händer, damerna springa med springsteg motsols, börjande på höger fot, ett varv omkring sina kavaljerer (1—3), springa därpå

över i riktning mot motsatta sidan (4), därvid de göra höger kedjefattning med mötande dam (5) samt fortsätta över till motsidans kavaljer, vilkens upplyfta högra hand de fatta med egen vänster (6), springa ett varv motsols omkring honom, stanna mitt framför ho-

nom, varpå kavaljererna resa sig upp på sista takt delen i åttonde takten (7—8) och omdansa på plats ett varv med damerna (9—10).

B. Kavaljererna göra ånyo knäfall och damerna återvända till egna kavaljerer på samma sätt som i A beskrivits (1—10).

Sekond.

Lika med premiären (11—20, 11—20).

Tur 4.

A. Kavaljerer och damer fatta varandra med vänster hand, varpå göres vanlig kedja med tresteg, ett varv, börjande på vänster fot, med markering på första takt delen i varje takt och ledig hand i sidan. Kavaljererna dansa motsols och damerna medsols var efter alla vila på plats under de två återstående takterna av repriserna, kavaljerer och damer parvis vända mot varandra, kavaljerer med vänster och dam med höger sida vänd inåt fyrkanten (1—10, 1—10).

B. Premiärens par dansa, efter appell på första steget, sex sidsteg över till motsatta sidans plats, därvid kavaljerer och damer från damsidan skilja sig så mycket (öppna), att paret från herrsidan kan komma emellan (11—12). Sekondens par byta på samma sätt plats (13—14). Premiärens par byta ånyo plats varvid herrsidans par nu »öppna» (15—16). Sekondens par göra på samma sätt platsbyte (17—18). Samtliga par omdansa parvis på plats, så att vid omdansningens slut damerna stå innanför, i en utåtvänd och kavaljererna utanför i en inåtvänd ring, kavaljererna mitt emot sina damer, alla med händerna i sidorna (19—20).

Tur 5.

A. Samtliga paren dansa med sidsteg, med noggrant iakttagande av cirkelns form och sammanhållning inom paren, så att cirkeln svänger medsols ett varv och så att paren på åttonde takten återkomma till egen plats (11—18), där de uppställa sig på linje såsom i fjärde turen A senare delen angives (19—20).

B. Lika med fjärde turen avdelning B (11—20).

KADRILJ FRÅN BARA HÄRAD, SKÅNE

(Åkarp.)

Uppgift lämnad av fru Malin Holmström-Ingers, Åkarp.

Till Svenska Ungdomsringens kurs påsken 1929 på folkhögskolan hade rektorskan Malin Holmström-Ingers välvilligt inbjudit några äldre personer för att visa huru kadriljen brukade dansas på orten. De särskilda upplysningar, som lämnats, äro följande: Kadriljer dansades 3, 5 och 6 på varje gille. Man bjöd upp en dam och skaffade sig »moitie» (ett par att dansa emot) samt ställde upp sig längs väggarna i den på möbler tömda salen, oftast »Sommarstuan». Stegens antal i varje tur voro avpassade efter »stuan» storlek, som vanligtvis var 10 alnar (6 meter) i fyrkant. När på senare tid byggnadssättet ändrades och salen blev annorlunda till sin storlek, blev den regelmässiga skickligheten i denna dans utförande snart förstörd. Ursprungligen voro de par, som dansade i jämn rörelse hela tiden, så att det ena steget avlöste det andra så länge turen räckte; inga »döda punkter» fick förekomma.

Det fanns många olika kadriljmelodier, med från två till sex repriser, alla innehållande 8 takter i 2/4 takt. Den här uppptecknade spelades oftast i Bara härad och kallades på senare tider för »den vanliga». Omedelbart efter kadriljen dansades »Köran» eller »Köra till Särslöf» efter galoppmusik men i tretakt, närmast liknande hambo, alltså faktiskt i otakt. Kavaljeren dansade växelvis som det lämpade sig på *sulan* eller *klacken*, alltså helst utan att lyfta foten från golvet, svängande damen runt. Damen sökte hålla sig till golvet såvitt möjligt. Nigningen som i polska eller hambo förekom ej.

Uppställning: Jämmt antal par i fyrkant.

Fattning: Kavaljeren fattar med egen höger hand sin egen dams högra hand, framför.

Turerna voro i regel följande:

Tur 1. »Stora rongen» = ringen = rondan.

De dansande bilda ring på följande sätt: Kavaljeren stiger innanför och framför, förbi sin egen dam, håller henne i handen hela tiden och fattar med vänster hand den närmast till höger stående damens vänstra hand. Kavaljeren håller sig något innanför i ringen och går halvt baklänges då ringen rör sig motsols.

Ringan rör sig motsols (8 takter), (de äldre sade ett halvt varv kring »stuan», som oftast var lika med en repris, enligt spelmannens upplysning), vänder och rör sig medsols tillbaka till plats. Obs! Händer och armar hållas stilla, man liksom för damerna, stegen tagas mjuka och sirliga, minen är högtidlig. En eller annan kunde senare på gillena i 4:de eller 5:te kadriljen hoppa på stegen, ja till och med i *figurén* hinna göra »kullerbytta» och andra lustigheter.

Avd. A. »Stöden» (Komplimang).

Premiärens par gå fram, mötas, buga och niga för de mötande, göra helt om utan att släppa varandras händer, gå tillbaka till plats. Sekonden upprepar detsamma.

Avd. B. *Figuré.*

I hela figurén skall uppmärksamheten vara riktad på motsatta sidans damer och kavaljerer. Premiärens par släppa varandras händer och damerna fatta nätt i kjolen, medan kavaljeren ledigt, men ej överdrivet, »svingar» med armarna. Linjerna figurera (utan särskild ordning eller rättning, helt individuellt, men noggrant med gång- och hoppsteg, följande musikens rytm), först fram emot varandra, så tillbaka ett par steg, därefter över till andra sidan. Ånyo fram emot varandra, tillbaka några steg och så över till egen plats. (Figurén upprepades i sin helhet ånyo av premiären och därefter omdansning. Vid uppvisning bör och kan denna sista figuré uteslutas, som för mycket upprepande.

Avd. C. *Chassé* (Damernas kedja över).

Kavaljeren fattar med höger hand om livet på damen, själv står han liksom bakom damen och skickar iväg henne över till andra sidan i hastigt tempo. Damerna fattar vid mötet varandras högra hand. När dam kommer över till andra sidan, fattar den där stående kavaljeren damens vänstra hand med egen vänster och höger arm om damens liv och för henne runt ett varv motsols och skickar iväg henne igen mot egen kavaljer. Damerna fatta även nu varandra med höger hand, när de mötas. Det var inte ovanligt, att

en del par försökte och ibland lyckades göra två chassé. Detta ansågs för stor skicklighet och förekom mera, sedan salarna blivit större, då man försökte förlänga denna tur, som var livligast och roligast.

Obs.! Under chassé stodo männen ej stilla medan kvinnorna flögo emellan dem, utan bytte fötter ideligen, än fram- och än baklänges. Men armarna fingo ej röras för mycket.

Tur 2. »Vär me sin».

Med slutna fattning n:r 1 omdansning på stället med egen dam. Stegen äro: Kavaljeren liksom står fast med högra fotens sula och giver fart med vänstra foten för att paret skall vrida sig runt. Damen gör samma rörelser. Obs.! Inga hopp i stegen utan med stor fart. Kan även användas gångsteg och slutna fattning n:r 4.

Avd. A. Lika med avd. A. i tur 1.

Avd. B. » » » B. » » 1.

Avd. C. » » » C. » » 1.

Tur 3. »Damernas rong» (Damernas ring).

Damerna taga i ring och dansa ett halvt varv kring »stuan» (8 takter medsols, vända och dansa motsols tillbaka till sina kavaljerer (hoppsteg). Under tiden stå kavaljererna stilla på sina platser och klappa i händerna i takt med musiken.

Avd. A. Lika med avd. A. i tur 1.

Avd. B. » » » B. » » 1.

Avd. C. » » » C. » » 1.

Tur 4. »Herrarnas rong» (Kavaljerernas ring).

Kavaljererna vända sig utåt i ringen (mot damerna), taga i ring och dansa »ett halvt varv kring stuan» (8 takter) motsols, vända och dansa tillbaka till sina damer. Under tiden stå damerna på sina platser och klappa i händerna.

Avd. A. Lika med avd. A. i tur 1.

Avd. B. » » » B. » » 1.

Avd. C. » » » C. » » 1.

Tur 5. »Stora rongen» (Stora ringen) lika med tur 1.

Avd. A. Lika med avd. A. i tur 1.

Avd. B. » » » B. » » 1.

Avd. C. » » » C. » » 1.

Därefter »Köran» eller »Köra till Särslöf».

Framhållas bör, att männen kunde få lov att dansa uppsluppet och göra lite extra krumbukter, men inte kvinnorna. Under framdansning och hälsning nöpo kvinnorna ofta upp kjolen ett litet tag i sidorna. Helst sänkta blickar.

Obs.! Det rätta var, att efter premiärens turer (figuré och chassé) sekonden började med »stöd», därefter premiären med »stöd». Därefter genomgick sekonden figuré och chassé, varpå följde nästa »rong».

Numera förkortas mestadels kadriljen på följande sätt:

I. »Stora rongen».

1. »Stöd» av premiären.

2. »Stöd» av sekonden.

3. *Figuré och chassé* av premiären.

II. »Vär me sin».

1. »Stöd» av sekonden.

2. »Stöd» av premiären.

3. *Figuré och chassé* av sekonden.

III. »Damernas rong».

1. »Stöd» av premiären.

2. »Stöd» av sekonden.

3. *Figuré och chassé* av premiären.

IV. »Herrarnas rong».

1. »Stöd» av sekonden.

2. »Stöd» av premiären.

3. *Figuré och chassé* av sekonden.

V. »Stora rongen».

VI. Omedelbart Köran med egen dam, varefter man neg och bugade för moitier-paret.

KADRILJ FRÅN TORNA HÄRAD, SKÅNE

Upptecknad av Gerda Runnquist-Jakobson.

Kadriljen har av allt att döma varit en över hela Skåne utbredd och mycket omtyckt dans. I nordvästra Skåne tyckes den ha vunnit insteg först på 1870-talet, då den utträngde den där ännu brukliga »Fyrturen».

Kadriljen har utformat sig olika på olika platser. Det finnes en mångfald variationer. Den här nedan beskrivna har jag lärt mig av den gamle spelmannen Aug. Chronholm (född 1852 i Igelösa socken, Torna härad), sådan han mindes den från sin tidigaste barndom och framåt under alla de år han spelade på »julagillen» m. m. Han ansåg, att kadriljen i hans hembygd hade sin glanstid på 1860—1870-talet. Frammot 1880-talet började den »sätta av» och förekom endast en, högst två gånger på ett gille. Det var polkan och mazurkan som trängde ut den, enligt Chronholm därför att de voro mera »takifasta».

Även musiken har varierat mycket. Det finnes en mängd olika kadriljmelodier. Den, som här meddelas, är också lämnad av Chronholm och upptecknad av Rudolf Hansson, spelman i Tomelilla folkhögskolas dansgille. Till en början använde jag en annan melodi, men den ogillades av Chronholm. Han tyckte den var »torr och tunn». Och när han sedan med stelnade fingrar och lysande ögon drog sin speciella melodi, fick han mig nästan att tycka detsamma.

Kadriljen dansades av ett obegränsat antal jämna par, beroende på tillgång och utrymme, dock ej gärna under sex och åtta par.

Utgångsställning: I fyrkant.

Fattning: Kavaljeren fattar med egen höger hand sin egen dams högra hand, framför.

Dansen ledes av spelmannen, som ropar ut, vad som komma skall, »Stora rongen», »Karnas tur» etc.

Tur 1.

A. Stor rond. Alla paren bilda en stor ring, kavaljererna vända utåt, damerna inåt, samtliga hållande varandra i händerna, och dansa i ring med hoppsteg, först medsols (1—8) och därefter motsols tillbaka till utgångsplatsen (1—8).

B. Stöt. Samtliga par i premiärens båda linjer gå emot varandra, dam och kavaljer hållande varandra i hand, stanna ett ögonblick, lätt hälsande, framför de mötande och återvända baklänges till sina platser (9—16). Samma stöt utföres nu av sekonden (9—16).

C. Figuré. Premiärens samtliga kavaljerer och damer figurera nu var för sig och oberoende av egen dam eller kavaljer emot det motstående paret (dam emot kavaljer) under fritt valda steg och gester, gå förbi och intaga varandras platser (17—24). De återvända på liknande sätt — kavaljeren nu till höger om sin egen dam — till egen plats (17—22), där kavaljeren svänger om med egen dam, antingen så, att de hålla varandra om livet och på axeln, eller så, att kavaljeren med vänster hand fattar damens vänstra och med sin högra arm om damens midja fattar hennes högra hand och »hurrar» om med henne ett varv motsols (23—24). Hela figurén upprepas (25—32, 25—32). Härvid bör iakttagas, att »hurrningen» denna gång alltid utföres på det sist beskrivna sättet.

D. Damombyte. Utföres av premiären och fortsätter figurén omedelbart, i det att kavaljererna ännu en gång »hurra om» med sina damer på samma sätt (1—2) och sedan skicka dem över till motsatta linjens kavaljer, varvid de mötande damerna fatta varandra i höger hand. Kavaljeren svänger nu om »den nya» damen ett varv motsols på sist beskrivet sätt, skickar

henne tillbaka (hon gör åter handfattning med mötande dam) och svänger slutligen om med egen dam ett varv såsom nyss (3—8).

E. Stöt. Upprepas och utföres alldeles som ovan under avd. B. beskrivits, endast med den skillnaden, att det är *sekonden*, som denna gång börjar (9—16), varefter premiären upprepar detsamma 9—16.

F. Figuré. Utföres alldeles som ovan under avdelning C. beskrivits, men av *sekonden* (17—24, 17—24, 25—32, 25—32).

G. Damombyte. Utföres alldeles som under avdelning D. beskrivits, men av *sekonden* (1—8).

Tur 2.

A. »Tösernas tur». Alla damerna skynda inåt fyrkantens mitt, fatta varandras händer och bilda en inåtvänd ring, som dansar med gångsteg först medsols (1—8) och sedan motsols (1—8). Kavaljererna, som kvarstå på sina platser, markera under tiden takten genom att klappa i händerna och stundom även med en lätt stampning med ena foten, en à två gånger för varje takt.

B. Stöt, först av *sekonden* (9—16), sedan av premiären (9—16).

C. Figuré, dansad av *sekonden* (17—24, 17—24, 25—32, 25—32).

D. Damombyte, utföres av *sekonden* (1—8).

E. Stöt, först av premiären (9—16), sedan av *sekonden* (9—16).

F. Figuré, dansad av premiären (17—24, 17—24, 25—32, 25—32).

G. Damombyte, utföres av premiären (1—8).

Tur 3.

A. »Kararnas tur». Alla kavaljererna skynda inåt fyrkantens mitt, fatta varandras händer och bilda en inåtvänd ring, som dansar först medsols (1—8) och sedan motsols (1—8). Damerna, som kvarstå på sina platser, markera takten genom att klappa i händerna.

B—G. Stöt, figuré och damombyte utföres alldeles lika och i samma ordning som i tur 1, avdelning B—G beskrivits.

Tur 4.

A. »Var me' sin.» Var och en figurerar på stället för sin egen dam eller kavaljer under fritt valda steg och gester (1—8, 1—8).

B—G. Stöt, figuré och damombyte utföres lika och i samma ordning som i tur 2, avdelning B—G beskrivits.

Tur 5.

A. Stor rond. Dansas som i tur 1, avdelning A beskrivits.

B—G. Dansas som i tur 1, avdelning B—G beskrivits.

Dansen avslutas med allmän avtackning först för motstående par, sedan kavaljer för egen dam.

Själva dansen är lätt, men ordningen något villsam. Det gäller att ha tankarna med sig. Till stöd för minnet har man dels spelmansens tillrop vid början av de villsamaste ställena, dels musikens fyra olika repris. Sålunda spelas första repriserna alltid till *avdelning A*. i varje tur samt till *damombytet*, andra repriserna alltid till *stöten*, tredje och fjärde repriserna alltid till *varje figuré*.

På många håll ville man omedelbart efter avtackningen fortsätta med en annan dans med samma dansande och samma uppställning. »När kadriljen va slut, slikkja di domm om mongen å velle ha mer», har en spelman uttryckt sig. Antingen var det någon av de dansande, som framställde en sådan önskan, eller också och vanligast, frågade spelmannen om de »tålde mer», och så spelade han upp, allt efter som han ansåg dem vid tillfället »tåla», en svingedans, en galoppad eller »Kiviks marknad». Denna sistnämnda dans var den vanligaste avslutningen på kadriljen i sydöstra Skåne.

På andra platser, t. ex. i trakten av Slimminge, dansades »Fria valen» omedelbart efter kadriljen.

KIVIKS MARKNAD

Upptecknad av Gerda Runnquist-Jakobson.

Utgångsställning: Parvis efter varandra i ring. Arm i arm, kavaljeren till vänster.

Tur 1.

Marsch parvis motsols, varunder kavaljererna stundom under musikens fyra första takter sjunga: »Kommen påga, kommen påga, ska vi gå te Hanna» (1—8).

På vissa håll togs musikens första repris om, varunder marschen antingen fortsattes i samma riktning, eller också gjordes helt om, och marschen gick medsols under åtta takter.

Tur 2.

A. Var och en figurerar på stället för sin egen dam eller kavaljer med fritt valda steg och gester (9—12), därefter omdansning parvis, varvid kavaljeren håller händerna om damens midja och hon sina på kavaljeren axlar (13—16).

B. *Damombyte*, som tillgår så, att varje kavaljer nu i stället figurerar mot den dam, som under tur 1 i marschen motsols gick bakom hans egen dam (9—12), därefter omdansning som ovan med den nya damen (13—16).

De båda turerna upprepas med de nybildade paren och dansen fortsätter så många gånger, att slutligen »var fått sin».

I nordvästra Skåne kallas denna dans »Monfarino» eller »De lilla rolia». Namnet »Kiviks marknad» förmodas vara en skämtsam anspelning på ombytet av damer. I Södra Åby kallas dansen »Skynda på». Tur 1 utföres där lika, men i tur 2 förekommer endast avdelning A, varefter damombyte äger rum utan någon figuré och dansen omedelbart börjar på nytt o. s. v. Till dansen sjöngs följande visa:

Tur 1:

%. Skynda på, skynda på, vi ha långa vägar gå! %.

Tur 2:

%. Hopp, min Annika, hopp min Annika, hopp min lilla Annika! %.

Härtill användes ungefär samma melodi som ovanstående till Kiviks marknad, men i stället för takterna 9—12 togos takterna 13—16 två gånger. Enligt Chronholm (se Kadrilj från Torna härad) skulle bruket att dansa »Kommen påga» (namnet »Kiviks marknad» kände han icke till) efter kadriljen ha tillkommit på senare tid än galloppaden och runtenom och förekom ej så ofta i hans hemort.

FRIA VALEN

Upptecknad av Gerda Runnquist-Jakobson.

Utgångsställning: Parvis i fyrkant.

A 1. Alla paren bilda ring och dansa med hoppsteg först åt ena (1—8), därefter åt andra hållet (1—8).

B 1. Var och en figurerar på stället för sin egen dam eller kavaljer med fritt valda steg och gester (9—16).

A 2. Paren bilda åter ring och dansa såsom under A 1, beskrivits (1—8, 1—8).

Under tiden går en av kavaljererna, vilken som helst, in i ringen, bjuder upp en av damerna och dansar om med henne därinne. Härvid brukar ofta förekomma ett skämt. Man låtsar bjuda upp en men

ångrar sig och vänder sig plötsligt mot en annan och svänger om med henne (1—8, 1—8).

B 2. De inuti ringen dansande återvända till sina ursprungliga platser, och figuré utföres som under B 1, beskrivits, men till annan musik (17—24).

A 2. och B 2. upprepas och fortsättes på liknande sätt, till dess alla kavaljererna bjudit upp. Sedan är det damernas tur att bjuda, och de begagna nu tillfället att hämnas och göra samma skämt vid uppjudningen. Allt för ofta, bör detta dock ej förekomma, ty då förlorar skämtet sin spets. (Till B 2. användes omväxlande musik 9—16 och 17—24).

Till slut spelas marschen, och då promenera paren arm i arm motsols »golvet runt» (marschen två gånger).

KADRILJ FRÅN LANDSKRONATRAKTEN

Beskrivningen å denna dans har lämnats av Musikdirektören C. Carlberg i Landskrona, som sett den utföras i landskronatrakten. Dansen utfördes då i fyra egentliga turer (avdelningarna A här nedan) med mellan turerna inpassade serier av »stöt» och »figuré» (avdelningarna B—D). Dessa serier hade vanligast den ordningsföljd, det vill säga *stöt, figuré, stöt, figuré, stöt*, men kunde även ökas eller minskas i antal och längd allt efter som lusten föll på. — Musiken utgjordes av växlande kadrilmelodier, men stöt och figuré skulle helst dansas på sina särskilda melodier, vilket nödvändiggjorde att någon av de dansande med kommandorop angav turernas ordning.

Uppställning: Paren uppställa sig i fyrkant.

Fattning: Kavaljeren fattar med egen höger hand sin egen dams höger hand, framför.

Steg: Vanliga gångsteg och hoppsteg omväxlande efter eget behag. Vid omdansning: »Hurrar» = Kadriljomdansningssteg.

Tur 1.

A. Stor ring. Samtliga paren bilda ring på följande sätt: Kavaljeren stiger innanför och framför, förbi egen dam (håller henne i handen hela tiden) och fattar med vänster hand bredvid stående parets dams vänstra hand. Kavaljererna vända utåt och damerna inåt ringen, alla hållande varandra i händerna, och ringdansa, först motsols (1—8) och därefter medsols (1—8), varefter kavaljererna, återkomna till sina platser, fatta sina damer och omdansa »Hurrar» (se kadriljomdansningssteg) med dem på stället (9—16).

B. Stöt. Premiärens kavaljerer fatta sina damers högra händer framför med egen höger, varefter linjerna gå, kavaljererna börjande med vänster och damerna med höger fot, fyra steg fram mot varandra. Kavaljer och dam göra antingen helt om med ett hopp eller hastigt helt om genom att med en snabb knyck snurra runt ett halvt varv på främre fotbladet, kavaljeren medsols och damen motsols, och därpå omedelbart nedsätta, kavaljeren den vänstra och damen den högra foten ett steg framför den andra, varefter paret hand i hand med ytterligare tre steg återvänder till

sin plats och gör helt om (17—20). Sekonden upprepar härpå stöten på samma sätt som för premiären beskrivits (21—24).

Ofta pläga de dansande, särskilt kavaljererna, vid helomvändningen omväxla genom att, i stället för att snurra på främre fotsulan, göra helomvändningen med ett högt luftsprång och därvid samtidigt slänga upp med benen. Iakttagandet av en viss högtidlighet vid fram- och återmarscherna ökar ytterligare den komiska kontrastverkan mellan dessa och de hastiga helomvändningarna.

C. Figuré. Premiärens kavaljerer och damer dansa, fullkomligt oberoende av varandra, emot damer och kavaljerer å motsidan, i det de under *allehanda figuréer, stampningar och upptåg* efter eget godtycke först röra sig framåt (25—26), därefter baklänges draga sig tillbaka ett par steg (27—28), så åter fram och vänster förbi till varandras platser, där de vända (29—32) och slutligen på liknande sätt — kavaljererna numera gående på höger sida om egen dam — återvända till egen plats (25—32).

Härefter omtages på nytt:

D. Stöt. Dock att sekonden denna gång börjar (33—36), efterföljd av premiären (37—40).

Tur 2.

A. Gräbbornas ring. Alla damerna bilda ring, fattande varandra i händerna, vända inåt ringen, samt ringdansa, först medsols (1—8) och därefter motsols (1—8), under det kavaljererna, kvarstående på sina platser, markera takten medelst handklappningar och stampningar med höger fot två gånger för varje takt. Då damerna återkommit till sina platser, fatta kavaljererna sina damer om livet och omdansa med dem medsols på stället (9—16).

Härefter följer:

B. Stöt. Börjad av sekonden (17—24).

C. Figuré. Dansas av d:o (25—32, 25—32).

D. Stöt. Börjad av premiären (33—40).

Tur 3.

A. *Pågarnas ring*. Medan damerna kvarstanna på sina platser, *marschera* kavaljererna under livliga åtbörder innanför damernas krets i en ring medsols med vänster hand i sidan och angiva samtidigt takten genom vinkningar med höger hand, som hålles halvt upplyft med armbågen riktad inåt ringens mitt (1—8, 1—8). Återkomna till sina platser fatta kavaljererna härefter sina damer om livet och omdansa med dem medsols på stället (9—16).

Härefter följer:

B. *Stöt*. Börjad av premiären (17—24).

C. *Figuré*. Dansad av d:o (25—32, 25—32).

D. *Stöt*. Börjad av sekonden (33—40).

Tur 4.

A. »*Var och en hoppar för sin*». Varje kavaljer ställer sig framför sin dam, varefter båda figurera mot varandra *under allehanda krumbukter av synnerligen varierande slag* (1—8, 1—8). Paren omdansa härpå medsols på stället (9—16).

Samt slutligen:

B. *Stöt*. Börjad av sekonden (17—24).

C. *Figuré*. Dansad av d:o (25—32, 25—32).

D. *Stöt*. Börjad av premiären (33—40).

Tur 5.

Stor ring med åtföljande omdansning såsom i första turen avdelning A. beskrivits (1—8, 1—8, 9—16).

KADRILJ FRÅN OXIE HÄRAD, SKÅNE

Uppgifterna ha lämnats av *Nils Rasmusson, Arlöv*.

Uppställning: Jämmt antal par fördelade på premiär och sekond.

Fattning: Kavaljeren fattar med egen höger hand sin egen dams högra hand, framför.

Steg: Vanliga gångsteg, tvåstegsvalssteg. Stampning och höjtning omväxlande efter eget behag.

Tur 1.

A. »*Stor rong*» (Stora ringen). Kavaljeren, som håller damens högra hand med egen höger, går ett steg, vänd mot egen dam, framför och fattar med vänster hand bredvid stående dams vänstra hand och bildar på så sätt stor ring. Kavaljererna äro nu vända utåt i ringen, damerna inåt. På musikens första åtta takter går ringen motsols, hoppsteg eller gångsteg, kavaljererna hela tiden *något innanför* i ringen. Ringen gör helt om och på åtta takter dansar man tillbaka till plats (1—8, 9—24). Omdansning på plats. Slutentfattning n:r 1. All omdansning sker med kadriljomdansningssteg.

B. *Stöt*. Alla kavaljerer fatta sina damers högra händer med egen höger. Premiärens kavaljerer svänga med bibehållen handfattning sina damer över till sin vänstra sida och gå ett par steg framåt och göra kom-

plimang för motsatta linjen. (Här kan användas en »höjtning», men ej ett enformigt skrikande.) Paren gå, kavaljererna baklänges, förande sin dam över till höger sida, tillbaka till sina platser.

Tur 1 C.

Stöten upprepas av sekonden, därefter ånyo av premiären. När premiären kommer tillbaka till sina platser, byter premiärens sidor platser med hoppsteg. Damerna nyper nätt i kjolen. När paren uppnått motsatta sidan dansar kavaljeren till vänster om sin dam medsols upp till hennes vänstra sida. Därefter ånyo stöt *endast* av premiären och med hoppsteg tillbaka (25—32, 25—32, 33—40).

C. *Kedja*. Kavaljeren fattar med höger arm om damens midja och med vänster hand damens vänstra hand och för henne runt ett varv motsols. Damerna göra kedja över till motsatta sidan, räcka höger hand till mötande dam och vänster hand till motstående kavaljer, som han fattar med egen vänster och för damen runt ett varv motsols. Damerna fortsätta på liknande sätt över till egen kavaljer och göra även nu kedja med höger hand, räcker kavaljer vänster hand som kavaljer fattar med egen vänster hand och med höger arm om midjan för henne runt till utgångsplatsen (33—40).

Stöten göres därefter av sekonden och omedelbart därefter av premiären (41—48).

Tur 2.

»Gräbbornas rong» (Flickornas ring). Damerna bilda stor ring och dansa medsols hoppsteg åtta takter, ringen vänder helt om och dansar åtta takter motsols, vid reprisens slut stannar dam framför egen kavaljer. Under den tid, damerna ringdansar, står kavaljererna på sina platser och markerar takten med foten och handklappning, men ej så hårt att musiken störes. Därefter omdansning på plats (lika med tur 1).

B. Lika med B. i tur 1. Endast med den skillnad, att det är sekonden som börjar och dansar i likhet med premiären i tur B. och C.

Tur 3.

A. »Pågarnas rong» (Pojkarnas ring). Damerna kvarstanna på sina platser, under det att kavaljererna

marschera under livliga åtbörder och vinkning med höger hand åtta takter motsols innanför damernas krets, göra helt om och marschera åtta takter medsols, markerande eller vinkande med vänster hand, stannar vid egen dam. Omdansning på plats (lika med tur 1).

B. Dansas lika med B. i tur 1.

C. Dansas lika med C. i tur 1.

Tur 4.

A. »Var å en mä sin» (Var och en hoppar för sin). Kavaljererna ställa sig framför sina damer, varefter båda figurera mot varandra med allehanda krumbukter och steg av synnerligen varierande slag. (Obs.! Här skall den egna humorn och lustigheten göra sig gällande utan att behöva slå över. Kavaljeren skall visa sin skicklighet och vighet för damen. Ingen ensidig efterapning av steg och rörelser får förekomma. Därefter omdansning på plats (lika med tur 1).

B. Dansas lika med B. i tur 2.

C. Dansas lika med C. i tur 2.

Tur 5.

A. »Stora rongen» Turen dansas i likhet med tur 1.

B. kan, om man så vill, uteslutas; i annat fall dansas B. och C. lika som B. och C. i tur 1.

Som avslutning på kadriljen har det berättats av de gamla, att det var vanligt med »Köran», en pardans i polkatakt (2/4-dels takt), men med hambosteg. Slutten fattning n:r 3.

KADRILJ FRÅN EKEBY SOCKEN, SKÅNE

Upptecknad av Karl Paulsson, Hälsingborg

Uppställning: Fyrkant, premiär och sekond. Beskrivningen avser 8 par.

Fattningar: Kavaljer fattar med egen vänster damens vänstra hand och högra arm om damens rygg, damen nyper nätt i kjolen. Denna fattning bibehålles även vid komplimangens utförande. Vid omdansning sluten fattning n:r 6. Vid egna rörelser nyper damen nätt kjolen och kavaljererna låta armarna hänga fritt ned.

Steg: Mjuka gångsteg, figurésteg beskrivas under D. Komplimang utföres alltid på fjärde steget.

Tur 1.

A. Alla börja ringen med vänster fot (kavaljererna vända sig utåt) och dansa 8 takter medsols samt 8 takter motsols tillbaka till plats (1—8, 1—8).

B. Premiär. Båda börja med yttre foten och med bibehållen fattning för kavaljeren damen från sin högra sida över till sin vänstra under 4 steg fram och utför komplimang mot vis à vis. Kavaljer och dam vända sig (mot varandra) helt om. Kavaljer fattar dam till komplimang och går 4 steg till utgångsplatsen, där de vända sig mot de par som dansa vid deras sida å premiär-linjen, gå 4 steg mot desamma och utföra komplimang. Paren vända sig sedan under 4 steg ut på linjerna (9—16).

C. B upprepas nu av sekonden. Då dessa par återkomma till sin plats och utfört komplimang, draga sig sekondens par baklänges ut på närmaste premiär-linje och bilda flygelpar. Uppställningen blir då 2 mot fronten vinkelräta linjer (9—16).

Tur 1 E. Dambyte.

Damerna hålla egen kavaljer i handen och skall nu svänga sig runt ett varv motsols för att sedan gå över till andra kavaljeren.

D. *Figuré*. Denna utföres linjevis mot varandra sålunda: Höger fot föres framför vänster med tåspetsen i golvet (1), sedan föres höger fot på liknande sätt bakom vänster vid klacken (2) takt 17, vilar på höger fot (1), vänster fot föres bakom höger samtidigt med att en obetydlig knäböjning och sträckning utföres på höger (2) takt 18.

Med början på vänster fot och till vänster förbi varandra gå paren med gångsteg över till motsatta sidan, göra där helt om och vila i 4 takter. Hela figuréen upprepas tillbaka till plats, där omdansning utföres (17—24, 17—24).

E. *Dambyte*. Damerna svängas motsols runt ett varv, rygg om rygg och till vänster förbi mötande dam över till motsatta sidans kavaljer, som fat-

tar vänster hand i vänster och höger arm om damens midja, för damen motsols runt, svänger sedan på liknande sätt damen över till egen kavaljer. Upprepas. Då damen åter kommer till egen kavaljer draga paren sig ut till utgångsplatsen (25—32, 25—32).

Tur 1 E. Detaljbild.

Damerna ha just svängt runt och skall gå till andra kavaljeren.

Tur 2.

»Tösernas ring». Damerna fatta varandra i händerna och dansa med gångsteg 8 takter medsols, 8 takter motsols. Kavaljererna stå på plats och markera taktten med klappning i händerna. Dansen fortsätter därefter i likhet med tur 1 B, C, D och E, men med den skillnaden att sekond börjar. D och E utföres då parallellt med fronten.

Omdansning med gångsteg.

Tur 3.

»Pågarnas ring». Kavaljererna dansa med gångsteg åtta takter medsols och åtta takter motsols. Damerna klappa händerna. Dansen fortsätter i likhet med tur 1 B, C, D, och E. Premiär börjar.

Obs. Vid turens avslutning (dambyte) intager paren följande uppställning:

Premiärens	damsidas	par	mot	varandra
»	herrsidan	»	»	»
Sekondens	damsidas	»	»	»
»	herrsidan	»	»	»

Tur 4.

»Var med sin». Figuré utföres lika med tur 1 D, men med den skillnaden när paren kommer över till vis à vis plats, omdansa de i stället för att vila. Upprepas tillbaka till plats. Efter omdansningen intager paren utgångsställning. Dansen fortsätter sedan i likhet med tur 1 B, C, D och E. Sekond börjar.

Tur 5.

Lika med tur 1 A, B och C (1—8, 1—8, 9—16, 9—16). Utgångsställning.

Musik till tur 2, 3 o. 4 = tur 1.

KADRILJ FRÅN VESSIGE SOCKEN, HALLAND

Upptecknad av Eric Järnklev, Halmstad.

Uppgifterna delgivna av konduktör Edv. Jansson, Halmstad, som vid 15 års ålder deltog i de äldres kadrilj i Vessige socken. Jansson såg sin farfar Johannes Jansson, f. 1818, dansa kadriljen vid 75 års ålder.

Utgångsställning: Uppställning i fyrkant.

Steg: Vanliga gångsteg, polkasteg, hoppsteg och figurésteg som beskrivas i samband med figuré.

Fattning: Kavaljeren lägger sin högra arm om damens midja och fattar med vänster hand sin egen dams vänstra. Dam håller ledig höger hand i sidan. Denna fattning i komplimang samt sista turen då kavaljer och dam möta varandra. Vid figuré låter kavaljeren armarna svänga fritt och ledigt. Dam nyper nätt i kjolen. Vid omdansning slutet fattning n:r 4, medsols.

Tur 1.

Stora ringen. Kavaljererna skola vara vända rätt utåt och flickorna rätt inåt. Kavaljererna saxa med vänster fot över höger, samtidigt som en lätt nigning göres med vänster, varje gång denna sättes i golvet. Damerna saxa med höger fot över vänster och niger

lätt varje gång höger fot sättes i golvet. Alla dansa med dessa steg och hög ringfattning åtta takter medsols, vända och dansa åtta takter motsols tillbaka till plats (1—8, 1—8).

Komplimang. Premiärlinjerna gå emot varandra med fyra gångsteg, kavaljer börjar med vänster och dam med höger fot, göra komplimang, kavaljer bugar och dam niger på 4:de steget utan att stanna (9—10) och går baklänges tillbaka till sina platser (11—12). Sekonden upprepar samma komplimang (13—16).

Figuré. Premiärlinjerna börja. Med polkasteg figurera kavaljererna åt vänster och höger, börja med vänster fot, samtidigt som damerna figurera åt höger och vänster, börjande med höger fot (17—18), i samma vinkel figurera damerna baklänges till sina platser, under det kavaljererna isätta vänster fot bakom den högra foten och göra ett hopp bakåt, under det den högra foten lyftes från marken och föres bakom den vänstra, sedan gör höger fot ett hopp bakåt, under det den vänstra lyftes o. s. v. (engelska steg). Detta skall utföras så fort, att man under två takter hinner med fyra steg tillbaka till plats (19—20), paren figurera ånyo mot varandra (21—22), kavaljeren vänder ett halvt varv motsols och dansar med ovan beskrivna

hoppsteg fyra steg baklänges till motsatta sidan, under det damen vänder ett halvt varv motsols, (till höger förbi varandra) och figurerar åt höger och vänster baklänges över till motsatta sidan (23—24). Paren figurerar ånyo mot varandra, tillbaka och dansa sedan över till sina egna platser på samma sätt som förut (17—24).

Tur 2.

»Damernas ring». Samtliga damer dansa i ring efter varandra inne i kadriljen ett varv medsols, börjande med höger fot samma steg som beskrivits i figurén, under det kavaljeren, stående på egen plats, med hö-

ringen, under det damerna, liksom förut kavaljererna, ange takten med foten och klappa i händerna. Omdansning (1—8, 1—8).

Komplimang och figuré. Premiär börjar (9—16, 17—24, 17—24).

Tur 4.

Lilla ringen. Damerna gå i ring innanför, medsols, och kavaljererna i ring utanför, motsols. Då kavaljer möter dam, lägger han höger arm om damens midja och med vänster hand fattar damens vänstra, svänger

ger fot markerar takten i marken och klappar händerna i takt med musiken (1—8). Då damerna kommit tillbaka till sina platser, omdansas med *hoppsteg* medsols, börjande med vänster fot (1—8).

Komplimang och figuré. Som förut, därvid iakttages att sekond börjar (9—16, 17—24, 17—24).

Tur 3.

»Kavaljerernas ring». Kavaljererna dansa, med början åt vänster, med polkasteg, ett varv motsols, utanför

henne runt ett varv motsols och båda gå i kavaljerens rörelseriktning tillbaka till sina platser. Omdansning (1—8, 1—8).

Komplimang och figuré. Sekond börjar (9—16, 17—24, 17—24). Kadriljen avslutas med galopp i ring efter varandra motsols under 8 takter, varefter paren under 8 takter dansa polka medsols i ringens rörelseriktning (1—8, 1—8). Efter galoppen gör premiär komplimang, som upprepas av sekond, varefter dam och kavaljer göra komplimang för varandra (9—16).

KADRILJ FRÅN HOLM OCH ÅGARP SOCKNAR I HALLAND

Upptecknad av *Astrid Bengtsén*, Holm.

Noggranna uppgifter ha lämnats av herr Nils Larsson, Ågarp, Vapnö, 75 år gammal och född i Ågarp, där han vistats hela sin levnad. Larssons lämnade uppgifter ha styrkts av spelmannen J. M. Kristiansson, 68 år och född i Killedal, Ågarp, där han fortfarande är bosatt, och var den givne spelmannen när kadriljen dansades. På särskild förfrågan, om kadriljen alltid dansades med början på *linjeuppställning* i stället för *fyrkant*, har Larsson och spelmannen lämnat bestämt ja. Man torde kunna draga den slutsatsen, att vid familjefester o. dyl., då alltid kadriljer enligt gammal god sed förekommo, parens antal ej räckte till både premiär och sekond. Därför dansade också samma par både premiär och sekond.

Kadriljen skall dansas med mjuka, sirliga små gångsteg, damerna i figuré och promenad kokett nypande i kjolen vid sidorna, och kavaljererna armarna i kors över bröstet såväl i promenad som figuré.

X = Dam 0 = Kavaljer

Första komplimang

0	X
4 X	0 8
0	X
3 X	0 7
0	X
2 X	0 6
0	X
1 X	0 5

Front

Andra komplimang

3	4	8	7
X 0	X 0	X 0	X 0
0 X	0 X	0 X	0 X
2	1	5	6

Front

Utgångsställning: Två parallella, mot fronten vinkelräta och mot varandra vända linjer, 4 par i varje linje, omkring 4 stegs avstånd mellan linjerna. Önska flera än 8 par delta, är det nödvändigt ändra ovanstående uppställning därefter.

Tur 1.

Stora ringen. Paren fatta varandra i händerna och bilda stor ring, gå 8 takter medsols, vända och gå motsols tillbaka till sina platser och intaga utgångsställning (1—8, 1—8).

Komplimang. Dam lägger sin vänstra hand i kavaljers högra. Kavaljer har ledig hand i sidan och dam nyper nätt i kjolen. De båda linjerna gå med 4 steg mot varandra, dam börjar med höger och kavaljer med vänster fot, göra komplimang, dam niger och kavaljer bugar på fjärde steget utan att stanna, göra därefter helomvändning, varvid kavaljer alltjämt håller sin dams vänstra hand i sin högra. Paren gå därpå med 4 steg tillbaka till sina platser, kavaljer fattar med båda händerna damens händer, samt omdansa med varandra till reprisens slut. (Vid omdansning vanliga gångsteg). OBS! *Under omdansningen* skola paren ha ändrat platser, så att de vid reprisens slut stå parallellt med fronten, paren 3, 4, 8, 7 stå närmast, och paren 2, 1, 5, 6 längst bort från fronten (1—8).

Samma komplimang upprepas nu med de parallellt med fronten stående linjerna (1—8).

Figuré. Linjerna stå nu parallellt med fronten, damerna fatta nätt i kjolen och kavaljererna med armarna i kors över bröstet.

Steg: På första taktdelen föres högra foten snett framåt till vänster till tåstöd, på andra taktdelen föres foten tillbaka. I nästa takt upprepas detsamma med vänster fot, vilken föres snett framåt till höger (9—10). Upprepas (11—12). Under stegen röra sig linjerna i riktning mot varandra. Sedan gå dansarna med början på höger fot 4 steg mot och förbi varandra (13—14), kavaljer fattar sin dams händer, och de omdansa ett och ett halvt varv medsols (15—16). Detsamma upprepas, varvid linjerna gå tillbaka till sina platser (9—16).

Damernas kedja:

På första taktdelen vänder sig damen mot sin kavaljer, varvid båda klappa i händerna. Damerna dansa därefter med hoppsteg över till varandras platser, taga vid mötandet varandra i höger hand, räcka vänster hand åt motsidans kavaljer, vilken i sin tur fattar hennes hand med egen vänster, lägger höger arm om hennes midja (17—18), svänger henne runt om sig ett halvt varv motsols (19—20), varefter damen på samma

sätt dansar över till egen kavaljer (21—22), där beskrivna omsvängning upprepas (23—24). Upprepas (17—24).

Tur 2.

Kavaljererna gå med armarna i kors över bröstet, i ring innanför medsols. Damerna gå, nypande i kjolen, i ring utanför motsols (1—8). Båda ringarna göra helomvändning åt vänster = motsols, varefter kavaljererna gå motsols och damerna medsols tillbaka till sina platser (1—8).

Komplimang och figuré såsom förut, *varvid iakttages*, att linjerna vid komplimangens början stå *parallelt med fronten* och efter omdansningen *vinkelrätt* mot densamma.

Tur 3.

Damernas ring. Damerna bilda den inre ringen, kavaljererna den yttre, annars såsom i tur 2 (1—8, 1—8).

Komplimang och figuré såsom i tur 1 (1—8, 1—8, 9—16, 9—16, 17—24, 17—24).

Tur 4.

Stora ringen. Såsom i tur 1 (1—8, 1—8).

Komplimang och figuré såsom i tur 2.

Avslutas med galopp efter särskild melodi. Denna dansas parvis med druffsteg (galopp) utefter premiärsidan i sidled och på secondsidan runt medsols. Rörelseriktning för hela kadriljen motsols.

KADRILJ FRÅN ÖVRABY SOCKEN, HALLAND

Upptecknad av *Eric Järnklev*, Halmstad.

Uppgifterna ha delgivits av Johanna Pettersson, f. 1863, Torup, Halland, och Johanna Tullgren, f. 1865, Övraby, Halland. Kadriljen dansades av dessa under slutet av 1800-talet å Sperlingsholms gods i Övraby församling, Halland.

Utgångsställning: Parvis i fyrkant. Parens antal obegränsat, jämnt antal.

Fattning: I komplimang öppen fattning n:r 1. Vid omdansningarna, som alltid ske med gångsteg, 1 varv medsols, slutna fattning n:r 6.

Steg: Gångsteg och figurésteg, som beskrivas i samband med figuré.

Första omgången.

Tur 1.

Stora ringen. Kavaljererna vända sig utåt i ringen (vändningen sker medsols) och hålla sig innanför i ringen. Alla dansa med mjuka, lätta gångsteg, 8 takter medsols, ringen vänder och dansar 8 takter motsols. Ingen omdansning då paren komma till plats (1—8, 1—8).

Tur 2.

Komplimang (öppen fattning n:r 1). Premiärens par gå emot varandra med tre steg och göra på fjärde steget komplimang, helt om utan att släppa varandras händer, och gå tillbaka till sina platser. Upprepas av sekonden (9—16).

Tur 3.

Figuré. Dam nyper lätt i kjolens sidor. Kavaljer har armarna i kors över bröstet. Premiär börjar.

På första takt delen föres högra foten snett framåt till tåstöd, på andra takt delen föres foten tillbaka. Kroppstyngden är under steget på vänstra foten. Nästa takt är det vänster fot som gör tåstöd o. s. v. Linjevis göras 6 figurésteg mot varandra. När linjerna mötas, fatta de mötande varandra med höger handgrepp (fingrarna snett framåt, uppåt) vänder ett halvt varv medsols och gå med fyra steg baklänges över till varandras platser. Linjerna gå ånyo emot varandra på 6 steg och på fyra steg förbi varandra och äro därmed tillbaka på sina platser. Upprepas av sekonden (17—24, 17—24, 17—24, 17—24).

Tur 4.

Dambyte. Premiärens damer börja. På första takt delen vända sig damerna emot egen kavaljer och båda klappa i händerna ett slag, omedelbart därefter dansa

premiärens damer med mjuka gångsteg rätt över när damerna mötas, fatta de varandra i höger hand, räcker vänster hand till kavaljeren på motsatta sidan, vilken med vänster hand fattar damens vänstra och lägger högra armen om damens midja samt svänger henne runt ett varv motsols, varefter damen, efter ny handklappning av båda, fortsätter över till egen kavaljer (höger hand åt mötande dam). Denne fattar damens hand och svänger runt på nyss beskrivet sätt. Upprepas av sekonden (25—32, 25—32).

Tur 5.

Portarna. Numrera paren från fronten sett med 1:sta par på premiärens damsida närmast fronten. Fortsätt numren kadriljen runt medsols. Paren 3 och 4 bliva alltså sekond från fronten, 7 och 8 sekond vid fronten. Paren 1 och 2 premiär damsida och 5 och 6 premiär herrsida. Alla udda par bilda port. 8:de parets herre och 2:dra parets dam gå igenom 1:sta parets port, 2:dra parets herre och 4:de parets dam gå igenom 3:dje parets port, 4:de parets herre och 6:te parets dam gå igenom 5:te parets port samt 6:te parets

herre och 8:de parets dam gå igenom 7:de parets port. När paren komma upp på plats omdansas till reprisens slut. Turen upprepas, varvid jämna par bilda port (33—40, 33—40).

Andra omgången.

Tur 1.

Damernas ring. Damerna bilda den inre ringen och dansa sexton takter medsols till plats. Kavaljerna bilda samtidigt en yttre ring och dansa åtta takter motsols och åtta takter medsols. Då paren gå tillbaka lägger damen sin vänstra arm i kavaljeren's krökta högra arm (1—8, 1—8).

Tur 2—5.

Samma som i första omgången, varefter dansen avslutas med galopp. Denna dansas parvis med druffsteg (galopp), utefter premiärsidan i sidled och på sekondsidan runt medsols. Rörelseriktning för hela kadriljen motsols.

ÅLANDSKADRILJ

Uppgifterna äro lämnade av fröken Rut Lindfors, Åland, efter anteckningar av spelmannen R. Silvander, Saltvik, Åland.

Utgångsställning: Premiär och sekond (kallas även av de gamla för långsida och tvärsida med hänsyftning på golvtilljorna).

Steg: Vanliga hoppsteg.

Fattning: Öppen fattning n:r 1.

Tur 1.

Stor ring (rond). Kavaljerna svänga sig genast helt om medsols, utan att släppa sina egna damer, och fatta med vänster efterföljande dams högra hand. Kavaljerna komma då att vara vända utåt i ringen och med armarna i kors över bröstet, vänster över höger. Damerna äro vända inåt i ringen. Alla dansa hoppsteg fyra takter medsols, vända med appell och dansa fyra takter motsols till plats (1—4, 1—4).

A. Skäl (komplimang). Premiärens par fatta linjevis varandras händer och leden dansa emot varandra med små hoppsteg. När leden mötas på mitten, göra kavaljerna en djup bugning och damerna en nigning (sista fjärdedelen i takt sex), varefter de återvända linjevis baklänges med små hoppsteg till sina platser och göra små hoppsteg på stället till taktens slut (5—8).

Skäl. Sekondens par dansa som i A beskrivits (5—8).

B. Figuré. Kavaljerna på premiärens herrsida och damerna på premiärens damsida sätta händerna i sidorna, mötas med små hoppsteg på takt nio, så att de vid taktens slut stå något förbi varandra till höger om varandra. På takt tio göra de två hoppsteg bakåt ifrån varandra, fortsätta emot varandra och till vänster om varandra över till andra sidan. Räcka händerna (kavaljer kommer att dansa med kavaljer och dam med dam) och omdansa ett varv på plats (9—12).

Samma kavaljer och dam göra likadan figuré tillbaka och omdansa parvis på egen plats (9–12). Sedan dansa kavaljererna på damsidan och damerna på herrsidan på nyss beskrivet sätt (13–16, 13–16).

C. *Skäl.* Av premiären. Lika med A (1–4).

Skäl. Av sekonden. Lika med A (1–4).

D. *Figuré.* Av sekonden. Lika med B (5–8, 5–8, 9–12, 9–12).

E. *Skäl.* Av sekonden. Lika med A (13–16).

Skäl. Av premiären. Lika med A (13–16).

Tur 2. Kallas även för »åtтан».

Stor ring (rond). Lika med tur 1 (17–20, 17–20).

A. *Premiären* omdansar på plats (sluten fattning n:r 4). Svänger med armarna i takt med musiken (21–24).

B. *Skäl.* Premiärens par mötas, som till skäl i första turen, men göra ingen hälsning. Herrsidans kavaljerer fatta med ledig hand (vänster) den mötande damens högra hand och dansa baklänges tillbaka med en dam i var hand. Damsidans kavaljerer återvända ensamma baklänges till sina platser med händerna i sidorna (21–24).

C. *Damsidans* kavaljerer och damer göra figuré (lika med tur 1 B). Då damen kommer över till sin plats har hon ingen att dansa med. Hon ser då på när hennes kavaljer dansar med motsatta sidans dam, men gör hela tiden små hoppsteg på stället. De fortsätta

figuré emot varandra, två steg bakåt, ånyo emot varandra och när de nu mötas omdansa de till egen plats (17–20, 17–20).

D. *Dans med egen dam.* Lika med tur 2 A (21–24).

E. *Skäl.* Premiärens damsida dansar nu lika med tur 2 B och C (21–24, 17–20, 17–20).

F. *Dans med egen dam.* Av sekonden. Lika med tur 2 A (21–24).

G. *Skäl och Figuré.* Sekonden dansar lika som premiären gjort i tur 2 B och C. Sekondens herrsida först (21–24, 17–20, 17–20).

Dans med egen dam av sekonden (21–24).

H. *Skäl och figuré.* Sekonden. Lika med tur 2 B och C, damsidan (21–24, 17–20, 17–20).

I. *Skäl* av sekonden. Lika med tur 1 A (21–24).

Skäl av sekonden. Lika med tur 1 A (21–24).

Tur 3.

Ring (rond). Lika med tur 1 (1–4, 1–4).

A. *Handklappning.* Alla se på sin visavi och klappa händerna i takt med musiken (25–28).

B. *Marsch.* Alla kavaljerer bjuda sina damer armen och marschera i ring parvis efter varandra medsols (29–32).

Ledaren bör tillse, att de par, som komma till sina platser innan musiken är slut, hela tiden dansa små hoppsteg på stället.

VINDMÖLLEDANS

(VÄDERKVARNSDANS)

Var »Vindmölledansen» hör hemma är för närvarande oklart. Troligen ha vi denna dans gemensam med Tyskland, där den utföres lika som i Sverige.

Även Danmark har den bland sina danser, under namnet »Svensk vindmölledans». Dansen är nätt, påminnande om »Fyrtur» eller norsk »Ottetur». Som folkdans har den även i sydliga Sverige varit en tillgång av omtyckt slag. Nedanstående uppgifter äro inlämnade av Hembygdsgillet, Malmö, genom Thoralf Borglin. Dansen bör dansas lugnt, mjukt och utan markeringar.

Utgångsställning: Fyra par i fyrkant, premiär och sekund.

Steg: Tresteg, dalsteg, valssteg och gångsteg.

Tur 1.

A. Alla dansa i stor ring med tresteg, medsols, sexton takter, så att alla paren komma till sina utgångsplatser (1–16).

B. Med sluten fattning n:r 1 dansa premiärlinjernas par vals till höger förbi varandra och stanna mitt

emellan linjerna, damerna rygg mot rygg. Kavaljerna släppa sina damer och taga ett steg tillbaka, och stå då på visavis plats (17—24).

Sekonden upprepar detsamma (17—24).

Tur C.

C. Nu stå damerna i fyrkantens mitt, med ryggar mot varandra, och hålla varandra i händerna, armarna efter sidorna nedåt, under det kavaljerna dansa med åtta dalsteg medsols med början på höger ett varv runt damerna. Kavaljerna klappa i händerna ett slag för varje dalsteg (25—32). Kavaljerna fatta sedan med höger hand egen dams högra hand och med vänster hand den till vänster stående damens vänstra hand. Damerna behålla platsen i mitten av fyrkanten, men *alla* dansa med tresteg medsols åtta takter (25—32). Därefter göres höger hands kedja.

Obs! Damerna måste vid kedjans början gå ut i ring på första steget, när de gå förbi egen kavaljer (25—32). Då kavaljerna möta egen dam, fatta de öppen fattning n:r 2 och alla paren gå motsols i ring med mjuka, sirliga gångsteg. Vid promenadens början taga kavaljerna vänster och damerna höger fot på första steget (33—40). Promenaden benämnes i uppgifterna »Månskenstrippen», vilket antyder det mimiska i dansen. Efter promenaden dansas vals, fortfarande inom fyrkanten, till reprisens slut. Sluten fattning n:r 1 (33—40).

Tur 2.

Damernas kors. Damerna dansa med tresteg in i fyrkanten, bilda höger kors och fatta med vänster hand framförvarandes högra armbågsveck. Korset rör sig medsols med sådan fart, att damerna vid reprisens slut äro vid egen kavaljer (1—16).

Tur 1 B och C upprepas.

Tur 3.

Kavaljernas kors. Utföres lika som tur 2, med den skillnaden att det är kavaljerna, som bilda kors.

Tur 1 B och C upprepas.

Tur 4.

Alla hålla varandra i händerna och dansa i stor ring med tresteg medsols. På sista takten som vanligt vid alla dansers avslutning komplimang för egen dam (1—16).

SKRÄLÅT

Ofta giver musiken namn åt dansen. »Skrälåten» är en kvarnlåt, enligt Värmlands storspelman, Dan Danielsson. När skörden slog fel i landskapet var man tvungen att dryga ut brödsäden. När blandsäd och agnar maldes till mjöl var det som bondpojken med fiolen i kvarnkammaren fick musiken att ljuda i vemodiga molltonarter, och när mälden var färdig, var också låten — »Skrälåten» färdig. Dansen, sådan den här nedan beskrives efter Philochoros uppteckningar, är också en skapelse i glädjens molltonart. Någon kännedom om dansens ursprung finnes ej, endast gissningar. Första gången Skrälåten veterligt framfördes var på Kungl. Operan år 1846 i Fredrik Dahlgrens

»Värmlänningarne», inövad av Anders Selinder. Fröken Lotten Dahlgren, dotter till Fredrik Dahlgren, har till mig, på direkt förfrågan om dansen, betvivlat att hennes fader, som var en av Värmlands styvaste »Jössehäradsdansare», anmodat en balettmästare att helt skapa en dans till »Värmlänningarne». Fröken Dahlgren berättade även att hennes fader skrivit till Värmland efter en dam, som skulle resa ner till Stockholm för att delta i dansen vid premiären. Svarebrevet var emellertid nekande — »vilket vållade Fredrik Dahlgren stor oro». — Brevet finnes bevarat. Några anteckningar om huru stor del Selinder har i dansen finnes ej. En jämförelse mellan Skrälåten och

Huppleken är intressant och styrker även att grunden för Skrälåten vilar på smådanser, sammanfogade till ett helt, medels dalsteg. Vid Bygdeungdomsstämman i Bergen 1928, var det en »Färing» som bestämt påstod att några äldre personer där hemma dansade en dans som liknade Skrälåten.

De personer, kända och okända, som bidragit till skapandet av Skrälåten, böra ha ett tacksamt erkännande för sin medverkan till uppkomsten av vår utan tvekan värdefullaste och mest krävande dans.

Skrålåten innesluter något av den högtidliga glädjens mystik och rytmt.

Utgångsställning: Två parallella, mot fronten vinkelräta och mot varandra vända linjer, omkring fyra stegs avstånd mellan linjerna, fyra par i varje linje. Öppen fattning n:r 1. Parens nummerordning är, från fronten räknat, 1—4 i linjen till vänster eller damlinjen och 5—8 i motsatta linjen eller kavaljerlinjen, första och femte paren stå sålunda främst.

Steg: Skrälåtsteg, dalsteg, utslagssteg, särskilda steg, som nedan särskilt beskrivas.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1, slutna fattning n:r 3. Ledig hand i sidan.

Vid omdansningarna slutna fattning n:r 3. Omdansningssteget i Skrälåt utföres sålunda: På första takt delen isätts båda fotbladen i golvet, klackarna upplyftade, på andra takt delen göres ett litet hopp och höger fot isättes samtidigt som vänster ben svänges upp bakåt och på tredje takt delen göres åter ett litet hopp och vänster fot isättes samtidigt som höger ben svänges upp bakåt. Båda, höger, vänster, båda o. s. v.

För att undvika uppställning på linje vid dansens början kan lämpligen, under det musiken spelar hela första repris en, bildas en sladd, som drages av fjärde parets kavaljer ett varv runt medsols, så att alla paren äro på sina platser vid första turens början.

Tur 1.

Skrålåtsteg hela turen. Inom första och andra paren fattar kavaljer sin egen dams högra hand med tumgrepp och paren dansa medsols på egen plats (1—4), varefter båda sträcka sin högra hand i den andres armbågsveck, bakom dennes rygg, där båda med höger hand fatta den andres vänster, samt dansa sålunda på plats, första paret ett och andra paret ett och

ett halvt varv, så att damerna bliva vända mot varandra (5—8). Under det att kavaljererna fortsätta i rörelseriktningen ett halvt varv, byta damerna plats på så sätt, att första parets dam omdansar ett och ett halvt varv med andra parets kavaljer, och andra parets dam ett och ett halvt varv med första parets kavaljer under samma fattning som nyss beskrivits (9—12).

På liknande sätt byta damerna ånyo plats, så att de återkomma till egna kavaljerer, med vilka de dansa ett och ett halvt varv samt intaga utgångsställning (13—16). — Paren 3 och 4, 8 och 7 samt 6 och 5 dansa samtidigt på samma sätt.

Tur 2.

Under de första tjugofyra takterna i turen (vilken omfattar sammanlagt trettiotvå takter) dansa alla i båda linjerna, där ej annorlunda här nedan särskilt för en var angives, dalsteg på stället, linjevis, hållande varandra i händerna.

Damlinjen. Första parets dam isätter höger fot och dansar med springsteg bakom sin kavaljer (1), fattar andra parets dams högra hand med egen höger (2) och dansar — medan denna, med springsteg, dansar medsols omkring första parets kavaljer och, sedan hon åter kommit till sin plats, fortsätter med dalstegen — framom och förbi andra parets kavaljer mot tredje parets dam; fattar dennas vänstra hand med egen vänster hand (3—4) och fortsätter — medan tredje parets dam dansar ett varv motsols omkring andra parets kavaljer med springsteg och, sedan hon återkommit till sin plats, fortsätter med dalstegen — bakom och förbi tredje parets kavaljer mot fjärde parets dam; samt fattar dennas högra hand med egen höger hand (5—6) och dansar — medan fjärde parets dam

dansar ett varv medsols omkring tredje parets kavaljer och återtager sin plats och fortsätter med dalstegen — framom och förbi fjärde parets kavaljer samt intager plats i linjen vid hans högra sida med dalsteg på stället (7—8). Första parets kavaljer isätter härefter höger fot och dansar framför och förbi andra parets dam, fattar med vänster hand dennas kavaljers vänstra hand och fortsätter på motsvarande sätt, som ovan beskrivits, till egen dam samt intager platsen i linjen med dalsteg på stället vid dennas vänstra sida (9—16). Kavaljererna 2, 3 och 4 dansa i tur och ordning fyra springsteg runt egna damer, kavaljererna 2 och 4 motsols och kavaljer 3 medsols. För såväl damer som

Kavaljerlinjen. *Åttonde parets* dam isätter höger fot och dansar bakom sin kavaljer; och dansen fortsättes på samma sätt som för damlinjen beskrivits, samtidigt med denna (1—8, 9—16, 1—8, 9—16).

Tur 3.

Kavaljer och dam fatta varandra i höger hand och dansa åtta dalsteg på stället med början på höger. Vid varje höger dalsteg höjas de högra händerna i jämnhöjd med pannan och vid vänster dalsteg sänkas de. De dansande stå hela tiden vända mot varandra (1—8) samt omdansa därefter på egen plats och intaga utgångsställning (9—16).

kavaljerer gäller, att de ej intaga plats i sina respektive luckor förr än nästföljande dansare hunnit passera luckan. Första paret bildar port och går med springsteg, dam bakom och kavaljer framför linjen, över fjärde paret mot tredje paret, vilket bildar port med ryggarna mot fronten och som första paret går igenom samt bildar ånyo port över andra paret och intager sin ursprungliga plats i linjen med höger och vänster dalsteg på stället (1—8). Paren omdansa medsols på egen plats, precis ett halvt varv för varje takt, varefter kavaljerer och damer stanna mot varandra, kavaljererna innanför linjen (9—16).

Tur 4.

Paren fatta linjevis varandras händer; linjerna dansa med åtta dalsteg mot varandra, börjande på höger med markering på första steget (1—8), varefter kavaljererna omdansa med de damer på motsatta linjen, som möta dem, damlinjens kavaljerer till egen plats och de övriga på stället (9—16). Under det paren i kavaljerlinjen, vända mot damlinjen, samtliga fatta varandras händer och dansa sexton dalsteg på stället, vända sig damlinjens par på kolonn från fronten och dansa med fjorton dalsteg parvis förbi åttonde paret bakom kavaljerlinjen, förbi femte paret, över första

parets plats och åter till egen plats (1—14), där paren på två dalsteg svänga upp i linje vänd mot kavaljerlinjen och samtliga fatta varandras händer (15—16), samt dansa sexton dalsteg på stället, medan paren i kavaljerlinjen vända sig på kolonn mot fronten och dansa med tolv dalsteg, anförda av femte parets kavaljer, vika av åt vänster i båge bort från fronten samt därpå ånyo vika av åt vänster och dansa fram mot fronten (1—12), svänga upp på linje, vända mot damlinjen (13—14) samt dansa två dalsteg bakåt till kavaljerlinjens utgångsplats (15—16). *Linjerna* dansa ånyo mot varandra, börjande på höger med markering på första steget, åtta dalsteg (1—8); kavaljererna återtaga sina egna damer och omdansa med dem till egen plats samt stanna där innanför linjerna, vända mot damerna och med händerna i sidorna (9—16).

Tur 5.

Kavaljerer och damer lyfta samtidigt vänstra fotens klack och högra fotens tå samt vrida båda fötterna ett fjärdedels varv åt vänster, så att tåspetsarna komma intill varandra, lyfta därpå vänstra tåspetsen och vrida den ett fjärdedels varv utåt, samt lyfta slutligen högra foten och *nedsetta den med markering* bredvid den vänstra (1). Upprepas tre gånger, varigenom kavaljer och dam avlägsna sig från varandra (2—4), varefter *de med fyra motsvarande steg* åt höger återvända och stanna framför varandra (5—8). Då kavaljererna vrida tåspetsarna intill varandra, föra de samtidigt upp armarna, händerna knutna, tummarna nedåtvända, över bröstet i jämnhöjd med axlarna, och *då högra foten vrides utåt* flyttas händerna en bit ifrån varandra och armbågarna sänkas något samt *föra sedan*, då högra foten flyttas intill den vänstra, händerna fortfarande knutna, i båge utåt med armarna halvt krökta. *Paren omdansa* på egen plats, varvid flygelparen på de två sista takterna draga sig inåt, så att samtliga paren vid omdansningens slut bilda ring, kavaljererna något innanför damerna, vända motsols och damerna vända medsols (9—16).

Tur 6.

Kavaljerer och damer gå med mjuka springsteg till vänster om och förbi varandra, varvid kavaljererna, med vänster kedjefattning fatta närmast mötande dam, därefter sätta samtliga händerna i sidorna, och kavaljererna draga sig något inåt så att de bilda en inre utåtvänd ring (1—2), *omdansa därpå* med följande dam ett varv på stället (3—4). Kavaljerer och damer, som omdansat med varandra, passera åt vänster förbi

varandra, och dansen fortsättes sålunda tills kavaljererna motsols, damerna medsols, hunnit ringen runt ett varv och efter sammanlagt *åtta omdansningar* kommit tillbaka till sin plats (5—16, 1—16).

Tur 7.

Med händerna i sidorna taga kavaljerlinjens kavaljerer och damlinjens damer två dalsteg emot varandra (1—2), fatta varandras högra händer med tumgrepp och omdansa sålunda med tre dalsteg ett varv medsols (3—5), damerna falla på höger knä med händerna i sidorna och huvudet djupt nedböjt, vända åt motlinjen (6), kavaljererna svänga med ett hopp först högra och omedelbart därefter vänstra benet åt höger över damernas huvuden (7), varefter damerna resa sig upp, kavaljerer och damer göra helt om åt höger mot egen linje och göra ett utslagssteg (8). Paren omdansa på egen plats (9—16).

Kavaljersidans damer och damsidas kavaljerer dansa härefter på samma sätt (1—16). De som icke dansa stå under tiden vända mot motstående linje och med händerna i sidorna.

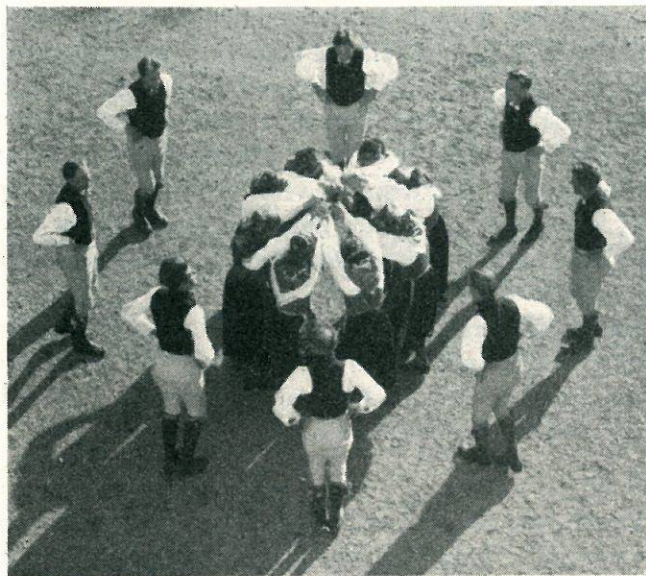
Tur 8.

Paren fatta linjevis varandras händer, fjärde parets kavaljer och åttonde parets dam förena linjerna till sladd, vilken, anförd av första parets dam, ledes i bukter över femte, andra, sjätte, tredje, sjunde, fjärde och åttonde parens platser (1—16), och sedan i stor båge över damlinjens platser fram mot fronten, där sladdens sista par på sista takten stannar och bildar port halvt vänd mot fronten (1—8). Sladden drages genom porten och i ring motsols fram mot fronten där första paret bildar port, likaledes halvt vänd mot fronten (9—16). *Femte parets* kavaljer drager sladden genom sistnämnda port och i ring medsols ånyo fram mot fronten, där sladden sammanslutes till ring, som rör sig medsols (1—16).

Tur 9.

A. Kavaljererna föra damerna in i ringen, där dessa fatta varandra (vänster arm under höger, »Färfattning») och ringdansa med skralåtssteg medsols; kavaljererna vända sig åt vänster, fatta varandras händer och bilda en yttre utåtvänd ring och dansa skralåtssteg motsols (1—8). Då paren för tredje gången möta varandra, byta de plats, rygg om rygg vändande sig åt vänster, så att kavaljererna i en inre inåtvänd ring hållande varandra arm i arm (vänster under höger) dansa medsols, och damerna i en yttre ring, vända utåt, dansa motsols ett och ett halvt varv

(9—16). Kavaljerer och damer byta därpå ånyo plats, så att damerna under vändning ett halvt varv åt vänster, bilda en inre ring och kavaljererna, under vändning ett *helt* varv åt vänster, bilda en yttre ring, båda ringarna inåtvända och rörande sig medsols, varvid damerna tillse att de snarast möjligt komma in i luckan och till höger om egen kavaljer. Kavaljererna få icke sträcka ut händerna för mycket (1—8).

Tur 9.

Foto: G. Skoglund.

B. Kavaljererna, fortfarande hållande varandras händer, gå med upplyfta armar, efter början på vänster fot, sex steg in mot ringens mitt samt släppa på sjätte steget varandras händer och på tredje steget därefter, sätta dem i sidorna. Under de tre första stegen gå de uppåtsträckta och under de tre följande böja de sig långsamt framåt-nedåt. Damerna gå samtidigt, med början på vänster fot, sex *mycket korta* steg bakåt, de första stegen något nedåtlutade och de tre sista långsamt rätande sig upp (9—10). Kavaljererna gå sex steg baklänges till sin plats i ringen, de tre första stegen nedåtlutande och långsamt resande sig upp på de tre följande; damerna fatta samtidigt i ring och gå med upplyfta armar sex steg in mot ringens mitt, de tre första stegen uppåtsträckta och de tre följande stegen under långsam böjning framåt-nedåt (11—12). Upprepas tre gånger (13—16, 1—8).

C. Kavaljererna fatta ett stadigt grepp i varandras händer. Damerna sätta sig upp på kavaljerernas händer, läggande sina händer på de närmast stående kavaljerernas axlar, och kavaljererna ringdansa sålunda med gångsteg medsols (9—16), varvid de dansande pläga sjunga med i musiken. Obs.! Kavaljererna skola vid dansens slut sakta böja sig ner så att damerna ledigt kunna intaga sina platser.

DALDANS

Melodierna till dansens turer äro gamla vismelodier från Dalarna, enligt uppgift av spelmannen O. Tillman, Floda. Dansens utformning synes vara av A. Selinder vid Kungl. Teatern i mitten av 1800-talet. Se »Ord och Bild» 1928, andra häft., sid. 75. Första gången (enligt denna uppgift) dansen framfördes var år 1843 på Kungl. Teatern i ett »Nationaldivertissement» i anledning av konung Karl XIV Johans 25-åriga regeringsjubileum: »En solodans av en Morakarl och en kulla». Om det är lekar till vismelodier eller den fria polskedansen (Jössehärads Polska m.fl.), som bearbetats för scenen, är icke bekant.

Utgångsställning: Kavaljeren håller armarna i kors över bröstet, damen, stående vid hans högra sida, håller vänstra handen på kavaljerens högra axel och högra handen i sidan, båda vända mot fronten. Dansen kan dansas av obegränsat antal par,

antingen i kolonn eller i ring, parvis efter varandra. Beskrivningen här nedan avser dock endast ett par.

Steg: Dalsteg, med början på höger, där ej annorlunda angives, sparksteg, springsteg, med början på vänster fot, utslagssteg, särskilda steg, som i de olika turerna närmare beskrivas.

Tur 1.

Paret dansar dalsteg, vikande av åt damens sida, bort från fronten (1—8), viker därpå ånyo av åt damens sida och dansar med dalsteg fram till sin utgångsplats (1—8).

Tur 2.

Kavaljer och dam vända sig mot varandra, taga slutet fattning n:r 4, och dansa två dalsteg på stället (9—10), varefter de göra »pannkaksvändning», d. v. s.

vända sig under lyftning av armarna, fortfarande hållande varandra i händerna och trampande i takt med musiken, ett varv runt, kavaljeren motsols och damen medsols (11—12). Upprepas (13—16). Obs.! Under »pannkaksvändningen» skola händerna hela tiden hållas i axelbredd.

Tur 3.

Kavaljeren med armarna korslagda och damen med händerna i sidorna springa åt vänster förbi varandra och vända sig där på ungefär fyra stegs avstånd från varandra helt om medsols (17—18), göra tre sparksteg (19) samt därefter ett utslagssteg (20). Båda springa åt vänster och byta plats samt vända sig medsols (21—22), göra tre sparksteg (23) och ett utslagssteg (24). Turen upprepas (17—24).

Tur 4.

Kavaljeren med armarna korslagda och damen med händerna i sidorna dansa åtta dalsteg mot varandra (25—32). Paret tager slutet fattning n:r 4 och kavaljeren framflyttar vänster fot ett halvt steg med knäet något fört framåt och tåspetsen uppåtböjd, samtidigt med att damen på samma sätt framflyttar höger fot ett halvt steg med uppåtböjd tåspets, som härigenom kommer att vidröra kavaljerens vänstra tåspets. Med ett hopp återför kavaljeren sin vänstra fot till utgångsställningen och lyfter samtidigt upp höger fot med knäet fört framåt (25). Här efter göras samma rörelser, men med motsatt fot (26). Fotombytet upprepas sålunda till reprisens slut (27—32).

Tur 5. Kavaljererna dansa runt damerna.

Tur 5.

Damen med händerna i sidorna vänder sig på stället ett varv motsols med tvåstegsvalssteg, under det kavaljeren dansar åtta dalsteg ett varv motsols omkring damen, klappande i händerna ett slag för varje takt (1—8). Obs.! På fjärde steget skall kavaljeren ha hunnit halvvägs.

Tur 6. »Pannkaksvändning».

Tur 6. Översparkning.

Tur 6.

Paret gör »pannkaksvändning» (9—10), varefter kavaljeren med höger hand böjer ner damens huvud och damen faller på höger knä med huvudet djupt nedböjt och händerna i sidorna (11). På första taktdelen klappar kavaljeren ett slag i händerna och svänger högra benet åt vänster över damens huvud (se bild), vänder sig på andra taktdelen på vänstra foten ett varv runt åt vänster samt intager på tredje taktdelen ställning, under det damen reser sig upp (12). Återupprepas tre gånger (13—16, 9—16).

Tur 7.

Medan kavaljeren tager ett steg bakåt och där stannar med korslagda armar, dansar damen, hållande händerna i sidorna, fram mot fronten på sådant sätt, att högra foten på första taktdelen föres ett kort steg framåt åt höger, på andra taktdelen föres den vänstra foten i kors över den högra, varvid kroppstyngden för ett ögonblick överflyttas på den vänstra foten, och den högra foten något lyftes, på tredje taktdelen nedsättes åter den högra foten på samma plats (17), där efter toges ett liknande korssteg åt vänster, med början på vänster fot (18), tre sparksteg (19) och ett utslagssteg (20). Upprepas (21—24). Damen återvänder därefter, sakta vändande sig runt medsols med tvåstegsvalssteg och början på höger fot till sin plats framför och under de sista två stegen drager sig från kavaljeren och stannar på fyra stegs avstånd från kavaljeren (17—24). För varje takt vänder sig damen ett halvt varv runt.

Tur 8.

Kavaljeren med korslagda armar och damen med händerna i sidorna hoppa på vänster fot ett steg fram mot varandra, kroppen framåtlutad, vilande på vänstra benet, som något krökes, högra benet rakt, utsträckt bakåt (25), taga därpå med höger fot ett steg framåt, kröka svagt på höger knä och fatta varandras händer, kroppen lutad något åt höger, vänstra benet sträckt bakåt med tåspetsen utåt (26). Damen sätter händerna i sidorna, kavaljeren armarna i kors samt föra vänstra foten ett steg bakåt och nedsätta, efter att ha vänt sig under en mjuk tåhävning (svikt) ett varv motsols på vänster fot (27), med ett hopp och under en svag knäböjning båda fötterna på utgångsplatsen (28). Upprepas tre gånger (29—32, 25—32). Obs.! Vid handfattningen lägger damen sina händer i kavaljerens och armarna föras under en mjuk rörelse något utåt.

Tur 9.

Kavaljer och dam springa mot varandra, bilda höger armkrok och omdansa två varv, ledig hand i sidan (1—4), samt därefter vänster armkrok två varv, varefter båda vända sig mot fronten (5—8).

Tur 10.

Kavaljeren med korslagda armar och damen stående vid hans högra sida, med vänstra handen på kavaljerens högra axel och högra handen i sidan, taga två dalsteg med isättande av *vänster fot först* (9—10),

varefter damen vid tredje »dalsteget» lägger båda händerna på kavaljerens axlar och denne fattar damen med båda händerna om midjan och lyfter henne (11) samt ställer henne vid sin vänstra sida (12). Kavaljeren med korslagda armar och damen med höger hand på hans vänstra axel, vänstra handen i sidan, göra två dalsteg med isättande av *höger fot först* (13—14), varefter kavaljeren på nyss beskrivet sätt lyfter över damen till sin högra sida (15—16). Upprepas (9—16).

Tur 11.

Medan damen stiger ett steg åt sidan och stannar där med händerna i sidorna och vänd mot fronten, dansar kavaljeren åtta dalsteg fram mot fronten, för varje steg svängande den arm, som motsvarar den isatta foten, i båge bakåt och den andra armen i båge framåt över bröstet, händerna knutna (17—24), varefter han, fortfarande vänd mot fronten, med åtta *mjuka utslagssteg* bakåt återvänder till sin dams vänstra sida (17—24).

Tur 12.

Paret tager korsfattning framför, varpå damen, med framflyttande av sin vänstra fot på första fjärdedelen gör ett mjukt mellansteg, på andra fjärdedelen ett hopp och ned på höger, på tredje fjärdedelen sätter vänster fot intill, hon har förflyttat sig till kavaljerens vänstra sida, vänd åt fronten (25), själva hoppet sker alltså på andra takt delen; kavaljeren hoppar på samma sätt över till damens vänstra sida (26); damen hoppar ännu en gång över till kavaljerens vänstra sida (27) och båda avbida den följande taktens slut (28). Damen hoppar på liknande sätt över till kavaljerens högra sida (29), denne följer efter (30),

damen hoppar ännu en gång över (31), varefter kavaljeren ställer sig bakom damen, som håller händerna i sidorna, och fattar med båda händerna om hennes midja (32). Båda dansa, kavaljeren med isättande av höger och damen av vänster fot, åtta steg liknande dalsteg på stället, därvid den svängande foten, i stället för att föras i kors, blott upplyftes med tåspetsen utåt-vriden, och kavaljeren lutar sig för varje steg omväxlande åt höger och vänster, samtidigt med det damen vänder sig omväxlande åt höger och vänster, så att de båda halvt vända sig mot och se på varandra (25–32).

Tur 13.

Hambopolska med sluten fattning n:r 2 (1–8).

FRYKSDALSPOLSKA

Fryksdalspolskan synes tillhöra den över hela landet kända slängpolskan, som i vissa trakter utvecklats till fyrapolska eller, som den också kallas, fyramannadans.

Vid ett besök i Fryksdalen styrktes jag i denna uppfattning genom att en äldre person därstädes för mig omtalade, att han i sin ungdom dansat en polska, liknande Fryksdalspolskans första turer, men däremot inte kände till de senare.

Utgångsställning: Två parallella, mot fronten vinkelräta och mot varandra vända linjer, fyra par i varje linje, omkring fyra stegs avstånd mellan linjerna. Öppen fattning n:r 1. Parens nummerordning är, från fronten sett och räknat i linjen till vänster 1 och 2 samt i linjen till höger 3 och 4; första och tredje paren stå således främst.

Steg: Fryksdalssteg, springsteg med början på vänster fot; sparksteg och klacksteg med titt-ut. Omdansning sker alltid med fryksdalssteg.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1 och sluten fattning n:r 6.

Obs! Tur 5, musik för fyra par (1–8, 9–16) för åtta par (1–8, 9–16, 1–8, 9–16).

Tur 1.

Första parets kavaljer och andra parets dam vända sig mot varandra, båda paren taga i ring och ringdansa ett varv med fryksdalssteg, hållande varandra i händerna (1–4). Paren taga korsfattning med höger tumgrepp, alla fyra fatta med vänster hand om framför-

varandes högra arm vid armbågsvecket och dansa sålunda ett varv (5–8), varefter paren omdansa till egna platser (9–16). Tredje och fjärde paren dansa samtidigt på liknande sätt.

Tur 2.

A. Damerna springa med sex vanliga springsteg, markering på första steget, över till de mitt emot varande kavaljererna och fatta vid mötet motstående dam med höger hand och sedan mitt emot stående kavaljers vänster hand med egen vänster, samt springa ett varv omkring dem och stanna tätt framför och vända ifrån kavaljererna, båda händerna i sidorna (1–4). Efter att ha stått stilla under takterna 1–2 fattar kavaljer med vänster hand den till honom kommande damens vänstra hand samt lägger sin högra arm om damens midja och för henne med springsteg

på stället ett varv runt motsols (3—4). Paren göra fyra klacksteg med titt-ut, börjande åt höger (5—8). Damera springa tillbaka till egna kavaljerer på samma sätt som beskrivits i början på denna tur, men stanna framför och vända åt dem (9—12), varefter paren omdansa på egen plats (13—16).

B. Upprepande av A, varvid kavaljerer och damer byta roller, dock att kavaljererna under klackstegen med titt-ut hålla armarna i kors över bröstet (1—16).

Tur 4.

Damera springa, kvarhållande i vänster hand sina kavaljerers högra händer, in mot varandra och fatta varandras högra händer och taga korsfattning. Korset svänges med springsteg ett och ett halvt varv medsols (1—8), varefter kavaljererna med appell på vänster fot svänga sina damer ett halvt varv omkring åt vänster och fatta samtidigt varandras händer och bilda kors. Korset svänges ett och ett halvt varv motsols (9—16), varefter paren omdansa till egen plats (9—16).

Tur 3.

Paren taga linjevis varandra i hand och båda linjerna dansa med sex springsteg emot varandra, varvid linjernas flyglar sammanknytas till ring (1—2), på sex steg bilda paren cirkel (3—4), på sex steg slås ringen ihop parallellt med fronten (5—6), på sex steg åter i cirkel (7—8), på sex steg slås ringen ihop vinkelrät mot fronten (9—10), på sex steg ånyo cirkel (11—12), varefter paren omdansa till egen plats (13—16).

Tur 5.

Tredje och fjärde paren vända sig, efter appell med vänster fot, mot fronten, bilda port och göra sparksteg, medan första och andra paren, efter appell med vänster fot, bilda sladd, som av första parets dam drages igenom portarna. Då andra parets kavaljer kryper igenom tredje parets port, förenar han detta par med sladden genom att med vänster hand fatta tredje parets dams högra hand och tredje parets ka-

valjer förenar sedan i sin ordning på liknande sätt fjärde paret med sladden. Första parets dam leder emellertid, då hon krupit igenom fjärde parets port, sladden över åt andra parets plats, första och andra paren stanna på egna platser, vända sig mot fronten med sparksteg och bilda port, som tredje och fjärde paren i sladd krypa igenom. Tredje parets dam leder sladden vidare över tredje parets plats, där paret, svängande av åt vänster, vänder sig mot fronten och med sparksteg bildar port, fjärde paret kryper igenom denna och bildar i sin ordning port med sparksteg, och samtliga paren avvakta i denna ställning under sparksteg första reprisens slut. Paren omdansa på egen plats (1—8, 9—16, 1—8, 9—16).

Tur 6.

A. Första och andra paren taga i ring, likaså tredje och fjärde paren, och ringdansa med tre fryksdalssteg ett varv (1—3), varpå andra och tredje parens kavaljerer, vilka sålunda kommit tätt bakom varandra, under ett fryksdalssteg vända sig ett halvt varv åt höger, hastigt svänga sina damer bakåt och närma sig kvarstående paret på motsatt sida (4).

B. Första och tredje paren ringdansa ett halvt varv, samtidigt med att andra och fjärde paren ringdansa ett varv, allt med tre fryksdalssteg (5—7), varefter tredje och fjärde parens kavaljerer, som kommit tätt bakom varandra, på nyss beskrivet sätt svänga över sina damer till motsatta sidan (8).

C. Första och fjärde paren ringdansa ett halvt varv, medan andra och tredje paren ringdansa ett varv, allt med tre fryksdalssteg (9—11), varefter andra och fjärde parens kavaljerer svänga över sina damer till motsatta sidan (12).

D. Första och andra paren ringdansa ett och ett halvt varv, tredje och fjärde likaså, allt med fyra fryksdalssteg (13—16), varefter samtliga paren omdansa till egen plats och härmed avslutas dansen (9—16).

Anm. Då flera par i olika grupper samtidigt dansa, varvid samtliga första och andra paren bilda en linje, och likaså tredje och fjärde paren, brukar i tredje turen för utrymmets skull varannan grupp göra sammanslagningarna vinkelrät mot bredvidstående grupp.

VÄSTGÖTAPOLSKA

År 1906 fanns i Göteborg en förening »Norden», som till en större festlighet önskade få en ny folkdans på programmet, enär man ansåg, att likaväl som det fanns en Östgötapolska, kunde det väl också finnas en Västgötapolska. Fru Lotten Åström, Selinders elev (se inledn.), fick i uppdrag att komponera denna dans, vilken måste sägas återspegla något av den Selinderska danskonsten. Den innesluter i sig inga nya rörelser. Ringar, dalsteg, portar, sladd och tresteg, trevligt och lätt ordnade, göra dansen omtyckt och lättfattlig. Uppdansningen par efter par skiljer däremot denna dans från övriga.

Dansen har bevarats genom »Gammalsvenskarne» i Borås, som år 1912 lämnade beskrivning på densamma till »Brage Gille», Stockholm. Samma år upptogs den på Skansens program.

Efterforskningen av dansens ursprung har utförts av hembygdsföreningen »Västergyllen», Borås.

Uppställning: Två parallella, mot fronten vinkelräta och mot varandra vända linjer, fyra par i varje linje, omkring fyra stegs avstånd mellan linjerna.

Steg: Mazurkasteg med början på vänster fot, där ej annorlunda angives, dalsteg och springsteg.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1. Parens nummerordning är från fronten räknat i damlinjen 1, 3, 5 och 7, och i kavaljerlinjen 2, 4, 6 och 8.

Tur 1.

A. Paren fatta varandra i händerna, bilda stor ring och dansa med mazurkasteg åtta takter motsols, vända och dansa medsols tillbaka till sina platser, där damerna stanna innanför linjerna ett steg ifrån och vända mot kavaljererna (1—8, 1—8).

B. Paren fatta varandra med slutna fattningar n:r 4 och dansa höger och vänster dalsteg på stället samt därefter ett varv medsols på stället med mazurkasteg och början på höger fot (9—12). Upprepas (13—16).

Tur 2.

A. Samtliga damer dansa med mazurkasteg över till motstående linje. Då de mötas, fatta de motstående damer med höger tumgrepp och omdansa med

Fig. 15. Kavaljererna dansar på stället med sladd.

dem ett varv runt på stället medsols (1—4) och fortsätta sedan till motstående kavaljerer, vilkas händer de fatta och omdansa ett varv med slutna fattning n:r 4 (5—8). Kavaljererna dansa därefter på samma sätt över till egna damer och linjerna ha alltså bytt platser (1—8).

B. Paren 2, 4, 6 och 8 vända sig nu mot fronten och bilda portar samt dansa åtta dalsteg på stället med början på höger fot. Paren 1, 3, 5 och 7 bilda samtidigt sladd, som dansas med mazurkasteg och av kavaljer n:r 1 drages genom portarna. Då paren kommit igenom portarna, upplöses sladden och paren fortsätta fram mot utgångsplatsen för sladden, där de stanna, vända mot fronten och bilda portar (9—16).

Allt, vad som under rubrik B. blivit beskrivet, upprepas, men med den skillnaden, att de par, som nyss bildat portar, i stället bilda sladd. Sladden drages av andra parets dam. Obs.! Portarna börja även nu med höger dalsteg, sladden med vänster mazurkasteg (9—16).

C. Lika med A. Linjerna ha således kommit tillbaka till de platser, de innehade vid dansens början (1—8, 1—8).

Tur 3.

Samtliga par taga i ring och dansa sex dalsteg, med början på höger, in mot mitten, varunder damerna så småningom föras framför kavaljererna, så att de på sjätte steget bildat en inre ring, varefter samtliga med fem springsteg bakåt och halt återtaga den stora ringen (9—16). Upprepas (9—16).

Tur 4.

Kavaljeren fattar med vänster hand egen dams vänster hand och paren dansa vanlig kedja med mazurkasteg och början med vänster fot (1—8, 1—8). På sista taktdelen intages utgångsställning.

Tur 5.

Med slutna fattning n:r 5 dansar första paret med mazurkasteg, kavaljeren börjande med vänster och dam med höger fot och appell på första steget, in mellan linjerna mitt emellan första och andra parets plats, och kavaljeren stannar med vänstra och damen med högra sidan åt fronten och slutna fattning n:r 4 (9—12). Därefter dansar paret n:r 2 på samma sätt in mellan linjerna och ställer sig bredvid och bakom paret n:r 1 från fronten sett (13—16). Sedan följa på samma sätt paren n:r 3—4 (9—16), 5—6 (9—16), 7—8 (9—16).

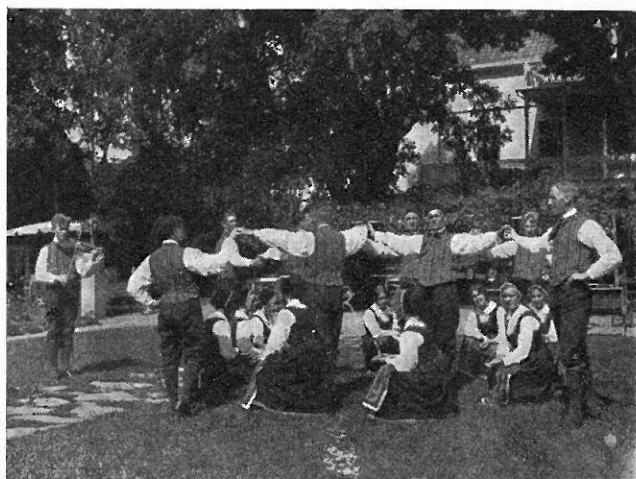
Tur 6.

Paren höja armarna och bilda dubbel valvbåge. Första parets dam omedelbart följd av sin kavaljer, samt därefter andra parets dam omedelbart följd av sin kavaljer o. s. v. dansa med mazurkasteg igenom valvbågen. När de dansande kommit igenom valvbågen, vika damerna av åt vänster och kavaljererna åt höger och dansa fram mot fronten, dit paren parvis samtidigt anlända, mötas och ånyo vika av från fronten, kavaljer fattande med vänster hand egen dams höger. Ledig hand i sidan (1—8, 1—8). Paren befinna sig nu i nummerföljd efter varandra och med ryggarna åt fronten. Med markering hoppa paren helt om, kavaljererna åt vänster och damerna åt höger, och kavaljererna fatta med höger hand egen dams vänster.

Samtliga dansa mot fronten, där de jämna paren vika av åt vänster och de udda paren åt höger, så att alla återkomma till utgångsplatsen (9—16).

Tur 7.

Paren 1 och 3 bilda höger korsfattning med tumgrepp, samtliga ledig hand i sidan. Med mazurkasteg dansas medsols med denna fattning åtta takter, därefter göra alla hastig helomvändning åt vänster med handklappning och markering på vänster fot och taga samma fattning men med vänster hand och dansa åtta takter motsols. Detsamma utföres samtidigt av paren 5 och 7, 2 och 4 samt 6 och 8 (1—8, 1—8). Kavaljererna 3, 4, 5 och 6 bilda högerkors, samtidigt som de med utsträckt vänster hand fatta resp. kavaljerers 1, 2, 7, 8:s utsträckta högra hand och samtliga dansa åtta takter medsols. Med hastig helomvändning åt vänster och handklappning, fatta innerkavaljererna vänsterkors samt med den högra handen ytterkavaljerernas väntsa hand och korset rör sig motsols åtta

takter. Samtidigt som kavaljererna bilda högerkors, falla damerna ned på höger knä i ring vända motsols och klappa i händerna (9—16, 9—16) (se bilden).

Tur 8.

Lika med tur 1 (1—8, 1—8, 9—16).

FJÄLLNÄSPOLSKA

Denna dans tillägnades Fjällnäs sanatorium av Philochoros, Uppsala, vid turnén i slutet av 1800-talet genom en av dess medlemmar. Musiken är en känd dalpolska.

Utgångsställning: Två parallella, mot fronten vinkelräta och mot varandra vända linjer, omkring fyra stegs avstånd mellan linjerna.

Steg: Springsteg, dalsteg, utslagssteg, blekingsteg.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1 och sluten fattning n:r 3 och 4.

Tur 1.

Med noga iakttagen rättning linjevis springa samtliga paren med början på vänster fot tre små springsteg fram mot varandra (1) och göra halt (2), med höger fot intill den vänstra, därefter göra alla höger dalsteg och vänster dalsteg (3—4), så åter tre små springsteg, nu med början på höger fot, fram mot varandra (5) och halt (6), med vänster fot intill den högra, samt därefter vänster dalsteg och höger dalsteg (7—8). Linjerna ha nu hunnit fram mot och i omedel-

bar närhet av varandra. Paren taga sluten fattning n:r 4, fortsätta dalstegen mot varandra med vänster dalsteg, höger dalsteg, vänster dalsteg, höger dalsteg (9—12); kavaljererna släppa damernas händer och alla springa, med början på vänster fot och med händerna i sidorna, tre små springsteg till vänster och förbi varandra i linjernas längdriktning (13), samt göra utslagssteg (14), kavaljererna rygg om rygg med och ett litet stycke ifrån sina egna damer, alla göra så ett hastigt hopp helt om på stället medsols och göra två utslagssteg (15—16), springa så ånyo tre något längre springsteg, med början på vänster fot, till vänster om och förbi varandra (17) samt göra utslagssteg rygg om rygg (18), hoppa därefter som nyss helt om på stället medsols och göra två utslagssteg mot varandra (19—20). Kavaljererna fatta med vänstra handen sina damers högra hand och paren springa med noga iakttagen rättning linjevis tillbaka till utgångsställningen på samma sätt som i turens början beskrivits, d. v. s. tre små springsteg med början på vänster fot och halt på höger samt höger dalsteg och vänster dalsteg (21—24) och därefter tre små springsteg med början på höger fot och halt på vänster samt vänster

dalsteg och höger dalsteg (25—28). Vid turens slut komma alltså linjerna att befinna sig på samma plats som vid turens början, men vändande varandra ryggen.

Tur 2.

Med en hastig vändning, kavaljererna snurrande på höger fotsula åt vänster (motsols) och damerna snurrande på höger klack åt höger (medsols), vända sig paren helt om, så att linjerna bli vända mot varandra, varvid kavaljererna med höger hand fatta sina damers vänstra hand. Alla föra omedelbart efter vändningen sin vänstra fot något i kors över den högra och låta för ett ögonblick kroppstyngden överflyttas på den framflyttade foten, stiga så ett kort steg tillbaka på den högra foten samt flytta vänstra foten något snett framåt vänster med kroppstyngden vilande på denna fot (1), stiga med högra foten något i kors över den vänstra och låta då för ett ögonblick kroppstyngden vila på denna fot, stiga därefter ett kort steg tillbaka på vänster fot och flytta den högra foten något snett framåt åt höger (2), dansa så tre små trampsteg (Obs. ej sparksteg) på stället, med början på vänster fot (3) och halt på höger (4). Upprepas, men med början åt vänster med höger fot (5—8). Linjerna ha nu ånyo såsom i första turen kommit fram mot och i omedelbar närhet av varandra. Kavaljerer och damer släppa nu varandras händer och sätta dessa i sidorna samt vända sig helt om på sådant sätt, att kavaljererna under vändning på vänstra fotens klack genom flyttning av den högra foten framåt med klacken i golvet under två tredjedels takt och tillbaka med tåspetsen i golvet under en tredjedels takt, fyra gånger efter varandra, likasom dela upp helomvändningen motsols i fyra perioder, samtidigt som damerna på samma sätt under vändning på högra klacken under fyra fram- och tillbakaflyttningar av vänstra foten vända helt om medsols (9—12). Linjerna dansa nu bort från varandra till utgångsställningen, kavaljererna med vänster hand hållande sina damers högra hand med alldeles samma steg som nyss mot varandra (13—20). Vid denna turs slut komma linjerna åter att befinna sig vid utgångsställningen, vändande varandra ryggen.

Tur 3.

Paren taga slutna fattning n:r 4 och dansa vänster blekingsteg (21), höger blekingsteg (22), vänster, höger, vänster blekingsteg (23), höger blekingsteg (24). Upprepas (25—28). (Obs.! Alla dessa bleking-

steg skola ske i linjernas längdriktning). Med bibehållen fattning dansa paren höger och vänster dalsteg, varvid de dansande draga sig något åt höger (21—22), efter en hastig vändning åt vänster ånyo höger och vänster dalsteg, men nu med dragning åt vänster (23—24). Upprepas åt höger och vänster (25—28).

Tur 4.

Linjerna dansa linjevis fyra dalsteg, med början på höger, fram mot varandra (13—16), varvid iakttages, att vid höger dalsteg såväl kavaljerer som damer föra den högra handen, lätt böjd, över pannan från vänster till höger, såsom när man skuggar för solen, samt vid vänster dalsteg på samma sätt med vänstra handen. Den för tillfället icke skuggande handen hålles i sidan. När linjerna på det fjärde dalsteget kommit i omedelbar närhet av varandra, fatta kavaljererna, med slutna fattning n:r 3, de i andra linjen kommande damerna och vända dessa framför sig, på tre steg, ett helt varv runt åt höger medsols (17) samt göra halt med rätt kraftigt isättande av båda fötterna i golvet (22), sedan skjuta kavaljererna damerna hastigt ifrån sig och alla springa med början på vänster fot tre springsteg baklänges till plats (19) samt göra utslagssteg (20). Upprepas (13—20).

Tur 5.

Sex klacksteg med titt-ut börjande åt höger (21—26), varefter kavaljeren med bibehållen fattning för sin dam ett helt varv runt åt höger (medsols) med sex små springsteg (27—28). Upprepas (21—28).

Tur 6.

Foto: G. Skoglund.

Tur 6.

De dansande intaga utgångsställning, halvt vändande varandra ryggen. Ledig hand i sidan. Alla flytta nu, kavaljerna vilande på vänster och damerna på höger fot, den andra foten ömsevis framåt med klacken i golvet under två tredjedels takt och tillbaka med tåspetsen i golvet under en tredjedels takt, under det att kavaljerna med högra handens pekfinger och rörelse av högra handen och armen i takt med musiken vinka åt de i andra linjen mitt emot stående damerna. Sedan kavaljerna utfört sex på varandra följande vinkningar (13—18), vända kavaljerer och damer med sex springsteg ett helt varv. Kavaljer motsols och dam medsols, så att de stå med ryggarna halvt vända mot varandra (19—20). Upprepas i sin helhet (13—20), men så att damerna i stället med sin vänstra hand vinka till de i andra linjen stående kavaljerna

och vändningen under takterna 19—20 blir endast ett halvt varv. Effekten av denna tur brukar man höja därigenom, att damerna under kavaljerernas vinkningar med huvudgester, miner och blickar göra antydan om att de för den egna kavaljerens skull ej våga besvara den gjorda inviten, huru inbjudande detta än kunde vara, och kavaljerna likaledes under damernas vinkningar med miner och åtbörder låta förstå, att de för de egna damernas skull ej våga inlåta sig på någon »kurtis» med de vinkande.

Tur 7.

Med slutet fattning n:r 2 dansa paren hambopolska, varvid paren breda ut sig så, att de under omdansningen komma att dansa i en ring av par med samma inbördes ordning som vid dansens början (21—28).

TREKARLSPOLSKA

Utgångsställning: Tre parallella, mot fronten vinkelräta linjer, de båda yttre vända mot varandra och mittelinjen vänd mot den högra, från fronten sett, eller högerlinjen; omkring fyra stegs avstånd mellan linjerna. En kavaljer och två damer i vardera linjerna. Kavaljerna hålla sina damer en i vardera handen, händerna halvt upplyfta.

Steg: Springsteg med början på vänster fot. Östgötagsteg och särskilda steg.

Fattningar: Slutet fattning n:r 3. Ledig hand i sidan.

Avdelning A.

Mittelinjen och högerlinjen taga tre springsteg fram mot varandra (1), stanna med appell på höger fot (2) och återvända på tre steg baklänges till sina platser (3), där högerlinjen gör halt. Mittelinjens kavaljer släpper sina damers händer och alla tre göra helt om, kavaljeren åt vänster och damerna åt kavaljeren (4). Kavaljeren fattar åter damernas händer, mittelinjen och vänsterlinjen taga tre steg mot varandra (5), stanna med appell på höger fot (6), och återvända med tre steg baklänges till sina platser

(7); varefter mittelinjens kavaljer gör helt om åt vänster och damerna stanna vända mot varandra (8).

Avdelning B.

Mittelinjens kavaljer tager tre steg fram mot högerlinjens vänsterdam, d. v. s. den dam, som står vid sin kavaljers vänstra sida (9), båda göra mot varandra tre appeller sålunda: på första takt delen isätts båda fotbladen med appell, den högra foten något framflyttad, i vilken ställning båda fötterna förbli under andra takt delen och på tredje takt delen tillbakaflyttas den högra foten på så sätt, att man gör ett obetydligt hopp på båda fötterna och klackarna sätts intill varandra (10), på liknande sätt göres åter appell men med vänster fot framflyttad (11) och därpå ånyo appell med höger fot framflyttad (12). Båda omdansa två varv på plats (13—16). Medan damen återtager sin plats, springer kavaljeren tre steg mot vänsterlinjens vänsterdam (9); båda göra tre appeller mot varandra på nyss beskrivet sätt (10—12) och omdansa två varv, varvid kavaljeren mot slutet av omdansningen drager sig något inåt mot mitten (13—16). Kvarhållande damen i höger hand fattar kavaljeren därpå med vänster hand den dam i högerlinjen, för vilken han nyss figurerat och alla tre ringdansa med östgötasteg några

varv i mitten, samtidigt med att de båda andra kavaljererna på liknande sätt ringdansa med sina högerdamer och den till höger framför dem i mittellinjen stående damen; därefter återtaga alla utgångsställning (1—8).

Avdelning A återupprepas (1—8).

Mittellinjens kavaljer dansar på sätt i avdelningen B beskrivits, först med höger- och sedan med vänsterlinjens högerdam (9—16, 9—16) samt ringdansar därefter med båda, samtidigt med att de båda andra kavaljererna ringdansa med egen vänsterdam och till

vänster framför dem i mittellinjen stående dam; varpå alla återtaga utgångsställning (1—8).

Avdelning A återupprepas (1—8).

Mittellinjens kavaljer dansar såsom i avdelningen B först med höger- och sedan med vänsterlinjens kavaljer (9—16), 9—16), varpå alla tre ringdansa medsols med höger hand, bakom den till höger ståendes rygg och över hans vänstra arm, hållande den till vänster ståendes vänstra hand, medan samtliga damerna hållande varandra i händerna, ringdansa med vanliga springsteg två varv motsols kring kavaljererna.

SMÅLANDSPOLSKA

Utgångsställning: Två parallella mot fronten vinkelräta linjer. Fyra par i varje linje.

Steg: Mazurkasteg, dalsteg och springsteg. Vid omdansning östgötasteg.

Fattningar: Öppen fattning n: r 1, sluten fattning n: r 3.

Tur 1.

Alla dansa med mazurkasteg parvis in mot mitten, där kavaljererna bilda en stor stjärna genom att fatta bakomvarandes handled. Stjärnan svänger runt motsols (1—8). Parvis med bibehållen fattning göres helt om (motsols), så att damerna bilda stora stjärnan i likhet med kavaljererna. Stjärnan svänger runt medsols (1—8) till utgångsplatsen. Omdansning (9—16) så att kavaljererna stannar innanför parvis vända emot varandra.

Tur 2.

Tur 2.

Parvis två dalsteg, (höger, vänster) samtidigt som kavaljer och dam slå respektive vänster och höger hands innersida emot varandra, därefter fattar kavaljer damens händer (sluten fattning n: r 4) och båda göra två nigsteg (1—4); omdansning så att damerna stanna innanför (5—8). Det hela upprepas (9—16). Observera! Vid sista omdansningens slut stannar kavaljer på kavaljersidan (högra sidan från fronten sett) utanför, damsidas kavaljer innanför.

Tur 3.

Damsidas par bilda portar, vända mot fronten, med dalsteg. Början göres med höger dalsteg. Kavaljersidas par dansa med mazurkasteg parvis genom portarna och tillbaka till plats (1—8). Kavaljersidan bildar portar och damsidas par dansa igenom som ovan beskrivits (1—8). Omdansning så att paren vid reprisens slut stanna i ring (9—16).

Tur 4.

Kavaljererna stå vända motsols i ringen och damerna medsols. Parvis dansas höger och vänster dalsteg samtidigt som paret slår respektive vänster och höger hand mot varandra; därefter två nigningar i likhet med andra turens första del. Omdansning ett varv medsols, varefter kavaljererna springa motsols innanför egen dam, därefter utanför förbi mötande dam och stanna framför nästa dam i ringens periferi. Damerna springa samtidigt medsols utanför egen kavaljer och innanför nästa kavaljer samt stanna framför den tredje kavaljeren.

Upprepas så många gånger att respektive kavaljer och dam mötas, då alla dansa hambo utan försteg till reprisens slut (1—8, 1—8, 9—16, 9—16, 9—16).

SKÖRDEDANS

Enligt mångas önskan har skördedansen tagits med i samlingen. Vem som komponerat dansen är obekant. Ledarinnan för folkdansen i Finland, Anni Collan, har omtalat för mig, att dansen kommit till Finland i samband med teater i slutet av 1800-talet. Dansen har även i kortfattad form beskrivits i samband med en sångsamling, utgiven i Stockholm.

Utgångsställning: Med liar och räfsor stå de dansande parvis vända mot varandra uppställda på kolonn. Gossen håller flickan i sin högra hand och lien på sin vänstra axel. Flickan har räfsan på sin högra axel och håller om räfskaftet med högra handen.

Steg: Skördesteg, vaggsteg och gångsteg.

Tur 1.

De dansande gå med sex skördesteg in på banans mitt, fortsätta därefter med ytterligare sex skördesteg bort från fronten (1—12). Där skiljas paren åt, gossarna vika av till vänster och flickorna till höger. Då de mötas vid fronten, fattar gossen flickans högra hand, och de göra parvis genomtåg bort från fronten (1—12).

Åter skiljas de från varandra (1—6). Då de ånyo mötas vid fronten, gå de i slingertåg förbi varandra. Då slingertåget på sjunde steget och takten börjar, skall gossen gå åt vänster och flickan åt höger. Om gossen, som går förbi varje flicka i tur och ordning, ser denna i nacken — flickan vänder alltså ryggen åt varje gosse, hon går förbi — är slingringen riktigt utförd (7—12). När de träffas på nytt återupprepas slingertåget på beskrivet sätt, och när de mötas vid fronten göres genomtåg (1—12).

Paren skiljas åter och gå nu med korta skördesteg i raka linjer ned mot fronten. De stanna på två led, vända mot varandra, gossarna på den ena och flickorna på den andra sidan (1—12).

(Obs. Musik till första turen 1—12 fem gånger.)

Tur 2.

A. På förtaktens långa ton svänga gossarna ned liar från axlarna och gå med fyra vaggsteg framåt mot flickledet. De luta kropparna framåt och utföra lieslagen med rörelser, så lika skördemannens som möjligt.

Under det första steget, som börjar med vänster fot, föres lien med ett kraftigt tag tätt intill golvet eller marken från höger till vänster. Under nästa steg (höger vaggsteg) rätar den dansande på sig och för lien tillbaka åt höger (13—14). Samma steg och rörelser under följande två takter (15—16). Ännu ett vaggsteg med lieslag från höger till vänster utföres under sjuttonde takten. Därefter svänges lien upp på vänster axel — höger hand sättes i sidan — under det vaggstegen fortsätta bakåt de två nästföljande takterna. Vaggstegen bakåt utföras på samma sätt som vaggstegen framåt, med undantag av att höger fot nu sättes bakåt och vänster fot korsas över denna (höger vaggsteg) o. s. v. På tjugonde takten tages ett steg bakåt med höger fot och vänster fot sättes intill (17—20).

B. Flickorna, som under A stått stilla med räfsorna på axlarna, svänga ned dessa på tjugonde takten. De utföra nu samma steg som gossarna under A och svänga med räfsorna på samma sätt som gossarna fört liar. De återvända baklänges till sina platser, allt under det de räfsa (13—20).

C. A och B upprepas (13—20, 13—20).

D. När flickorna på tjugonde takten äro tillbaka på sina platser, taga de, i stället för att stanna, ett vaggsteg åt höger och slänga samtidigt upp räfsorna på sina högra axlar. På tjuguförsta takten göra alla vaggsteg med början på vänster fot, och vända mot fronten gå de nu på led efter varandra ned mot denna. Första paret leder. De gå emot varandra med två steg; på tredje steget börjar slingertåget (här gå de dansande rygg om rygg med varandra). Då första parets gosse slingrat förbi alla flickorna och första parets flicka förbi alla gossarna, fortsätta de med vaggsteg på raka led bort från fronten till reprisens slut (21—28). Första paret går åter emot varandra på de två första stegen och förbi varandra på det tredje. Slingertåget upprepas. Första paret, följt av alla de dansande, går därefter upp mot fronten så, att alla vid reprisens slut stå på led med tre stegs avstånd från varandra. På tjugonde takten taga alla ett höger vaggsteg, men på stegets sista taktdel göra de en vändning åt vänster. Gossarna stå då vända mot flickorna, men dessa vända ryggen åt gossarna (21—28).

Tur 3.

A. Flickorna, som satt räfsans skaft i marken med pinnarna i räfsan ifrån sig, stå nu stilla på sina platser. Gossarna gå på rakt led med fyra vaggsteg mot flickledet (29—32). Var och en av dem lägger sin högra hand på sin flickas högra axel och söker, under en hävning på tå, att få se hennes ansikte, men hon vänder bort huvudet. Gossen ser då över hennes vänstra axel, men nu ser flickan stramt åt höger (33—34). Modfällna gå då gossarna med fyra vanliga gångsteg tillbaka till sina platser (35—36). Detsamma upprepas, men med bättre lycka, ty nu se flickorna glatt mot gossarna, först åt höger och sedan åt vänster (29—34). Gossarna stanna kvar på flickornas platser, ställa ned liarna med bladen vända åt höger och stödjarmarna mot dessa. Flickorna gå på höger sida om gossarna fyra gångsteg baklänges till gossarnas ursprungliga platser (35—36).

B. Flickorna utföra nu samma steg och rörelser som gossarna i A. Men de lägga sin vänstra hand på gossarnas vänstra axel och se först på gossarna från vänster sida (29—34). Flickorna stanna kvar, och gossarna fatta deras vänstra hand med egen höger (35—36).

Tur 4.

Musiken börjar från början. De dansande gå med skördesteg medsols, första och fjärde paren leda upp i två trekanter (1—8). Parvis sträcka de dansande sina redskap emot varandra, så att de korsas, och gå med två skördesteg ett varv runt medsols (9—10). Därefter sträcka flickorna, som nu äro innanför i trekanten, räfsorna emot varandra och bilda kors i trekantens mitt. De gå med fyra små skördesteg $1\frac{1}{3}$ varv motsols. När flickan går runt med gossen, har hon höger hand högst på räfsskaftet, när hon går runt med flickorna, fattar hon högst med den vänstra handen (11—12, 1—2).

Flickan har nu gått förbi egen gosse och hunnit fram till nästa. De sträcka redskapen mot varandra och gå med två skördesteg runt ett varv medsols (3—4). Alla tre flickorna sträcka räfsorna mot varandra och gå återigen med fyra skördesteg runt $1\frac{1}{3}$ varv motsols inne i trekanten (5—8). Med den tredje gossen utföres detsamma (9—10) och åter med flickorna (11—12, 1—4). Flickan har nu hunnit fram till egen gosse, som fattar hennes vänstra hand med egen höger. Så dansa de med skördesteg först ett varv runt i trekanten, så att fjärde paret skall kunna falla in efter tredje, och trallande och glada lämna de därefter salen (5—12).

DANS TILL FRYKSDALSMELODI

Upptecknad av *Johan Larsson*, Garpenberg.

Utgångsställning: Jämna antal par på två kolonner vända mot fronten, paren i jämnhöjd sidledes.

Steg: Hoppsteg, klacksteg och springsteg.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1. Vid omdansning slutna fattning n:r 3.

Tur 1.

Paren dansa, med början på ytterfot, två hoppsteg framåt åtföljda av tre springsteg och göra på sista steget helomvändning inåt samt taga ny handfattning (1—2). Detta upprepas fast kavaljer och dam nu vända sig mot varandra och taga slutna fattning n:r 4 (3—4). Paren på utgångsplats. Mot fronten utföras nu på fyra hoppsteg tvenne pannkaksvändningar (5—6), varefter omdansning sker på stället ett och ett halvt varv, så att paren stå vända från fronten (7—8). Hela turen upprepas (1—8). Utgångsställning nu intagen.

Tur 2.

A. Kavaljer och dam göra mot egen dam resp. kavaljer växelvis två klacksteg — kavaljer börjar — med innerfot och samtidigt två svängningar utåt — uppåt med inre hand och »tumme upp» i axelhöjd (9—10). Kavaljer och dam dansa om var för sig ett varv medsols så att de byta plats (11—12).

B. Nu upprepas A, men innerfot och hand göra rörelsen (13—16).

C. A upprepas (9—12) och därefter omdansas med fyra steg medsols och fyra steg motsols så, att paren mot slutet av turen bilda ring, kavaljererna vända motsols och damerna medsols (13—16).

Tur 3.

Ringan rör sig motsols ett varv med hoppsteg. På fyra steg dansar damen, under det hon med båda hän-

derna fattar i kjolen, medsols två varv, medan kavaljeren med höger hand lätt vidrörande damens vänstra axel underlättar omdansningen. Därpå omdansas parvis två varv medsols (17—20). Upprepas tre gånger (21—24, 17—24). Efter sista omdansningen ha paren nått utgångsplats, fast de nu stå på linje vända mot varandra parvis och ha tagit slutan fattning n:r 4.

Tur 4.

På en takt göres två blekingsteg, vänster och höger, samt på ytterligare en takt tre blekingsteg, varefter kolonnerna med möte åt vänster byta plats med sex springsteg (1—4) och omdansa ett varv medsols och ett varv motsols (5—8).

Upprepas, dock så, att högra kolonnens par, efter omdansningen medsols, vända sig endast ett halvt varv motsols, d. v. s. damlinjerna komma därmed att stå innanför kavaljerlinjerna, alla vända mot fronten (1—8).

Tur 5.

Klacksteg och handrörelse som i andra turen (9—10). Dam i högra kolonnen fattar med vänster hand motstående kavaljers i vänstra kolonnen ytterhand med löst grepp, under det hon med början på innerfot (höger) som hon isätter i kors över den vänstra, gör fyra hoppsteg i »ruta» framför och runtom kavaljeren med fattningen bibehållen. Paret är hela tiden vänt mot fronten (11—12). Damen står nu i vänstra kolonnen, upprepar klacksteg och handrörelse (13—14) och fattar med höger hand egen kavaljers högra hand och gör fyra hoppsteg — med början på vänster, som

isättes i kors över den högra — runt kavaljeren och har så kommit till utgångsplatsen (15—16). Hela turen upprepas (9—16). Damen i vänstra kolonnen dansar samtidigt med förflyttning först åt höger, därefter till utgångsplats. Obs.! Damen, som förflyttar sig åt vänster, dansar bakom den dam, som rör sig åt höger.

Kavaljer i vänstra kolonnen fattar — efter klacksteg och handrörelse (9—10) — kommande dams vänstra hand med egen vänster, som han för över sitt huvud, gör fyra hoppsteg genom att först isätta högra foten bakåt-utåt höger, därefter vänstra foten i kors över den högra, högra foten i kors över den vänstra och vänster fot bakåt-utåt vänster (11—12). Upprepas (13—16, 9—16). Genom denna rörelse kunna paren utan svårighet medhinna hela rutan. Kavaljer i högra kolonnen börjar rutan med vänstra foten bakåt-utåt vänster, högra foten bakåt-utåt höger, vänstra foten i kors över den högra samt högra foten i kors över den vänstra.

Tur 6.

Kavaljer med armarna korslagda och dam med höfter fäst dansa med hoppsteg fyra rutor i likhet med vad i femte turen beskrivits, fast damerna nu ej byta kolonner utan varje par kretsar om för sig under hela turen vända mot fronten (17—24).

Tur 7.

Paren omdansa medsols i ring, som rör sig motsols till reprisens slut (17—24).

Observera! Tur 5. Högra och vänstra kolonnen avses från de dansande sett. Ej från fronten sett.

RÄNNINGEN

Uppgifterna om dansen ha lämnats av spelmannen Karl Gustavsson i Brännkyrka Gille. Han har även upptecknat musiken. Ränningen är en danslek som symboliserar »Rännstolens» (vävstolens) arbete. Spelman Gustavsson erinrar sig att sista gången han såg dansen var 1894 i Förnbo socken, Uppland.

Åtta par ställa upp i form av ett hjul med fyra ekrar. Paren 1—6 bilda ringen och paren 7—8 ekrarna i hjulet, som avser att föreställa »varpträt» med garn pålindat. Hjulet upplöses i en lång sladd, garnet lindas upp på en bobina, nystas av bobinan, och vävstolen är i gång med sitt dunk, dunk. Därefter skytteln gång. I sista turen visas väven färdig med sin randiga våd.

Utgångsställning: Paren numreras från ett till åtta.

Första paret (ledarpar) står vid fronten. Paren 1—6 fatta varandra i händerna och bilda en ring. Paren 7—8 bilda ett kors. De fatta med höger hand bakomvarandes handled, den vänstra handen i ringfattningen. Sjunde parets kavaljer fattar sjätte parets dams högra handled. Därefter skall det vara tre personer mellan varje korsarm.

Steg: Springsteg med början på vänster fot, östgöta-steg.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1. Vid omdansning slutan fattning n:r 4.

Tur 1.

Ringens dansar med mjuka gångsteg i långsam takt runt medsols (1–13).

Tur 2.

Springsteg hela turen.

A. Hjulet upplöses och alla bilda en sladd i numerordning från första paret, som drager sladden mot fronten och medsols runt på plats där förste kavaljeren lindar upp hela sladden i en snäcka genom att själv springa runt, runt (14–29).

B. Alla vända helt om och nu är det åttonde parets dam som drager ut sladden i en ring genom att springa runt motsols så fort att hon hinner två och ett halvt varv och stannar längst bort från fronten samtidigt som alla övriga stanna på två mot fronten vinkelräta linjer. Parens nummer i linjerna äro från fronten sett till vänster 4, 3, 2 och första paret längst bort från fronten, linjen till höger 5, 6, 7 och åttonde paret mitt emot första paret (14–29).

Tur 3.

A. Alla fatta linjevis varandras händer och springa tre steg linjevis mot varandra och göra halt med en appell. Första parets kavaljer fattar med vänster hand åttonde parets dams högra hand och bildar »skytteln». Samtidigt som linjerna springa tre steg baklänges tillbaka och stanna med två appeller, springer »skytteln» mellan linjerna mot fronten, vänder och står stilla (30–35). Linjerna slå ånyo tillsammans och stanna med en appell. Linjerna springa tre steg tillbaka och stanna med två appeller samtidigt som »skytteln» springer tillbaka till egen kavaljer och dam (34–37).

B. Alla (även skytteln) omdansa parvis med fyra östgötasteg, slutet fattning nr 4, två varv runt och stanna på linje (38–41).

C. A Upprepas (42–49).

D. B Upprepas (50–53).

E. Sammanslagning med en appell och tillbaka till plats och två appeller.

Även första kavaljer och åttonde parets dam följa med tillbaka (54–57).

Hela turen är fem sammanslagningar, skytteln två gånger fram och tillbaka samt två omdansningar.

Tur 4.

Alla bilda parvis ring och dansa med springsteg två varv runt medsols (58–65), helt om och två varv runt motsols och stanna på linje som vid turens början (58–65).

Tur 5.

Alla marschera parvis efter varandra i kolonn, vända från fronten, den vänstra kolonnen ledes av första paret och den högra av åttonde paret, allt från fronten sett. Ledarparen vända sig mot varandra, fatta varandras händer, bilda en linje och gå mot fronten mellan linjerna, paren två och sju följa efter, varefter paren tre och sex och sist paren fyra och fem. Alla linjevis hållande varandra i händerna. Vid fronten viker kolonnen av och går medsols ett varv runt och stannar vänd mot fronten (66–76).

Under takterna 72–76 sång.

GOTLANDSKADRILJ

Upptecknad av *August Fredin*.

Gotlandskadriljen dansades i min barndom och ungdom huvudsakligen på nedan angivna sätt.

Innan jag beskriver själva utförandet av dansen, anser jag mig böra säga något om melodierna till kadriljen. Dessa gå i 2/4 takt, och en kadriljmelodi består av fyra reprisar med åtta takter i varje repris. Denna kontradans hade både med avseende på melodi och dans fem turer. En melodi med sina nyss nämnda fyra reprisar spelades för varje olika tur på följande sätt: De fyra repriserna spelas två gånger efter var-

andra. Så började man åter spela första repriserna, men blott en gång, under det »skäl» gjordes (»ga i skel»). Detta liksom figureringen under spelningen av tredje och fjärde repriserna utfördes av de motsatta dansande paren å 3:dje och 4:de sidorna av rummet. Så spelades vidare andra repriserna åter två gånger, då gå de dansande paren å de motsatta sidorna emot varandra (sidorna 3 och 4, under det andra repriserna spelas första gången, och sidorna 1 och 2, då den spelas andra gång). Så spelas tredje och fjärde repriserna, under

det de dansande paren figurera å sidorna 1 och 2. Slutligen spelas åter första reprisen en gång, då skola de dansande å sidorna 1 och 2, som nu figurerat under tredje och fjärde reprisernas spelande, »ga i skel», liksom de förut nämnda paren å motstående sidor gjort. Och därmed slutar kadriljen, då melodien spelas i förening med dans.

Nu något om utförandet av själva dansen kadrilj.

Utgångsställning: Parvis, herre till vänster och dam till höger, lika många par å de motsatta sidorna av rummet. Mitt emot varje par skulle på andra sidan stå ett motdansarepar (visavi).

Tur 1.

Då första kadriljmelodiens första repris spelas första gången, fatta alla dansande varandra i hand och bilda en ring (allians), gående åt höger (motsols) i takt med melodiens fjärdedelar till reprisens slut. Så vänder man åt vänster (medsols), under det första reprisens spelas andra gången. Vid reprisens slut är man på samma plats, varifrån man utgick (1—4, 1—4).

»Komplimang».

Då andra reprisens spelas första gången, gå de par, som befinna sig på sidorna 3 och 4, mot varandra, hållande parvis varandra i hand och mötas på golvet mitt, där buga sig paren å ömse sidor mot varandra, göra helt om, »byta om händer» och marschera efter melodiens fjärdedelar till sin plats, där de vid reprisens slut intaga samma ställning som vid reprisens början. Eller ock gå paren efter bugningen baklänges till sina platser efter musikens fjärdedelar. Jag har sett båda sätten, utan att det gjorts anmärkning därpå. Då andra reprisens spelas andra gång, gå paren, som stå vid sidorna 1 och 2, mot varandra och förfara på samma sätt, som nämnts om paren å sidorna 3 och 4 (5—8, 5—8).

»Figuré».

Då tredje reprisens spelas första gången, börja paren å sidorna 3 och 4 figurera (»trippä») mot varandra (sina visavier) efter musikens åttondedelar, men flytta sig så småningom trippande framåt förbi varandra (åt vänster), så att de vid reprisens slut befinna sig på sina motdansares plats. Då tredje reprisens spelas andra gången, figurera samma par å sidorna 3 och 4 på likadant sätt, som då tredje reprisens spelades första gången, dock ej längre än att de innan reprisens slut hinna göra en sväng med sina moatjéer på sina uppställningsplatser. Då fjärde reprisens spelas både första

och andra gång, figurera samma dansande par å sidorna 3 och 4 på enahanda sätt som under spelandet av tredje reprisens (9—12, 9—12, 13—16, 13—16).

»Dambyte».

Nu följer det s. k. »skälet» (»ga i skel»). Då spelas första reprisens av samma kadriljmelodi blott en gång. Samma dansande par, som figurerat i tredje och fjärde repriserna, skall nu utföra skälet» (»ga i skel»), d. v. s. paren å sidorna 3 och 4. Varje herre bugar sig mot sin dam och för henne artigt åt hennes manliga motdansare. På golvet mitt mötas damerna och gå till vänster om varandra efter musikens fjärdedelar till sin manliga visavi, som artigt svänger kring med henne (1—4).

Komplimang. Nu börjar dansen för dem, som stå på sidorna 1 och 2. Då spelas andra reprisens av första turens melodi. Då reprisens spelas första gång, gå motdansarna på sidorna 1 och 2 mot varandra på samma sätt som beskrivits om de dansande på sidorna 3 och 4. De motdansande paren å sidorna 3 och 4 upprepa nyss omnämnda rörelse, då andra reprisens spelas om.

Figuré. Under det nu tredje reprisens spelas två gånger, och fjärde reprisens likaledes två gånger, utföra de dansande paren å motsidorna 1 och 2 likadana figurer och trippningar, som beskrivas för motdansarna å sidorna 3 och 4, då tredje och fjärde repriserna spelades för dem.

Dambyte. Så kommer slutligen »skälet» även för de dansande å sidorna 1 och 2, under det att första reprisens av första turen spelas ännu en gång. De dansande gå tillväga på samma sätt, som beskrives här ovan om »skälgåendet» för de dansande å sidorna 3 och 4. Och då är äntligen första turen av kadriljen slut.

Tur 2.

Uppställning: man bildar två koncentriska ringar, herrarna utanför och damerna innanför. Vid första reprisens spelning första gången figurerar varje herre mot sin egen dam (de klappa ibland även med händerna mot varandra i takt med musikens fjärdedelar), och vid de två sista takterna av reprisens gör varje par en »svängom» med varandra. Då första reprisens spelas andra gång, upprepa de dansande samma figurering, klappning och »svängom» som vid första spelningen av reprisens. Under det andra, tredje och fjärde repriserna spelas två gånger vardera, dansas alldeles lika som beskrivits om dansen under nämnda repriser i första turen. Även »skälet» skall utföras likadant som i första turen.

Tur 3.

Uppställning: alla damerna taga varandra i hand och bilda en ring innanför herrarna. Då första reprisen spelas första gången, dansar damernas ring åt vänster, och då den upprepas andra gången, vända de åter till höger och äro vid reprisens slut åter vid sina herrar. Under hela den tiden stå herrarna på sina platser och klappa i händerna i takt med musikens fjärdedelar. Sedan dansas alldeles lika med första turen under de tre sista repriserna, och även »skälet» får ej glömmas.

Tur 4.

Uppställning: Alla herrar bilda en inre ring, medan damerna bilda en yttre. Herrarna taga varandra i hand, vända ansiktet mot damerna och dansa åt vänster, under det första reprisen av fjärde turen spelas, och vända åter tillbaka åt höger, då reprisen spelas andra gången. Under tiden stå damerna i yttre ringen och klappa med händerna i takt med musikens fjärdedelar. Under andra, tredje och fjärde repriserna jämte »skälet» dansas alldeles lika som angivits vid beskrivningen av första turen.

Tur 5.

Uppställning: som i första turen. Första reprisen: Stor rond av alla dansande par, lika med första turen. Så ock med dansen under de följande repriserna. Således äro första och femte turerna lika i avseende på dansen.

Gotlandskadriljen hade också så kallade *efterdanser*, vilka följde omedelbart efter kadriljens femte tur.

*Sammanfattning av kadriljens turer.***Tur 1.**

Stor ring: Motsols och medsols.

<i>Komplimang</i>	{ Premiär Sekond	Lika för alla turerna.
<i>Figuré</i> (dubbel)	Premiär	
<i>Dambyte</i> (skälet)	Premiär	
<i>Komplimang</i>	{ Sekond Premiär	
<i>Figuré</i> (dubbel)	Sekond	
<i>Dambyte</i>	Sekond	

Tur 2.

Två ringar. Kavaljererna yttre ringen, vända inåt. Damerna inre ringen, vända utåt. Obs. beskrivningen!

Tur 3.

Damernas ring, dansas först medsols sedan motsols. Kavaljererna klappa i händerna.

Tur 4.

Herrarnas ring, vända utåt, dansar först motsols, sedan medsols. Damerna klappa i händerna.

Tur 5. = 1:sta turen.

Avslutning.

Monfarino eller *La chasse.* (Spelmannen eller ledaren utropar namnet på efterdansens.)

KADRILJ FRÅN GOTLAND

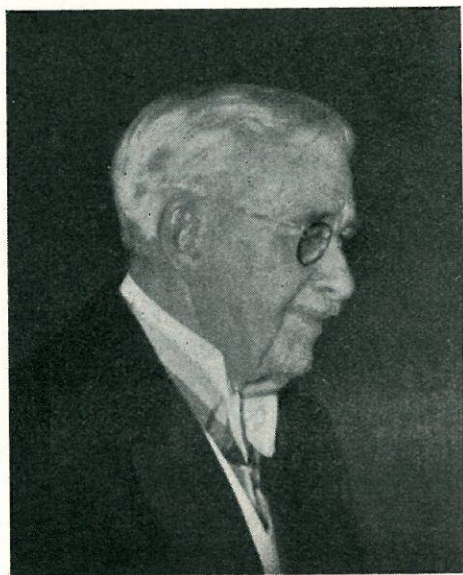
Under en lång följd av år ha vi dansat en kadrilj från Gotland. I föregående upplaga stod den införd i denna bok under namn Gotlandskadrilj. Det har emellertid visat sig att gotlänningarna ej velat kännas vid denna form av dansen som speciellt gotländsk. Vid senare forskningar har en av gotlänningarna godkänd kadrilj framkommit som enligt trovärdiga källor dansats på Gotland och som även i stort är likartad med August Fredins uppteckningar.

Det har därför syntts utgivaren riktigt att låta den gamla kadriljen i denna upplaga ersättas med följande nya uppteckning. Denna uppfattning styrkes också av

de uppgifter utgivaren tacksamt fått av kapten John Wessman.

Navigationsläraren, sjökaptenen m. m. John Wessman i Stockholm, född i Visby 1870, var under sin lärartid i Visby 1893—1912 den självskrivne anföraren för kadriljer, fransäser, promenadpolonäser o. dyl. på alla festligheter och baler. Vid ett tillfälle, då dåvarande hertigen av Gotland, H. K. H. prins Oscar Bernadotte, bevistade en folkfest i Skolbetningen utanför Visby, utförde »löjtnant Wessman» det kraftprovet att *samtidigt* anförda tre gotlandskadriljer, som dansades i det fria av bondfolk från skilda delar av ön. 45 år senare anförde han med bravur gotlands-

kadriljen vid Gutabröllopet på Skansen i Stockholm 1944; därvid han var den äldste av bröllopgästerna. Kapten Wessman torde därför vara en god auktoritet på gotländska danser.

Kapten John Wessman.

Utgångsställning: Jämnt antal par i fyrkant, premiär och sekond med herrsida och damsida.

Steg: Gångsteg, som i regel börja med vänster fot och vid dans parvis med yttre foten, i figuré hoppsteg och »engelska steg».

Fattningar: Öppen fattning n:r 1, slutna fattning n:r 2.

Tur 1.

A. Paren bilda stor ring (allians) parvis hållande varandra i händerna och dansa med gångsteg motsols (1—4), ringen vänder helt om och dansar medsols till plats (1—4).

B. Komplimang: Premiärens par gå emot varandra med öppen fattning n:r 1 och göra komplimang, vända helt om mot varandra och gå tillbaka till plats. Komplimangen upprepas av sekonden (5—8, 5—8).

C. Figuré: Premiär. Kavaljererna på herrsidan och damerna på damsidan figurera emot varandra med små korta hoppsteg (»trippä»), därefter några steg bakåt (engelska steg). Sedan till vänster förbi varandra och över till motsatta sidan till sina vis à vis' platser (9—12), återvända på liknande sätt till egna platser, där kavaljererna och damerna omdansar med

slutna fattning n:r 2 ett varv runt (9—12). Därefter upprepas figurén av premiärens kavaljerer på damsidan mot premiärens damer på herrsidan (13—16, 13—16).

D. Dambyte, »ga i skel», skälet = kedja.

Premiärens par gå ett kort steg emot vis à vis med öppen fattning n:r 1, samtidigt som kavaljererna göra en komplimang för egna damer som besvara komplimangen. Damerna fortsätta över i höger hands kedja med mötande damer och räcka vänster hand till vis à vis' kavaljerer, som med komplimang artigt fatta damens vänstra hand med egen vänster och med högra armen om damens midja svänga runt ett varv på egen plats (1—4).

E. Komplimang av sekonden (5—8) enligt beskrivning avdelning B; komplimang av premiären (5—8) enligt samma beskrivning.

F. Figuré: Sekond. Kavaljererna på herrsidan figurera mot damerna på damsidan enligt beskrivning avdelning C. Figuré upprepas av kavaljererna på damsidan mot damerna på herrsidan (9—12, 9—12, 13—16, 13—16).

G. Dambyte: Sekond enligt beskrivning avdelning D (1—4).

Tur 2.

A. Kavaljererna bilda en yttre ring och stå vända inåt med händer och armar efter sidorna. Damerna bilda en ring innanför, vända mot kavaljererna och nypa nätt i kjolen. Obs.! Nu figurera alla på plats emot varandra, de kunna även därefter klappa ett par slag i händerna mot varandra i takt med musikens fjärdedelar och på de två sista takterna i repriserna gör varje par en svängom, omdansning med slutna fattning n:r 2 (1—4). Nu spelas (1—4) och alla fortfarande på plats, upprepa figurering, klappning och omdansning.

B. Lika med B i första turen.

C. » » C » »

D. » » D » »

E. » » E » »

F. » » F » »

G. » » G » »

Tur 3.

A. *Damernas ring*. Damerna fatta varandras händer och bilda en ring vända mot kavaljererna och dansa med gångsteg motsols (1—4) och medsols (1—4) till plats. Kavaljererna klappa i händerna i takt med musikens fjärdedelar.

B. Lika med B i första turen.

C. » » C » »

D. » » D » »

E. » » E » »

F. » » F » »

G. » » G » »

Tur 4.

A. *Herrarnas ring*. Kavaljererna bilda en stor ring, vända utåt, och dansa med gångsteg först motsols (1—4), sedan medsols till plats (1—4). Damerna stå på sina platser och klappa i händerna.

B. Lika med B i första turen.

C. » » C » »

D. » » D » »

E. » » E » »

F. » » F » »

G. » » G » »

Tur 5.

Första turen upprepas i sin helhet.

Avslutning: *Monfarino*, *La chasse* (»Assiass») eller en gammal gotländsk vals, som då skall dansas i ring som ingen bryter, första reprisen medsols, andra motsols. Ringens rörelseriktning är motsols. Spelmannen eller ledaren utropar namnet på efterdansen.

Om det gäller att uppvisa dansen med begränsat tidsutrymme är det nödvändigt att förkorta dansen i likhet med kadriljer från andra landskap. Denna uppfattning delas av vänner till gotländsk folkkultur, vilka jag rådfrågat.

En förkortad beskrivning följer här nedan.

KADRILJ FRÅN GOTLAND

Förkortad kadrilj. Vid inövandet av dansen hänvisas till den detaljerade beskrivningen (se sid. 102).

Tur 1.

A. Stor ring (allians) motsols (1—8), medsols till plats (1—8).

B. Premiär komplimang.
Sekond komplimang (9—16).

C. Premiär figuré { 1) Herrsidans kavaljerer mot
damsidans damer (17—24,
17—24).
2) Damsidans kavaljerer mot
herrsidans damer (25—32,
25—32).

D. Premiär dambyte (33—40).

B. Sekond komplimang.
Premiär komplimang (9—16).

C. Sekond figuré { 1) Herrsidans kavaljerer mot
damsidans damer (17—24,
17—24).
2) Damsidans kavaljerer mot
herrsidans damer (25—32,
25—32).

D. Sekond dambyte (33—40).

Tur 3.

A. *Damernas ring* (1—8, 1—8).

B. Premiär komplimang.
Sekond komplimang (9—16).

Tur 2.

A. Två ringar. De dansande hålla varandra ej i händerna (1—8, 1—8).

C. Premiär figuré { 1) Lika tur 1 C (17—24,
17—24).
2) Lika tur 1 C (25—32,
25—32).

D. Premiär dambyte (25–32).

Tur 4.

A. Herrarnas ring (1–8, 1–8).

B. Sekond komplimang.
Premiär komplimang (9–16).

C. Sekond figuré { 1) Lika tur 2 C (17–24,
17–24).
2) Lika tur 2 C (25–32,
25–32).

D. Dambyte (33–40).

Tur 5.

Första turen skulle här upprepas, men La Chasse (assias) och Monfarino kan ingå som femte tur.

LA CHASSE

(»ASCHASEN» eller »ASSIASS»)

A. *Stor ring.*

Parvis arm i arm, marsch motsols (1–8), parvis höger om och marsch medsols tillbaka till plats (1–8).

B. Damerna gå två steg mot ringens mitt, varje steg i takt med musikens fjärdedelar, stanna vända mot varandra och klappa i händerna i takt med musikens åttondedelar. Därefter göra de helt vänster om, taga två steg tillbaka till plats och klappa i händerna mot egna kavaljerer (9–12). Nu är det kavaljererna som taga två steg mot ringens mitt och klappa i händerna mot varandra, vända helt om åt höger och gå två steg tillbaka till plats samt klappa i händerna mot egna damer som samtidigt klappa i händerna (13–16).

C. Premiärens kavaljerer på herrsidan och premiärens damer på damsidan figurera med små hoppsteg (»trippä»), först framåt mot varandra och några steg bakåt, därefter förbi varandra, sedan mot varandra och bakåt, framåt igen förbi varandra och till egen kavaljer och dam. Även de engelska stegen kunna användas i synnerhet bakåt i figurén (17–24, 17–24).

Tur 2.

A. Åter parvis marsch motsols (1–8), medsols (1–8).

B. Upprepas av alla (9–16).

C. Figuré av premiärens kavaljerer på damsidan mot premiärens damer på herrsidan.

Tur 3.

A. Lika med A i första turen.

B. Lika med B i första turen.

C. Figuré av sekondens kavaljerer på herrsidan mot sekondens damer på damsidan.

Tur 4.

A. Lika med A i första turen.

B. Lika med B i första turen.

C. Figuré av sekondens kavaljerer på damsidan mot sekondens damer på herrsidan.

Avslutas med komplimang mot vis à vis och parvis mot varandra.

Dansen kan även avslutas med en gammal gotländsk vals i ring, vars rörelseriktning är motsols. Parens rörelseriktning är under första reprisen medsols och under andra reprisen motsols och därefter komplimang.

MONFARINO

Uppställning: Jämnt antal par i fyrkant.

Steg: Gångsteg, i figuré små hoppsteg och engelska steg.

Fattningar: Arm i arm under marschen. Vid omdansning slutet fattning n:r 2.

Tur 1.

A. I stor ring marsch parvis efter varandra arm i arm motsols (1–8). Alla vända helt om (kavaljeren

höger och damen vänster) och marschera medsols tillbaka till sina platser (1–8).

B. Kavaljer och dam vända sig mot varandra och figurera i fyra takter, därefter omdansning (9–20). Kavaljeren gör komplimang för egen dam och överlämnar henne till framförvarande kavaljer och emottager efterföljande kavaljers dam. Med en komplimang bjuder kavaljeren nya damen armen och marschen fortsättes från början så att alla kavaljerer och damer dansat med varandra.

GOTLANDSKADRILJ

Beskrivningen upptecknad av *Philocoros*, Upsala.

Sekonden har utelämnats med tanke på dansens framförande på scenen.

Dansen godkännes ej som kadrilj från Gotland men har en följd av år dansats som Gotlandskadrilj.

Utgångsställning: Två parallella, mot fronten vinkelräta och mot varandra vända linjer, omkring fyra stegs avstånd mellan linjerna, lika många par i varje linje. Dansen kan dansas av hur många par som helst, men plägar dock antalet icke överstiga sex par i varje kadrilj.

Steg: Gotlandssteg, jiggsteg, gångsteg, schottissteg, sparksteg, hoppsteg. Obs.! Kavaljer börjar alltid med vänster och dam med höger fot, där ej annorlunda angives.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1. Ledig hand i sidan, halvt slutet, med handens yttersida vilande mot höften.

Tur 1.

Gångsteg och hoppsteg. På upptakten vända sig damerna på vänster fot helt om åt vänster, för att på första taktens första takt del isätta höger fot, i kors över den vänstra, samtidigt som kavaljererna isätta vänster fot, i kors över den högra, och fatta med höger hand egen dams högra hand samt med vänster hand den till vänster stående damens vänstra hand. Under första hälften av varje takt se samtliga åt höger och

svänga med armarna inåt ringen, under andra hälften av varje takt se samtliga åt vänster och svänga med armarna utåt. Paren fortsätta så i ring med gångsteg åtta takter motsols (1–8). Ringen dansar sedan, med markering på första steget, med hoppsteg medsols till plats (1–6), där de parvis fatta varandras händer med åt sidan utåtsträckta armar och gå ett varv runt medsols på plats, varefter utgångsställning intages (7–8).

Tur 2.

Jiggsteg hela turen. Kavaljerlinjens kavaljerer och damlinjens damer taga fyra steg mot varandra (9–10), därpå fyra steg baklänges till plats (11–12); ånyo två steg framåt (13) och förbi varandra åt vänster, vändande sig ett halvt varv medsols (14) och intaga med två steg baklänges varandras platser (15) där de stanna med tre stampsteg (16); taga ånyo fyra steg framåt (17–18), fyra steg bakåt (19–20), samt fyra steg mot och förbi varandra till vänster utan att vända sig om (21–22), varefter samtliga omdansa parvis på egen plats med slutet fattning n:r 1, så att alla när omdansningen är slut obehindrat kunna intaga sina platser (23–24). Kavaljerlinjens damer och damlinjens kavaljerer dansa på liknande sätt (9–24).

Tur 3.

Gångsteg. Paren fatta linjevis varandras händer, gå tre steg fram mot varandra och göra halt med en lätt bugning (25—26); gå därefter tre steg baklänges till egen plats och göra halt (27—28); gå ånyo tre steg fram mot varandra och göra halt med *djup* bugning (29—30), samt återvända baklänges med tre steg till egen plats, där de göra halt och intaga utgångsställning (31—32).

Tur 4.

Gångsteg och jiggsteg. Damerna gå tre steg mot motsatta linjen, stanna med höger fot framför den vänstra, klappa vid tredje steget, något framåtlutade över högra benet, tre slag i händerna (33—34); gå efter vändning helt om åt vänster med början på höger fot tre steg tillbaka mot egen plats och klappa vid tredje steget tre slag i händerna emot kavaljererna (35—36). Under det damerna återintaga sin plats i linjen, gå kavaljererna tre steg fram och stanna med vänster fot framför höger och klappa på tredje steget tre slag i händerna (37—38); vända sig åt höger helt om och, isättande vänster fot, omdansa (jiggsteg) med egen dam ett varv på plats (39—40).

Tur 5.

A. Schottischsteg och gångsteg. Paren dansa med schottischsteg, omväxlande vändande sig mot och från varandra, mot motlinjens par förbi dem, därvid damerna »släppas igenom», samt fortsätta till varandras platser (41—42), där paren gå ett halvt varv medsols med utåtsträckta armar (43—44); återvända på liknande sätt till sina platser (45—48).

B. Jiggsteg. Paren omdansa på egen plats, först ett varv med händerna i sidorna (49—52) och därpå

ett varv, på sätt som i andra turen beskrivits, varefter utgångsställning intages (53—56).

C. Återupprepande av A (57—64).

Tur 6.

Gångsteg och särskilda steg. Med korsfattning framför bilda paren ring och gå parvis sju gångsteg motsols i ringen, med en lätt bugning mot varandra på första takt delen i varje takt; göra därpå, i stället för att uttaga åttonde steget, helt om, utan att släppa varandras händer, så att damen kommer på kavaljrens vänstra sida (65—68). Kavaljeren isättande höger och damen vänster fot, gå åtta gångsteg medsols med halt på sista steget, kavaljer och dam vända mot varandra, så att kavaljererna bilda en inre utåtvänd och damerna en yttre inåtvänd ring, alla med händerna i sidorna (69—72). Kavaljererna isätta vänster, damerna höger fot, och båda dansa, vända mot varandra, på stället vanliga sparksteg med vaggning, damerna hållande händerna i sidorna och kavaljererna armarna starkt krökta och händerna knutna, med uppåtböjda tummar, höjande och sänkande händerna i takt med stegen (73—76) och paren omdansa slutligen med omdansningssteg och slutan fattning n:r 3 på egen plats (77—84).

Efter omdansningen släppa kavaljererna sina damer och turen upprepas från början med iakttagande av att kavaljererna vid promenadens början taga de två första stegen på stället, medan damerna gå fram till närmast framförståendes kavaljer och på tredje steget taga korsfattning framför (65—84). Turen, vilken är avsedd att sålunda fortgå, till kavaljererna dansat med alla damerna och återkommit till egna damer, plägar, för undvikande av enformighet, avslutas sedan den dansats tre gånger.

SÄLLSKAPSDANSER

GAMMAL-POLKA

Gammal-polka dansas även av fyra par uppställda till kadrilj, med ett par i varje av kadriljens hörn. Paret numreras från vänster medsols. Man dansar då noggrant följande kadriljens sidor och i allmänhet räknande fyra polkasteg från hörn till hörn. Så uppställda passera paret hela kadriljen i första och tredje turerna, dansa andra och fjärde turerna på plats, passera under femte turen en sida och under sjätte turen fyra sidor.

Utföres dansen i 1800-talsdräkter bör den ej spelas för fort. Polkastegen utföres då med sviktrörelser i stället för hopp.

Steg: Polkasteg, där ej annat angives, och klacksteg, som utföres så: höger klacksteg: 1) höger ben utsträcker och fotens klack nedsättes i golvet med tån uppåt; 2) benet drages tillbaka och fotens tå med klacken uppåt nedsättes invid vänster fots klack, vid bägge isättningarna svag knäböjning på vänster.

Fattningar: Öppen fattning n:r 1 och slutna fattning n:r 1.

Tur 1.

Kavaljeren fattar damens vänstra hand med sin högra hand. Under förspelet gå kavaljerna n:r 2 och 4 framför sina damer och alla göra komplimang parvis mot varandra. Promenad med polkasteg Kavaljer börjar med vänster, dam med höger fot, samtidigt vända de sig mot varandra, vid nästa steg vända de sig från varandra och så omväxlande (sexton takter).

Tur 2.

Kavaljeren ställer sig bakom damen och håller hennes högra hand i sin högra. »Tittut», varvid damen tager ett polkasteg åt höger, därpå ett åt vänster, kavaljeren tager likaledes två polkasteg, men i motsatt ordning. På tredje polkasteg byta de ånyo plats på så sätt, att damen går under kavaljerens högra arm, men de hålla fortfarande varandras händer. Under fjärde takten står paret stilla och sänker händerna sakta. »Tittut» såsom nyss och ombyte, men med den skillnaden, att kavaljeren går baklänges under damens högra arm. Alltsammans upprepas. Vid sista ombytet vänder sig damen mot kavaljeren (sexton takter).

Tur 3.

Kavaljeren fattar damens högra hand med sin vänstra. Under två polkasteg vänder sig damen ett varv runt medsols, varefter paret med slutna fattning n:r 1 dansar runt medsols med två steg. Upprepas tre gånger, så att paret komma till sina platser (sexton takter).

Tur 4.

Damen ställer sig i fyrkantens hörn, vänd mot kavaljeren. Kavaljeren ställer sig innanför, vänd mot damen. De tänkas nu var för sig dansa åt samma håll utefter sidorna av en kvadrat, varvid de börja från två diagonalt motsatta hörn. För varje sida göres ett polkasteg och i hörnen ett klacksteg. Början göres med höger fot, ett polkasteg, så ett klacksteg med vänster, polkasteg med vänster och klacksteg med höger

o. s. v. Under polkastegen på vänster fot vändes ett varv medsols, så att kavaljer och dam komma till kvadratens hörn och följa varandra med ögonen. Kavaljeren håller armarna över bröstet, damen håller händerna i sidan eller nyper nätt i kjolen (åtta takter).

Tur 5.

Sluten fattning n:r 1. Ett polkasteg 1/4 varv motsols, så ett klacksteg, kavaljer med höger, dam med

vänster fot, ett polkasteg 1/4 varv medsols och så ett klacksteg, kavaljer med vänster, dam med höger fot. Upprepas. Åtta takter.

Tur 6.

Först sexton takter långsam polka motsols och så sexton takter medsols. Upprepas. Till slut komplimang (trettio två takter).

HERRSKAPSVALS

Från 1850-talet.

Uppställning: Fyra par i två mot fronten vinkelräta linjer. (Beskrivning och musik avser fyra par, som dansa i fyrkant.)

Steg: Tvåstegsvalssteg med en mjuk sviktrörelse i stället för hopp och den lediga foten med tåspetsen i golvet. Kavaljer börjar steget med vänster fot och sätter höger tåspets i golvet, damen börjar med höger fot och sätter vänster tåspets i golvet. Vid alla omdansningar tvåstegsvals. Fryksdalssteg, springsteg och dalsteg.

Fattning: Sluten fattning n:r 1, öppen fattning n:r 2.

Tur 1.

Uppdansning med valssteg till två mot fronten vinkelräta linjer, två par i varje linje (1–16).

Tur 2.

Kavaljeren fattar damens vänstra hand med egen höger hand samtidigt som han gör höger knäfall. Damerna springa med små lätta glidande steg och nypa i kjolen, först motsols runt egen kavaljer, fortsätta därefter över till motsidans kavaljer och göra höger kedjefattning med mötande dam, springa så runt motsidans kavaljer fattande denne i vänster hand och tillbaka med kedjefattning till egen kavaljer. Därpå omdansning på egen plats. Turen upprepas (17–32, 1–16).

Tur 3.

Alla paren vända sig för förflyttning motsols parvis efter varandra i fyrkant med öppen fattning n:r 2. Damen nyper nätt i kjolen. Paren taga, kavaljer med

vänster och damen med höger fot, på två takter två fryksdalssteg framåt till det framförstående parets plats. Där göres med bibehållen fattning en omsvängning med springsteg medsols två takter ett varv. Detta upprepas så att paren passerat alla platser och stanna i ring (17–32). Därefter omdansning på plats (1–16).

Tur 4.

Damerna taga nu tre dalsteg, börja med höger dalsteg, in mot ringens mitt och göra en nigning på fjärde takten. Därefter helt om medsols och återvända med tre dalsteg till sin plats och på fjärde takten en nigning. Detsamma upprepas en gång. Under dessa rörelser nypa damerna med båda händerna nätt i kjolen.

Samtidigt gå kavaljererna, med början på höger dalsteg, motsols i fyrkanten med tre dalsteg (korslagda armar över bröstet) och vid den första damens tomma plats (damerna befinna sig nu i fyrkantens mitt) på fjärde takten ett utslagssteg med ryggen vänd åt fyrkantens mitt. Därefter fortsätta kavaljererna med tre dalsteg motsols till nästa dams plats, där kavaljererna återigen göra ett utslagssteg mot mötande dam. Iakttagas bör att kavaljeren tager ut stegen ordentligt, så att han hinner fram till den bestämda platsen. Upprepas tills att kavaljeren möter egen dam (17—32). Omdansning på plats (1—16).

Tur 5.

Turen lika som föregående tur men det är kavaljererna som dansa dalsteg mot fyrkantens mitt med början på vänster dalsteg, där de med höger hand slå ett kraftigt slag på det upplyftade högra knäet på fjärde takten. Därefter helt om medsols och med tre dalsteg med början på höger utåt till sina platser, där de göra ett utslagssteg mot damerna. Upprepas en gång.

Damerna gå som kavaljererna i föregående tur med den skillnaden att de i stället för utslagssteg göra nigning, varannan gång vända utåt och varannan gång vända inåt (17—32).

Kavaljererna och damerna omdansa medsols till egen plats. Alla parens rörelseriktning i fyrkanten är motsols (1—16).

Tur 6.

Damerna lägga nu sin vänstra hand på kavaljerens vänstra axel och vända honom motsols helt om så att han blir stående utåt i fyrkanten och med armarna i kors över bröstet. Damerna börja med höger dalsteg och dansa tre dalsteg mot fyrkantens mitt, där de i stället för nigning i tur 4, hemlighetsfullt viska till varandra. Efter tredje dalsteget föra damerna vänstra foten något bakom den högra, lutande sig framåt på höger fot och viskar. De vända sig motsols helt om och dansa med början på vänster dalsteg tre dalsteg till egen kavaljer och lägga sin vänstra hand på dennes högra axel och svänga honom nu medsols helt om, varefter paret omdansar till reprisens slut. Turen upprepas (17—32, 17—32).

Tur 7.

Dansen avslutas med tvåstegsvals till utgångsplatsen, där komplimang utföres (1—16).

MENUETT

Uppställning: Fyra par i fyrkant (dam med solfjäder). Vända 1 och 3, 2 och 4 mot varandra.

Bugning: Kavaljeren tager först ett litet steg med höger fot snett till höger bakåt, sedan ett tämligen stort steg med vänster fot rätt bakåt samt för högra foten intill den vänstra under första delen av bugningen. Samtidigt med stegen göres mjuk armrörelse med höger arm, på höger steg åt sidan, på vänster steg framåt och när högra foten föres intill vänster, föres handen sakta mot bröstet samt sänkes vid bugningens slut.

Nigning: Dam niger på vänster eller höger ben och gör stegen lika som kavaljeren, men för benet i liten cirkel långt bakåt.

Steg 1: Man tager med höger fot ett steg till höger (1). Niger rätt mycket på höger ben (2) samt för vänster fot bakom den högra och nedsätter den i marken (3). Tager sedan ett rätt stort steg med höger fot åt höger (4) samt för slutligen vänster fot snett framför höger fot med tåspetsen i golvet (5). Vilar (6). Hela steget utföres på två takter. Liknande steg åt vänster med början på vänster fot.

Steg 2: Man tager ett steg framåt med vänster fot (1). Flyttar höger intill vänster (2). Niger lika på bägge benen (3). Tager ett steg med höger fot rakt bakåt (4) samt för vänster fot snett till vänster framåt med tåspetsen i golvet (5). Vilar (6). Hela steget utföres på två takter. Samma steg med början på höger fot.

Steg 3: Sätter i vänster fot framåt (1). För höger fot rakt fram förbi vänster fot samt höjer sig på tå på bägge fötterna (2). Niger på vänster medan man för den högra foten tillbaka till utgångsställning (3). Sätter ned foten (4) samt lyfter något på vänster fot med tåspetsen i golvet (5). Vilar (6). Hela steget utföres på två takter. Samma steg med början på höger fot. Obs.! Vänder sig (4) mot damen.

Steg 4: Kavaljer för med vänster hand damen runt motsols (damen vänster hand) två takter. Vänder sedan och går med utsträckta armar hållande i damens bägge händer tillbaka till plats på två takter.

Inledning.

Paren gå på två takter mot fronten samt göra komplimang mot fronten på två takter, stående på två linjer bakom varandra. Sedan för kavaljer sin dam tillbaka till plats med steg 4 (2). Kavaljer går på två takter in och ställer sig mitt emot sin dam. Komplimang på två takter.

Tur 1.

Börjar med steg 1 åt höger, sedan steg 2 med början på vänster fot, sedan steg 1 åt vänster och steg 2 med början på höger fot. Upprepas. Damerna gå fram mot varandra på två takter, göra komplimang för varandra två takter (stå då snett), räcka varandra vänster hand och gå runt motsols ett helt varv (två takter). Komplimang på samma ställe som förut (två takter). Räcka varandra höger hand och gå runt två varv medsols (fyra takter) göra komplimang mot varandra samt vända sig mot fronten (fyra takter). Steg 3 tre gånger, sedan räcker dam egen kavaljer ledig hand och föres av honom tillbaka till plats.

Tur 2.

Kavaljer och dam göra komplimang för varandra (två takter). Kavaljer på herrsida och dam på damsida gå mot varandra (stanna då mitt för varandra). Sedan komplimang på fyra takter för varandra (kavaljer och dam draga sig då i början av komplimangen åt höger så, att ställningen blir sned från fronten). Steg 1 och 2 höger och vänster. Fatta på sista takten varandras högra händer. Vända varandra med steg 1 ryggen och gå steg 1 och 2 åt höger. Sedan samma steg åt vänster, fortfarande med ryggen mot varandra. Kavaljer fattar under sista takten damens högra hand i egen vänster samt fattar med egen höger damens vänstra hand och går fyra takter medsols runt med utsträckta armar. Vända sedan och gå medsols fyra takter samt stanna, vända mot fronten och kavaljer hållande damens vänstra hand i egen höger. Steg 3 tre gånger. Sedan räcker kavaljer på kavaljerlinjen sin dam höger hand och går medsols till plats. Damerna på damsidan räcka sina kavaljerer vänster hand som vanligt. Turen upprepas med kavaljer på damlinjen samt dam på kavaljerlinjen. Dam på kavaljersida räcker då vänster hand till kavaljer. Kavaljer på damsida räcker höger hand åt damen.

Tur 3.

Chaine. Egen dam går på två takter till nästa kavaljer motsols och räcker honom vänster hand. Kavaljer fattar med egen vänster och för damen runt sig på två takter. Med lätt bugning för varandra på 1:an i nästa takt går damen på två takter till nästa kavaljer, går runt honom samt fortsätter så till egen kavaljer. Går då ej runt utan till egen plats med steg 4.

Tur 4.

Damernas kors. Damerna gå in och fatta varandras högra händer samt gå medsols runt fyra takter. Vända sedan och gå, hållande varandras vänstra händer, fyra takter motsols samt stanna framför egen kavaljer vänd åt honom. Steg 1 först höger, sedan vänster, därpå ånyo höger och vänster.

Tur 5.

Damerna gå baklänges in mot varandra och fatta varandras händer så, att de bilda en utåtvänd ring. Gå runt medsols (tillsammans fyra takter). Gå tillbaka

(fyra takter). På sista takten gå kavaljererna fram och ställa sig vända inåt så, att egen dam är till höger. Fatta damernas händer och göra steg 2 med början på vänster fot tre gånger. Dam lika. Man ser på första takten till vänster, på andra till höger (egen kavaljer och dam). Sedan för kavaljer sin dam till plats med höger hand som vanligt.

Avslutning.

Kavaljer n:r 4 för med höger hand in sin dam så, att hon stannar framför och vänd åt honom (två takter). Upprepas först av par 1, sedan 2 och slutligen 3.

Komplimang för varandra på fyra takter, därefter till baka med steg 4. Damerna 2 och 4 gå på två takter mot varandra och fatta varandra i hand, vända mot fronten (1—2). Gå på två takter fram mot fronten (3—4). Damerna 1—3 sluta nu upp på linje och alla damerna gå hand i hand på två takter fram till fronten (5—6). Komplimang mot fronten två takter (7—8). Kavaljererna 2—4 gå sakta efter sina damer utan att fatta varandras händer (3—4). Kavaljererna 1—3 sluta upp på linje (5—6). Komplimang två takter (7—8). Kavaljererna stå då på linje bakom och strax till vänster om sina damer.

LANCIERKADRILJ

Beskriven av *Knut Lindblom*.

Utgångsställning: Fyra par i fyrkant, paren numrerade som fig. 1 utvisar, kavaljer hållande med höger hand sin dams vänstra hand ungefär i bröst-höjd. Ledig hand lätt och ledigt nedhängande.

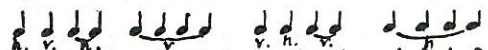
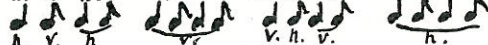
Komplimanger. För dam: Stående på vänster sula, flyttar damen höger fot i en liten båge utåt-bakåt och gör under en ej alltför djup bugning med överkroppen en liten nigning på vänster knä, därefter ställning.

För kavaljer: Stående på höger sula, flyttar kavaljer vänster fot ett litet stycke snett bakåt åt vänster, samtidigt som han gör en lätt böjning på överkroppen. Därefter ställning.

Steg:

Approche-steg (närmande steg): Höger fot framflyttas, vänster fot flyttas efter och nästan intill höger, därefter framflyttas höger fot ännu ett steg, varefter vänster fot framflyttas förbi höger med tåspetsen i golvet och förblir i denna ställning en takt. Därefter baklänges på samma sätt sålunda: Vänster fot bakåt, höger fot nästan intill den vänstra, vänster fot ytterligare bakåt och höger fot intill den vänstra, där den förblir under en takt.

Approche-stegen dansas i antingen 4/4-dels eller 6/8-dels takt enligt följande schema:

I 4/4-dels takt:
I 6/8-dels takt:

Chassé-Croisé (korsande steg): Utföras analogt med approche-stegen fast åt sidan sålunda: Höger fot flyttas åt sidan, vänster fot flyttas efter och nästan intill höger, därefter flyttas höger fot ytterligare ett steg åt sidan, varefter vänster fot flyttas i kors med höger ben och med tåspetsen i golvet, förblir i denna ställning under en takt. Därefter till vänster på samma sätt sålunda: Vänster fot åt vänster, höger fot efter och nästan intill den vänstra, vänster fot ytterligare ett steg åt sidan och höger fot med tåspetsen i golvet i kors och höger fot med tåspetsen i golvet i kors med vänster ben, där den förblir under en takt.

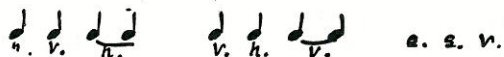
Chassé-croisé-stegen dansas i likhet med approche-stegen i antingen 4/4-dels eller 6/8-dels takt enligt följande schema:

I 4/4 dets takt:
I 6/8 dets takt:

Nignings-steg: Efter en obetydlig nigning på vänster knä framflyttas den högra foten, vänster fot flyttas efter, varefter den högra foten framflyttas på nytt under tåhävning efterföljd av en obetydlig nigning. Under denna tåhävning och nigning på höger ben föres den vänstra foten framåt och förbi den högra, höger fot flyttas efter och vänster fot framflyttas på nytt under tåhävning med åtföljande obetydlig nigning, och på detta sätt fortsätts stegen under omväxlande framflyttning av höger och vänster fot. Nignings-tre-steg dansas i 6/8-dels takt sålunda:

Tåhävning-polka-steg: Höger fot framflyttas, vänster fot flyttas efter och nästan intill höger, höger fot flyttas ytterligare framåt, varefter göres en tåhävning på denna fot. Under denna tåhävning flyttas vänster fot förbi höger framåt, höger fot flyttas efter och nästan intill vänster, vänster fot flyttas ytterligare framåt, varefter göres en tåhävning på denna fot. På detta sätt fortsätts stegen under omväxlande framflyttning av höger och vänster fot. Tåhävning-polka-stegen dansas i 4/4-dels takt sålunda:

Balancé-steg (steg åt ena sidan och tillbaka åt den andra): Höger fot flyttas ett steg åt sidan till höger, vänster fot flyttas efter och intill den högra. Vänster fot flyttas ett steg åt sidan till vänster, höger fot flyttas efter och intill den vänstra. Balancé-stegen dansas i 4/4-dels takt sålunda:

Vanliga gångsteg förekomma också, och dessa böra såväl som alla stegen dansas mjukt och så mycket som möjligt med isättande av tåspetsen först i golvet.

Tur 1.

Efter upptakten, som tillbringas i vila, göra samtliga de dansande komplimang för vis à vis (mitt emot stående par) (1—2), därefter komplimang för egen moitié (den person, som man dansar med) (3—4), samt slutligen komplimang för »grannen», d. v. s. kavaljer n:r 1 för dam n:r 4, kavaljer n:r 2 för dam n:r 1, kavaljer n:r 3 för dam n:r 2 och kavaljer n:r 4 för dam n:r 3, vilka komplimanger av damerna samtidigt besvaras (5—6), varpå utgångsställning intages (7—8). Kavaljer n:r 1 och dam n:r 3 dansa nu approche-steg fram mot varandra och tillbaka, börjande på höger fot vid stegen framåt och på vänster fot vid stegen bakåt (9—12), varefter de med gångsteg och början på höger fot ånyo mötas och omdansa i höger-hand-fattning ett halvt varv medsols samt, släppande varandras händer, återvända till sina platser (13—16). Kavaljererna n:r 1 och 3 fatta därefter med höger hand de egna damernas vänstra händer och promenera, samtliga börjande på höger fot över till varandras platser, varvid par n:r 3 släppes igenom. På vis à vis-plats vända paren ett halvt varv medsols och pro-

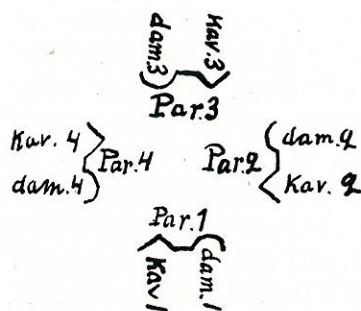
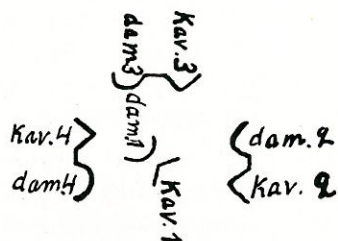
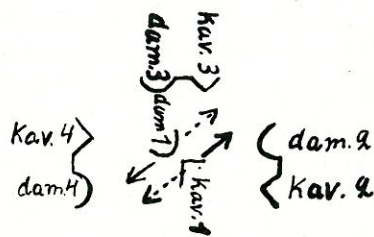
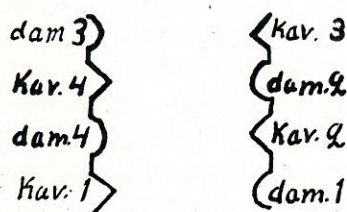
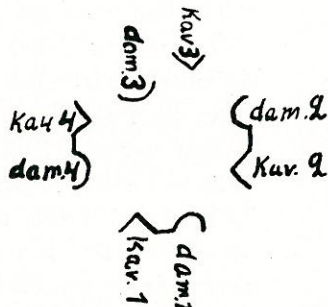
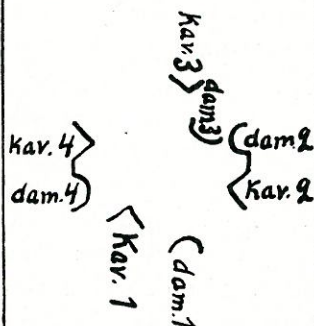
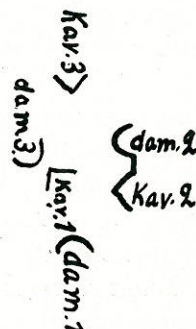
menera på samma sätt, så att par n:r 3 släppes igenom till sin egen plats (17—24). Efter de båda parens återkomst till de egna platserna göres komplimang av samtliga deltagare, denna gång dock först för »grannen» (1—2) och därefter för egen dam respektive kavaljer (3—4), varpå samtliga par i höger-hand-fattning omdansa på plats och utgångsställning intages (5—8).

Hela turen upprepas förutom de första komplimangerna på takterna 1—8, först av kavaljer n:r 2 och dam n:r 4 såsom ledande (9—24, 1—8), därefter av kavaljer n:r 3 och dam n:r 1 såsom ledande (9—24, 1—8) och slutligen av kavaljer n:r 4 och dam n:r 2 såsom ledande (9—24, 1—8). Denna tur avslutas och »avklappas» av dansens anförare vid takt n:r 8. (Det bör observeras, att vid promenaderna över till vis à vis-plats och åter alltid det par släppes igenom, där damen figurerat.)

Tur 2.

Paret n:r 1 dansar approche-steg med början på höger fot framåt i riktning mot par n:r 3 (25—26), därefter baklänges till plats (27—28), så ett fotombytesteg på höger fot framåt (29), varefter kavaljeren med ett par gångsteg placerar sin dam mitt emot sig i fyrkantens mitt, men båda vända något snett i förhållande till de övriga paren, så att kavaljeren har damen n:r 2 snett till höger och något bakom sig, så som fig. 2 utvisar (30), samt gör en lätt komplimang för sin dam, som av denna besvaras (31—32). Kavaljer och dam n:r 1 göra nu i fyrkantens mitt och på den sneda linje de intaga chassé-croisé, båda först åt höger och därefter åt vänster, så som pilarna i fig. 3 utvisa (33—36), omdansa därefter med gångsteg, börjande på höger fot och med slutna fattning n:r 4 ett och ett kvarts varv medsols (37—39), varefter paret skiljes åt (40) på sådant sätt, att damen placeras bredvid kavaljer n:r 2 och kavaljeren ställer sig vid sidan av dam n:r 4, samtidigt som par n:r 3 delar sig så, att damen ställer sig vid sidan av kavaljer n:r 4 och kavaljeren vid sidan av dam n:r 2 (40). De dansande intaga nu de platser, som visas i fig. n:r 4. De på detta sätt uppkomna linjerna dansa så med handfattning linjevis approche-steg på höger fot framåt (41—42) och på vänster fot baklänges (43—44), och på höger fot framåt igen (45—46), varefter varje par för sig i slutna fattning n:r 4 och med gångsteg, börjande på höger fot, omdansar till platsen för utgångsställningen (47—48).

Hela turen upprepas av paren n:r 2, 3 och 4 i tur och ordning (25—48, 25—48, 25—48) med den änd-

Fig. 1Fig. 2Fig. 3Fig. 4Fig. 5Fig. 6Fig. 7

ring i uppställningarna, som betingas av det dansande parets utgångsläge. Kavaljer n:r 2 skall alltså vid sin placering i fyrkantens mitt ha damen n:r 3 snett till höger och något bakom sig, kavaljer n:r 3 på samma sätt ha damen n:r 4 snett till höger och något bakom sig och kavaljer n:r 4 ha damen n:r 1 snett till höger och något bakom sig. Andra och fjärde omgångens approche-steg på takterna 41—44 ske i överensstämmelse härmed i rät vinkel med första och tredje omgångens.

Tur 3.

Dam n:r 3 dansar likasom figurerande för kavaljer n:r 1 med ett nignings-tre-steg på höger fot något åt höger inåt i fyrkanten enligt fig. n:r 5 (49) samt placerar på följande takt vänstra foten intill den högra, (50), dansar därefter framför och förbi sin kavaljer samt med ryggen vänd mot denne ytterligare något inåt i fyrkanten med ett nignings-tre-steg på vänster fot (51), varefter högra foten flyttas intill den vän-

stra (52). På samma tvenne takter (51—52) dansar kavaljeren n:r 1 med precis lika steg som motstående dam och figurerande för henne något åt vänster inåt i fyrkanten enligt fig. n:r 6. Dam n:r 3 och kavaljer n:r 1 dansa åter nignings-tre-steg på höger fot åt höger och ytterligare något närmare mot varandra enligt fig. n:r 7 (53) samt göra där en lätt komplimang för varandra (54) och återvända med baklänges-nignings-tre-steg, dam börjande på höger och kavaljer på vänster fot, till egen kavaljer, respektive dam (55—56). Alla de fyra damerna dansa nu med nignings-tre-steg, börjande på höger fot, och därefter omväxlande vänster- och höger-nignings-tre-steg under en obetydlig sväng åt vänster in emot fyrkantens mitt, där alla för ett ögonblick mjukt och lätt fatta varandra med högra handens fingertoppar och sålunda bilda likasom ett kors (57—58), släppa därpå omedelbart varandras händer, men räcka i stället den vänstra handen till vis à vis-kavaljer, som med vänster-hand-fattning och höger hand om damens midja för denna runt ett varv motsols under två nignings-tre-steg på höger och vän-

ster fot (59—60). Damerna fortsätta nu precis på samma sätt, alltså med nignings-tre-steg och under en lätt och mjuk fattning med höger hand till egen kavaljer (61—62), som i vänster-hand-fattning på liknande sätt som nyss med vis à vis-dam nu för sin egen dam runt motsols (63—64).

Hela turen upprepas, först med dam n:r 4 och kavaljer n:r 2 (49—64), därefter med dam n:r 1 och kavaljer n:r 3 (49—64) och sist med dam n:r 2 och kavaljer n:r 4 (49—64), såsom inne i fyrkanten under takterna 49—56 figurerande personer.

Tur 4. Visiterna.

Paret n:r 1, kavaljer med höger hand hållande sin dams vänstra, dansar med gångsteg och början på höger fot fram emot par n:r 2 (65—66), där komplimang göres, som av detta par samtidigt besvaras (67—68). Fortfarande med gångsteg i handfattning och börjande på höger fot vänder sig paret n:r 1 därefter helt om motsols och dansar över till det mitt emot stående paret n:r 4 (69—70), där också komplimang göres, som av detta par nu besvaras (71—72). Kavaljererna n:r 1 och 4 släppa nu sina damers händer samt figurera för varandras damer på sådant sätt, att båda kavaljererna dansa chassé-croisé-steg bakom egen dam först åt höger (73—74) och därefter åt vänster (75—76), samtidigt som damerna framför sina kavaljerer och med ryggen mot dessa dansa chassé-croisé-steg åt vänster (73—74) och höger (75—76) mitt emot vis à vis-kavaljer. De båda paren dansa därefter, kavaljererna efter vändning åt höger och damerna efter vändning åt vänster, var för sig, med slutna fattning n:r 4 och med gångsteg, börjande på höger fot medsols till egen plats (77—80). Damerna n:r 1 och 3 dansa därefter med nignings-tre-steg, börjande på höger fot och med en lätt höger-hand-fattning vid mötet, över till vis à vis-kavaljer (81—82), vilka, i likhet med vad som beskrivits för sista delen av tredje turen, med vänster hand taga emot de kommande damerna och föra dem runt (83—84). Damerna återvända därefter på samma sätt till de egna kavaljererna, som likaledes föra sina damar runt (85—88).

Hela turen upprepas, först av par n:r 2, som gör visit hos par n:r 3 och 1 (65—88), därefter av par n:r 3, som gör visit hos par n:r 4 och 2 (65—88) och sist av par n:r 4, som gör visit hos par n:r 1 och 3 (65—88).

Tur 5.

Samtliga kavaljerer fatta med vänster hand sina damers vänstra händer och alla dansa med tåhävning-polka-steg och början på höger fot kedja, kavaljererna motsols och damerna medsols, ömsevis fattande den mötande personens högra eller vänstra hand (89—92). Då kavaljerer på halva vägen möter egen dam, fattar han icke hennes hand, lika litet som hon sträcker fram sin hand till fattning, utan båda dröja och taga ett par små steg på stället (93—94), varefter följer ömsesidig komplimang (95—96). Kedjan fortsättes därefter på alldeles samma sätt till egen plats, där likaledes komplimang göres men ingen handfattning (97—104). Samtliga par taga därefter »korsfattning framför» och paret n:r 1 passerar med fyra tåhävning-polkasteg och början på höger fot i en liten båge inuti fyrkanten framför paren n:r 2, 3 och 4 samt stannar på egen plats men med ryggen vänd åt paret n:r 3 (105—108). Paret n:r 2 dansar nu med två tåhävning-polkasteg, likaledes börjande på höger fot, och ställer sig omedelbart efter paret n:r 1 (109—110), varefter paret n:r 4 på liknande sätt dansar in och placerar sig bakom par n:r 2 och framför par n:r 3 (111—112). Alla paren stå nu på kolonn och vända åt samma håll som par n:r 3. Samtliga kavaljerer släppa därefter sina damers händer samt dansa med noga iakttagen rättning linjevis bakom de egna damerna ett chassé-croisé-steg åt höger (89—90), samtidigt som damerna, också med iakttagen rättning linjevis, framför de egna kavaljererna och med ryggen mot dessa dansa ett chassé-croisé-steg åt vänster (89—90), så att båda linjerna skiljas åt och komma på ungefär två korta stegs avstånd från varandra. Såväl dam- som kavaljerlinjen taga därefter ett balancé-steg inåt, mot varandra, och

Fig. 8

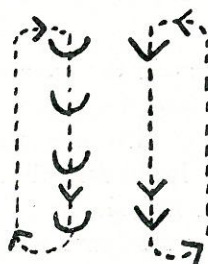
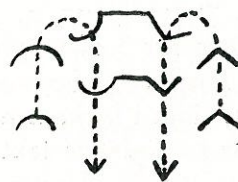

Fig. 9

utåt, från varandra (91—92). Kavaljererna dansa sedan, fortfarande med iakttagen rättning inbördes, ett chassé-croisé-steg åt vänster bakom sina damer (93—94), samtidigt som damerna, också i rättning, dansa ett chassé-croisé-steg åt höger framför sina kavaljerer och med ryggen mot dessa (93—94), och dessa chassé-croisé-steg böra av såväl damerna som kavaljererna uttagas rätt långa, så att linjerna ånyo komma på två korta stegs avstånd från varandra. Båda linjerna taga så balancé-steg mot och från varandra (95—96). Kavaljererna och damerna, som nu befinna sig så, som fig. n:r 8 utvisar, promenera med gångsteg, börjande med höger fot, linjevis efter varandra, kavaljererna i tur och ordning vikande av åt vänster och damerna likaledes åt höger, alltså utåt från varandra, bort från den riktning, de nyss innehade (97—100), vika därefter vid den plats, som nyss innehafts av paret n:r 4, inåt mot varandra och framåt, varvid kavaljererna vid mötet med egen dam och under gången fram emot den plats, där promenaden började, för ett ögonblick med sin högra hand fattar damens vänstra, se fig. n:r 9. Linjerna skilja sig dock strax från varandra och placera sig på ungefär tre stegs avstånd från varandra och linjevis vända mot varandra (101—104). Kavaljerer och damer, linjevis hållande varandra i hand, dansa nu approche-steg på höger fot fram emot varandra, på vänster fot baklänges ifrån varandra och på höger fot framåt mot varandra igen (105—110), varefter varje par för sig med slutna fattning n:r 4 och med gångsteg, börjande på höger fot, omdansa till egen plats (111—112).

Hela turen upprepas med kedja i tåhåvnings-polkasteg och komplimanger (89—104), varefter paret n:r 2 gör den lilla rondan framför och förbi paren n:r 3, 4 och 1 samt ställer sig på egen plats och med ryggen vänd mot paret n:r 4. Paret n:r 3 sluter sig närmast efter par n:r 2, och paret n:r 1 efter paret n:r 3 (105—112). Därefter vidtager åter chassé-croisé-steg, kavaljererna åt höger i linje efter kavaljer n:r 2 och damerna åt vänster i linje efter dam n:r 2, samt balancé-steg inåt och utåt (89—92), därpå som nyss beskrivits chassé-croisé-steg linjevis över till varandras platser samt balancé-steg (93—96), så promenaden utåt och bortåt samt inåt och framåt, ledd av respektive dam och kavaljer n:r 2 (97—104), och slutligen approche-steg och omdansning med egen dam till plats (105—112). Upprepas likadant, först av samtliga deltagarna i kedja och komplimanger (89—104) och därefter av paret n:r 3 som ledande par (105—112). Upprepas igen av samtliga (89—104) och därefter av paret n:r 4 som ledande par (105—112).

Efter fjärde parets ledning av femte turen och den därpå följande omdansningen av samtliga paren till egna platser dansas kedja och komplimanger som förut (89—104), varefter dansen avslutas med komplimanger från plats först för vis à vis stående (105—106), därpå för egen dam, respektive kavaljer (107—108) och sist för »grannen» (109—110), varpå utgångsställning intages (111—112).

Till ledning för musiken bör dansens anförare vid slutet av varje tur markera, att turen är färdigdansad genom en klappning i händerna.

FRANSÄS

Fransäsen är en serie kontradanser, som på 1700-talet kom från England till Frankrike, sedan även till Tyskland och Sverige. Den utfördes av flera par och har olika turer, vid vilka de dansande fördela sig i kadriljer (en kadrilj = fyra par, uppställda i fyrkant mitt emot varandra). Efter hand dansades fransäs företrädesvis med paren uppställda på linje mitt emot varandra.

Nya turer skapades: damombyte, promenad, ronde, chaine m. fl. Många av dessa turer voro endast promenad i olika figurer, varigenom fransäsen fick en viss likhet med den högtidligare promenadfransäsen. I allmänhet slutade turererna med omdansning på plats. Ofta inlades i fransäs, vals, polka eller galopp.

Anföraren skall utropa turererna och i övrigt leda dansen på ett trevligt och omväxlande sätt.

I Sverige dansades fransäs ganska allmänt till omkring 1900. Vid baler och familjebjudningar förekommo minst en och ibland flera uppspelningar till fransäs på samma kväll. Till en bal hörde ett program i trevligt format (ofta med en liten blyertspenna fäst med ett silkessnöre), som upptog kvällens alla danser.

Det hände även att kompositören till musiken fanns angiven. Det förekom även på programmet en streckad rad vid varje dans, där damens alla kavaljersnamn skulle antecknas. Själva uppjudningen var en hel ceremoni med presentation för damen och hennes sällskap, om de voro obekanta för varandra. Efter

komplimang för damen framställdes frågan om att få dansen med henne. Damen såg då efter i programmet om hon var ledig och önskade giva ett jakande svar. Kavaljeren skulle då anteckna sitt namn på damens program.

Det gällde att passa på från början om det var någon »viss» dam man önskade en dans med. Uppbudningen till fransäs gick till som ovan anförts, men dessutom skulle antingen kavaljeren höra efter vis à vis (ett par att dansa emot), eller också utbad han att damen, som han uppjudit, skulle göra honom sällskap till paret, som man önskade dansa fransäs tillsammans med. Var man obekanta, skedde först presentation och därefter framställdes önskan om »vis à vis» i fransäs. Därefter gjordes anteckningar i programmet.

När man kom till fransäs i programmet, spelade musiken upp till fransäs (förspel). Efter förspelet följde en paus. Kavaljererna uppsökte sina damer och gjorde djup komplimang för dessa samt bjödo armen, gingo så parvis till vis à vis, där det gjordes parvis komplimang för varandra. Därefter intog paret plats i kadriljen eller på linje.

Ovanstående är anført för att vår tids ungdom, som är så helt främmande för dylika ceremonier, då det gäller dans, skall, om den så önskar, kunna göra sig en föreställning om den festivitas, som rådde under fransäsens dagar.

Utän att iakttaga dessa former kommer dansen icke till sin rätt.

Själva beskrivningen är i kortfattad form, enär det troligen på varje plats finnes personer, som kunna visa turerens ordning. Dessutom fanns det lika många variationer på fransäs, som ledare av dansen.

Här följer de vanliga turererna.

Utgångsställning: Två parallella linjer vända emot varandra. Första och andra kavaljer bestämdes av ledaren, som på en vanlig bal ställde sig vid musiken och dansade första kavaljer. Vid kalas, familjebjudningar o. dyl., var det alltid första kavaljer mitt emot den sida där värdinnan placerade sig. Orsaken därtill var, att värdinnan skulle ha första komplimangen. Ledaren går in mitt emellan linjerna, klappar i händerna och utropar: »Vi dansar enkla turer (kan även dansas dubbla), enkel figuré, första kavaljer, andra (med armrörelser visas de olika sidorna).

Fattning: Öppen fattning n:r 1 och kadriljomdansning.

Steg: Mjuka gångsteg, sidsteg, kadriljomdansningssteg och hoppsteg.

Ledaren: »Första tur!»

A. Kavaljer och dam göra komplimang emot varandra (öppen fattning n:r 1), går linjevis emot vis à vis, ånyo komplimang emot varandra, omedelbart därpå komplimang för vis à vis samtidigt som kavaljeren släpper damens hand och paren fortsätta över till vis à vis' utgångsplats. Damerna skola gå igenom eller innanför vid övergången. Kavaljer dröjer något efter dam.) Kavaljeren fattar damens hand (öppen fattning n:r 1). Då ny repris spelas, upprepas turen från början så, att paren komma till sina platser. Omdansning.

B. Därpå göres chaine.

C. När damerna komma tillbaka i chaine, fatta kavaljererna med vänster hand damens vänstra och höger arm om damens midja och »svingar» runt ett varv på plats (kavaljer står då bakom dam, något till vänster), fortsätter över till vis à vis' plats, kavaljer vid mötet rygg om rygg), med chassésteg (sidsteg) och stannar där till reprisens slut (med öppen fattning n:r 1).

D. Komplimang för varandra, går därpå fyra steg emot varandra, ånyo komplimang, då kavaljeren släpper damens hand. (Genomgång.) Alla går till sin utgångsplats, där kavaljeren under komplimang fattar damens hand.

Ledaren avklappar turen.

Ledaren: »Andra tur figuré!»

Första kavaljer börjar!

A. Kavaljeren gör en liten bugning emot egen dam, då han släpper hennes hand. Första kavaljer och andra dam figurera. (Utföres olika, vanligen fyra steg åt vänster, fyra steg åt höger och rätt över till vis à vis' plats. Upprepas så, att kavaljer och dam komma till utgångsplats).

Omdansning.

Ledaren: Andra figuré!

B. Andra kavaljer och första dam dansar avd. A. Avklappning.

Ledaren: Tredje tur »kedja»!

A. Kavaljerna göra komplimang för egna damer. Första kavaljer och andra dam gå emot varandra och göra komplimang. Kavaljeren räcker därpå höger hand mot damen och fattar hennes högra hand och båda stå stilla, sida vid sida. Vänster hand räcket egen dam och kavaljer. Första kavaljer släpper andra damens hand. Kavaljerna hålla kvar egna damers vänstra händer och fatta med höger arm damen om livet och dansar, första kavaljer med sin dam chassésteg över, men inväntar först *andra* kavaljer med sin dam, som först »svingar» runt motsols ett varv och sedan rätt över (kavaljerna rygg om rygg). Kavaljerna göra komplimang emot damerna. Första kavaljer och andra dam gå fyra små steg emot varandra och göra djup komplimang för varandra, därefter baklänges till plats på fyra små steg. Gör komplimang för egen dam och fortsätter i likhet med tur 1, avd. D.

Det hela upprepas av andra kavaljer och första dam.

Avklappning.

Ledaren: *Fjärde tur »damombytte»!*

Komplimang för varandra parvis, fyra små steg mot vis à vis, komplimang emot varandra, dito mot vis à vis. Kavaljeren bjuder därpå vis à vis' dam vänstra handen, som hon fattar med egen höger och under det kavaljeren drager sig till sin utgångsplats, för han damen med sig.

B. Omdansning.

C. Lika med tur 1 B, C och D.

I denna tur kan inläggas vals, galopp eller andra danser. Dessa upptåg göras med den lånade damen.

Nu upprepas turen från början så, att kavaljerna byta tillbaka damerna.

Avklappning.

Ledaren: *Femte tur »promenad»!*

Enkel promenad = Ett varv

Dubbel promenad = Två varv

Kavaljeren bjuder under komplimang egen dam vänster hand, som hon fattar med egen vänster hand. (Detta sker under förspelet.)

Vid förspelets slut kommenderar ledaren »*marsch!*» Kavaljerna gå i ring utanför motsols, damerna i ring innanför medsols. Då kavaljerna möta egna damer göres en liten bugning emot varandra samtidigt som kavaljerna göra *helt om marsch* och bjuda damerna sin arm och återvända gemensamt medsols till plats.

Ledaren: *Figuré »första»!*

Lika med tur 2 A.

Turen upprepas, endast med den skillnad, att i figuré ledaren utropar *andra* figuré och avd. B. lika med tur 2 B.

Fransäsen kan här avslutas eller fortsättas med extra upptåg, beroende på ledaren. Det förekom figuré med skuggning, som tillgick så, att när t. ex. första kavaljer och dam figurera, följde första dam efter sin kavaljer strax bakom och andra kavaljer bakom sin dam under hela figurén, och tvärtom. Dansen kan avslutas med vals, promenad-polonäs o. s. v.

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Beskriven av Greve *Magnus Stenbock*.

Nedanstående francaise saknar nog kulturhistoriskt eller danshistoriskt värde eller intresse då den till stor del är ihopfogad av olika francaise-turer, som under-teknad dels lärt sig av äldre herrgårdsfolk i Östergötland, dels funnit i gamla beskrivningar.

Troligen saknas i denna francaise flera turer, som enligt traditionen icke gärna kunde undvaras; den är nämligen sammansatt av sådana francaise-turer, som jag enligt erfarenhet funnit kunna uppskattas (och lätt uppfattas) av vår tids ungdom.

Denna francaise har använts vid många julbjudningar och baler på östgötaherrgårdarna, samt i stock-

holmssocieteten såsom en i allmänhet rätt uppskattad omväxling i det enformiga jazzandet (fr. o. m. 1934 och alltjämt).

Den har emellertid den egenskapen att vara så pass lätt, att ett större sällskap utan förkunskaper kan ha nöje av densamma (förutsatt att ledaren före varje ny tur gör en kort beskrivning).

I allmänhet har det visat sig vara mest lagom, att taga med omkring 6 à 7 turer. Jag har här emellertid medtagit några fler att variera med. De med fet stil angivna bilda stommen, de övriga kunna undvaras, läggas till, eller bytas ut, allt efter behag.

Utgångsställning: Denna francaise-beskrivning är planerad för omkr. 24 par uppställda i fyrkant i ett rum omkr. 10×10 m. stort, men kan med erforderliga modifikationer (bl. a. med avseende på musiken) dansas av nästan hur många par som helst (dock absolut minst 4 par och helst åtminstone 8 par).

Tur 1. **Approche.**

Musik: Schubert: Marche hongroise op. 94 1:sta repris.

A. De båda leden på premier gå emot varandra, göra komplimang och återvända därefter bakåt, hela tiden linjevis hållande varandra i händerna (1—8).

B. Detsamma för sekund (1—8).

Tur 2. **Figuré.**

Musik: Marche hongroise, 2:dra och 3:dje repriserna.

A. Herrarna på premiers herrsida och damerna på premiers damsida gå emot varandra. När de mötas på halva vägen göres komplimang, varefter fortsättes till motsatta sidan (9—16). Där vända de figurerande, dansa tillbaka och göra återigen komplimang när de mötas på halva vägen. Vid framkomsten göres en omdansning ett halvt varv medsols med egen dam resp. kavaljer (17—24).

B. Samma tur för damerna på premiers herrsida och herrarna på premiers damsida (9—24).

C. Samma tur för herrarna på sekonds herrsida och damerna på sekonds damsida (9—24).

D. Samma tur för damerna på sekonds herrsida och herrarna på sekonds damsida (9—24).

Tur 3.

Musik: Schubert: Marche militaire op. 51 1:sta repris (en eller ev. två gånger).

Anföaren kommenderar: »Stor ronde». Ringen rör sig några steg (t. ex. medsols), varefter ledaren tar

några steg inåt i ringen, dragande de närmaste med sig. Efter det han återvänt till ringens periferi går någon annan inåt o. s. v. (Ringens får genom dessa inbuktningar tillfälle att beskriva olika former, vilka dock aldrig bli så regelmässiga som t. ex. i Fryksdalspolskans tredje tur.)

Tur 4. **Chaine** (kedja i ring).

Musik: Marche militaire: Trio. (Hur mycket därav är helt beroende på de dansandes antal.)

Dansas på vanligt sätt och av alla runt salen.

Tur 5. **Dambyte.**

Musik: Marche hongroise, 1:sta och 2:dra repriserna.

A. Premierparen dansa fram med öppen fattning n:r 1 emot vis-à-vis-linjen (1—4). Då linjerna mötas mitt i salen göres komplimang, först för egen dam resp. kavaljer (5—6), därefter för vis-à-vis-damen resp. -kavaljeren (7—8), varefter kavaljerna föra sina vis-à-vis-damer (öppen fattning n:r 1) till sina egna platser (9—12), där omdansning sker med slutten fattning n:r 4 (13—16).

B. Detsamma för sekundparen (1—16).

C. Premier byter igen, så att varje dam återkommer till sin ursprungliga plats (1—16).

D. Detsamma för sekund (1—16).

Tur 6. **Vals.**

Musik: Schubert: Valse sentimentale, op. 50 n:r 13 (spelas i sin helhet).

Anföaren kommenderar »stor ronde», vilken dansas medsols och med valssteg. Efter några takter delar ledaren av ringarna i två, genom att släppa den dam han håller i vänstra handen och istället dansa mitt över och taga någon av därvarande damer i vänstra handen. Nu dansas i två ringar, vilka dock snart på motsvarande sätt delas i åtta o. s. v. Till sist dansar varje kavaljer (t. ex. fr. o. m. när andra repriserna börjar för andra gången) endast med sin egen dam med slutten fattning n:r 4 (men slutligen med slutten fattning n:r 1) småningom till plats.

Tur 7. Chaîne anglaise.

Musik: Schubert: Balettscen ur »Rosamunda» (spelas i sin helhet).

A. Kavaljererna på premier föra fram sina damer med vänster hand i damens vänstra, varefter damerna dansa rätt över till vis-à-vis-plats, varvid de fatta mötande dam i höger hand. Framkomna till vis-à-vis-plats föras de runt ett halvt varv motsols av vis-à-vis-kavaljererna, varvid dessa föra dem med vänster hand i damens vänstra och höger om hennes liv. Damerna fatta varandra, åter komma halvvägs i höger hand, varefter de, framkomna, föras runt ett halvt varv av sina egna kavaljerer (1—16).

B. Detsamma för sekund (1—16).

Tur 8. Galopp.

Musik: Schubert: Galop, op. 49.

Uppställning i ring. Kavaljererna taga ett steg inåt och alla vända sig för dans i motsols riktning. Första paret på premier börjar dansa med galoppsteg och slutet fattning n:r 1. De dansa nu mellan de uppställda paren ringen runt. Återkomna ställa de upp sig, kavaljerer mitt emot damen. Så fort paret n:r 1 passerat paret n:r 2 börjar detta par dansa, i sin tur följt av paret n:r 3 o. s. v. Varje par ställer upp sig efter fullbordat galoppvarv. På så vis befinner sig hela tiden hälften av antalet dansande uppställda såsom en allé, genom vilken den andra hälften dansar.

Tur 9. Vals.

Musik: Schubert: Valse, op. 9.

Damerna taga i ring vända utåt och dansa medsols med valssteg. Kavaljererna taga i ring utanför, vända inåt och dansa motsols. När ledaren säger »stopp» dansar varje kavaljer vanlig vals med den dam, som då stod mitt för honom.

Tur 10. Galopp. »Herrborumsturen».

Musik: Schubert: Galop, op. 49.

Denna tur har fått sitt namn därigenom, att den alltsedan 1870-talet ofta dansats i herrgårdsfrancaiser-na, förr vanligen anförd av greve Nils Mörner på Herrborum och kapten Ludwig De Geer på Skälboö.

Den trasslar sig gärna om man ej har tillgång till två kunniga ledare.

De dansande delas upp i två partier. Det ena, bestående av premiers herrsida och sekonds herrsida, anføres av kavaljer n:r 1 på premiers herrsida, herr X. Det andra, bestående av premiers damsida och sekonds damsida, anføres av den borttersta kavaljeren på premiers damsida, herr Y (Fig. 1).

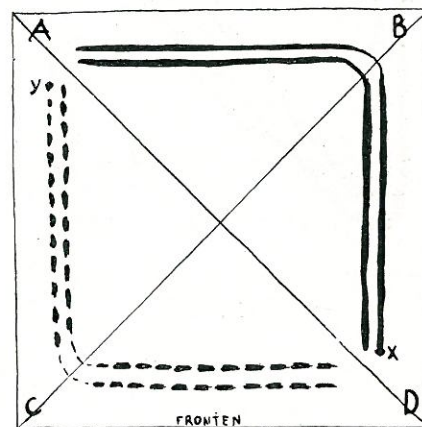

Fig. 1.

Alla taga slutet fattning n:r 1. Paren på premiers herrsida vända sig mot fronten, paren på premiers damsida åt motsatta hållet. Paren på sekonds herrsida vända sig åt höger (från fronten sett), paren på sekonds damsida åt vänster.

X och Y börja nu dansa följda av hela sina partier. De vika genast av åt höger (från dem själva räknat) och dansa upp på diagonalen (D—A). När de mötas (och därvid först i allra sista stund) öppnar Y och alla paren som följa efter honom. X:s parti dansar igenom (Fig. 2).

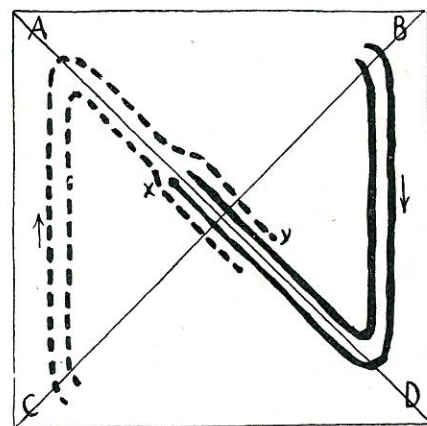

Fig. 2.

Hunna till hörnen A, resp. D, vika de av, vardera åt vänster och följa var sin vägg (X: väggen A—C, Y: väggen D—B). Hunna till hörnen C, resp. B, vika de av, vardera återigen åt vänster och dansa upp på

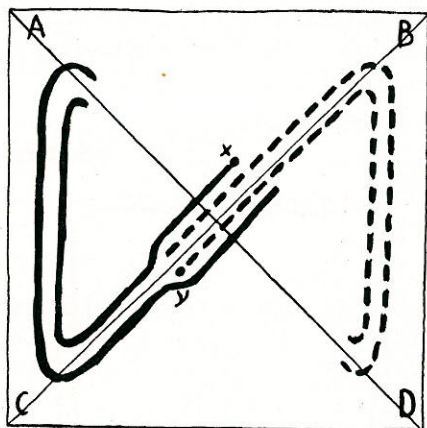

Fig. 3.

diagonalen (C—B). Denna gång öppnar X och hans efterföljare, också givetvis först i sista stund (Fig. 3). Hunna till hörnen B, resp. C, vika ledarna av, vardera åt höger och följa väggarna (X: väggen B—D, Y: väggen C—A) och stå därefter såsom vid turens början.

Man fortsätter nu tills man fått nog, på samma sätt som förut beskrivits.

Hela turen dansas med god fart.

Tur 11. **Approche**

Lika med tur 1.

Tur 12. *Avtackning inför värdfolket.*

Musik: Marche militaire: Trio.

Alla paren tåga i kolonn fram till värdfolket och göra komplimang för dem, i tur och ordning.

M U S I K

OXDANS

Tur 1
 (Långsam bugning) 1-8
 (Hastig bugning) 1-16
 (Utslagssteg) 17-24
 I övriga turer är indelningen lika med tur I.

Takt.
 1-8
 1-16
 17-24

$\text{♩} = 112$

Melodin spelas rätt igenom.

SEXTUR

$\text{♩} = 106$

Melodin spelas rätt igenom med repris.

LEKSANDSLÅT I

$\text{♩} = 132$

Melodin spelas rätt igenom med repriser.

LEKSANSLÅT II

$\text{♩} = 132$

Melodin spelas rätt igenom med repriser.

VINGÅKERSDANS

$\text{♩} = 176$

Melodin spelas rätt igenom.

Tur 1
(Dalsteg och under armen)	Takt.
1-32
Tur 2
(Dam, över, vals)	1-16
Tur 3
(Portar)	17-32, 1-16
Tur 4
(Under kav. arm)	17-32
Tur 5
(Vals i ring)	1-16
Tur 6
(Knäfall)	17-32
Tur 7
(Alla tre bakom varandra)	1-16
Tur 8
(Gammalvals)	17-32, 1-16
Tur 9
(Översparkning)	17-32
Tur 10
(Vingåkerssteg)	1-16
Tur 11
(Avslutning)	17-32

D.S. Sluttakt

HALLINGEN

129

♩ = 100 = Tempo 1

♩ = 100 = Tempo 2

Tur 1
(8 steg framåt)
(Klacksteg)

Takt. Tempo
1-8 1
9-16 1

Tur 2
(Glidsteg)
(Hoppsteg mot
varandra)

1-8 2
9-16 1

Tur 3
(Härsteg)
(Sparksteg)

1-8 1
9-16 1

Tur 4
(Hjulning)
(Glidsteg)

1-8 1
9-16 2

Tur 5
(Sittsteg)
(Omdansning)

1-8 1
9-16 1

Melodin spelas
rätt igenom

JÖSSEHÄRADSPOLSKA. (Bearbetad för scenen.)

♩ = 168

Tur 1
(Jössehäradssteg)
(Hjulning)
(Återupprepas 1 gång)

Takt.
1-6
7-8
1-8

Tur 2
(Springsteg från var-
andra
(Handkl. höger hand
i golv)

9-10
11-12

(Östgötasteg mot
varandra)
(Omdansning)
(Återupprep. 1 gång)

13-14
15-16
9-16

Tur 3
(Lika m. tur 1, 1 gång)

1-8

Tur 4
(Utslagssteg i sidled
fram o. tillbaka, om-
dansning)
(Återupprep. 1 gång)

9-16
1-16

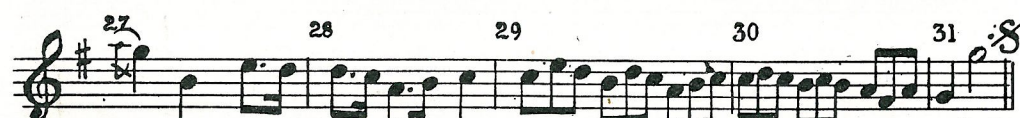
Tur 5
(Lika m. tur 1, 1 gång)

1-8

Tur 6
(Sidsteg o. överspark-
ning)

17-31

Tur 8 och 9
(Jössehäradssteg o.
handvolt)
(Återupprep. 1 gång)
(Polska)

1-8
1-8
1-8

1:a repr. 2 gång.
2:a » 2 »
1:a » 1 »
2:a » 2 »
1:a » 1 »
3:e » 2 »
1:a » 3 »

KADRILJ FRÅN BARA HÄRAD, SKÅNE

$\text{♩} = 116$

Tur 1 Takt.
 (Stor ring) 1-8 1-8
 (Stöt) 9-16, 9-16
 (Figuré) 17-24, 25-32
 (Chassé) 33-40

Tur, 2, 3, 4 och 5 samma indelning.

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 2 »
 3:e » 1 »
 4:e » 1 »
 5:e » 1 »

Återupprepas 4 gånger.

Repriser 3 och 4 spelades mest (beroende på platsens storlek), endast en gång var. Sjätte reprisen kan strykas.

KÖRA TILL SÄRSLÖV

$\text{♩} = 120$

1 2 3 4
5 6 7 8 9
10 11 12 13 14
15 16 17 18 19
20 21 22 23
24 25 26 27
28 29 30 31 32

Melodin spelas rätt igenom.

TREKARLSPOLSKA

$\text{♩} = 160$

1 2 3 4
5 6 7 8 9
10 11 12 13 14
15 16

D.S.

Tur 1
(Sammanslagn.)
(Figuré o. om-
dansning) 9-16, 9-16
(Små ringar) 1-8

Tur 2 och 3
(Samma indelning
som tur 1)

Tur 4
(Sammanslagn.)
(Figuré o. om-
dansning) 9-16, 9-16
(Kavalj. om-
dansn., Dam.
stor ring) 1-8

Takt.
1-8

1-8

1-8

1-8

1:a repr. 1 gång,
därefter varje re-
pris 2 gånger till
slut, då 1:a repr.
spelas 1 gång.

KADRILJ FRÅN TORNA HÄRAD

	Takt.
(Stor rond) 1-8,	1-8
(Stöt, prem.)	9-16
(Stöt, sek.)	9-16
(Figuré, prem.)	17-24,
17-24, 25-32,	25-32
(Dambyte)	1-8
(Stöt, sek.)	9-16
(Stöt, prem.)	9-16
(Figuré, sek.)	17-24,
17-24, 25-32,	25-32
(Dambyte, sek.)	1-8

För övriga turer lika.

$\text{♩} = 120$

The musical score for 'KADRILJ FRÅN TORNA HÄRAD' is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of 32 measures, divided into four systems of eight measures each. The first measure is marked with a first ending symbol (S. 1). Measures 2, 3, 4, 5, and 6 have small numbers above them. Measures 7, 8, 9, 10, 11, 12, and 13 have small numbers above them. Measures 14, 15, 16, 17, 18, 19, and 20 have small numbers above them. Measures 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, and 28 have small numbers above them. Measures 29, 30, 31, and 32 have small numbers above them. The score ends with a double bar line and a 'D.S.' (Da Capo) instruction. There are also some wavy lines (trills) and a first ending symbol at the end of the piece.

1:a repr.	2 gång.
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	1 »
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	1 »

Återupprepas 4 gånger.

»KIVIKS MARKNAD»

	Takt.
(Marsch)	1-8
(Figuré)	9-16
(Dambyte, figuré)	9-12
(Omdansning)	13-16

$\text{♩} = 106$

The musical score for '»KIVIKS MARKNAD»' is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of 16 measures, divided into four systems of four measures each. The first measure is marked with a first ending symbol (S.). Measures 1, 2, 3, 4, 5, and 6 have small numbers above them. Measures 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, and 16 have small numbers above them. The score ends with a double bar line and a 'D.S.' (Da Capo) instruction.

1:a repr.	1 gång.
2:a »	2 »

»FRIA VALEN»

(Ring motsols) 1-8
 (Ring medsols) 1-8
 (Figuré) 9-16
 (Ring) 1-8, 17-24
 (Figuré) 17-24

$\text{♩} = 102$

The score for 'FRIA VALEN' is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of six staves of music. The first staff begins with a tempo marking of quarter note = 102. The second staff is marked with a first ending bracket (S.1) and contains measures 1 through 6. The third staff contains measures 7 through 12, ending with a 'Fine' marking. The fourth staff contains measures 13 through 18, with a second ending bracket (S.2) starting at measure 17. Below the fourth staff, the instruction 'D.S. al Fine e poi repr. 3' is written. The fifth staff contains measures 19 through 24, ending with a 'D.S.' marking. The sixth staff is labeled 'Marsch' and contains a short melodic phrase. The final staff is a short concluding phrase.

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 1 »
 1:a » 2 »
 3:e » 1 »

SLÄNGPOLSKA FRÅN SKÅNE

$\text{♩} = 132$

The score for 'SLÄNGPOLSKA FRÅN SKÅNE' is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It consists of four staves of music. The first staff begins with a tempo marking of quarter note = 132. The second staff contains measures 1 through 4. The third staff contains measures 5 through 8. The fourth staff contains measures 9 through 12. The fifth staff contains measures 13 through 16. The piece concludes with a double bar line.

Melodin spelas
 rätt igenom med
 repriser.

KADRILJ FRÅN OXIE HÄRAD, SKÅNE

Takt.
 (Stor rong) 1-8, 1-8
 (Omdansning) 9-24
 (Stöt, prem., sek) 25-32
 (Stöt, prem., över) 25-32
 (Stöt, prem., över) 33-40
 (Chaine) 33-40
 (Stöt, sek., prem.) 41-48

Övriga turer lika, endast den skillnad, att i 2:a och 4:e turen börjar sekond, i övriga turer premiär.

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 1 »
 3:e » 2 »
 4:e » 2 »
 5:e » 1 »

Återupprepas 4 gånger.

$\text{♩} = 116$

1 2 3 4 5
 6 7 8 8 9
 10 11 12 13 14
 15 16 17 18 19
 20 21 22 23 24
 25 26 27 28 29
 30 31 32 30 31 32
 33 34 35 36 37
 38 39 40 39 40 41
 42 43 44 45 46
 47 48 ²⁴ Sluttakt
 D.S.

»BERLINSKAN»

Medsols
Motsols
Medsols
Motsols
Medsols
Motsols
Medsols
Motsols

Takt.
1-4
5-8
1-4
5-8
9-10
11-12
13-14
15-16

$\text{♩} = 168$

Musical notation for »BERLINSKAN» in 2/4 time, tempo 168. The piece consists of 16 measures, divided into two systems of 8 measures each. The notation includes treble clef, a key signature of one sharp (F#), and various rhythmic values including eighth and sixteenth notes.

Spelas rätt igenom m. repris.

KADRILJ FRÅN LANDSKRONATRAKTEN, SKÅNE

Tur 1
(Stor ring) medsols
och motsols 1-8,
(Omdansning)
(Stöt)
(Figuré)
(Stöt)

Takt.
1-8
9-16
17-24
25-32
33-40

$\text{♩} = 120$

Musical notation for KADRILJ FRÅN LANDSKRONATRAKTEN, SKÅNE in 2/4 time, tempo 120. The piece consists of 40 measures, divided into two systems of 20 measures each. The notation includes treble clef, a key signature of one sharp (F#), and various rhythmic values including eighth and sixteenth notes. A section starting at measure 25 is marked with a 'S' in a circle, indicating a 'Stöt' (stutter).

1:a repr. 2 gång.
2:a » 1 »
3:e » 1 »
4:e » 2 »
5:e » 1 »

Tur 2, 3 och 4 samma
indelning som tur 1.

Tur 5
(Stor ring)
(Omdansning)

Takt.
1-8, 1-8
9-16

Musical notation for KADRILJ FRÅN LANDSKRONATRAKTEN, SKÅNE, continuing from the previous system. It includes measures 6-10, 11-15, 16-21, 22-28, 29-33, 34-40, and a final section labeled 'Sluttakt' (ending measure) and 'D.S.' (Da Capo). The notation includes treble clef, a key signature of one sharp (F#), and various rhythmic values including eighth and sixteenth notes. A section starting at measure 25 is marked with a 'S' in a circle, indicating a 'Stöt' (stutter).

Återupprepas 3
gång, därefter:
1:a repr. 2 gång.
2:a » 1 »

KADRILJ FRÅN LANDSKRONATRAKTEN, SKÅNE

♩ = 116

Tur 1. Takt.
 (Stor ring) medsols 1-8, 1-8
 och motsols 9-16
 (Omdansning) 17-24
 (Stöt) 25-32, 25-32
 (Figuré) 33-40

Tur 2, 3 och 4 samma
 indelning som tur 1.

Tur 5 Takt.
 (Stor ring) 1-8, 1-8
 (Omdansning) 9-16

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 1 »
 3:e » 1 »
 4:e » 2 »
 5:e » 1 »

Återupprepas 3
 gånger, därefter:
 1:a repr. 2 gång.
 2:a » 1 »

RYSKA POLSKAN

Tur 1	Takt.
A. (Marsch) 1-8,	1-8
B. (Figuré) 9-16,	9-16
C. (Svängom) 17-24,	17-24,
	17-24

Övriga turer samma in-
delning, avslutas m. ring-
dans 1-8

$\text{♩} = 100$

1:a repr. 2 gång.
2:a » 2 »
3:e » 2 »

så länge dansen
pågår, avslutas
m. 1:a reprisen.

VARSOVIENNE

Tur 1	Takt.	1-8
» 2	»	9-16
» 3 Vals	»	17-24

$\text{♩} = 144$

Melodin spelas
rätt igenom.

»LACHATS»

♩ = 102

(Marsch) 1-8, 1-8
 (Figuré) 9-16
 (Dambyte m. figuré) 9-16
 (Svängom) 17-24, 17-24

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 2 »
 3:e » 2 »

Musical score for 'LACHATS' in 2/4 time, key of D major. The score consists of five staves of music. The first staff begins with a tempo marking of ♩ = 102. The music is divided into measures numbered 1 through 24. The first 8 measures (measures 1-8) are marked with a 'Takt.' symbol. The next 8 measures (measures 9-16) are marked with a 'Figuré' symbol. The final 8 measures (measures 17-24) are marked with a 'Svängom' symbol. The score concludes with a double bar line and the instruction 'D.S.' (Da Capo).

TOSINGADANSEN

♩ = 106

(Ring) 1-8, 1-8
 (Figuré) 9-16
 (Dambyte o. figuré) 9-16
 (Vals) 17-24, 17-24

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 2 »
 3:e » 2 »

Musical score for 'TOSINGADANSEN' in 2/4 time, key of D major. The score consists of five staves of music. The first staff begins with a tempo marking of ♩ = 106. The music is divided into measures numbered 1 through 24. The first 8 measures (measures 1-8) are marked with a 'Ring' symbol. The next 8 measures (measures 9-16) are marked with a 'Figuré' symbol. The final 8 measures (measures 17-24) are marked with a 'Vals' symbol. The score includes a tempo change to 'Moderato' (♩ = 95) at measure 9 and another tempo change to 'Vals' at measure 17. The score concludes with a double bar line and the instruction 'D.S.' (Da Capo).

ÅLANDSKADRILJ

$\text{♩} = 116$

1 2 3 4

5 6 7

8 9 10

11 12 13 14

15 16 17 *åtton*

18 19 20 21

22 23 24

25 *handklappning* 26 27 28

29 *marsch* 30 31

32 1. 2.

Tur 1 Takt.
 (Stor ring) 1-4, 1-4
 (Skäl, prem.) 5-8
 (Skäl, sek.) 5-8
 (Figuré, premiär) 9-12,
 9-12, 13-16, 13-16
 (Skäl, prem.) 1-4
 (Skäl, sek.) 1-4
 (Figuré, sek.) 5-8, 5-8
 (Skäl, sek.) 9-12, 9-12
 (Skäl, pr.) 13-16, 13-16

Tur 2
 (Rond) 17-20, 17-20
 (Omdansn. av pr.) 21-24
 (Skäl, prem.) 21-24
 (Figuré, prem. herrsida) 17-20, 17-20
 (Skäl, sek.) 17-20, 17-20
 (Figuré, prem. damside) 17-20, 17-20
 (Skäl, sek.) 21-24, 17-20,
 17-20
 (Dans m. egen dam) 21-24
 (Skäl och Figuré, damside, sek.) 21-24,
 17-20, 17-20
 (Skäl, sek.) 21-24
 (Skäl, prem.) 21-24

Tur 3
 (Rond) 1-4, 1-4
 (Handklappning) 25-28
 (Marsch) 29-32, 29-32

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 2 »
 3:e » 2 »
 4:e » 2 »
 1:a » 2 »
 2:a » 2 »
 3:e » 2 »
 4:e » 2 »
 5:e » 2 »
 6:e » 2 »
 5:e » 2 »
 6:e » 2 »
 5:e » 2 »
 6:e » 2 »
 5:e » 2 »
 6:e » 2 »
 1:a » 2 »
 7:e » 1 »
 8:e » 2 »

GOTLANDSKADRILJ

$\text{♩} = 96$

Tur 1
(Stor ring, med-
och motsols)	Takt.
1-8, 1-8
Tur 2
(Figuré)	9-24, 9-24
Tur 3
(Linjerna mot var-
andra)	25-32
Tur 4
(Handklappning)	33-40
Tur 5
(Schottisch)	41-48
(Giggsteg)	49-56
(Schottisch)	57-64
Tur 6
(Promenad)	65-72
(Sparksteg)	73-76
(Omdansning)	77-84
Tur 6 återupprepas 2
gångar.	

1:a repr.	2 gång.
2:a »	2 »
3:e »	1 »
4:e »	1 »
5:e »	1 »
6:e »	1 »
7:e »	1 »
8:e »	3 »

GOTLANDSKADRILJ

(Aug. Fredin)

Tur 1 $\text{♩} = 120$

<p>Tur 1</p> <p>(Stor ring medsols) 1-4</p> <p>(Stor ring motsols) 1-4</p> <p>(Komplim., prem.) 5-8</p> <p>(Komplim., sek.) 5-8</p> <p>(Figuré, dubbel, pr.) 9-12, 9-12, 13-16, 13-16,</p> <p>(Dambyte, prem.) 1-4</p> <p>(Komplim., sek.) 5-8</p> <p>(Komplim., prem.) 5-8</p> <p>(Figuré, dubbel, sek.) 9-12, 9-12, 13-16, 13-16,</p> <p>(Dambyte, sek.) 1-4</p>	<p>Takt.</p> <p>1-4</p> <p>1-4</p> <p>5-8</p> <p>5-8</p> <p>13-16,</p> <p>13-16,</p> <p>1-4</p> <p>5-8</p> <p>5-8</p> <p>13-16,</p> <p>13-16,</p> <p>1-4</p>		<p>1:a repr. 2 gång.</p> <p>2:a » 2 »</p> <p>3:e » 2 »</p> <p>4:e » 2 »</p> <p>1:a » 1 »</p> <p>2:a » 2 »</p> <p>3:e » 2 »</p> <p>4:e » 2 »</p> <p>1:a » 1 »</p>
--	--	--	--

GOTLANDSKADRILJ

Tur 2 $\text{♩} = 120$

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 2 »
 3:e » 2 »
 4:e » 2 »
 1:a » 1 »
 2:a » 2 »
 3:e » 2 »
 4:e » 2 »
 1:a » 1 »

Tur 2 Takt.
 (Stor ring medsols) 1-4
 (Stor ring motsols) 1-4
 (Komplim., prem.) 5-8
 (Komplim., sek.) 5-8
 (Figuré, dubbel, pr.) 9-12, 9-12, 13-16, 13-16
 (Dambyte, prem.) 1-4
 (Komplim., sek.) 5-8
 (Komplim., prem.) 5-8
 (Figuré, dubbel, sek.) 9-12, 9-12, 13-16, 13-16
 (Dambyte, sek.) 1-4

GOTLANDSKADRILJ

Tur 3

$\text{♩} = 120$

Tur 3	Takt.
(Stor ring medsols)	1-4
(Stor ring motsols)	1-4
(Komplim., prem.)	5-8
(Komplim., sek.)	5-8
(Figuré, dubbel, pr.)	9-12, 9-12, 13-16,
	13-16,
(Dambyte, prem.)	1-4
(Komplim., sek.)	5-8
(Komplim., prem.)	5-8
(Figuré, dubbel, sek.)	9-12, 9-12, 13-16,
	13-16,
(Dambyte, sek.)	1-4

1:a repr.	2 gång.
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	1 »
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	1 »

D.S.

GOTLANDSKADRILJ

Tur 4 $\text{♩} = 120.$

Tur 4	Takt.
(Stor ring medsols)	1-4
(Stor ring motsols)	1-4
(Komplim., prem.)	5-8
(Komplim., sek.)	5-8
(Figuré, dubbel, pr.)	9-12, 9-12, 13-16,
	13-16,
(Dambyte, prem.)	1-4
(Komplim., sek.)	5-8
(Komplim., prem.)	5-8
(Figuré, dubbel, sek.)	9-12, 9-12, 13-16,
	13-16
(Dambyte, sek.)	1-4

1:a repr.	2 gång.
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	1 »
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	1 »

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

D.S.

GOTLANDSKADRILJ

Tur 5 $\text{♩} = 120$

Tur 5	Takt.
(Stor ring medsols)	1-4
(Stor ring motsols)	1-4
(Komplim., prem.)	5-8
(Komplim., sek.)	5-8
(Figuré, dubbel, pr.)	13-16,
9-12, 9-12,	13-16,
	13-16,
(Dambyte, prem.)	1-4
(Komplim., sek.)	5-8
(Komplim., prem.)	5-8
(Figuré, dubbel, sek.)	13-16,
9-12, 9-12,	13-16,
(Dambyte, sek.)	1-4

1:a repr.	2 gång.
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	1 »
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	1 »

KADRILJ FRÅN GOTLAND

(FÖRKORTAD)

Förspel

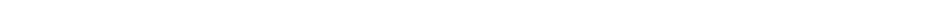
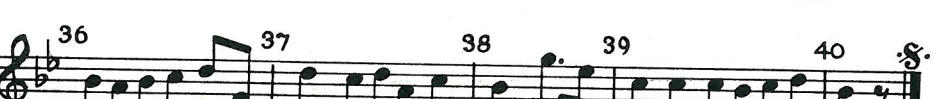
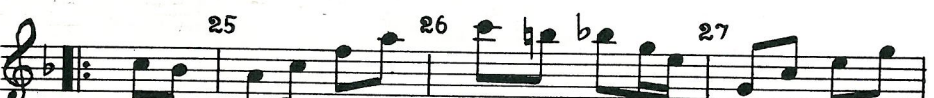
Tur 1 Takt.
 (Stor ring) 1-8, 1-8
 (Premiär } komplim.) 9-16
 (Sekond }

Dans

Premiär figuré.

(Herrsidans kav.) 17-24
 (Damsidans dam) 17-24
 (Damsidans kav.) 17-24
 (Herrsidans dam.) 17-24
 (Premiär dambyte) 33-40

D.S.

LA CHASSÉ

Musical score for 'LA CHASSÉ' in G major, 2/4 time. The score consists of four staves of music, numbered 1 through 24. The first staff contains measures 1-5, the second 6-10, the third 11-15, and the fourth 16-24. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

	Takt.
(Marsch) 1-8,	1-8
(Handklappning, dam)	9-12
(Handklappning, kav.)	13-16
(Figuré, prem. kav.sida)	17-24, 17-24
(Marsch och klappning) 1-8, 1-8,	5-16
(Figuré, sek., kav.sida)	17-24, 17-24
(Marsch och klappning) 1-8, 1-8,	9-16
(Figuré, prem. dam.sida)	17-24, 17-24
(Marsch) och klappning) 1-8, 1-8,	9-16
(Figuré, sek. dam.sida)	17-24, 17-24

1:a repr. 2 gång.
2:a » 1 »
3:e » 2 »

Återupprepas 3 gånger.

MONFARINO

Musical score for 'MONFARINO' in G major, 2/4 time. The score consists of four staves of music, numbered 1 through 20. The first staff contains measures 1-5, the second 6-10, the third 11-15, and the fourth 16-20. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

	Takt.
(Marsch) 1-8,	1-8
(Figuré o. svängom)	9-20
o. s. v.	

1:a repr. 2 gång.
2:a » 1 »
o. s. v.

SLÄNGPOLSKA FRÅN GOTLAND

I.

Section I consists of six staves of music. The first two staves show the main melody with various ornaments and slurs. The third staff contains a dense, continuous sixteenth-note accompaniment. The fourth and fifth staves continue the melody with more ornaments. The sixth staff concludes the section with a final cadence.

II.

Section II consists of six staves of music. The first two staves show the main melody with ornaments. The third staff features a sixteenth-note accompaniment. The fourth and fifth staves continue the melody with ornaments. The sixth staff concludes the section with a final cadence.

SKRÄLÄT

149

Tur	Takt.
Tur 1	
(Tumgrepp)	1-4
(Korsfattning)	5-8
(Damombyte)	9-12
(Damerna tillbaka)	13-16
Tur 2	
(Dam. springtur)	1-8
(Kavalj. »)	9-16
(Portarna)	1-8
(Omdansning)	9-16
Tur 3	
(Tittut)	1-8
(Omdansning)	9-16
Tur 4	
(Dalsteg linjevis, m.v.)	1-8
(Dambyte o. omdans.)	9-16
(Damlinjen, dalsteg i kolonn)	1-16
(Kavaljerlinj. detsam.)	1-16
(Dalsteg linjevis mot varandra)	1-8
(Dambyte o. omdans.)	9-16
Tur 5	
(Klacksteg)	1-8
(Omdansning)	9-16
Tur 6	
(Kedja)	1-16
Tur 7	
(Översparkning)	1-8
(Omdansning)	9-16
(Återupprep. 1 gång)	1-16
Tur 8	
(Sladd och ring)	1-16, 1-16, 1-16
Tur 9	
(Damerna in)	1-8
(Kavaljererna in)	9-16
(Damerna in)	1-8
(Kyrkan)	9-16, 1-8
(Stor ring med damerna sittande på kavaljerernas händer)	9-16

$\text{♩} = 116$

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 *Sluttakt*
D.S.

HUPPLEKEN

MARSCH

Tur	Takt.
Tur 8	
(Sladd och ring)	1-16, 1-16, 1-16
Tur 9	
(Damerna in)	1-8
(Kavaljererna in)	9-16
(Damerna in)	1-8
(Kyrkan)	9-16, 1-8
(Stor ring med damerna sittande på kavaljerernas händer)	9-16

$\text{♩} = 108$

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Tur 1. **HUPPEN**

Tur 1
(Gångsteg) 1-6, 1-6
(Huppen) 7-12, 7-12

$\text{♩} = 104$

Tur 2. **OMDANSNING**

Tur 3. **FÖRDANS**

Tur 2
(Omdansning)
medsols 1-8
motsols 9-16
medsols 1-8
motsols 9-16
o. s. v.

$\text{♩} = 144$

Takt.

Tur. 4. KRINGEL

151

Tur 4
(Kringel)
medsols
motsolsTakt.
1-16
9-24

$\text{♩} = 144$

1 2 3

4 5 6 7

8 9 10

11 12 13 14

15 16 17

18 19 20 21

22 23 24

Tur 5. SKÄNKLAT TILL SPELMAN

$\text{♩} = 72$

Her- re from her-re ung öpp- na på din

pen- ning-pung å jungfru from jungfru ung öpp- na på din

penningpung å giv den ras- ke spe- le- man å giv den ras- ke

spe- le- man en slant som här så vac- kert spe- la ja spe- la.

SKÄNKLAT TILL BRUD OCH BRUDGUM

$\text{♩} = 112$

Ja, vem skall den - na skå - len till -
 hö - ra, min lu - sti kam - rat? Den skall du N.
 N. ha - va med ett friskt mod. Det
 lu - tar så till, du drick' som du vill tre
 klun - kar å ra, så kom der in - gen
 klan - der å - stad om af - to - nen.

Tur 6. KROKLEK

$\text{♩} = 144$

1 Al - drig blir den bru - den jungfru me - ra al - drig får hon
 2 3
 4 kro - na mer. 5 Al - drig blir hon al - drig får den
 6
 7 al - drig får den bru - den kro - na mer, 8

Tur 7. **DALPOLSKA**

$\text{♩} = 144$

Å vi ska dansa vi ska sjunga sen ska vi ta på
brud-pi-go. Sen ska vi ta på själ-va bru-a
på själ-va bru-a o.s.v.

NIGDANS FRÅN GOTLAND

$\text{♩} = 144$

1. 2.

D. C.

ÖSTGÖTAPOLSKA

♩ = 152

Tur 1 (Tittut)	Takt. 1-10, 1-10, 11-20, 11-20
Tur 2 (Sidsteg)	1-10, 1-10, 11-20, 11-20
Tur 3 (Knäfall)	1-10, 1-10, 11-20, 11-20
Tur 4 (Kedja) (Sidsteg) (Karusell) (Sidsteg)	1-10, 1-10, 11-20, 11-20, 11-20, 11-20

1:a repr.	2 gång.
2:a »	2 »
1:a »	2 »
2:a »	2 »
1:a »	2 »
2:a »	2 »
1:a »	2 »
2:a »	3 »

FYRAMANNADANS

♩ = 176

(Ring)	Takt.
(Kors)	1-8
(Ryggfattn.)	1-8
	9-16, 9-16

Melodin spelas rätt igenom med repriser.

VÄVA VADMAL I

Tur 1	Takt.
(Sammanslagning)	1-12
(Springparet armkrok)	13-16
(Armkrok)	1-16, 1-16
(Springparet över linjen)	1-8
(Springparet på linjen)	9-12
(Sammanslagning)	13-16
Tur 2	
(Portar)	1-16
Tur 3	
(Skjutningar)	1-16, 1-16
Tur 4	
(Tunnel)	1-16, 1-16
Tur 5	
(Lindar upp)	1-16, 1-8
(Ring)	9-16, 1-8
Tur 6	
(Armkrok)	9-16, 1-16, 1-8
(Östgötasteg)	9-16

$\text{♩} = 160$

Melodin spelas rätt igenom.

VÄVA VADMAL II

(SOM DEN SPELAS PÅ SKANSEN)

$\text{♩} = 144$

Melodin spelas rätt igenom.

FYRTUR FRÅN LUGGUDE HÄRAD I

$\text{♩} = 106$

Melodin spelas
rätt igenom med
repriser.

Tur 1 Takt.
(Ring medsols) 1-8, 1-8
(Ring motsols) 9-16, 9-16

Tur 2
(Små ringar) 1-8, 1-8
(Figuré) 9-12
(Omdansning) 13-16
» 9-16

Tur 3
(Kors) 1-8, 1-8
(Figuré) 9-12
(Omdansning) 13-16
» 9-16

Tur 4
(Tumgrepp) 1-8, 1-8
(Figuré) 9-12
(Omdansning) 13-16
» 9-16

Tur 5
(Damerna sitta upp)
1-8, 1-8
(Figuré) 9-12
(Omdansning) 13-16
» 9-16

Tur 6
I likhet med första turen.

FYRTUR FRÅN LUGGUDE HÄRAD II

$\text{♩} = 106$

Indelning lika
m. ovanstående.

Indelning lika med ovan-
stående.

FYRTUR

(Ring)
(Figuré)

Takt.
1-8, 1-8
9-16, 9-16

$\text{♩} = 106$

Musical score for 'FYRTUR' in G major, 2/4 time. It consists of five staves of music. The first staff is the main melody. The second and third staves are variations. The fourth staff contains measures 11-15. The fifth staff contains measures 16-16, with a 'D.S.' marking and a 'Sluttakt' (ending) box. A final short melodic phrase is shown to the right.

Melodin spelas
rätt igenom med
repriser.

DUBBEL FYRTUR (ELLER FYRTUR MED KEDING)

(Ring)
(Figuré)
(Kedja)

Takt.
1-8, 1-8
9-16, 9-16

$\text{♩} = 106$

Musical score for 'DUBBEL FYRTUR' in G major, 2/4 time. It consists of five staves of music. The first staff is the main melody. The second and third staves are variations. The fourth staff contains measures 9-12. The fifth staff contains measures 13-16, ending with a 'D.S.' marking. A final short melodic phrase is shown below the fifth staff.

Melodin spelas
rätt igenom med
repriser.

SKOBODANS

Tur 1 Takt.
 (Gångsteg, medsols) 1-8
 (Gångsteg, motsols) 1-8

Tur 2
 (Omdansning) 9-16, 9-16

$\text{♩} = 76$

$\text{♩} = 160$

D.S.

Melodin spelas
 rätt igenom med
 repris.

SKÅNINGEN ELLER STOPPEN

(Omdansning i ring)

Takt.
 (Motsols) 1-8
 (Medsols) 9-10
 (Motsols) 11-12
 (Medsols) 13-16

$\text{♩} = 108$

D.S.

Melodin spelas
 rätt igenom

DOCKEDANSEN

(Ring)
 (Prem., figuré)
 (Ring)
 (Sek., figuré)

Takt.
 1-6
 7-13
 1-6
 7-13

$\text{♩} = 156$

D.S.

Melodin spelas
 rätt igenom.

KOPPARSLAGAREN

$\text{♩} = 120$

Tur 1
(Druffsteg)

Takt.
1-16

Melodin spelas
rätt igenom.

Tur 2
(Klappar i händerna,
hoppsteg)

17-32

The musical score for 'KOPPARSLAGAREN' is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of 32 numbered measures across eight staves. The tempo is marked as quarter note = 120. The melody is a simple, rhythmic sequence of eighth and quarter notes. The first staff contains measures 1-3, the second 4-7, the third 8-11, the fourth 12-15, the fifth 16-19, the sixth 20-23, the seventh 24-27, and the eighth 28-32. The piece ends with a double bar line at measure 32.

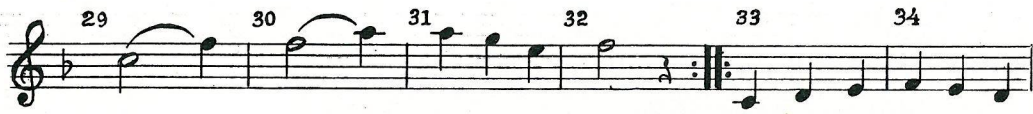
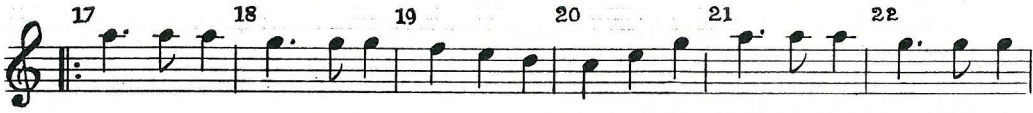
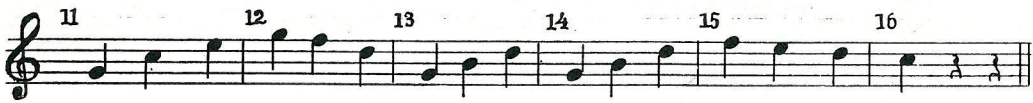
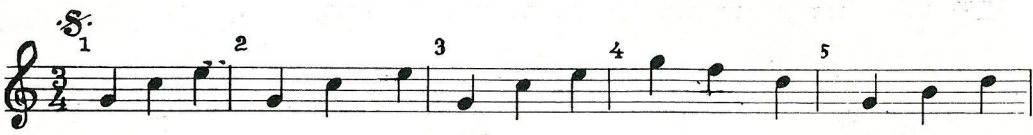
VINDMÖLLEDANS

Tur 1	Takt.
(Ring)	1-16
(Vals)	17-24, 17-24
(Dalsteg runt dam.)	25-32
(Tresteg, kors)	25-32
(Kedja)	25-32
(Promenad)	33-40
(Vals)	33-40

1:a repr. 1 gång.
 2:a » 2 »
 3:e » 3 »
 4:e » 2 »
 Återupprepas 2 gånger, därefter: 1 a repr, 1 gång.

Tur 2 och 3 samma indelning som tur 1.

Tur 4 (Ring)

TRÄSKODANS

Melodin spelas
rätt igenom med
reprises.

Tur 1	Takt.
(Polka) 1-8,	1-8
Tur 2	
(Segsteg)	9-16
(Nigning)	9-16
Tur 3	
(Damens frieri)	1-8
(Polkasteg)	1-8
(Segsteg)	9-16
Tur 4	
(Damen runt kav.)	9-16
(Polkasteg)	1-8, 1-8
Tur 5	
(Kavalj. frieri)	9-16
(Damen hjälper upp
kavaljeren)	9-16
Tur 6	
(Polka) 1-8, 1-8	
(Kav. o. dam.
rygg om rygg)	9-16, 9-16
Tur 7	
(Polka) 1-8, 1-8	
(Hoppsteg)	9-16, 9-16
Tur 8	
(Polka) 1-8, 1-8	
(Sökning)	9-16, 9-16
Tur 9	
(Polka) 1-8, 1-8	
(Klack o. tåsteg)	9-16, 9-16
(Polka) 1-8, 1-8	

$\text{♩} = 112$

$\text{♩} = 92$

sluttakter

D.S.

SCHOTTISCH

Till Schottisch
användes vilken
schottischmelodi
som helst med
8 takter i varje
repris.

Tur 1	Takt.
(Hoppsteg)	1-8
Tur 2	
(Kav. för dam fram-
för, omdansning)	9-16
Tur 3	
(Höger hand)	1-8
Tur 4	
(Korslagda armar)	1-8
Tur 5	
(Damen runt kav.)	9-16
Tur 6	
(Kors bakom)	1-8
Tur 7	
(Knäfall)	9-16
Tur 8	
(Sista turen)	1-8

$\text{♩} = 160.$

SNURRBOCKEN

Tur 1
(Hambo) Takt. 1-8

Tur 2
(Springsteg) 9-16

Tur 3
(Bugning) 17-18

Musical score for Snurrbocken in G major, 2/4 time. The piece consists of 19 measures. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked with a quarter note equal to 144 (♩ = 144). The score is divided into three parts: measures 1-8, 9-16, and 17-18. The final measure (19) is marked 'Sluttakt' and 'D.C.'. The melody is a continuous eighth-note pattern.

Melodin spelas rätt igenom.

KLAPPDANSEN

Tur 1
(Polkasteg, hand i hand) Takt. 1-8

(Polka, vanlig) 1-8

Tur 2
(Bugning och hands-klappning) 9-16, 9-16

Musical score for Klappdansen in G major, 2/4 time. The piece consists of 16 measures. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked with a quarter note equal to 108 (♩ = 108). The score is divided into two parts: measures 1-8 and 9-16. The final measure (16) is marked 'D.S.'. The melody features eighth notes with accents and some rests.

Melodin spelas rätt igenom med repriser.

FJÄLLNÄSPOLSKA

Tur 1
(Linjevis mot var-
andra) 1-8
(Dalsteg, förbispring-
ning m. utslagssteg) 9-20
(Linjevis tillbaka till
platsen) 21-28

Takt.

Tur 2
(Linjevis mot var-
andra) 1-8
(Klacksteg) 9-12
(Linjerna tillbaka till
platsen) 13-20

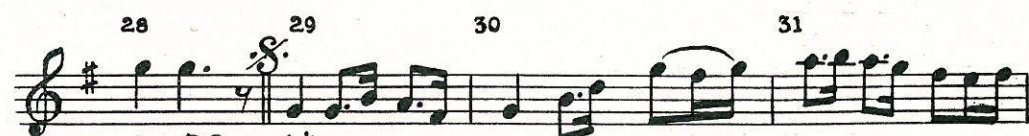
Tur 3
(Blekingssteg) 21-28
(Dubbla dalsteg) 21-28

Tur 4
(Skuggning) 29-36, 29-36

Tur 5
(Tittut) 21-28, 21-28

Tur 6
(Vinkningar) 29-36, 29-36

Tur 7
(Hambo)
(Takt 29-36 motsvarar takt
13-20 i texten.)

D.S. e poi 4:e repr:

3:e o 4:e repr. D.C.

1:a repr.	1 gång.
2:a »	1 »
3:e »	1 »
1:a »	1 »
2:a »	1 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
3:e »	1 »

SKARVA

M.M. ♩ = 72.

Tur 1 Takt. 1-8, 1-8 *ten.* 1:a repr. 1 gång.
2:a » 3 »

Tur 2 1-8 *ten.*

Tur 3 (Omdansning) 9-16 *ten.*

M.M. ♩ = 168 *polska*

JÖSSEHÄRADSPOLSKA

M.M. ♩ = 150.

Tur 1 Takt. 1-8, 9-16 (Springsteg) (Slängpolska, hand-volt)

Tur 2 1-4, 5-8, 9-16 (Springsteg, figuré) (Jössehäradskast) (Slängpolska) *Fine*

Tur 3 1-8, 9-16 (Vals, hjulning) (Slängpolska, hand-volt)

Tur 4 1-8, 9-16 (Mazurka) (Slängpolska, hand-volt)

Tur 5 1-8, 9-16 (Översparkning) *D.S.*

Tur 6 1-8, 9-16 (Överrullning) (Slängpolska)

Melodin spelas rätt igenom.

LADITA

Tur 1
(Sidsteg)

Tur 2
(Omdansning)

Takt. 1-8

9-16

Melodin spelas rätt igenom.

BLEKING

Tur 1
(Blekingsteg)

Tur 2
(Omdansning)

Takt. 1-8

9-16

Melodin spelas rätt igenom.

GUSTAFS SKÅL

$\text{♩} = 112$

Tur 1 (Komplimang, prem. och sekond) (Dito Dito) Takt. 1-8 1-8

Tur 2 (Portar och omdansning) 9-16, 9-16

Tur 3 (Promenad) (Omdansning) 1-8, 1-8 9-16, 9-16

Härvid spelas takt. 9-16 med hastigare tempo sista gången.

Melodin spelas rätt igenom med repris.

TANTOLI

$\text{♩} = 160$

Tur 1 (Hoppsteg och omdansning) (Schottischsteg och omdansning) Takt. 1-8 9-16

Tur 2 (Klack- och tåsteg) (Omdansning) 1-8 9-16

Tur 3 (Sidsteg, omdansning) (Schottischsteg med omdansning) 1-8, 9-16 1-8, 9-16

Melodin spelas rätt igenom.

»FAN I BANKO»

167

(Mazurka, framl.)
(Mazurka, bakl.)
(Polka, framl.)
(Polka, bakl.)

Takt.
1-8
1-8
9-16
9-16

Mazurka
♩ = 176

1 2 3 4 5 6 7 8

Polka

9 10 11 12 13 14 15 16

Melodin spelas
rätt igenom med
repriser.

DALDANS

Tur 1
(Dalsteg) 1-8, 1-8

Tur 2
(Dalsteg och
Pannkaksv.) 9-16

Tur 3
(Överspring-
ning) 17-24, 17-24

Tur 4
(Dalsteg)
(Klacksteg) 25-32
25-32

Tur 5
(Dalsteg runt
damen) 1-8

Tur 6
(Pannkaksv.
överspark) 9-16, 9-16

Tur 7
(Damernas
solo) 17-24, 17-24

Tur 8
(Utfallssteg) 25-32, 25-32

Tur 9
(Armkrok) 1-8

Tur 10
(Överlyftn.) 9-16, 9-16

Tur 11
(Kavaljerer-
na, solo) 17-24, 17-24

Tur 12
(Korsfattning)
(Daltitt) 25-32
25-32

Tur 13
(Polska) 1-8

Takt.
1-8

9-16

17-24, 17-24

25-32
25-32

1-8

9-16, 9-16

17-24, 17-24

25-32, 25-32

1-8

9-16, 9-16

17-24, 17-24

25-32
25-32

1-8

♩ = 144

1 2 3 4

5 6 7 8

Något långsammare

9 10 11 12 13

14 15 16 17 *allegro*

18 19 20 21 22

23 24 25 *tr* 26 27 *tr*

28 29 30 31

32 *sluttakt*
D.S.

34 35

1:a repr. 2 gång.
2:a » 1 »
3:e » 2 »
4:e » 2 »
1:a » 1 »
2:a » 2 »
3:e » 2 »
4:e » 2 »
1:a » 1 »

SKÖRDEDANS

Tur 1
(Skördesteg parvis) 1-12
(Skiljas) 1-6
(Genomtag) 7-12
(Skiljas) 1-6
(Slingertåg) 7-12, 1-6
(Genomtag) 7-12
(Skiljas) 1-12

Tur 2
(Slättern) 13-20, 13-20,
13-20, 13-20
(Slingertåg) 21-28, 21-28,
21-28, 21-28

Tur 3
(Tittut) 29-36, 29-36,
29-36, 29-36

Tur 4
(Stjärna) 1-8, 9-12,
1-8, 9-12, 1-8
o. s. v.

♩ = 90

1:sta turen

♩ = 96

2:dra turen

3:dje turen

1:a repr. 5 gång.
2:a » 4 »
3:e » 4 »
4:e » 4 »
därefter 1:a re-
prisen till dans-
sens slut.

FINGERPOLKETT

$\text{♩} = 120$

Musical score for Fingerpolkett in G major, 2/4 time. The score consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked as quarter note = 120. The melody is written in a single line. The second staff starts with a first ending bracket labeled 'S. 1' and contains measures 1 through 4. The third staff contains measures 5 through 8. The fourth staff contains measures 9 through 12. The fifth staff contains measures 13 through 16 and ends with a first ending bracket labeled 'S.' and the instruction 'D.S.' below it. A final short staff at the bottom shows the concluding notes of the piece.

Melodin spelas rätt igenom med repris.

RILLEN

$\text{♩} = 160$

Musical score for Rillen in G major, 2/4 time. The score consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked as quarter note = 160. The melody is written in a single line. The second staff starts with a first ending bracket labeled 'S. 1' and contains measures 1 through 4. The third staff contains measures 5 through 8. The fourth staff contains measures 9 through 12. The fifth staff contains measures 13 through 16 and ends with a first ending bracket labeled 'S.' and the instruction 'D.S.' below it. A final short staff at the bottom shows the concluding notes of the piece.

Melodin spelas rätt igenom.

VÄSTGÖTAPOLSKA

Takt.
 Tur 1 (Stor ring, med- o. motsols) 1-8, 1-8
 (Dalsteg o. om- dansning) 9-16
 Tur 2 (Damerna över, kavalj. över) 1-8, 1-8
 (Portar o. ge- nomspringn.) 9-16, 9-16
 (Damerna över, kavalj. över) 1-8, 1-8
 Tur 3 (Stor ring m. dalsteg) 9-16, 9-16
 Tur 4 (Kedjan) 1-8, 1-8
 Tur 5 (Uppdansn. Mazurka) 9-16, 9-16
 Tur 6 (Valvbågar) 1-8, 1-8
 (Helt om, till plats) 9-16
 Tur 7 (Små kors) 1-8, 1-8
 (Stora korset) 9-16, 9-16
 Tur 8 (Stor ring, med- o. motsols) 1-8, 1-8
 (Dalsteg o. om- dansning) 9-16

$\text{♩} = 168$

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 1 »
 1:a » 2 »
 2:a » 2 »
 1:a » 2 »
 2:a » 2 »
 1:a » 2 »
 2:a » 4 »
 1:a » 2 »
 2:a » 1 »
 1:a » 2 »
 2:a » 2 »
 1:a » 2 »
 2:a » 1 »

VÄSTGÖTAPOLSKA

Ur »Svenska låtar» (Västergötland nr 221)

$\text{♩} = 144$

FRYKSDALSPOLSKA

Tur 1
(Små ringar) 1-4
(Tumgrepp) 5-8
(Omdansning) 9-16

Takt.

♩ = 160

Tur 2
(Damerna över) 1-4
(Tittut) 5-8
(Damerna tillbaka) 9-12
(Omdansning) 13-16
(Kavaljererna över) 1-4
(Tittut) 5-8
(Kavalj. tillbaka) 9-12
(Omdansning) 13-16

Tur 3
(Sammanslagning) 1-12
(Omdansning) 13-16

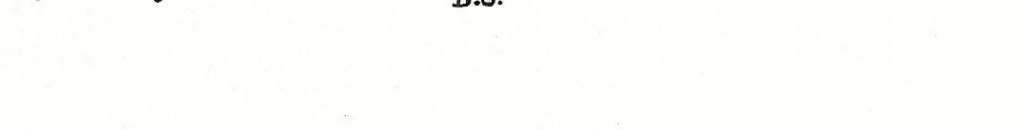
Tur 4
(Damernas Kors) 1-16
(Omdansning) 9-16

Tur 5
Musiken avser 8 par.
(Portarna) 1-16, 1-8
(Omdansning) 9-16

Tur 6
(Små ringar, svängar) 1-16
(Omdansning) 9-16

1:a repr. 1 gång.
2:a » 1 »
1:a » 1 »
2:a » 1 »
1:a » 1 »
2:a » 1 »
1:a » 1 »
2:a » 2 »
1:a » 1 »
2:a » 1 »
1:a » 1 »
2:a » 1 »
1:a » 1 »
2:a » 2 »

SMÅLANDSPOLSKA

♩ = 144.

Tur 1
(Kav. stjärna) 1-8
(Dam. ») 1-8
(Omdansning) 9-16

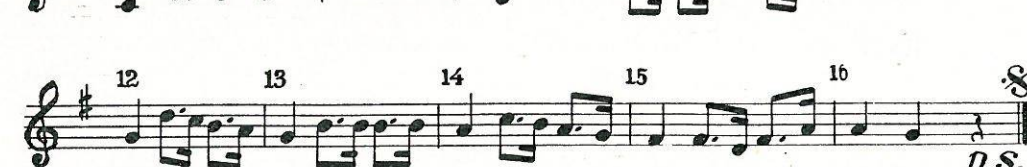
Tur 2
(Dalsteg, nigsteg) 1-4
(Omdansning) 5-8
(Upprepas) 9-16

Tur 3
(Damsid. portar) 1-8
(Kav. sid. ») 1-8
(Omdansning) 9-16

Tur 4
(Dalsteg, nigsteg) 1-8
(Omdansningar) 1-8, 9-16,
9-16
(Hambo) 9-16

1:a repr. 2 gång.
2:a » 1 »
1:a » 1 »
2:a » 1 »
1:a » 2 »
2:a » 1 »
1:a » 2 »
2:a » 3 »

FRYKSDALSMELODI

$\text{♩} = 160$

Melodin spelas rätt igenom med repriser.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 24

D.S.

KADRILJ FRÅN HALLAND

$\text{♩} = 120$

The musical score is written on a single treble clef staff in 2/4 time with a tempo of 120 beats per minute. The key signature consists of two sharps (F# and C#). The piece is a 64-measure dance tune. The notation includes various rhythmic patterns such as eighth and sixteenth notes, often beamed together. There are several repeat signs and first endings. The score concludes with a double bar line and the instruction 'D.S.' (Da Capo) at the end of the 64th measure.

KADRILJ FRÅN ÖVRABY SOCKEN, HALLAND

$\text{♩} = 120$

1:a omgång.

Tur 1 (Storring med och motsols) 1-8, 1-8 Takt.

Tur 2 (Komplimang) 9-16

Tur 3 (Figuré) 17-24, 17-24, 17-24, 17-24

Tur 4 (Dambyte) 25-32, 25-32

Tur 5 (Portar) 33-40, 33-40

Andra omgången samma indelning.

1:a repr. 2 gång.
2:a » 1 »
3:e » 4 »
4:e » 2 »
5:e » 2 »

Återupprepas 1 gång.

GALOPP

KADRILJ FRÅN VESSIGE SOCKEN, HALLAND

♩ = 120

Tur 1 Takt.
 (Stor ring med och
 motsols) 1-8, 1-8
 (Komplimang) 9-16
 (Figuré) 17-24, 17-24

Tur 2, 3 och 4 samma
 indelning.
 (Galopp) 1-8, 1-8
 (Komplimang) 9-16

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 1 »
 3:e » 2 »

Återupprepas 3
 gånger.

Därefter
 1:a repr. 2 gång.
 2:a » 1 »

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of 24 numbered measures. Measure 1 starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The tempo is marked as ♩ = 120. The score includes first and second endings (S.1 and S.2) and concludes with the instruction 'D.S.al Fine'.

D.S.al Fine

KADRILJ FRÅN HOLM OCH ÅGARP, HALLAND

Tur 1
 Stor ring med och
 notsols) 1-8, 1-8
 Komplimang) 1-8, 1-8
 Figuré) 9-16, 9-16,
 17-24, 17-24

Takt.

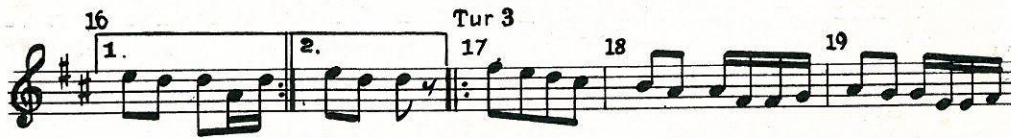

1:a repr. 4 gång.
 2:a » 2 »
 3:e » 2 »

Tur 2, 3 och 4 samma
 ndelning.

Återupprepas 5
 gånger.

KADRILJ FRÅN EKEBY SOCKEN, SKÅNE

Förspel

Tur 1	Takt.
(Ring medsols)	1-8
(» motsols)	1-8
(Komplim. prem.)	9-16
» sek.)	9-16
(Figuré)	17-24, 17-24
(Dambyte)	25-32, 25-32

Musik till tur 2, 3 o.
4 = tur 1.

Tur 5	1-8, 1-8,
	9-16, 9-16

1:a repr.	2 gång.
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	2 »
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	2 »
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
1:a »	2 »
2:a »	2 »

SKOKAR

Förspel: 5-8

Musiken spelas: 1-5, 2-9, 8-11

1. Alla marcia

Musical notation for measures 1-5 of 'Alla marcia' in G major, 2/4 time. The melody consists of eighth and quarter notes.

2. Figurè. Något raskare.

Musical notation for measures 6-11 of 'Figurè' in G major, 2/4 time. The melody is more rhythmic with eighth notes.

3. Slinger. A tempo

Musical notation for measures 12-17 of 'Slinger' in G major, 2/4 time. The melody features a mix of eighth and quarter notes.

4. Promenad.

Musical notation for measures 18-28 of 'Promenad' in G major, 2/4 time. The melody is a simple, steady eighth-note pattern.

5. Omdansning. Något raskare

Musical notation for measures 29-34 of 'Omdansning' in G major, 2/4 time. The melody is rhythmic with eighth notes.

6. Slinger med Figurè.

Musical notation for measures 35-44 of 'Slinger med Figurè' in G major, 2/4 time. The melody continues the eighth-note pattern.

7. Omdansning.

Musical notation for measures 45-56 of 'Omdansning' in G major, 2/4 time. The melody is rhythmic with eighth notes.

8. Töserna i kared

Musical notation for measures 57-62 of 'Töserna i kared' in G major, 2/4 time. The melody is a simple eighth-note pattern.

Musical notation for measures 63-68 of 'Töserna i kared' in G major, 2/4 time. The melody continues the eighth-note pattern.

Tur 1	Takt.
(Ring medsols)	1-8
(» motsols)	1-8
(Figuré)	9-16
(»)	9-16
(Slinger)	17-24, 17-24
(Promenad)	25-32, 25-32
(Omdansning)	33-40, 33-40,
	33-40

Tur 2	
(Första turens musik upprepas med repris)	9-40
(Slinger med figurè)	41-52
(» » »)	41-52
(Omdansning)	53-60, 53-60

Töserna i kared.	
(Dam. ring)	61-68, 61-68
(Promenad)	69-76, 69-76
(Slinger)	77-84, 77-84
(Omdansning)	85-92, 85-92

Pågarne i kared.	
(Kav. ring)	61-68, 61-68
(Promenad)	69-76, 69-76
(Slinger)	77-84, 77-84
(Omdansning)	85-92, 85-92

1:a repr.	2 gång.
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
5:e »	2 »
2:a »	2 »
3:e »	2 »
4:e »	2 »
5:e »	2 »
6:e »	2 »
7:e »	2 »
8:e »	2 »
9:e »	2 »
8:e »	2 »
9:e »	2 »
10:e »	2 »
11:e »	2 »

SKOKAR

9. Promenad.

10. Slinger.

11. Omdansning.

*) De sista två takterna tillagda för att få fullständig helkadens. Finnes ej i källskriften.

DANSA FYRA

(ÄVEN KALLAD FYRAMANNAPOLSKA)

Förspel

Tur 1
(Ring medsols) 1-4
(» motsols) 5-8

Tur 2
(Kors höger) 9-12
(» vänster) 13-16

Tur 3
(Omdansning meds.) 1-4
(» mots.) 5-8

Tur 4
(Dam. sitter på kav.
armar.)
(medsols) 9-12
(motsols) 13-16

Tur 5
(Armkrok höger) 1-4
(» vänster) 5-8

Tur 6
(Kors medsols) 9-12
(» motsols) 13-16

Melodin spelas
rätt igenom med
repris.

RÄNNINGEN

(DANSLEK FRÅN UPLAND)

Förspel

Andante

Tur 1
(Ring medsols) Takt. 1-13

Tur 2
(Sladd medsols) 14-29
(» motsols) 14-29

Tur 3
(Sammanslagning o. tillbaka, skytteln) 30-33
(Upprepas) 34-37
(Omdansning) 38-41
(Sammanslagning o. tillbaka, skytteln) 42-49
(Upprepas) 50-53
(Omdansning) 54-57

Tur 4
(Ring medsols) 58-65
(» motsols) 58-65

Tur 5
(Marsch) 66-76

1:a repr. 1 gång.
2:a » 2 »
3:e » 1 »
4:e » 2 »
5:e » 1 »

The musical score is written on a single staff in treble clef. It begins with a 'Förspel' (Introduction) in 3/4 time, marked 'Andante'. The first section (measures 1-13) is a 'Ring medsols' (ringing the bell). The second section (measures 14-29) is a 'Sladd medsols' (sladd ringing the bell) and 'motsols' (counter-ringing). The third section (measures 30-57) consists of 'Sammanslagning o. tillbaka, skytteln' (combined strokes and back, bell) and 'Upprepas' (repeats). The fourth section (measures 58-65) is a 'Ring medsols' and 'motsols' in 2/4 time, marked 'Polska'. The fifth section (measures 66-76) is a 'Marsch' (march) in 2/4 time. The score includes 55 numbered measures. Measures 22-25 have rhythmic patterns written below them: 1 3 2 3 1 2, 3 4 5 3 2 1, 1 2 3 1 2 3, 4 5 4 3 2. Measures 29 and 30 are marked with '1.' and '2.' for first and second endings. The score ends with a double bar line and repeat sign.

RÄNNINGEN

Musical score for 'RÄNNINGEN' in G major, 2/4 time. The score consists of six staves of music. The first staff starts at measure 56. The second staff starts at measure 60. The third staff starts at measure 64 and includes a first ending (1.) and second ending (2.) at measures 65, followed by the tempo marking 'Marcia moderato' at measure 66. The fourth staff starts at measure 67. The fifth staff starts at measure 70 and includes the tempo marking 'Sång' at measure 72. The sixth staff starts at measure 73 and ends at measure 76.

ÅSTORPASTYCKET

Förspel

Tur 1 (Komplimang) (»)	Takt. 1-8 1-8		1:a repr. 2 gång. 2:a » 2 » 1:a » 2 » 2:a » 2 » 1:a » 2 » 2:a » 2 » 3:e » 2 »
Tur 2 (Sparksteg) (Omdansning) (Upprepas från turens början)	9-12 13-16 9-16		
(Tur 1 upprepas) (Tur 2 »)	1-8, 1-8 9-16, 9-16		
Tur 3 (Omdansning) (») (») (»)	1-8 1-8 9-16 9-16		
Tur 4 (Stor ring medsols) (» » motsols)	17-24 17-24		

»MÖLLAREDANSEN»

(Avd. A)
(» B)
(» C)
(» D)

Takt.
1-4
5-8
9-14
9-14

Förspel
♩ = 108

1:a repr. 1 gång.
2:a » 2 »

LILLA LOTTEN

(Vals medsols)
(Gångsteg)

Takt.
1-8
9-16

Förspel

Melodin spelas
rätt igenom utan
reprises.

TRETUR

Tur 1
(Ring medsols)
(» motsols)

Takt.
1-8
1-8

Tur 2
(Figuré, omdansning)

9-12,
9-12

Förspel

1:a repr. 2 gång.
2:a » 2 »

SJUSPRING

Förspel

Tur. 1	Takt.
(Ring medsols)	1-8
(» motsols)	1-8
(Figuré)	9-12
(Mot ringens mitt)	13-14
(Upprepas)	13-14

1:a repr. 2 gång.
 2:a » 1 »
 3:e » 2 »

Sista reprisen repeteras en gång för varje rörelse, t.o.m. 7 gånger.

SME-GRÄBBAN

Förspel

Tur 1	Takt.
(Polkett)	1-8, 1-8
(Handklappn.)	9-16, 9-16

Rätt igenom med repris.

GAMMAL-POLKA

The musical score for 'Gammal-Polka' is written in 2/4 time and consists of seven systems of piano accompaniment. The key signature has one sharp (F#). The first system is marked 'Maestoso' and 'Polka Tur 1'. The first measure of the first system is marked with a forte dynamic (**f**). The second measure of the first system is marked with a piano dynamic (**p**). The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings. The piece concludes with a repeat sign and a first ending bracket.

GAMMAL-POLKA

Tur 4 och 5

Tur 6

f *p*

f *p*

p *f*

HERRSKAPSVALS FRÅN 1850-TALET

$\text{♩} = 160$

Tur 1 (Uppdansning) Takt. 1-16

Tur 2 (Knäfall, kedja och omdansning) 17-32, 1-16

Tur 3 (Fryksdalssteg och omdansning) 17-32, 1-16

Tur 4 (Damernas dalsteg) 17-32 (Omdansning) 1-16

Tur 5 (Kav. dalsteg omdansning i ring) 17-32, 1-16

Tur 6 (Dam. dalsteg, viskar) 17-32, 17-32

Tur 7 (Vals) 1-16

The musical score is written for piano in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of 32 measures, divided into eight systems of four measures each. The first system (measures 1-5) starts with a piano (*p*) dynamic. The second system (measures 6-10) also starts with a piano (*p*) dynamic. The third system (measures 11-16) continues with piano dynamics. The fourth system (measures 17-20) begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The fifth system (measures 21-24) continues with mezzo-forte dynamics. The sixth system (measures 25-28) continues with mezzo-forte dynamics. The seventh system (measures 29-32) continues with mezzo-forte dynamics. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

1:a repr.	1 gång.
2:a »	1 »
1:a »	1 »
2:a »	1 »
1:a »	1 »
2:a »	1 »
1:a »	1 »
2:a »	1 »
1:a »	1 »
2:a »	1 »
1:a »	1 »

MENUETT

Tempo di Menuetto

The musical score is written for piano and bass. It begins with the tempo marking *Tempo di Menuetto*. The first system features a forte (*f*) dynamic with a pedal marking (*Ped.*) and an asterisk. The second system includes a mezzo-forte (*mf*) dynamic and a *S.* (ritardando) marking. The third system continues with piano (*p*) dynamics and multiple pedal markings. The fourth system also features piano dynamics and pedal markings. The fifth system starts with a piano (*p*) dynamic. The sixth system includes a crescendo (*cresc.*) marking and piano dynamics. The final system concludes with piano dynamics and a final flourish in the bass staff.

MENUETT

The musical score is arranged in seven systems, each with a treble and bass staff. The piece is in G major and 3/4 time. The notation includes various dynamics such as *p* (piano), *f* (forte), and *cresc.* (crescendo). Pedaling instructions are marked as *Ped.* with an asterisk (*). The score features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The piece concludes with a final chord in the bass staff.

MENUETT

The musical score for 'Menuett' is written in B-flat major and 3/4 time. It consists of seven systems of piano accompaniment. The notation includes treble and bass staves with various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. Pedal markings are indicated by 'Ped.' with an asterisk (*). Dynamics range from piano (p) to forte (f), with crescendos (cresc.) and decrescendos (decresc.) used for phrasing. The piece concludes with a double bar line and the instruction 'D.S.' (Da Capo).

System 1: Treble clef, B-flat major, 3/4 time. Pedal markings: Ped. * (twice).

System 2: Treble clef, B-flat major, 3/4 time. Pedal markings: Ped. * (twice). Dynamics: cresc., f Ped. *.

System 3: Treble clef, B-flat major, 3/4 time. Pedal markings: Ped. * (three times).

System 4: Treble clef, B-flat major, 3/4 time. Pedal markings: Ped. * (twice).

System 5: Treble clef, B-flat major, 3/4 time. Pedal markings: Ped. * (twice). Dynamics: p.

System 6: Treble clef, B-flat major, 3/4 time. Pedal markings: Ped. * (twice). Dynamics: Ped. * (twice), cresc. Ped. *.

System 7: Treble clef, B-flat major, 3/4 time. Pedal markings: Ped. * (three times). Dynamics: f Ped. *.

End of piece: D.S.

LANCIERKADRILJ

Tur 1

1' 2 3

4 5 6 7

8 9 10

11 12 13 14

15 16 17

18 19 20 21

22 23 24

p

f

ff

D. C.

LANCIERKADRILJ

Tur 2

The musical score is written for piano in 2/4 time. It consists of seven systems of two staves each (treble and bass clef). The measures are numbered 25 through 48. The score includes various musical notations such as notes, rests, beams, and slurs. Dynamics markings include *f* (forte) at measure 25, *fz* (forzando) at measure 31, and *D.C.* (Da Capo) at the end of measure 48. There are also accents (>) and hairpins (> and <) throughout the piece.

LANCIERKADRILJ

Tur 3

49 50 51

f

Measures 49-51: Treble clef, 6/8 time signature, key of D major. Measure 49: Treble has eighth-note pairs (F4, G4), (A4, B4), (C5, B4), (A4, G4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 50: Treble has quarter notes (F4, G4, A4, B4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 51: Treble has eighth-note pairs (F4, G4), (A4, B4), (C5, B4), (A4, G4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Dynamics: *f* in measure 49.

52 53 54

f

Measures 52-54: Treble clef, 6/8 time signature, key of D major. Measure 52: Treble has quarter notes (F4, G4, A4, B4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 53: Treble has eighth-note pairs (F4, G4), (A4, B4), (C5, B4), (A4, G4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 54: Treble has quarter notes (F4, G4, A4, B4) with a fermata over the last two; Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Dynamics: *f* in measure 54.

55 56 57

ff *dolce*

Measures 55-57: Treble clef, 6/8 time signature, key of D major. Measure 55: Treble has eighth-note pairs (F4, G4), (A4, B4), (C5, B4), (A4, G4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 56: Treble has quarter notes (F4, G4, A4, B4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 57: Treble has eighth-note pairs (F4, G4), (A4, B4), (C5, B4), (A4, G4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Dynamics: *ff* in measure 56, *dolce* in measure 57.

58 59 60

Measures 58-60: Treble clef, 6/8 time signature, key of D major. Measure 58: Treble has quarter notes (F4, G4, A4, B4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 59: Treble has eighth-note pairs (F4, G4), (A4, B4), (C5, B4), (A4, G4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 60: Treble has quarter notes (F4, G4, A4, B4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3).

61 62 63 64

ff *D.C.*

Measures 61-64: Treble clef, 6/8 time signature, key of D major. Measure 61: Treble has eighth-note pairs (F4, G4), (A4, B4), (C5, B4), (A4, G4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 62: Treble has quarter notes (F4, G4, A4, B4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 63: Treble has eighth-note pairs (F4, G4), (A4, B4), (C5, B4), (A4, G4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Measure 64: Treble has quarter notes (F4, G4, A4, B4); Bass has eighth-note pairs (D3, E3), (F3, G3), (A3, B3), (C4, B3). Dynamics: *ff* in measure 64, *D.C.* in measure 64.

LANCIERKADRILJ

Tur 4

65 66 67

p

68 69 70 71

f *p*

72 73 74

f

75 76 77 78

tr

79 80 81

tr *p*

82 83 84 85

86 87 88

D.C.

LANCIERKADRILJ

Tur 5.

Delicato 89 90 91

p

92 93 94 95

96 8 97 98 99

f

8 100 101 102

103 104 105

106 107 108

109 110 111 112

cres *cen* *do.* *f* *D.C.*

FRANSÄS

Tur 1

Förspel

f

DANS

mf

1 2

3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13

14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24

Tur 2

FRANSÄS

Förspel

DANS (48 ggr.)

4 5 6 7 8

The musical score is written for piano in G major and 4/4 time. It consists of three systems of staves. The first system is labeled 'Förspel' and contains five measures. The second system is labeled 'DANS (48 ggr.)' and contains five measures, with a double bar line after the first measure. The third system contains four measures, numbered 4 through 8. The notation includes treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 4/4. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, chords, and rests.

FRANSAS

Tur 3

Förspel

mf

DANS
1 2 3 4 5 6 7

chassé
8 9 10 11 12 13

promenad
14 15 16 17 18 19

20 21 22 23 24

mf

p

Detailed description: This is a piano score for a piece titled 'FRANSAS'. It consists of six systems of music, each with a treble and bass clef staff. The first system is labeled 'Förspel' and begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second system contains a section labeled 'DANS' with measures 1 through 7, also marked *mf*. The third system continues the 'DANS' section with measures 3 through 7. The fourth system is labeled 'chassé' and covers measures 8 through 13. The fifth system is labeled 'promenad' and covers measures 14 through 19, starting with a piano (*p*) dynamic. The sixth system concludes the piece with measures 20 through 24. The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several repeat signs and first/second endings indicated by '1' and '2' with a double bar line.

FRANSÄS

Tur 4

Förspel

Musical notation for measures 1-2. Treble clef, key signature of one sharp (F#), 2/4 time signature. Dynamics: *p*.

Musical notation for measures 3-4. Treble clef, key signature of one sharp (F#), 2/4 time signature. Dynamics: *mf*. Section marker: **DANS**. Measure numbers 1 and 2 are indicated above the staff.

Musical notation for measures 5-8. Treble clef, key signature of one sharp (F#), 2/4 time signature. Measure numbers 3, 4, 5, 6, 7, and 8 are indicated above the staff.

Musical notation for measures 9-14. Treble clef, key signature of one sharp (F#), 2/4 time signature. Dynamics: *f*. Measure numbers 9, 10, 11, 12, 13, and 14 are indicated above the staff.

Musical notation for measures 15-19. Treble clef, key signature of one sharp (F#), 2/4 time signature. Dynamics: *p*. Measure numbers 15, 16, 17, 18, and 19 are indicated above the staff.

Musical notation for measures 20-24. Treble clef, key signature of one sharp (F#), 2/4 time signature. Measure numbers 20, 21, 22, 23, and 24 are indicated above the staff.

FRANSÅS

Tur 5

Förspel

p

DANS

1 2 3 4

5 6 7 8 9 10 11

12 13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24

f

ff

ff

Detailed description: This is a piano score for a piece titled 'FRANSÅS'. The score is in 2/4 time and consists of 24 measures. It is divided into five systems. The first system is labeled 'Förspel' (Introduction) and starts with a piano (*p*) dynamic. The second system begins with a 'DANS' (Dance) section, marked with a forte (*f*) dynamic. The third system continues the dance section, marked with fortissimo (*ff*). The fourth and fifth systems conclude the piece, with the final measures also marked with fortissimo (*ff*). The score includes treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and various musical notations such as chords, single notes, and slurs.

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Schubert: Marche hongroise

Ur Moments musicaux, Op. 94

- Tur 1 (Approché) Takt. 1-8
- Tur 2 (Figuré) a) 9-16, 17-24
- » b) 9-24
- » c) 9-24
- » d) 9-24
- Tur 5 (Figuré) a) 1-16
- » b) 1-16
- » c) 1-16
- » d) 1-16
- Tur 11 (Approché)

Allegro moderato

p

sempre staccato

f *p*

pp

pp

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Schubert: Marche militaire

Op. 51

Tur 3
»Stor ronde»
1:a repressen en eller
ev. två gånger.

First system of musical notation. Treble clef (right hand) and bass clef (left hand). Dynamics include *f* (forte) and *stacc.* (staccato). There are accents (>) over several notes.

Second system of musical notation. Treble clef (right hand) and bass clef (left hand). Dynamics include *p* (piano). The right hand features chords and melodic lines, while the left hand has a steady accompaniment.

Third system of musical notation. Treble clef (right hand) and bass clef (left hand). Dynamics include *f*, *p* (piano), *cresc.* (crescendo), and *f*. The right hand has a melodic line with some grace notes.

Fourth system of musical notation. Treble clef (right hand) and bass clef (left hand). This system includes a first ending (marked '1') and a second ending (marked '2').

Fifth system of musical notation. Treble clef (right hand) and bass clef (left hand). Dynamics include *sf* (sforzando) and *f p* (forte piano). The right hand has a rhythmic pattern of chords.

Sixth system of musical notation. Treble clef (right hand) and bass clef (left hand). Dynamics include *sfz* (sforzando). The right hand has a rhythmic pattern of chords.

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Schubert: Marche militaire

The musical score is written for piano and consists of six systems of music. Each system contains a grand staff with a treble and bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings. The dynamics used are *f* (forte), *ff* (fortissimo), *p* (piano), *cresc.* (crescendo), and *sf* (sforzando). The piece concludes with a *Fine.* marking.

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Marche militaire: Trio

TRIO

Tur 4
Chaine.
(Hur mycket därav
är helt beroende på
de dansandes antal).

Tur 12
(Avtackning inför
värdfolket).

Marcia D.C. al Fine

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Valse sentimentale

Op. 50, Nr. 13

Tur 6
Vals
(Spelas i sin helhet).

The first system of musical notation consists of a treble and bass clef staff. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 3/4. The music begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system continues the piece, maintaining the melodic and harmonic structure established in the first system. The piano (*p*) dynamic is still indicated.

The third system shows a change in dynamics to mezzo-forte (*mf*). The melodic line continues with grace notes and slurs, and the accompaniment remains consistent.

The fourth system continues the piece, featuring a variety of chordal textures in the left hand and melodic flourishes in the right hand.

The fifth system continues the piece, showing a variety of chordal textures in the left hand and melodic flourishes in the right hand.

The sixth system concludes the piece with a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.'). The first ending leads back to an earlier section, while the second ending provides a final resolution. The piece ends with a double bar line.

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Balettscen ur »Rosamunda»

Tur 7
Chainé
anglaise.

Takt.

- a) 1-16
- b) 1-16

Andantino

1 2 3 4 5

6 7 8 9 10

11 12 13 14 15 16

p

mf *cresc.*

HERRGÅRDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Schubert: Galop

Op. 49

Tur 8
Galopp
Tur 10
Galopp

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The music begins with a piano (*p*) dynamic marking. The melody in the right hand is characterized by eighth-note patterns and slurs, while the left hand provides a steady accompaniment of chords and eighth notes.

The second system continues the piece. It features a forte (*f*) dynamic marking. The right hand has more complex rhythmic patterns, including sixteenth-note runs, while the left hand maintains a consistent accompaniment.

The third system shows a change in dynamics, starting with piano (*p*) and moving to forte (*f*). The right hand continues with melodic lines, and the left hand provides harmonic support.

The fourth system concludes with a *Fine* marking. The right hand has a final melodic flourish, and the left hand ends with a series of chords.

The fifth system begins with a piano (*p*) dynamic marking. It features a repeat sign and a key signature change to one flat (Bb). The right hand has a melodic line with slurs, and the left hand has a rhythmic accompaniment.

The sixth system features a forte (*f*) dynamic marking. The right hand has a melodic line with slurs, and the left hand has a rhythmic accompaniment. The system ends with a repeat sign.

D. C. al Fine

HERRGARDSFRANCAISE FRÅN ÖSTERGÖTLAND

Schubert: Valse

Ur Op. 9

Tur 9
(Vals)

Andantino

p

f

Fine

ÄLTOMTABROMARSCHEN

Efter Hjort-Anders Olsson

The musical score is written for a single melodic line in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of eight staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The melody starts with a quarter rest, followed by a quarter note G, then eighth notes A-B, C-D, E-F, and G-A. The second staff continues with eighth notes B-A, G-F, E-D, and C-B, followed by a quarter note G and a quarter note A with a fermata. The third staff continues with eighth notes B-A, G-F, E-D, and C-B, followed by a quarter note G and a quarter note A with a fermata. The fourth staff continues with eighth notes B-A, G-F, E-D, and C-B, followed by a quarter note G and a quarter note A with a fermata. The fifth staff begins with a repeat sign, followed by a triplet of eighth notes G-A-B, then eighth notes C-B, A-G, and F-E. The sixth staff continues with eighth notes D-C, B-A, G-F, and E-D, followed by eighth notes C-B, A-G, and F-E. The seventh staff continues with eighth notes D-C, B-A, G-F, and E-D, followed by eighth notes C-B, A-G, and F-E. The eighth staff continues with eighth notes D-C, B-A, G-F, and E-D, followed by eighth notes C-B, A-G, and F-E, and ends with a first ending (1.) and a second ending (2.).

BRUDMARSCH FRÅN GOTLAND

Efter »Florsen» i Burs

The image displays a musical score for a wedding march. It consists of seven staves of music, all written in a single treble clef. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The music is characterized by a steady, rhythmic melody with various note values including quarter, eighth, and sixteenth notes, as well as rests. There are several instances of beamed eighth notes and sixteenth notes, creating a lively feel. The score concludes with a double bar line and repeat dots. The paper shows signs of age, with some yellowing and minor stains.

GÅNGLÅT FRÅN KINNEVALDS HÄRAD, SMÅLAND

Upptecknad av Aug. Strömberg

The musical score consists of six staves of music in G major and common time. The first staff begins with a forte (f) dynamic marking. The second staff continues the melody. The third staff features a repeat sign and a forte (f) dynamic marking. The fourth staff includes accents (>) over the first and fifth notes. The fifth staff continues the melody. The sixth staff concludes with a repeat sign and a final cadence. The music is written in a single melodic line on a treble clef.

